

ES-SEYYİD EŞ-ŞEYH ABDÜRRAHİM REYHAN (KS)

*Gül'den
Bülbüllere*

TASAVVUF SOHBETLERİ -1

Derleyen:
Ahmet SELÇUKLU

REYHAN KÜLTÜR VAKFI YAYINLARI

REYHAN KÜLTÜR VAKFI YAYINLARI - 2024
TASAVVUF SERİSİ NO: 1

GÖZDEN GEÇİRİLMİŞ YENİ BASKI

ISBN: 978-605-61959-1-4 (Tk) 978-605-61959-2-1 (1. c)

Grafik Tasarım/Uygulama:
Ahmed Haşim Karakaya
Basım Yılı: 2024
Basım Yeri: Ankara
Baskı: Özel Matbaası

REYHAN KÜLTÜR VAKFI
Mimaroba Mahallesi, Mustafa Kemal Bulvarı
Colorist Sitesi, B Blok, No: 4/1 d. 38
Büyükkçekmece - İSTANBUL
Tel: 0 212 584 20 21
Fax: 212. 584 00 14.
info@reyhanvakfi.org.tr

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Bismillahirrahmanirrahim

İnsan... Yaratılmışların en şerefli. Yani eşref-i mahlûkât. Nefsinin hakimiyetiyle esfel-i safilîne, ruhunun hakimiyetiyle rü'yetullaha gidecek yaratıktır.

Buluğdan ölüme kadar süren imtihan... Mezar hayatı... Ve mahşer...

Zaman tünelinin düsturunu 'Kutsal Kitaplar'ın sonuncusunda bildirmiş Yaradan:

“Ey iman edenler! Allah'ın razı olmadığı işlerden sakının ve sadıklarla beraber olun.” (Tevbe Sûresi, 119. âyet.)

Öyleyse insana düşen, bir sadık aramak, onunla beraber olmaktır. Sadık'ın götüreceği yol, *Allah'a* ulaştıracak yoldur. *Allah'a* ulaşacak olan ruhtur. Ama ahlâk-ı zemîmelerle malul olan insan ulaşamaz Allah'a, pisliklerden temizlenmedikçe varılamaz yüce huzura. Ruhun paklanması, eğitilmesi gerek!

Allah, insanların imtihanda olduklarını bildirmek için peygamberler göndermiş. Sonuncusu Hz. Muhammed (sav). Peygamberlerin dayandığı iki büyük güç var: Nübüvvet ve Velâyet.

Gerçek âlimler nübüvvet vârisleridir. Velâyetteki vârisler ise velilerdir.

Allah'a ulaşmış ve Allah'tan gelecek kulları irşat etmekle vazifelendirilmiş seçkin veliye 'mürşit' denir. Mürşit, kulların ruhunu eğitmek görevini almış sadık kişinin diğer adıdır. İrşat edildikçe değer kazanır mürit. Ruhu eğitildikçe meydana gelen gelişme, dıştan da fark edilir. Zâhir, bâtının aynasıdır.

Bilinen dört hak dinde de tarikatlar mevcuttur. İslâmî tarikatların tarihi 622 yılına kadar iner. İlk mürşit Peygamberimiz (sav), ilk mürit sadık iman arkadaşı Hz. Ebubekir'dir.

Bütün büyük İslâm âlimleri bir mürşide bağlanıp, onun bâtınî eğitimden feyzalma yoluna girmişlerdir. Hatta, asıl adı Numan olan İmam-ı Azam bu yola geç girdiğini ima ederek: “Son iki sene olmasaymış, Numan helak olurmuş.” buyurmuştur.

Tarikatlarla ilgili bilim dalına tasavvuf adı verilir.

Tarikat, mürşit önderliğinde *Allah'a* ulaşma yoludur. Bu hedefe ulaşmaya layık olanlar, her şeyden önce iyi insan, iyi anne, iyi baba, iyi evlat, iyi

vatandaşlardır. Onların gözü dünya nimetlerinde değildir. Cennet hayatı da gözlerinde yoktur. Almadan çok vermenin gönüllüleri. Halk içinde imtihan vererek Hakk 'ın rızasını kazanmaya çalışırlar.

Bu yolda verilen kıyasıya mücadelede esas hasım, nefis denilen ve ruhun gelişmesine engel teşkil eden unsurdur.

Kişinin cüz'i irâdesiyle nefsini terbiye edip ruhunu yüceltmesi zor iş. Öğretmensiz okul bitirip diploma almaya çalışan öğrencinin işi gibi zor...

Allah her maksada bir kapı tayin etmiştir.

Bu zor yolun kapısı da mürşit kapısıdır. Müridin nefsini törpüleyip ruhunu geliştirme işinin ustası, mürşittir.

Arayan bulur. Arayana bulması ihsan edilir.

Hakikî mürşit, mütevazidir.

Şöhretten kaçınır. Keramete ne kadar az başvuruyorsa o ölçüde büyük mürşittir. Menfaat beklemez. Ona hizmet eden kazanır.

Hakikî tarikat Kur 'an ve Sünnet'e sıkı sıkıya bağlıdır.

Belli bir zümreye dayanmaz. Çeşitli meşrep, görgü, tahsil, yaş ve zenginlik seviyesindeki müritlerden oluşur. Yani, Allah 'ın çeşitli özellikteki kullarının örnek topluluğudur. Müritlerin en azından bazılarında cezbe görülür. Cezbe, ilahî nurun tecellîsidir.

Bu kısa girişten sonra sunacağımız sohbetler teyp kayıtlarından yazıya geçirilmiştir. Herhangi bir yanlışlık ihtimaline karşı, sohbet sahibinin kontrolünden sonra kitap halinde basılmıştır. Sohbet sahibinin üslup özelliklerini koruma hususunda azami gayret gösterilmiştir.

Gayemiz bu değerli tasavvuf sohbetlerini kalıcı hale getirerek daha fazla kişinin faydalanmasını sağlamaktan ibarettir.

Kusurumuz varsa iyi niyetimize bağışlanır inşallâh.

Derleyen

İÇİNDEKİLER

“Sen benim her şeyimsin, / Canımsın candan yakın, Unutur sanma sakın, / Unutmam, unutamam...”	7
“İnsan yakınlaştıkça yakınlarından ayrı, Belli ki yakınlığımız yoktur Allah’tan gayrı.”	12
“Öl ve ol...”	22
“İlim bildirir, amel yaklaştırır, ihlas kazandırır İhlası veren Allah’tır.”	27
“Tasavvuf seni senden alır, seni sana sensiz verir.”	34
“Tasavvuf nefsin hezimetini, ruhun zaferidir.”	36
“Gel canını terk eyle ki canan doğa senden”	45
“Ömür bahçesinin gülü solmadan Uyan, gel gözlerim gafletten uyan”	49
“Kimi görse Hızır bil, her geceyi kadir bil.”	66
“Allah de, ötesini bırak.”	77
“Sev... / Mürşitler benzer güle Müridler benzer bülbüle / Sev Hakk’ı seven ile.”	87
“Aldadı aldadı dünya beni aldadı, Dibinde zehir dolu, yüzünde var bal tadı”	93
“Sen çık aradan / Kalsın Yaradan.”	100
“Efendim, derdimin dermanı Sen’sin.”	104
“Muhabbet bağına girdim bu gece, Açılmış gülleri derdim bu gece, Vuslatın sırrına erdim bu gece, Muhabbet doyulmaz bir pınar imiş”	112
“Işık bağışlamak için, önce ışık alan olmalısın.”	133
“Nasıl ki bağı yanar gün kızınca sahranın, Benim de ruhumu yaktıkça yaktı hicranın.”	140
“Hak’la oturanı ara, onunla otur.”	150
“Mü’minin hayırlısı, mü’minin kalbine sürür verendir.”	160
“Sabrın evveli acı, sonu tatlıdır.”	165
“Senden utanmadım heman / Ettim günah gizli ayan Vurma yüzüme el aman / Cürmüm ile geldim sana”	169
“Sev...”	173
“İdrak ve irâden maddeden yüksek ise, sen maddeye hâkim olursun. Yoksa o sana hâkim olur.”	178
“İnsanların hatalarını görmemek, Allah ahlâkı ile ahlâklanmanın başlangıcıdır.”	183

Meded

Yâ Hazreti Abdurrahim Efendim

Reyhân'ül-Erzincânî kaddesAllâhüteâlâsırrehü'l-azîz

1404/1989 Hattat Yusuf el-Erzincânî

***“Sen benim her şeyimsin,
Canımsın candan yakın,
Unutur sanma sakın,
Unutmam, unutamam...”***

(9 Aralık 1989)

Elhamdülillah, bir meşâyihe gidip nefsini teslim edersen, o senin nefsini zulmetten kurtarır. Tarikatta bütün azalara zikir yaptırmak lazımdır.

Geniş zamanlarımızda onunla beraber olalım ki, dar hâlimizde o bizi bilsin. Her hâlimizde Allah Azimüşşan'la beraber olalım. “*Her hâlinizde bana sığının.*” diyor. İnsanların iyi günleri olur, dar günleri, hasta günleri olur. Her hâlimizde biz Allah Azimüşşan'a sığınalım. İyi günlerde de sığınalım, dar günlerde de... Sığınmak da zikirle oluyor. Geniş günde sığınınca, dar günümüzde de O (cc) bizi bilir.

Bir genç ile yaşlının hikâyesi:

Bir kimse uçurumlu bir yerden gidiyormuş. Bir tanesi önceden şarkı söyleyerek geçmiş. İkincisi geçerken çok zikretmiş, salavat getirmiş, tevhit getirmiş, şükretmiş, ama uçuruma yuvarlanmış. Ehlullahın bir tanesi sormuş:

— Ya Rab! Her şeye kadirsin. Önce geçen kabadayı bir şekilde geçti, onu düşürmedin. İkincisini düşürdün; evvel giden seni hiç zikretmedi, ama sonraki sana çok yalvardı, demiş.

Cenâb-ı Hak'tan nida geliyor:

“Ey benim kulum! Evvel geçen her ne kadar sana hakir göründüyse de ben onun daima kalbindeydim. Geniş zamanlarında o beni hiç unutmuyor. Ama diğeri dar yere gelinceye kadar beni hiç hatırlamadı. Onun için onu düşürdüm.”

İşte bundan dolayı geniş günlerimizde Allah'a sığınalım, yani safalı günlerimizde de Allah'ı unutmayalım. O gün gelmeden o güne hazırlanalım. Safalı ve iyi günlerimizde Allah'ı unutmayalım. Ölümü düşünelim. Ölümü düşünmek dar günlerimizi düşünmektir. İnsanlara en büyük nasihat ölümü düşünmektir.

Cenâb-ı Allah buyuruyor:

“Kulum iste vereyim.”

Ama her isteyene vermez. Hepimizin böyle günü var. Her zaman Rabb'imizi hatırlayalım. Ölümü düşünelim. Kendimiz için, Müslümanlar için, ihvanlar için her şeyi veriyor. Ama biz yine de maddî şeyleri istemeyelim. Maddiyatı her isteyene vermez. Veren yine Allah. O vermezse hiç kimse mal sahibi olamaz. Ama biz maddî şeyleri istemeyelim. Biz dünyada her şeyi istiyoruz. Maddî isteklerle avlanmayalım.

Biz kulluğumuzu yapalım, emir ve yasaklara uyalım. Veren Allah ne verirse ona uyalım (şükredelim). Tecellî neyse ona rıza gösterelim. Bizi Müslüman halk etmiş. Maddî istekler istemeyelim.

Hakk tecellî etmeyince nutka gelmez bir ahad

İzn-i Bâri olmayınca nutka gelmez bir ahad

Hayır ve şer fermanı var. İnanmak Müslümanlığın bir parçasıdır. O zaman inancımızı hayra yoralım. Hayır ve şer Allah'tan gelir. Cüz'i irâdemizle şerre yönelmeyelim. Şer istemeyelim. Hayrı isteyelim. Bize şer görünenler hayırlıdır, biz bilmeyiz. Cenâb-ı Hakk'ın şerre rızası yoktur.

Hadis-i Şerif:

“Sizin için güzel görünen şeyler, sizin için çirkin olabilir.”

Onun için biz hayırlısını isteyelim. Ne gelirse Allah'tan. Hayır da şer de Allah'tan.

Hayır ne? Bizi her yönden mesut eden; varlık, sağlık, itibar, insanlardan görmüş olduğumuz kıymet, sıhhat, afiyet, zenginlik. Ticaret sevaptır, Allah'ın emridir. Bütün ticaret yapanlar zengin olmaz, kimisi az kazanır kimisi çok kazanır, kimisi zarar eder. Evet bunun bir sa'yı var. Niçin böyle oluyor? Bir beklediği var. 5 kuruşa aldığı 6 kuruşa satarsa 1 kuruş kâr eder. Ama 100 lirada 100 lira kâr etse kanaat etmez, yüzde 100 kazanca bile kanaat etmiyor.

İnsanlar kanaat etmiyor. Bir şey haddini geçince haram oluyor. Tahmin ettiği bir şey var, 10 liraya satacağı bir şeyi 15 liraya sattı. İsteyerek değil, pahalı olduğunu bilerek değil, piyasa değişmiş. Burada veren kim? Cenâb-ı Hak. Alan kim? Cenâb-ı Hak. İnsanlar zarar ederse zarar ettiren kim? Cenâb-ı Hak. *“Vebilkaderi hayrihî ve şerrihi”* fermanında kâr, zarar, hepsi var. Hastalık, sağlık hepsi var.

Bizim için büyük zarar, manevî zarardır. Büyük kârımız amelle olur. Büyük zararımız da isyanla olur. Manevî kârımız, büyük kârımız Allah'a itaatle olur. Allah'a itaatte ölçü yoktur. Zâhirde bizim bildiğimiz beş vakit namazdır. Namazdan başka ibadetler de vardır.

Cenâb-ı Hak: *“Kulum bana nafile ibadetlerle yaklaşıp.”* buyuruyor.

Nafile ibadetlerin de çeşitleri vardır. Herkesin görüşü bir değildir. Çeşitli mezhepler vardır. Şafiî mezhebi, Hanefî mezhebi, Hanbelî mezhebi, Malikî mezhepleri var. Bunlarda başka ameller eftal olmuş. Bizde başka ameller eftal olmuş.

Şafiîlerle, hocaları, meşâyihleri hepsi orada iken toplu yatsı namazı kıldık. Kamet okuyorlar, sünneti kılmıyorlar, hemen farzı kılıyorlar. İmam olan hoca efendi de ayağından çorapları çıkarıyor. Hâlbuki bizde çorapsız namaz kılmak eftal değil. Namaz kıldıktan sonra duayı da yaptılar. Fakat Horasan Müftüsü Muhammed Sıddık Efendi:

- Her zaman biz size tâbi oluyoruz. Bu sefer de siz bize tâbi oldunuz. Duanın evvelinde fazilet var, ahirinde de fazilet var dedi.

Biz önce sünnet, farz, son sünnet, vitr-i vacip kılarız. Onlar ne yaptı? Farzı kılıp dua ettiler, sonra da tekrar iki rekât sünnet kıldılar. Ama sünneti herkes kendi kendine kıldı. Başka da dua etmediler. Vitri hiç kılmıyorlar. Yatsıdan ayrı olarak, gece namazı olarak vitir kılıyorlar. Şimdi burada

farklılıklar var. Bütün ameller seçildikten sonra bir fazilet aranmış. Edille-i şeriyye ile aranmış. “*Kulum bana nafile ibadetle yaklaşır.*” buyuruyor ya Cenâb-ı Hak. Büyüklerden birisi buyuruyor:

*Savm u salat u hac ile sanma biter zâhid işin,
İnsan-ı kâmil olmaya lazım olan irfân imiş.*

Bu da bir ilimdir. Kalp ilmini bilenler meşâyihlerdir. Çünkü onlar kalp ilmi okurlar. Cenâb-ı Hak, bizi inanmış olarak göndermişse bize kâr ve zarar bildirmiş. Manevî kârimiz itaat, zarar ise Allah’a isyan etmektir. Fakat isyan edenler müsavi değiller, itaat edenler de müsavi değiller. İtaat edenler müsavi olsalar bile, birisi daha makbul olur. Diğerinki o kadar olmaz.

İlim, amel, ihlas ile itaatler tamam oluyor. İlim: Allah’ı bilmektir. Amel: Bildiğini işlemektir. İhlas: İlmini de amelini de Allah’tan bilmektir.

Bu ilmi Allah verdi, bu ameli Allah verdi. Cenâb-ı Hak fırsat verdi, kuvvet ve gayret verdi. Onun verdiği güçle ben bu ameli işledim. İşte ihlas budur. Esas ihlasın anlamı: Ben yapamadım, işleyemedim, bilemedim.

Onun için, itaati makbul olan kimse yaptığıyla övünmeyendir. Yapamadım zannedendir. Diğer de itaat işlemiştir. Ama makbul olanı yapamadım diye düşünüyor. Onun için Cenâb-ı Hak; amelinizi, ibadetinizi rızası dahilinde istiyor. Benim ilmim yok diye üzülmeğin, ilim Allah’ı bilmektir. Herkes bildiğinin âlimidir. İlmimiz inancımızdan.

“Herkes bildiği ile amel ederse, biz bilmediklerini ona öğretiriz.”

Burada “*bilmediklerini biz ona öğretiriz*” diyen Cenâb-ı Hak, insanlara ilhamı kalbinden doğduruyor. Hoca ilmi, medrese ilmi de inkâr edilmez. Hoca ve medrese ilmi ile de tasavvuf bulunmuştur. Fazilet var. Amellerin makbülleri, amellerin kıymetlileri bunlarla bilinmiştir. Bir zâhir ulema kendi bildiği ile kalırsa, ilminden, amelinden dolayı bir kâmile kendini teslim etmezse, bir kâmil insan bulamazsa onun ilminden, amelinden ledünnî doğmaz, ilmi olsa bile. Eğer bir kâmile teslim olmazsa, ilmi yüksek de olsa ondan ledünnî doğmaz. Çünkü:

*Söz ile bir kalbe doğmaz ledünnî
Bütün azaları dil olmayınca
Nefs-i emmârenin bilinmez fendi
Gönül şehri bahr-i Nil olmayınca*

Her kalbe ledünnî doğmaz, bütün azaları dil olmayınca. Evet, bütün azaları yasaklardan korumalıdır zâhirde. Ama maneviyatta, tarikatta anlamı bu değildir. Bütün azalara zikir yaptıracağını. Bütün azalar denilince vücudunda kılların dahi zikir yapacak. “*Çok zikredin.*” diye Cenâb-ı Allah’ın bir emri var. Rakam vermiyor, çok zikredin diyor. Bunu tasavvuf âlimi nasıl izah ediyor? Diyor ki: “*Zikrenkesîrâ*”

Bunun manası ancak münteheide olana tecellî eder. Bir de *kesirin* manası tecellî etmez. Kesir demek, rakam yok demek. Sabahtan akşama kadar zikretmek demek. Müptedî irâde sahibi. Bunda rakam var. Kelâm-ı kibârda buyurulmuş:

*Özün bir pîre teslim et müdâvim ol kapısında
Meşâyihden murad şâhım mürebbî kâmil olmaktır
Mürebbî kâmil: Mürşit, en üstün terbiye edici.*

Hem mürebbîdir, onu bir yetiştiren var ama kendiliğinden yetişmemiş. Hz. Mevlânâ'yı o kadar ilmi ile bir yetiştiren var. Eğer kendiliğinden yetişmiş olsaydı, Abdurrahman Câmî hazretleri, o kadar ilmi ile yetiştirdi. Nice abidler amelleri ile kendilerini yetiştirirlerdi. Yetiştirememiş bunlar. Yarıda kalmış. “*Mûtû kable ente mûtû*” (ölmeden önce ölü) sırrına mazhar olamamışlardır.

Mürebbî olmak kimdedir? “*Mûtû kable ente mûtû*” sırrına mazhar olmaktır. “*Mûtû kable ente mûtû*” sırrına ermemişse bir insan, yetişmemiştir. Yetiştirici değildir.

“*Mûtû kable ente mûtû*” sırrına kimler mazhar olur? Ancak râbîta sahipleri mazhar olur. Yani kâmil mükemmil mürşidi kendisine hakikat aynası yaparsa. Evliyâullâh hakikat aynasıdır, Hak aynasıdır. Orada kendisini bilir, aynada kendi eksiklerini görür ve tamamlar. Başka yerde tamamlayamaz.

*Bu denli ilme mâlik iken İblis
Senin ilmin bilmedi o telbis*

Bu kadar ilmi ile imansız gitmiş. Öyle ise insan bir hakikat aynasının karşısına geçecek ki noksanını bilsin. Zaten Cenâb-ı Hak bizi noksan yaratmış ama biz noksanımızı bilemiyoruz.

Kişi noksanını bilmek gibi irfan olamaz

Ama sen ârif olmak için noksanını bileceksin. Noksanını bilemiyorsan, sen kendini çok maharetli, hünerli, mârifetli biliyorsun. Noksanını nasıl bileceksin? Hakikat aynasının karşısına geçersen, yani bir râbîta sahibi olursan. Bakın, kelimelere bakın:

*'Men aref' sırrına vâkıf olmadım,
Çok muhbire vardım haber almadım,
Hergiz bundan eşed bir dert görmedim,
Aslımdan bir haber veren yok bana.*

Çok habercilere gittim de onlardan kıymetli bir söz alamadım. Nereden geldiğimi onlar bana bildiremediler. Nereye gideceğimizi de söyleyemediler. Nereden gelip nereye gideceğimizi bilememek ise, benim için bundan daha büyük dert bundan daha büyük ihtilaf olamaz. Bak ne diyor:

*Râbîtamda Hazreti Pîr'e dedim ey Sâmiyâ
Geldiğim bilmem ne içindir bu dünyadan garaz*

Râbîta yapmış, hakikat aynasının karşısına geçmiş. Bu dünyaya niye geldiğini bilmiş ama nasıl bilmiş? Bak:

*Hep zuhurat pîrimindir, yazdığım aklâmiyâ
Dedi ikmâl-i merâtibdir bu süflâdan garaz*

Aklâmiye: Sözlür.

Anasır-ı zıddiyet var sende. Çok muhalif olan dört madde var. Sen bu dört muhalif maddeyi çevirdin, tebdil ettinse işte o zaman sen nereden geldiğini de bildin, nereye gideceğini de bilirsin.

Bu gelmek, gitmek; sadece doğmak, ölmek değil efendiler. Zaten herkes doğuyor, ölüyor. Bu herkesin gördüğü, bildiği bir şey. Bu gelmek, gitmek bizim burhanımız (burhan: kurtuluş).

Nereden gelmiş, niye gelmiş, nereye gidecek bilmektir.

Bunu herkes bilmez. Ancak bunu bildiren meşâyihdir. Bildirmekten maksat, seni ulaştırıyor. Senin ruhun çok yüksek, ulvî bir makamdan geldi. Fakat, o yüksek, o ulvî makama sen çıkamıyorsun, gidemiyorsun, ancak seni götüren kim oluyor? Meşâyihin oluyor.

*Canım kurban olsun Resûlullâh'a
Bizi kabul etti âli dergâha
Emreyledi şeyhim Muhammed Şâh'a
Çıkardı zulmetten bâlâya bizi*

Bâlâ nedir? Yüksek demek. Zulmet bu dünya, zemin. Zulmet bu dünyadır. Anasır-ı ziddiyetimizi çeviremedikse zulmetteyiz. Noksan sıfatı-mızı çeviremedikse cesedimiz de zulmettedir. Cesedimiz de nefsimizin, vücudumuzun zindanı. Bu ruhu zindandan kurtarmak lazımdır. Nasıl kurtaracaksın? Bir meşâyih'e gider nefsini teslim edersen o senin ruhunu nefsinden kurtarır. Bunun için insanda, bir kimsede sultanî zikir meydana gelirse, onun sadece kalbi zikretmiyor, bütün azaları zikrediyor. Onun vücudundaki bütün kılları zikrediyor. Bir de eğer onda kalp âlemi açılıyorsa, kalp âlemi açılınca kalbin hakikatinde bütün mükevvenâtta halkiyyeti, Cenâb-ı Allah'ın hakikati var o kalpte.

Bütün nebâtâtın büyümesi gibi, onların hepsi bir vücut gösteriyorlar. Onlar harekete geliyorlar, canlanıyorlar. Bir nefeste bütün kâinatın nefesi kadar zikreder bir evliyâullâh. Ne ile? Manevî büyüklük ile, kalbinin açılması ile. Bir insanın kalbi açılırsa büyük varlık oluyor bu insan.

Cenâb-ı Hak: *“Arşa, kürse, hiçbir yere sığmam ben. Mü'min kulunun kalbine sığarım.”* diyor.

Onun için kalp, beyt-i Celil'dir. Bütün insanların mı? Hâşâ, bazı insanların, gafil olan insanların kalbi nedir? Onların kalbi de, affedersiniz bir mezbeleliktir, pistir. Onların kalbi pistir. Ama Allah'ı zikreden kalp, temizdir. Allah'ı zikreden kalp, büyüktür. Allah'ı zikreden kalp, geniştir. Ne kadar büyük ne kadar geniş? Akıllar onu idrak edemiyor. Ama ne kadar dar, ne kadar pis? Dar dediğimizden daha dar, tahmin ettiğimizden daha pistir, affedersiniz. Niye? Çünkü, bak Cenâb-ı Hak ne buyuruyor? Peygamber Efendimiz (sav) hadisinde ne buyuruyor?

“Gönlünüzde neyi beslerseniz mabudunuz odur.”

Mabud puttur. Bir insan putperest olursa bundan daha pis bir şey olur mu? Ondan daha habis bir kimse olur mu? Ama kelimada:

Ey tahâretten habersiz, râbita bilmez habîs

Tahareti olmayanın cesedi temiz olmadığı gibi, râbitası olmayanın da kalbi temiz olmaz. Çünkü râbita kalpten her şeyi atar, çıkarır. Râbita olmazsa o kalpte çok şeyler var. Onlar masiva ile kirlenmiştir, paslanmıştır, mülevves olmuştur.

**“İnsan yakınlaştıkça yakınlarından ayrı,
Belli ki yakınımız yoktur Allah’tan gayri.”**

(10 Aralık 1989)

Elhamdülillâh!

Şeriat cisimle, cesetle olan bir şey. Kalbimizi bütün kötü niyetlerden, kötü düşüncelerden muhafaza etmek lazımdır.

Allah’ın emirlerini yaparsak şeriatı işlemiş oluyoruz. Cesetle olan ibadete şeriat diyoruz.

Tarikata gelince, kalp ve ruh çok önem taşıyor. Daha ziyade kalbimizi gafletten koruyacağız. Gaflet hangisidir? Allah’tan başka, Resûlullah’tan başka kalbimizde ne varsa bunların hepsi muhaliftir. Bunları atmaya çalışacağız. Niçin? Çünkü kalbimiz vücudumuzun padişahıdır. Her şey kalbimize geliyor, ondan sonra vücudumuzu fiiliyata geçiriyor. Bunun için:

“Din nasihattir, din nasihattir.” buyuruyor Peygamber Efendimiz (sav).

Nasihahat ise ikidir:

1- Vaaz vardır (zâhir).

2- Sohbet vardır (bâtın).

Sohbet insanların kalbinden. Sebep ne oluyor buna, sohbeti kim çekiyor, kim meydana getiriyor?

Sohbeti ancak dinleyenlerin ruhu çeker. Mesela, şöyle ki: Hasta gider, doktora hastalığını söyler. Doktor onu dinler, kitaplarına bakar, senin derdin şuymuş, hastalığının ilacı da şu der. İşte bunun gibi, ruhumuz da bir hastalık içerisinde, kalbimiz de bir hastalık içerisinde olduğu için, biz de burada toplanmışız. Sanki muayenehaneye gelmişiz. Doktor bizi ne yapıyor? Dinliyor. Ama bu ruh muamelesidir. Beşeriyette insanlar ayrı ayrıdır. Hani bir müptedî var, bir de müntehî var. Bir avam var bir de havas var. Fakat maneviyata gelince, tarikata gelince bunlarda ayrılık yoktur. Ruhlar birbirleriyle anlaşılıyorlar. Burada sohbeti ruhlar cezbediyor.

Bakın kelâm-ı kibârda şöyle:

*Bahr-i aşkın katresi ol sohbet-i Mevlâ ile
Katreler deryâ olur cemiyet-i kübrâ ile*

Bahr-i aşk: Allah için birbirlerini sevenler. Allah için birbirleriyle buluşanlar.

Niçin geldik buraya? Allah için geldik. Herhangi bir maddî iş için değil. Birimizin menfaati için değil veya bir akraba ziyareti için değil. Bu cemaatin her biri bir memleketten gelmiş. Hiçbir kuvvet tutamaz bunları. Bunları bir araya Allah sevgisi toplamış. Buraya Allah için gelmişler. Alîm’dir, Kâdir’dir Cenâb-ı Hak. Toplamaya kâdirdir. Toplananların da ne için geldiklerinden haberdardır. Alîmdir Cenâb-ı Hak. Ehl-i aşklar, bir araya

gelirlerse onların sözleri Hak'tan tecellî eder, ruhtan tecellî eder. Ruhlar cezbeder. Cezbeder ama, bir cemaatte yüz tane insan varsa bir tanesi konuşur. Ama konuşuran kim olur onu? O cemaat konuşurur. Fakat cemaat ne kadar çok olursa orada cezbe o kadar fazla olur.

Katreler derya olur cemiyet-i kübrâ ile

Büyük cemiyetler olunca katreler derya olur. Buradaki katrenin anlamı ne? O cemaatin muhabbetleri, sevgileri... Muhabbetler birleşince ne yapıyor? Bir cüz'i irâde sahibinde, bir kişide tecellî eden sözler deryalar gibi coşturuyor. Söylenen sözler deryalar gibi coşturuyor. Allah diye bağıryorlar. Bunlar kendileri mi bağıryorlar? Onları bağırtan ne oluyor? Konuşulan kelimeler. Bu kelimeler nereden zuhur etti? Ruhtan. Ruhu konuşuran kim oldu? Cemaatin isteği oldu.

*Kibrid-i ahmerdir şeyhin nefesi
Yakar dil şehrinde bırakmaz pası
Beraberdir Pîr-i Tâgî Mevlâsı
Daim cezbederler me'vâya bizi*

Yani bu cemaati buraya toplamışsa kim toplamış? Bizim Şeyh Efendimiz. Dede Paşa Hazretleri. Onunla tanıdık birbirimizi. Onunla tanıdık. O zaman demek ki bu günahkâr, Abdurrahim konuşmuyor. Abdurrahim ne demek? Rahim'in kulu demek. Bu günahkâr, Rahim'in kulu konuşmuyor. O hâlde konuşuran kim oluyor? Sizin arzunuz. Sonra Mübarek Dede Paşa'nın bize zâhirde olan bir emri var. Bir de maneviyatta da bizim ruhumuz ondan alıyor. O bizim ruhumuza veriyor gücü, kuvveti, ilmi, bilgiyi. Konuşuran o oluyor. Biz konuşmuyoruz. Onun için bir kelâm-ı kibârda:

*Ey birâder sözlerime tut kulağ
Sanma anı söyleyen dil ya dudağ*

Hey dinleyenler diyor, sanma ki bunu dil, dudak konuşuyor. Bunu ruhu konuşuyor. Ruhu kim? Ruhu, râbitasıdır.

*Efendim, sultanım, ruhu revânım
Vermezem terkini bin can olursa
Ne mümkün ayrılmaz çıksa da cânım
Âlemde kâinat düşman olursa*

Cenâb-ı Hak bu gibi nimetleri bahşetmiş, onun için kelâm-ı kibârda buyuruyor ki:

Yalnız nâtüivan cismim değil masum-u kalp hasta

İnsanların kalbi masumdur, ruhu da masumdur. Fakat o kalbi muhafaza etmek lazımdır. Nasıl bir çocuğu muhafaza ediyorsanız, nasıl bir çocuğu ebeveyni, velisi muhafaza ediyorsa... Kalbimizin ebeveyni kim oluyor? Elimiz, dilimiz, gözümüz, kulağımız. Burada bir de akıl var. Aklımızla düşünecek olursak eğer, elimizi, dilimizi, gözümüzü, muhafaza edersek eğer, o zaman kalbimiz masum kalıyor. Eğer yasak olan şeyleri yaparsak, bu masum kalbe hakaret etmiş oluyoruz. Zulmetmiş oluyoruz. Onun için insanlar; hâli, fiili, ameli ile terakki ederler. Vücut aslında fiilinden ve amelinden mesuldür. Hâlinden mesul değildir. Hâlinden olan mesuliyeti şu kadar ki: Gönlüne gelen kötü bir niyeti varsa onu atması lazım. Atarsa mesul değil,

atmazsa mesuldür. Atmazsa eğer, o kötü şey onda büyür, çoğalır... İnsanların kalbini neye temsil etmişler? Bir suya temsil etmişler.

Bir nehir var akıyor. Bir de göl suları var. İnancımız var, Allah, bizi halk etmiş. Günah, hayır, şer... Bunlara bir inancımız var. Günah, sevap, hayır, şer gibi düşünceler kalbimize geliyor. Onun günah olduğunu biliyoruz, işliyoruz. Şer olduğunu biliyoruz, yine işliyoruz. İnanmayanlar için böyle şeyler zaten yok. Günah, sevap, hayır, şer onlar için yok. Ama inananlarda vardır. Hayır, hayırdır. Şer de şerdir. Her an bunlara itikat etmek lazım. Hayıra hayır demek lazım. Şerre de şer demek lazım. Harama haramdır diye inanmak lazım. O inancı yaşamak lazım. Haram olduğunu bilmiş de yine işlemiş. Yine onu işlememek lazım. İşte bizim de gönlümüze bazı yasak olan şeyler gelebilir. Bunu fiiliyata geçirmeyeceğiz.

Sonra tasavvufa gelince kabız hâli, basit hâli vardır. İnsanların kalbinde tecelli eden hâller var. Hâlbuki hâli, fiili, ameli ile terakki eder insanlar. Kimler? Müslümanlar. Hâli, fiili amelleri ile cemaat gelişir. Ameli, ibadeti... Ameli, tarikattan almış olduğu hizmetleri. Fiiliyatı da tatbikatı, hareketi, sözleri ve işlemleri. Bunları da mademki tarikati varsa ona göre işleyecek. Kim? Bu cemaat. Yani her geleni söylemesin, konuşmasın. Onu bir defa düşünsün. Ondan sonra onu konuşsun. Şeriata, tarikata tatbik edince, söylemiş olduğu sözün bir zararı gelecekse söylemesin. İnsanlara zarar, kendisindedir. Söylediği söz birisini küstürüyorsa, daraltıyorsa veya o söz birisini aldatıyorsa yine zarar kendisi içindir. Evet, sözlerini düşünerek yapacak. Bunlar fiiliyatıdır.

Fakat hâl deyince: Hâl irâdenin dışındadır. Yani verilen verilmiştir. Ameli, ibadeti, hizmeti... Bunu kendi irâdesiyle işliyor. İşleyeceği fiiliyatı da onun elindedir.

Kabız hâli, basit hâli

Kabız hâli nasıl olur?

Kabız hâli: Sebepli-sebepsiz, görünür-görünmez, bilindir-bilinmez, bir kimsenin kalbine gelip de kalbinde onu rahatsız eden her ne olursa olsun, bu kabız hâlidir. Bu gelir; buna mâni olunmaz. Bunu atarsa, bu geleni atarsa ne yapmış oluyor? İşte onun kalbi cari bir nehir, kuvvetli büyük bir nehir. Bazı şehirlerin içerisinden akıyor nehirler. O nehre bütün insanlar tarafından ev zibilleri, sokak zibilleri ne kadar atsalar bu nehri kirletebilir mi? Kirletemezler. Çünkü bu nehir büyük bir nehir, düşeni alıp götürüyor. Büyük cisimleri de alıp götürüyor. O nehir kirlenmiyor. Yalnız eğer bir göl suyu varsa, bir birikmiş su varsa, insanlar tarafından atılan her şey orada kalıyor. Götürmüyor. Götürmeyince ne oluyor? Göl suyu pis oluyor. Ama nehri pis edemezler. Zaten şariatımızda cihat vardır. Tarikatta da cihat vardır. Tarikattaki cihat, nefis cihadıdır. Nefis mücadelesidir. Nefis mücadelesi ne ile doğar? Kabız hâli, basit hâli ile doğar. Kabız hâlinde de mücadele, cihat vardır. Basit hâlinde de mücadele, cihat vardır. Basit hâlindeki cihat; onunla meşgul olup onu anlamak, onu oyalamak. Onu kendi hâline bırakırsan, o da gidebilir. Onunla biraz meşgul olup direnmezsen, o kabız hâli sende durur, çoğalır. Kabız hâli geldiği zaman onda da bir mücadele var. Onu da atmak lazım. Onu atamazsan eğer o orada durur. Hem o göl suyu pis etmiş gibi kalbi pis eder. Hem de orada büyür, çoğalır.

Yalnız burada müridin görevi nedir? Kabız hâlini atmak için cihat edecek. Attı, geldi. Attı, geldi. Atar, yine gelir. Atar yine gelir. Ama atmazsa devamlı duracak onda. O mekân tutacak orada. Ama atıyor yine geliyor. Ata ata ne olacak? O neyse ondan kurtulacak. Atamazsa eğer, o orada kökleşir. Temelleşir. Müzminleşir. Müzminleşirse atamaz. İşte burada kabız hâlinin gelmesinden maksat vücudun havflanması, ilticası, yalvarması...

Kime yalvaracak? Allah'a yalvaracak.

Kime yalvaracak? Resûlullâh Efendimiz'e yalvaracak.

Kime yalvaracak? Râbitasına...

Bu da yine bir hâldir. Her mürit değişiktir. Kimi mürit Allah'a sığınır. Bu gibi şeylerde bazısı da Resûlullâh Efendimiz'e sığınır. Haktır. Bazısı da râbitasına sığınır. O da haktır. Niye bu böyle oluyor? Mürit esmadan alıyorsa nurunu, o zaten râbitasına sığınır. Onun alışverişi râbitasındandır. Kurtulmak istediği şey için râbitasına yalvarır. Bunu ancak erbabı bilir.

Her mârizin derdine göre verirler şerbeti

Bak her ne kadar bir mürit râbita nuru ile ihata edilmişse de, bu ancak kendi itikadındadır. Muhaliflerin yanında bunu gösteremez.

Onun için: *"Tarikatı olmayanın yanında tarikat sohbeti yapmayın. Tari-katı olmayanın yanında meşâyihden bahsetmeyin."* deniliyor. Çünkü onlar anlamazlar. Bilmezler. Tarikatı olmayanlar, meşâyih bilmezler. Tari-katı olmak, meşâyih bilmek, Allah'ın büyük bir lütfudur. Büyük bir sırrıdır. Niye? Çünkü insan esma nuruna ulaşmazsa sıfat nuruna geçemez. Bunlar Cenâb-ı Hakk'ın düsturudur. Esmâ nurundan sıfat nuruna geçilir. Sıfat nurundan zat nuruna geçilir. Demek ki burada bizim anlayacağımız nedir?

Fenafişseyh olmadan fenafirresul olunmaz. Fenafirresul olmadan da fenafillah olunmaz. Bu haktır. Allah'tan gelen ruh Allah'a gitmiyor mu? Âyet-i Kerime ne buyuruyor?

"Allah'tan geldiniz, Allah'a gideceksiniz."

Ama bu zâhir anlamda. Aslında Allah'tan gelmedi cesedimiz. Cesedimizi Allah halk etti ama...

Cenâb-ı Hak, *"Biz Âdem'i topraktan halk ettik."* buyuruyor.

Teâlâllah ne hûbzibâ yaratmış kâmil insânı

Cenâb-ı Hak: *"Biz insanı çok güzel yarattık, çok güzel halk ettik."* buyuruyor.

Ama kim bu kâmil insan? Kendisini yetiştiren bir insan. Ama insanlar kendilerini yetiştiremezler. Bir yetiştiriciye muhakkak ihtiyaç vardır. Bizim mürebbimiz, meşâyihimiz.

Özün bir pîre teslim et müdâvim ol kapısında

Meşâyihden murad şâhim mürebbî kâmil olmaktır

Bir meşâyihle teslim ol. Özünü ona teslim et diyor. Onun kapısında bekle diyor. O yetişmiştir. Seni de yetiştirir.

Fiilimiz, amelimiz elimizde. Fiiliyatımız elimizde. İrademize verilmiş. Fakat hâl de ikidir.

1- Kabız hâli

2- Basıt hâli

Kabız hâli sıkıcıdır. Meşru ve gayrimeşru şeyleri düşündürür. Maddiyatı düşündürür. Veyahut da kin, buğz, haset, her şey...

Bunlar ne oluyor? Bunların hepsi kalbimizi rahatsız eden, bunaltan, sıkıntı içerisinde bırakan şeylerdir. Bunlar gelir.

"Gam gelmez dememişler, gam eğlenmez demişler."

Bunlar gelir. Gelmesinden maksat vücudun havfi, havfe düşmek... Cenâb-ı Hakk'ın Celal sıfatının tecellisinden oluyor. Fakat insanlar, Celal'inden gelen, her ne gelirse gelsin Cemal'e çeviriyor. İbrahim Hakkı Hazretleri'nin emri budur:

"Hak şerleri hayreyley" buyuruyor.

Hak şerleri hayreyley. Anlaşılmasın ki sen veya ben şer işleyelim de Hak bunu hayretsin. Hayır!

Mademki Peygamber Efendimiz: *"Benim mürebim Rabb'im. Beni Rabb'im terbiye etti."* diyor.

Bunun zâhirdeki anlamı nedir? Peygamber Efendimiz ümmîdir. Yetimdir; annesi yoktu, babası yoktu. Okutmadılar. Mektep medrese görmedi. Ama O tıfl iken (çocukken), onda bir ilim vardı.

*Tıfl iken ol dilerdi ümmeti
Sen gocaldın terk edersin sünneti*

Tıfl iken! Bu ne? Anasından dünyaya geldi, hemen secdeye kapandı. Seni, beni, ümmetini diledi. Hani onda bir ilim olmasaydı, ne biliyordu ümmetini? Nereden biliyordu? Meşâyih sohbetinde, tarikat sohbetinde buyuruyorlar ki büyüklerimiz; Cenâb-ı Hak Peygamber Efendimiz'i, O'nu, bir hoca talebeye ders verir gibi bin sene okutmuş. Zaten kendisi de buyuruyor ki, Peygamber Efendimiz:

"Evvel benim ruhumu halk etti, evvel benim aklımı halk etti, evvel benim nurumu halk etti."

Öyle ise, bizim de bir mürebîye ihtiyacımız vardır. Biz de ruh sahibiyiz. Cenâb-ı Hak bize de ruh üflemiş. Öyle ise, bizim de ruhumuzun mürebîsi olacak. Mürebîsiz ruh yetişmez.

Bizim mürebîmiz kim? Mürşidimiz. Allah, şeriatımıza göre, cüz'i irâdemize göre bize emretmiştir. Şerden sakının, kaçının demiştir. Şerre rızası yoktur. Hayra rızası vardır. Ama Hak'tan tecellî eden hayırlar, şerler var. Bizim hastalığımız bize şer görünüyor. Bizim fakirliğimiz bize şer görünüyor. Bu da nedir? İlet, gillet, zillet. Ama bir tane mi illet var? Bin tane illet var. Bunlar nereden geliyor. Allah'tan geliyor. Ama bunların hepsi bizim için şer. Mademki herhangi bir hastalık bizi rahatsız ediyorsa, rencide ediyorsa... Fakirlik, yoksulluk, büyük zararlar, üzüntüler, kederler... Nedir bunlar? Şer görünür. Allah'tan tecellî eden şer bunlardır. Bir de biz hayır düşünüyoruz. Hayra yoruyoruz. Sen iyi niyetlisin, insanlara iyilik yapmak istiyorsun. Fakat senin karşına çıkan insan da sana kötülük yapıyor. Bak! Ondanda da kötülük geliyor sana. Nedir işte bunlar: İlet, gillet, zillet.

İlet: Hastalık. Gillet: Maişet darlığı, fakirlik. Zillet: Cemiyette itibar yokluğu.

İlim olmazsa cihanda insanlar azar kalır yabanda

Böyle tarik-i müstakimden kaymış, Kitap'tan, Sünnet'ten kaymış bir insanın da irâdesi var. Onun da fiiliyatı var. İşte bunlardan insana hayır gelmez. Kitap'tan, Sünnet'ten haberi olan iyi insana Kitap'tan, Sünnet'ten haberi olmayan insandan şer gelir. Bunu da Allah'tan bileceğiz ki Cenâb-ı Hak bunu hayra tebdil etsin. İşte burada ne oluyor? Kabız hâli oluyor. Kabız hâli gelince ondan sıkılacağız ki Allah bizi ondan kurtarsın.

Basit hâli geldiği zaman çok şükredeceğiz, şükredeceğiz ki Cenâb-ı Allah bizde basit hâlini çoğaltsın. Burada ne oluyor? Burada cihat yapılıyor. Yapılan cihat da kabız hâlini küçültüyor. Tamamen atmıyor. Tamamen atmış olsa bile yine geliyor. Kabız hâlinde, insanların kalbinde yüz bin çeşit düşünce olur. Bu düşünceler birden atılmaz. Bunlar zaman zaman gelirler. Her geldiğinde mürit, bunlardan atarsa, cihat yaparsa azaltabiliyor. Kabız hâli küçülüyor. Kabız hâli küçülünce basit hâli büyüyor. Nasıl ki geceler kısılınca günler uzar. Kabız hâli bir müridin kalbinde karanlıktır. Kalbini sıkır bunalır. Karanlık gecede insanların kalbi nasıl sıkılıyorsa, müridin kalbi de öyle olur. Ama bunu atmaya çalışmalıdır. Eğer kendi hâline bırakırsa orada kalacaktır. Atamazsa orada kalır. Ne ile atar? Allah'a sığınmakla, Resûlullâh'a sığınmakla, râbitasına sığınmakla... İyi şeyleri düşünmekle, iyi işlemler yapmakla. Bunları ancak böyle atar. Ama bunu kendi hâline bırakırsa kökleşir, büyür, perçinleşir. Müzminleşirse atamaz. Atıyorsa o bir daha gelir. Üç saat sonra, bir saat sonra yine gelir. O gelişinde evvelki gelişi gibi durmaz. Onu bir daha atar cihadını yapar. O üçüncü gelişinde ikinci gelişi kadar bile durmaz. Yani böyle tedricen tedricen bu kabız hâlini insan zamanla cihat yapıp azaltır.

Basit hâlini de cihatla çoğaltır. Biri azalır, biri çoğalır. Ne zaman ki kabız hâli onda tamamen kesilirse, basit hâli de tamamen kalırsa o zaman cihadını yapmış olur.

Cihad-ı ekberi yaptı, mücadelesini kazandı. Zaten büyük cihat, nefisle mücadeledir.

Kahraman olanlar hasmını bastı

Kemankeş olanlar yayını astı

Burada kahraman kimdir? Kahraman, güçlü.

Hasım kimdir? Bizim en büyük hasmımız nefsimizdir. Nefsini yenen kahramandır. Kemankeş olanlar da vurucu, atıcı demektir. Avını vurduktan sonra silahını taşımaz. Çünkü bu silahı avı için taşıyordu.

Bu cihat ne zamana kadar devam eder? Kabız hâlimden kesilene kadar devam eder. Az da olsa bu cihat devam eder.

Kabız hâlimden kesildikten sonra gelen basit hâli ne oluyor? O hâller bitince müritte makam oluyor. İnsana gelip giden hâldir. Eğer ki o ne zaman yerleşiyorsa makam oluyor.

Bu ne zaman olur? Anasır-ı zıddiyet değişirse o zaman olur. Anasır-ı zıddiyet, dört eczadan halk edilen ceset. Bunlar su, ateş, toprak, hava. Bu maddeler değişiyorlar. Bize zararlı olan sıfatları bize yararlı sıfatlara dönüşüyor. Bu da ne ile oluyor?

Nefsimizle olan cihat çok çetindir. Çünkü *cihad-ı ekberdir*. Peygamber Efendimiz de buyuruyor: *Muharebe-yi Kebir*. Yani insanın nefsi ile

mücadelesi Uhud Muharebesi'nden daha büyük diye buyuruyor. Uhud mücadelesinde çok zayıf verilmiştir. Nefis mücadelesi ondan daha büyük oluyor.

Bakın şimdi, amelimizde bir eksiklik bırakmayacağız. Bırakacak olursak eğer, hatamız olur, noksanımız olur. Fiiliyatımızda da eksiklik bırakmayacağız. Hâlimizi de cihatla tebdil edeceğiz. Çalışmakla, sa'yla tebdil edeceğiz. O hâlde nedir? İşte; sebepli-sebezsiz, bilinen-bilinmeyen, görünen-görünmeyen, kalbimizdeki bizi rahatsız eden her şey kabız hâli. Bunları ancak Allah'a sığınmakla, Allah'ı zikretmekle, şeriatımızı, tarikatımızı işlemekle, râbitamıza sığınmakla tedricen tedricen azaltırız.

Bunları zamanla değiştireceğiz. Değişiyor bunlar.

*Meşâyihе gerektir tâbi erler
Sülûke girüben tevbe ederler*

Fiiliyatımız elimizde, amelimiz elimizde, hâlimiz elimizde değilse, Cenâb-ı Hak ne buyuruyor?

“Her hâlinizle biz Azimüşşan'a rücu edin.”

Her hâlinizle... Sadece sıkıntılı zamanımızda mı Allah'a yalvaracağız? Yok. Geniş zamanlarımızda da safalı zamanlarımızda da Allah'a şükredeceğiz. Onu unutmayacağız. Onu zikredeceğiz. Fakat sıkıntılı zamanımızda da yine Allah'a sığınacağız. Kurtulmamız için Allah'a sığınacağız.

Bunun için Cenâb-ı Hak: *“Her hâlinizle biz Azimüşşan'a sığının.”* buyuruyor.

Muhakkak bizim de bir cihadımız oluyor. Cihadımız ise bu kötü zamanlarımızda bize vesvese veren, bize kötü düşündüren, kötü niyetlerle mücadele. Bunları ne yapmak lazım? Bunları tebdil etmek lazım.

Onun için bakın:

Hevâyı Hü'ya tebdil et

Bir nefes var insanın içinde, “Ha”, “Ha”, “Ha” ile alınıp verilen bir nefes... Nefesinden insanlar haberdar olsunlar olmasınlar, bir “Ha” ile bir de hava ile girip çıkıyor. Bu nefesleri insanlar Allah'ı zikretmeden alıp veriyorlarsa boşuna. Bunu Hü'ya tebdil etmek ne demek? Bir kimse nefesini Allah'ı anarak, alıp veriyorsa, O da hevâyı Hü'ya tebdil ediyor.

Bu “Hü” da Cenâb-ı Hakk'ın bir ismidir ki, o nasıldır? Cenâb-ı Hakk'ın bin bir ismi, sıfatlarının ismi. Lafza-i Celâl de Cenâb-ı Hakk'ın zatının ismi. Sıfatları var. Sekiz sıfatı var. Bu bin bir isim (esma) Allah'ın sıfatları olan isimlerdir. Doksan dokuz esma-i hüsnâ var. Bu da bin bir isminden seçilen isimlerdir. Cenâb-ı Hakk'ın zatına mahsus olan bir isim lafza-i Celâl'dir. Bu, insanların kalbinde yazılı imiş. Cenâb-ı Hak onun için buyuruyor:

“Kulum, ben sana şah damarından daha yakınım.”

Fakat, eğer bir insan, kalbindeki o lafza-i Celâl'i diriltiyorsa... Neyle diriltir? Zikrederek. *Allah, Allah, Allah...* diye. Ama zannetmeyelim ki yirmi dört saatin içinde bizim on beş dakikalık zikrimiz var. Bu diriltemez onu. Bu bir hizmettir. Ama himmettir.

Bizim kalbimizi diriltten himmettir. Bunun için de hizmet vardır.

Meşâyihler ne buyuruyorlar? Alırken unutmayın Allah'ı, verirken unutmayın Allah'ı, yerken unutmayın Allah'ı, içerken unutmayın Allah'ı. Her işi yaparken unutmayın. Bir an evvel kalbinize *Allah, Allah, Allah...* dedirtin. Bunu lisana getirmeye gerek yok. Bir an evvel kalbinize *Allah, Allah, Allah...* dedirtin.

Bu nasılmış? Bakın bir insanın kalbine Allah dedirtinceye kadar bir sa'yı var. Zorlanması var. Çalışması var ama kalbi dirilip çalışıyorsa, o zaman bırakıyor. O zaman da Allah'ı unutmak istiyor da unutamıyor. Yani kendisini neyle meşgul ederse etsin, o Allah'ı unutsa bile Allah onu unutmaz. Allah'ı unutayım diye zorlasa bile Allah'ı unutamaz. Çünkü orada bir sıfat, meleke meydana geliyor. Onun için Cenâb-ı Hak buyuruyor:

“Bizim öyle kullarımız var ki onların ticaretleri zikirlerine mâni olmaz.”

Kimler bunlar? Zamanında Allah'ı unutmamışlar. Kalpleri ile zikretmişler. Çalışırken, yerken, içerken, gezerken, alırken, satarken *Allah, Allah, Allah...* diye diye onların kalpleri dirilmiş. Harekete gelmiş canlanmış. Kalpte yazılmış olan lafza-i Celal'in arkasında bir ampul yanınca parlaması gibi.

Cenâb-ı Hak, *“Kulum, ben sana şah damarından daha yakınum.”* buyuruyor.

Demek ki insanlar Allah'ı zikrede zikrede esma nuru, sıfat nuru, sonra zatının nuru tecellî eder insanların kalbine.

Esmâ nuru nedir? Biz tarikata girdik. Esmâ nuru çekiyoruz. Bu nedir? *Allah, Allah, Allah...*

Başka tarikatlarda da Allah'ın bin bir isminin herhangi birisi ile zikrediliyor. Yalnız buradaki himmet kudsiyet. Onun için Nakşî tarikatı hepsinden üstün oluyor. Şah-ı Nakşibend Hazretleri buyurmuş ki:

Sair tarikatların nihâyetini biz bidâyete getirdik.

Yalnız, bütün tarikatlarda çalışırlar, çalışırlar... Üç sene, on sene, yirmi sene, otuz sene bir kâra ulaşırlar. Biz onu tarikata ilk girene veriyoruz. Sair tarikatların nihâyet kârını biz bidâyete getirdik.

İşte bunlar, sair tarikatlar, esma nurundan sıfat nuruna, sıfat nurundan zat nuruna geçiriyorlar. Onlara çeşitli esma çektiriyorlar. Ama bizim zikrimiz lafza-i Celal. Bütün isimleri, bin bir ismi toplanıp geliyor. Lafza-ı Celal'de toplanır. Orada bitiyor. Öyle ise yeter ki kalbimizi Allah ile meşgul edelim. Allah, Allah, Allah... Allah ile meşgul edebilelim. Ne lazım bize? Sâ'y lazım.

Zaten Cenâb-ı Hak: *“Beni çok zikredin, buyuruyor, beni ayakta zikredin, otururken zikredin, yerken, içerken, gezerken, uyurken zikredin.”* buyuruyor.

İrade sahibiyiz. Bir şeyle uğraşırken unutupuz Allah'ı. Ama o meşguliyet içinde sen sahiplisin. Senin sahibin var. Vazifen var. Seni bir ikaz eden var. Nedir o? Râbitan. Velâyet parmağı vardır. Yani bâtın eli vardır, bâtın parmağı vardır. O uzanır sana. Sen unuttuğun zaman o uzanır, seni uyarır. Ama zâhirde ne olur? İş görürken, mesela yazı yazarken, kalem kayar veya elin bir yere sıkışır veya yürürken ayağın takılır. Bunlar velâyet

parmağı. Geliyor seni uyarıyor. Unuttunsa, uyan diyor. Velâyet parmağı seni dürtüyor. Bir de ne vardır?

Herhangi bir şeye çalıştığın zaman yekûn tutmak. Mesela bir vasıtaya binip gidiyoruz. Bindiğimiz vasitadan bir ses gelir kulağımıza. Sen kalbini zikir ile meşgul edersen vasitadan aldığın ses zikir oluyor. Bakarsın ki o da *Allah* diyor. Öyle midir? Amennâ ve saddaknâ. Ehl-i zikir için öyledir. Ehl-i zikir için makina sesi değil bu ses. Bütün duyulan seslerin tümü *Allah* der.

Bütün birbirine vurulan sert cisimlerin, arabaların, insanların, kuşların çıkardığı ses: *Allah*. Bunların hepsi Allah'ı zikrediyor. Ehl-i zikir olmuştur bunlar.

Kâmile her eşya olmuştur evrâd (zikir)

Buyuyorlar ya... Her eşya kâmile zikir, tevhit.

Zaten Cenâb-ı Hakk'ın: "*Sizin cansız olduğunuzu zannettiğiniz her şeyin zikri vardır...*" diye âyet-i kerimesi vardır.

Evet bu nedir? Bidâyette sen yolcusun, yayan yürüyorsun. Yolda yürürken adımlarını "*Allah, Allah, Allah*" diye at. Gafil atma. Fakat buna da hudut tespit et unutmamak için. Nasıl? İlerde görünen bir nokta var. Bir ağaç var veya belli bir şey var ilerde. Oraya kadar dikkat edeceğiz, nazarımızı vereceğiz. Adımlarımız ne kadar olursa olsun saymayalım. O noktaya gidinceye kadar adımlarını gafil atma. *Allah, Allah...* diyerek yürü. Bunun çok büyük eciri var. Ecre etkisi var. Orada büyük bir ağaç var veya boyalı ev var. Bütün dikkatini kullanarak *Allah, Allah...* diyerek gittin oraya. Oradan da ileriye yine bir nokta tayin et. Yine *Allah, Allah...* diyerek yürü oraya. Yani her işinde insanlar böyle yaparsa, zaman zaman, bu sa'y ile onda olan gaflet azalır.

Gaflet ne? Hani bir gaflet var ki günah sevap, hayır şer, haram, helal şeylerdir ibadeti olmayanlarda. Müridin de bir gafleti var. O da râbitasını unutursa, Rabbini unutursa, Peygamberini unutursa müridin gafleti budur. Bunlardan kurtulması için ne yapması lazım? Bu gibi sa'yıları, bu gibi gayretleri göstermesi lazım. Bu gayretlerle, gafletleri tamamen atıyorsa kendinden, asıl kabız hâli o zaman kesiliyor. Kabız hâli o zaman kalkıyor. Basıt hâli kalıyor. O zaman onda bir sıfat, bir meleke meydana geliyor.

Yerken, içerken, yürürken sa'y ede ede bu meleke yerleşiyor. O kişi bir işle uğraşırken bile Allah'ı unutamaz. Unutamaz, çünkü kalp Allah dedikten sonra sen ye, iç, ne iş yaparsan yap, kalp devam eder. O zaman ne oluyor? Senin zâhirin halk ile; kalbin, bâtının Hak ile oluyor. Bunlar sa'ysız olmaz. Bunun için çalışmak lazım. Şeriatla çalışmak var, tarikatta çalışmak var. Hakikate ulaştın. Orada da sen oluyorsun âlet. Yaptıklarını sen yapmıyorsun. Konuştuklarını sen konuşmuyorsun. Sen bir âletisin. Allah'ın bir âletisin. İraden yok. Seni konuşturan Allah, yediren Allah.

Bakın İbrahim aleyhisselam: "*Beni Rabb'im yedirir, beni Rabb'im içirir, beni Rabb'im yatırır, beni Rabb'im kaldırır.*" diyor.

İşte müritlerin sonu da böyle olur. Cüz'i irâdesinde de bu var mıdır? Vardır. Bunlar cüz'i irâdede taklit oluyor. Cüz'i irâdede bunlar mecaz oluyor.

Mecazdan hakikate geçiliyor. Mecaz ne oluyor? *Râbita-i nakş-ı hayal* bizim için mecazdır.

Ama *nakş-ı cemâle* gelince mecazımız hakikat oluyor.

Oh ya Rabbi, çok şükür elhamdülillâh!

Ya, işte öyle efendiler. Cenâb-ı Hak bize ne nimetler halk etmiş. Nimetlerimizi bilelim.

Nimetlerimize ulaşalım, çok nimetler halk etmiş Cenâb-ı Hak. Ama tabii insanların irâdesine bırakmıyor ki...

İnsanların irâdeleri ile elde ettiği nimetler vardır. İradesi ile elde edemeyeceği nimetler vardır. Ama irâdeleri ile elde edeceklerini edecek tabii. Elde edemeyeceğini de Cenâb-ı Hak ihsan edecek.

Allah'ın kullara, insanlara çok ihsanları vardır. En büyük ihsanı: Bizi Müslüman halk etmiş. Buna inancımız var. İnancımız dahilinde günah, sevap, bunlar var. Bunlara bir sa'yımız olacak. İbadetimiz olacak. Allah'ın bütün emirlerini tutacağız. Yasaklarından kaçacağız. Tarikattaki hizmetlerimizi göreceğiz ki himmet alabilelim. Hizmetsiz de himmet alınmaz.

O zaman zâhirdeki çalışmalarımızla, tarikattaki hizmetlerimizle ne yapıyoruz? Büyük nimetlerimizin kapısına gidiyoruz. Ama o kapıya gitmezsek o kapı bize gelmez. Biz o kapıya gideceğiz.

“Öl ve ol...”

(11 Aralık 1989)

Cenâb-ı Hak her maksada bir kapı tayin etmiştir. Bütün, her maksadın bir kapısı vardır. Her maksat sahibi kapısını bulacak. Kapısına gitsin ki maksadına ulaşsın. Kapı gelmez. Mesela bu neye benzer? Sen bir yün takım elbise alacaksın. Sen evinde oturduğun zaman takım elbise gelmez. Kimse, senin alacağın elbiseyi bilmez. Gidersin birkaç mağazaya, her mağazada senin alacağın elbise olmaz. Birkaç mağazaya gideceksin; rengini, kalitelisini arayacaksın.

Hız. Musa, niçin gitti Tur-i Sina'ya? Tur-i Sina, onun maksadının kapısı oldu. Bir müridin Tur-i Sina'sı da vardır. Hız. Musa da bir ruh sahibi, biz de bir ruh sahibiyiz. Fakat o, peygamber ve seçkin bir ruh, Cenâb-ı Hak onları peygamber seçmiş göndermiş. Ama bir de veliler vardır. Veliler, peygamber olarak gelmişler mi? Hayır. Dünyaya geldikten sonra veli olmuşlar. Senin benim gibi dünyaya gelmişler, çalışmaları ile kendi sa'yları ile veli olmuşlar. Ama onlar da insanlardan seçilmişler. Çok seçilmişler insanlardan. Bir velinin maneviyattaki varlığı, büyüklüğü, maneviyattaki vücudu... Bu dünyada dört milyar insan olduğu söylenir. Bu insanların hepsini eritseler, birleştirse, bir velinin velâyeti kadar olamaz. Bu dört milyar insanın gücü, o kadar olamaz. Niye? Çünkü evliyâullâh... Demek ki Allah'ın gücü onda tecellî ediyor. Allah'ın sıfatları ile sıfatlanmış oluyor. İşte, o Allah'ın âleti olmuş oluyor. Gücünü, istidadını da nereden alıyor? Allah'tan alıyor?

İbrahim aleyhisselam'ı ateşe attıkları zaman, Cenâb-ı Hak dört tane melek gönderdi. Melekler onu kurtarmak için geldiler. Ama onları reddetti. Meleğin bir tanesi diyor ki:

— *Ya İbrahim! Sen müsaade et, ben yüksek dağları getireyim, bu ateşi dağların üzerine çıkarayım.*

Yüksek dağları mesela Ağrı Dağı'nı getireyim diyor.

Soruyor:

— *Sen bu gücü nereden alıyorsun? Hangi selahiyetle yapıyorsun? Sen bunu nasıl yapabiliyorsun?*

— *Rabbimin vermiş olduğu kuvvetle yapıyorum.*

— *Sen çık aradan. Rabbim beni görüyor. Rabbim bana yeter, sen girme araya, diyor.*

Demek ki Cenâb-ı Hakk'ın sıfatları bir kulda tecellî ederse, bir insanda Cenâb-ı Hakk'ın kuvveti tecellî ederse... Peki bu olur mu? Oluyor.

Cenâb-ı Hak ne buyuruyor:

“*Biz velilerimizi yeşil kubbemizin altında gizledik.*”

Kim bu veliler? Bilinmez ki... Bu kubbenin içerisinde... Allah bilir.

Bir de buyuruyor ki:

O velimizin gören gözü bizim gözümüz, işiten kulağı bizim kulağımız, uzanan eli bizim elimiz, yürüyen ayağı bizim ayağımız, düşünen aklı bizim aklımızdır.

Akl-ı küll bu demek, küllî irâde bu demek. Cüz'î irâde, Cenâb-ı Hakk'ın kula vermiş olduğu ne ise, noksan sıfatlarında tecellî eden aklı, ilmi, bilgisi, becerisi, gücü ve kuvvetidir. Ama küllî irâdeye geçince bu sefer Cenâb-ı Hakk'ın sıfatları da tecellî ediyor.

Onun için Mevlânâ buyurmuş:

*Yek nazar eylese ârif-i billah
Aslı kemhâreyi mücevher eyler*

Erenlerin himmeti dağları yerinden kaldırır. Şeriatımız, tarikatımız, hakikatımız, mârifetimiz vardır. İnsanlara bahşetmiş ama, şeriatı yaşamıyorsak, tarikat davasında bulunmayalım. Kâzip olursun, yalancı olursun. Şeriatımız tamam olacak. Şeriat cisimle, tarikat da ruh ile.

Ceset temiz olmazsa, ruh nerden temiz olsun? Çünkü ruhu ceset taşıyor. Ceset ruhun bir kalıbıdır. Çok temiz bir kaba pis bir şey koysalar, kabın temizliği onu temizlemez. Çok pis bir kaba da temiz madde koysalar, kabın pisliğini o şey temizlemez. Onun için bir talip cismi ile şeriatla, aklı ve ruhu ile tarikatta olacaktır.

Talip: Hak talibi, Hakk'ı talep eden. Hakk'ı isteyen.

Hak'tan gelen ruhumuzu Hakk'a ulaştırmak için, cismi ile şeriatla, aklı ile tarikatta, sırrı ile vuslatta olacaktır. Talip, bu.

Onun için kelâm-ı kibârda:

“Ey tahâretten habersiz, râbîta bilmez habîs” buyruluyor.

Taharet ne? Namazın şartlarından. Necasetten taharet. Taharet olmazsa namazımız, abdestimiz olur mu? Olmaz. Cismi temizleyen ibadettir. Çünkü ibadet yapmayan bir cisim, hayvanî sıfattan kurtulamaz. İbadet yapacağız ki hayvanî sıfattan kurtulalım.

Kalbi de temizleyen ne oluyor? Râbîta. Râbîta olmazsa o kalp pis. Niye pis? Meşâyih sevgisi bir Müslüman'ın kalbinde olmazsa, onun kalbinde çok arzular, çok düşünceler olur. Meşâyih sevgisi bir kelimde şöyle ifade ediliyor:

Aşk ehlinin ahvâlini pervâneye sormam

veya

Pervâneler geçti ateş bâbından

Ateş kapısından içeri girerse pervâne, daha onun cismi kalır mı? Pervâne nedir? Kepenek, kelebek. Kendini ne yapıyor? Ateşe atıyor. O da ateşe âşık. Cenâb-ı Hak onu da öyle ihsan etmiş. Kepenek, kendi arzusu ile ateşe atıp yakıyor kendisini. Ateşe düşen kepenekte vücut kalır mı? Yok eder ateş. Bizim kalbimizde de arzularımızın her biri bir kepenektir. Bir cisimdir bunlar. Bunları ne yapar kalbimiz? Bunları ancak Allah aşkı, peygamber aşkı, meşâyih aşkı yakar.

Meşâyih aşkı, meşâyih sevmektir. Meşâyih sevmek, Resûlullâh'ı sevmektir. Resûlullâh'ı sevmek, Allah'ı sevmektir.

Cenâb-ı Hak öyle buyurmadı mı?

Habibim, seni seven beni sever, seni sevmeyen beni sevmez.

Resûlullâh'ı ne ile seveceğiz ki onu sevebilelim? Vârisi olan velileri seveceğiz ki onu sevebilelim.

Çünkü Peygamber Efendimiz, Sıddık-i Ekber Efendimiz'e buyurdu:

Senin elinden tutan benim elimden tutmuştur. Sana biat eden bana biat etmiştir. Senin kabulün benim kabulümdür. Senin reddin benim reddimdir.

İşte tarikat böyle gelmiştir. Meşâyihler, veliler böyledir. Bu sıfatla sıfatlanmışlardır. Bu emir hepsi içindir. Herhangi bir meşâyih, bir müridine bu hilafeti veriyorsa, aynıdır.

Nitekim Nakşibendî Efendimiz'in halifelerinden Yakub-i Çerhî Hazretleri'ni Hoca Ubeydullah Hazretleri bulmuştu (Hâce-i Ahrar ismiyle geçiyor Reşahat kitabında). O, çok meşâyihler ile samimi olmuş, onlara hizmet etmiş, onlarla dostluk kurmuş, ama hiçbirinden de ders alamamış. Hiç birisi ders vermemiştir ona. Arayı arayı bulmuş. Neyi aramış?

Muhammed Bahaeddin Nakşibendî Efendimiz'e yetişemedim de diyor, onun elinden tutanı bulacağım. Yakub-i Çerhî Hazretleri'ni en son neticede bulmuş. Yakub-i Çerhî Hazretleri onun niyetini bildiği için, ne demiş:

— Tut bu elden.

Elini uzatıp demiş ki:

— Bu el Nakşibendî Efendimiz'in elidir. Nakşibendî Efendimiz bize buyurdu ki: “*Senin elinden tutan benim elimden tutar, senin kabulün benim kabulüm, senin reddin benim reddimdir.*”

Bak işte demek ki bizim tarikatımızda Nakşibendî Hazretleri'nin, Yakub-i Çerhî Hazretleri'ne böyle bir emri varsa; Yakub-i Çerhî Hazretleri ondan sonra gelene, o da ondan sonra gelene, o da ondan sonra gelene...

Onun için kelâm-ı kibârda;

Beraberdir Pîri Sami Mevlâsı

Daim cezbederler me'vâya bizi

buyruluyor.

Ama o el nasıl bir el?

Elinde var iken fırsat geçirme ede gör gayret

Tutagör bir yed-i kudret olunsun menzilin bâlâ

Bâlâ ne? Bâlâ, yüksek. Zaten senin ruhun yüksekte geldi. Bu yükseğe o el çıkaracak seni. Bu elden tutmazsan seni hiçbiri çıkaramaz. Çıkamazsın sen. Bu nedir? Hakikate ulaşmaktır. Hakikate ulaşmaksa insanların, ruhun makamına ulaşmasıdır. Bir başka tabirle; Allah'tan gelen ruhun, Allah'a ulaşmasıdır. Hakikatten maksat, mana budur. Ama bu tarikatsız olmuyor. Cesedimiz şeriatta, aklımız, ruhumuz tarikatta olacak ki terakki olsun bizde.

Onun için:

“Ey tahâretten habersiz, râbîta bilmez habis” buyruluyor.

Tahareti olmayanın cesedi temiz olmaz. Râbîtası olmayanın da kalbi temiz olmaz. Ama tahareti var, cesedini temizlemiştir. Fakat râbîtası yok, kalbi

temizlenmemiş. Ne yapmış? Getirmiş temiz bir kaba pis bir şey koymuş. Kabın temiz olmazsa o şeyi temiz etmez. Ne olmuş peki? Râbitası var ama, şeriatla eksikliği var, taharette eksikliği var. O da ne olmuş? O da getirmiş temiz bir kaba pis bir şey koymuş. Kabın temiz olacak, içindeki madde de temiz olacak ki... Burada kaptan mana, bizim cesedimizdir. İçindeki madde ise ruhumuzdur. Ceset ruhun kalıbı, kabıdır.

Bir defa, şeriatla cesedi temizleyeceğiz. Tarikatla da zikir yapa, yapa, yapa... Ne yapacağız? Kalbimizi her şeyden zikirle arındıracağız. Kalbi, sahibine teslim edeceğiz. Kalbin sahibi kimdir? Allah'tır. Hakikatte insanların Beytullah'ı kalbidir. Arşa, kürse hiçbir yere sığmayan Allah: "*Ben mü'min kululumun kalbine sığarım.*" diyor. Ama hangi kalbe? Allah'ı daima zikreden kalbe. Allah'ı zikrede zikrede ne oluyor? O kalp Allah'ın nurunu cezbediyor. Allah'ın zatını cezbediyor. Azametini de cezbediyor ki, işte o zaman Allah'ın sıfatlarıyla sıfatlanıyor. Allah'ın ahlâkı ile ahlâklanıyor. Resûlullâh'ın sıfatlarıyla sıfatlanıyor, ahlâkı ile ahlâklanıyor. Onun için kelâm-ı kibârda:

Senin gördüklerin ayıbı veliler setreder cümle

Bir meşâyih bir mürit geldiği zaman, bu mürit acaba dersini yapar mı, yapmaz mı? Bu mürit nasıl bir insan? Bunun sıfatı nasıl? Hangi günahları işlemiş? Meşâyih bunu bilmez mi?

Mesela: Bir sarhoş geliyor, diyelim ki geliyor ders alıyor. Sarhoşluğu terk etmeyeceği hâlde niye buna ders veriliyor deniyor. Denilmesin.

Senin gördüklerin ayıbı veliler setreder cümle

Sen şu sıfattasın git demez ki...

Onun için Mevlânâ: "*Ne olursan ol, gel...*" demiş.

Bak, Nakşibendî Efendimiz de ne buyuruyor?

Bizim dergâhımız günahkârların dergâhı. Günahı olanlar gelsin bize, günahı olmayanları biz istemiyoruz.

Yani buradaki anlam, buraya gelsin de günah işlesin anlamına değil. Yani kendilerini günahkâr bilsinler. Günahlarını bilerek gelsinler.

Bir de buyuruyor ki:

Âlâyı, ednayı seçmek mürşid-i kâmilin kârı, kemâli değildir. Ameli değildir.

Sen iyisin, sen kötüsün demez. Evet efendim, Allah'a şükür, Allah'a çok şükür. Bak nimetimiz büyük. Nimetimizin kadrini, kıymetini bilelim. Allah'ın emri öyle:

"Ben bir kuluma nimet veririm, bu nimetin kıymetini bilirse büyütürüm, yükseltirim, artırırım onun nimetini. Yoksa çeker elinden alırım."

Burada anlayacağımız bizim:

Allah bizi Müslüman olarak halk etmiş. Eğer Müslüman olarak yaşarsak Allah bizi cennetine koyacak. Cenâb-ı Hak âhirette bize çok ihsanlar verecek.

Yok!.. Müslümanlığımızı yaşamazsak, Allah bizi cehennemine koyacak. Bunu Cenâb-ı Hak buyuruyor:

Biz insanı güzel, çok güzel halk ettik. Çok güzel halk ettiğimiz insanı biz cehennemden esfel-i safilinine düşürürüz.

Ama bu insanın güzelliği ne ile?

Şeriatle, tarikatla... Eğer inanarak gelmişse bu dünyaya hayvanî sıfatta değil. Bu insan beşerî sığata geçerse güzeldir. Melekî sığata geçerse, güzellerin güzeli olur. Çok güzel olur o zaman. Bir güzel var, bir de çok güzeller var.

*Dilersen dilberi dilber
Kıllarsan dilberi dilber
Sana da keşf olur dilber
Mühim esrarı dervişân*

Sen çok güzel olmak istiyorsun ama, bu güzelliği nereden alacaksın? Güzeli bulacaksın, o güzel seni güzel edecek. Sen artık güzel oldunsa her şey sana güzel olur. Senin için çirkin bir şey kalmaz. Onun için şükredeceğiz ki nimetimizi büyütsün, artırsın.

Nedir bu nimet? Allah'ın velileri. En büyük nimet de budur. Allah'ın büyük nimetleri, büyük ihsanları bunlar. Bunlarla uğraşacağız. Büyük ihsana kavuşmak için elimizdeki âlete sıkı sarılacağız.

Meşâyihede inanacağız. Meşâyihin hizmetini göreceğiz.

*Sev beni, seveyim seni
Unutma beni, unutmam seni*

İnsan, varlığının hepsinden geçtikten sonra, "ten de onun, can da onun" diyorsa, "benden ne istiyor?" diye düşünmemeli. Zaten varlığından geçtikten sonra senden bir şey istemiyor. Sen varlığından, nefisinden sorumlusun. Nefisinden geçtikten sonra, ondan senin sorumluluğun yok. Ama insanların nefisinden kurtulması; nefsin ıslah edilmesi, terk edilmesidir. Nefsi olmazsa insanların yemesi, içmesi, uyuması olmaz. Bunlar hep nefisinden olmaktadır. Bunlar da insanlarda vardır. Peygamber de olsa, veli de olsa, avam da olsa bunlar da insandırlar. Ama velilerin nefsi veya beşeriyetten kemal ehline geçenlerin nefisleri ıslah olmuştur ve nefis ıslah olduğu müddetçe vücutta bazı makamları vardır. Oraları işgal etmiştir. Dikkat edin, inkılap yapan kimse mühim noktaları muhafaza ediyor.

Bir kimse bir yerden bir başka yere geldiğinde bakıyor ki: Altı milyon Müslüman'ı altmış bin tane inanmayan idare ediyormuş.

Burada bu kâfir ne yapmış? Bütün mühim noktaları tutmuş, kilit noktalarına kendi insanların yerleştirmiş. Ölüm korkusu görünce, kimse daha kıpırdamıyor.

İşte burada da makamları nefsimiz işgal etmiş. Nerede? Beşeriyette. Nefis, beşeriyetten çekince kendisini... Nefis el çekiyor, inkılap ediyor. Bu kutsal makamlar, göbekten yukarda oluyor insanlarda. Aşağıda değil (Letaif makamı).

Ahsen-i takvîm insan olmak, herkesi kendinden üstün görmektir.

Bu makamlar insanlarda nerelerdedir?

Kalp, ruh, sır, hafî, ahfâ ve kalp gözü olmak üzere altı makamdır.

Kalp: Zâhirde görünen bir cisimdir. Tıpta da var olarak biliniyor.

Ruh: Ruhun cismi yok. Varsa da cismi nasıl? Şeklini bilmiyoruz. Makamı nerede? Sağ memenin dört parmak altıdır.

Sır: Sol memenin dört parmak yukarisındadır.

Hafî: Hafî de sağ memenin dört parmak yukarisındadır.

Ahfâ: Vardır ki bu da nedir? Ahfânın makamı göğüstür.

Bunlar birer sıfat, bunlar birer makamdır. Bu makamları elde ederse insan, “*ahsen-i takvîm*” olur. Yani insanlık kıymetini kazanır.

Kalp gözü: İnsanların iki kaşının arası, bunun için râbitayı buraya yaptırıyorlar. Oraya râbitayı yapa yapa kalp gözü oradan açılacak.

Bunları nefis işgal etmiş. Körlemiş, onları battal etmiş. İsyancıları ile, günahları ile. İnsanlar itaat ede ede, nefsi oralardan el çekiyor. Göbekten aşağıya iniyor. Ruh hâkim oluyor. Nefis, oluyor ruhun hizmetçisi. Artık nefisini hapsedmiş, nöbetçileri başına dikmiş.

Çıkmağa derbân bırakmaz cenge yok takatleri

Nâtüvân olmuş çeker bunlar belâyı mihneti

Derban: Bekçi, kapıcı.

Nâtüvân: Mecbur bırakılmış, zayıf ve güçsüz düşürülmüş.

Artık zindana atıp nöbetçileri kapıya koyduktan sonra hiçbir şeye gerek yok.

Bakın, Yakup aleyhisselam bir peygamber. Zâhirde bir makamı var. Bir bekçisi var. Yusuf aleyhisselam kayboldu. Kardeşleri götürdüler, kuyuya attılar. Geldiler, kurt yedi dediler. İnanmadı ama. Yusuf yıllar yılı kayıp. Yakup aleyhisselam onun hasretinden ağlıyor. Fakat cesedi kayıp oldu. Zâhirde yok. Ama Zeliha'nın hadisesinde o gece Yusuf aleyhisselam'a göründü. Duvardan göründü. “*Yusuf elini çek*”, dedi. Kur'an-ı Kerim'de bu böyle. Kelam da bunu ifade ediyor.

Demek ki burada Yakup'tan mana bizim cesedimiz. Her ne kadar cesedimizde bir ayrılık varsa da ruhumuz ayrı değil. Yakup aleyhisselam'ın cesedi gitmedi oraya, Yakup aleyhisselam'ın cismi, ruhu ile o Yusuf'a göründü ki “*çek elini*” dedi. Demek ki bizim de burada cismimiz var ise de, ayrı isek de râbitamız ve ruhumuz birbirinden haberdar. Yakup aleyhisselam nasıl ki Yusuf'un imdadına yetişti ise... Bunlar söylenmiş ise bir hakikati var. Tasavvufta aslı var.

Bunlar ruh muamelesi, ruh bilgisidir. Cesedinin haberi olan vardır, ama yasaktır, söyleyemez. Hazmederse gösterirler. Bundan ruhu haberdar olursa görür. Ama hazmetmezse haberdar etmezler.

**“İlim bildirir, amel yaklaştırır, ihlas kazandırır.
İhlası veren Allah’tır.”**

(11 Aralık 1989)

Yüz yirmi dört bin peygamber gelmiş geçmiş. İmam-ı Azam’ın belirttiği gibi *Kitap, Sünnet, icma, kıyas*. Kıyas-ı fukaha ile Yüz yirmi dört bin peygamberin gelip geçtiğini bize bildiriyorlar.

Hz. Âdem’in on bin senelik bir devri var. Dünyanın yetmiş bin sene ömrü varmış. Yedi kavim gelmiş geçmiş. En son Hz. Âdem. Yüz yirmi dört bin peygamber gelmiş geçmiş. Demek ki Peygamber Efendimiz ile Hz. İsa aleyhisselam arasındaki süre içinde altı yüz küsur sene hiç peygamber gelmemiş. Ama ondan evvel Benî İsrail peygamberleri sık sık gelmişler, teker teker gelmişler. 3’ü 5’i bir arada olmuşlar. İşte Hz. Musa peygamber, Harun aleyhisselam, Şuayb aleyhisselam... Çünkü Musa Kelîmullâh da Şuayb’ten kalma. O da peygamber. Bunların hepsi Allah tarafından gönderilmiş. Halkı dalâletten kurtarmak için, halkı irşat için. Halkı Hakk’a yöneltmek için. Görevleri bu.

Onun için sormuşlar:

— *Ya Kelîmullah, bu asırda senden daha âlim kimse var mı?*

— *Bu asırda Tevrat’tan daha âlim kimse olamaz. Tevrat indi diye önceki kitapların hükmü ortadan kaldırıldı. Tevrat da bana indi, bu da haktır.*

Böyle deyince, bir ateşe suyu dökünce nasıl sönerse, gönlünde Tevrat’a olan sevgisi gitmiş. Peygamberlerde zelle olmuştur. Musa Kelîmullâh’ın öyle demesi Cenâb-ı Hakk’a karşı bir noksanlık oldu. Cenâb-ı Hak da onu Hızır aleyhisselam’a gönderdi. Mesela, İbrahim aleyhisselam efendimiz üç gün üst üste oruç tutmuş. Misafirsiz olunca açmıyor orucunu. Misafirsiz yemek yemiyor, su içmiyor. Üç gün misafir gelmemiş. O da üç gün yemek yememiş, ne de bir şey içmiş. Oruç tutmuş ve de gönlüne gelmiş:

— *Benim gibi var mı? Üç gündür oruç tutuyorum, demiş.*

Cenâb-ı Hak demiş ki:

— *Ya İbrahim, git sahile doğru da hikmetlerimi gör.*

Sahile doğru iniyor. Çöller... Çölde insan değil, canlı bir şey yok. Tek, abidi görüyor. Abid, orada ibadet yapıyor. Yiyeceği yok. İçeceği yok. Abidi görünce selam veriyor. Abid:

— *Aleykümselam, diyerek secdeye kapanıyor.*

— *Rabb’im ihsanına şükrolsun. Rabb’im ihsanına şükrolsun ki bana iftarımın gününde ihsan gönderdi, diyor.*

İbrahim aleyhisselam soruyor:

— *Sen kaç gündür oruç tutuyorsun?*

— *Bir aydır oruç tutuyorum, aydan aya orucumu açarım, diyor.*

İbrahim aleyhisselam o zaman öyle taaccübe varıyor ki, öyle mahcubiyet duyuyor ki. Ben üç gün oruç tuttum da benim gibi var mı diye âlem yaptım zannettim. Abid bir dua ediyor. Gaipten bir sofrta geliyor. Beraber yiyorlar. Şükrediyorlar, sohbet ediyorlar. Ayrılacağı zaman:

— *Senden daha büyük bir abid biliyor musun?* diyor.

— *Var. Bu yoldan gideceksin. Bu çölde sana bir abid rastlar. Üç gün, beş gün gideceksin. O benden çok üstündür. O atmış günde bir iftar eder, demiş.*

O abidi de gide gide buluyor. O da karşılaşınca secdeye kapanıyor. Allah'a dua ediyor, şükrediyor.

— *Allah'ım, bu günümde bana ihsan gönderdin,* diyor.

İbrahim aleyhisselam soruyor:

— *Ey âbid, kaç gündür oruç tutuyorsun sen?*

O da:

— *Atmış gün,* diye cevap verince İbrahim aleyhisselam çok üzülüyor. Taaccübe kapılıyor.

Eğer insan ibadetten gurur duyarsa, yaptım diye düşünürse o da kıymetli değil. Ameli güzel işle, işlememiş gibi bil. O amel bir emniyet veriyorsa, makbul değil.

Neyse, ikisi bir açıyorlar oruçlarını.

— *Atmış gündür oruçluydum,* diyor.

Oradaki bir ahuya işaret ediyor. Sofraları geliyor. Yiyorlar, içiyorlar. Geyik büryan oluyor. Sonra sabah oluyor.

Abide:

— *Senden daha üstün, daha yüksek amel işleyen bir abid var mı?* diye soruyor. O:

— *Deniz kıyısına kadar ineceksin, orada bir abid var, o orucunu doksan günde açıyor,* diyor.

Gidip onu da buluyor. O da selamını alınca, o da secdeye kapanıyor.

— *Rabbimin ihsanına çok şükür ki bugün iftarımın gününde bana bir kulunu misafir gönderdi,* diyor.

Oruçlarını açacakları zaman abid yanında duran esasını alıyor. Oradaki yalçın bir taşta vuruyor. Nasıl vuruyorsa oralar hemen yeşeriyor. Meyveler oluşuyor. Yemekler oluyor. Yiyorlar sonra sohbet ediyorlar. Abid:

— *Şu derenin ortasında bir ada var. O adada benim bir hizmetim var. Bana müsaade edeceksin onu görüp geleceğim,* diyor.

Abidin bir seccadesi varmış, atıyor denizin üzerine, kayıp gidiyor. İbrahim aleyhisselam da postunu atıyor, onun arkasından "Ya Allah! Bismillah..." deyip o da denize dalıyor ve yüzüyor. Hâlbuki o abid İbrahim aleyhisselam'ın şeriatını yaşıyor. Ama onu görmemiş. Abid bakıyor ki suya batmadan geliyor. Bu yetişkin insan kim diye şaşırıyor.

Adaya çıkıyorlar. Adada çok azametli bir aslan varmış. İnsanları diri diri yutacak kadar güçlü. Abid diyor ki:

— *Bu aslan buranın bekçisi. Benden gayrısını buraya koymaz,* diyor.

İbrahim aleyhisselam yola devam ediyor. Aslan bir kıskırıyor. İbrahim aleyhisselam:

— *Dur!* diyor.

Nübüvvetini gösteriyor. O zaman aslan sahibine yaltaklanır gibi yaltaklanıyor. Bu durum karşısında abidin taaccübü artıyor:

— *Bu aslan buraya benden başkasını koymazdı,* diyor.

Neyse gidiyorlar. İbadet ne ise yapıp geliyorlar, ayrılacaklar. Abide diyor ki:

— *Bana dua et.*

Abid öyle ağlıyor ki, hıçkırma hıçkırma ağlıyor.

— *Niye ağlıyorsun?* diyor.

— *Sen benden dua istiyorsun. Benim kırk senelik bir arzum var. Rabbimden istiyorum da vermiyor,* diyor.

— *Nedir bu arzun?* diye soruyor.

— *Kırk sene evvel ben bu adadan, bu karaya girerken denizde bir oğlan çocuğu gördüm. O gördüğüm yüzün etkisindeyim. O kadar güzeldi ki bir türlü unutamiyorum. Suyun yüzüne çıkan o yüzün o görünüşünü bir türlü unutamiyorum. O gördüğüm yüze bakamadım. Gözlerim kamaştı,* diyor.

Ben bu çocuğa sordum:

— *Sen kimsin?*

— *Ben Allah'ın dostu İbrahim'in oğlu İsmail'im dedi. O zamandan beri buna âşık oldum. (Bak işte bunlar râbîta...) Ya Rabbî, diyorum, bu İbrahim aleyhisselam ne kadar güzeldi ki oğlu bana bu kadar güzel göründü diye düşünüyorum. Ne kadar güzel onu da bir göreyim,* diyor.

Kırk senedir o hayali çekiyor. Kırk sene sonra İbrahim aleyhisselam'ı görüyor. O sevgiye ulaşıyor.

Peki Musa Kelîmullah ne oluyor? “*Tevrat bana geldi. Ondan üstün kitap yoktur.*” deyince Allah ondan ateşe suyun döküldüğü gibi Tevrat'ın aşkını alıyor. Bir daha Tevrat okumak istemiyor. Eline almak istemiyor. O zaman Allah'a yalvarıyor:

— *Ne olur benden Tevrat'ın aşkını aldın. İçimde bir aşk var onu bana ver,* diyor.

Allah-u Teâlâ diyor ki:

— *Ya Kelimallah! Sen dedin ki, “Benden daha âlim kimse olamaz.” Bizim öyle kullarımız var ki biz onlara kendi ilmimizden ilim vermişiz. Sen hiç bilmiyorsun.*

O da:

— *Ya Rabbî! O ilmi de ihsan et bana,* diye dua etti.

O zaman Cenâb-ı Hak, Hızır aleyhisselam'a gönderdi Musa'yı. Nerede buluşacağını, nasıl buluşacağını, işaretler ne, neler olacak? Hatta Cenâb-ı Hak emrediyor. Halasının oğlu “*Yuşa'yı arkadaş olarak al.*” diyor. Bir de diyor ki:

Azığının içerisinde muhakkak kızarmış balık bulunsun. Yolculuğunuz deniz kenarında olacak. Her acıktığınız yerde çantanızı açın. O pişmiş balık nerede canlanır, deryaya dalarsa orda buluşacaksınız, diyor.

Cenâb-ı Hak'ın böyle emirleri üzerine Hızır aleyhisselam'ı buluyor. Onunla deryalarda yolculuk yapıyor. Köyleri, kasabaları geçiyorlar. Hızır aleyhisselam'ın zâhirdeki yaptığı işler Musa Kelîmullah'a ters geliyor. Bakıyor ki hep suç, işledikleri... Cinâyet, vapuru delmesi. Vapuru kırıyor. Kendileri de içinde. Bir hayli insan var içinde. Sen bu gemiyi niye deliyorsun diye Musa Kelîmullah karşı çıkıyor.

Ama yalnız Hızır aleyhisselam'ı buldukları zaman pişmiş balık dirildi, denize gitti. Orada buldu nurlu bir insan. Hızır aleyhisselam sanki bir kumandanmış gibi. Musa Kelîmullah onun yanına öyle bir gitti ki yakasını toparlayarak gitti. Ve ondan müsaade almadan selam da vermedi.

— *Efendim, bizim Tevrat'ta selam farzdır. Sizin şeriatınızda da var mıdır selam?*

— *Vardır.*

Selamlaştılar.

— *Beni Cenâb-ı Hak size gönderdi bir ilim varmış, onu öğreteceksiniz, dedi.*

— *Sen öğrenemezsin.*

— *Niçin?*

— *Benim işlerim sana hep ters gelir. Sen benimle arkadaşlık edemezsin. Benden öğrenmen için benimle bir zaman arkadaşlık etmen lazım. Fakat benim işlerime sabredemezsin, dedi.*

— *Ederim, dedi. Şartlaştılar.*

— *Benim hiçbir işime karışmayacaksın. Ne yaparsam karışmayacaksın. Karıştığın müddetçe ayrılırız. Ama karıştı.*

— *Niye deliyorsun bu gemiyi? dedi.*

Çocuk öldürdü ise:

— *Bu çocuğu niye öldürdün? dedi.*

Bir duvar yaptı ise:

— *Sen bu duvarı niye yaptın? dedi.*

— *Gemiyi niçin deldin?*

Cenâb-ı Hak bildirmiş ki:

— *Ey kulum bu gemiyi del ki içerisinde bana itaat eden has kullarım var. Eğer gemi karaya çıkarsa orada bir zalim padişah var; o, onlara kötülük edecek.*

Kimlerin elinde şahsî gemileri varsa ellerinden çekip alıyormuş. Eğer kırmasaymış gemiyi, padişah alacakmış elinden. Onun için bildiriyor ki gemi arızalı görünsün de padişah ellerinden almasın.

Hakikaten karaya uğradılar. Arızalı olduğu için padişah gemiyi almadı. Onlar da arızayı onarıp, yollarına devam ettiler. Bunu Hz. Musa'ya izah edince hakikaten Hz. Musa bakıyor ki, gemiyi kırarken suç göründü ama

büyük bir tehlikeyi atlatmış. Çocuğu öldürmek ona suç göründü. Duvarı yaptı. Duvarı yapmak ona zor geldi.

— *Bu köyün insanları bizi aç bıraktı*, diyor. Ama yağıştan ve rutubetten o köyü kurtarmış oluyorlar.

Onun için zâhir ilmi var. Bâtın ilmi var. Bâtın ilmi ise insanların kalbinde yazılı. Bunlar kelâm-ı kibârda vardır.

Sebul-Mesâni'dir yüzü
Nutk-u Mesîhâ'dır sözü

Fatiha suresi, okuyanın gönlü fetholur. Gönlünde Allah'tan başka arzu kalmaz.

Evliyâullâhın kelimeleri, sözleri, nefesleri bizim için mülktür.

Hadis-i Şerif var:

“Benim ümmetimin velileri Benî İsrail'in Peygamberleri derecesindedir.”

Hz. İsa sözleri ve nefesi ile ölüleri diriltmiş. *Kalk* dediği zaman diriliyor. Hz. İsa benî İsrail peygamberlerinden, Ümmet-i Muhammed'in velileri de onun derecesinde. O Peygamber. Peygamberin mucizeleri aşikâr oldu. Velilerinki kerametle. Keramet gizli kalır. Evliyâullâh, kerametleri ancak emirle işlerler. Emirlerini kim verir? Resûlullâh Efendimiz verir.

Keramet deyince; bir tasarruf vardır, bir de keramet vardır. Keramet, insanların gözü ile gördükleri şey. Beşeriyetin gücü ile yapamadıklarını Evliyâullâh kerameti ile yapar. Allah'a itaatini yapan insanlarda keramet vardır. Meşâyih olmak gerekmez.

Meşâyih için tasarruf önemli. Yüz bin keramet olsaydı da Şems gösterseydi. Mevlânâ yine ayılmazdı. Şems tasarruf etti, kendi velâyetine aldı Mevlânâ'yı. İstemediği hareketleri yaptırdı. Mevlânâ yapmıyor, bir âlet o. Hareketleri Şems yaptırıyor. Tasarruf, bu.

Nur-u Muhammed'dir özü

Demek, evliyâullâh Peygamber Efendimiz'in nurunu taşıyor. Peygamber Efendimiz'in nuru dünyadan çekilmemiştir.

Murâdın teşrif-i miraçtan vücudu âlemin gezdin
Zemin ü âsûmânın nuru sensin yâ ResûlAllâh

Hitab-ı “künfeân” erdi zuhura geldi akl-ı küll
Feleklere gulgule düştü kamu esmâda yangın var

Saadet burcunun sultanı sensin yâ ResûlAllâh
Kamu dertlilerin dermânı sensin yâ ResûlAllâh

Dahi hem âlem-i âmâda iken cümle esmâlar
Zuhûr-u âlem-i ayânı sensin yâ ResûlAllâh

Âlem-i âmâ: Görünmeyen bir âlemde, gaipteydiler.

Cenâb-ı Hak: *“Bütün eşyaları habibim senin için halk ettim.”* diyor. Bütün eşyalar esmadır. Seni halk ettim, sonra senin için bu esmaları halk ettim diyor.

Dahi hem âlem-i âmâda iken cümle esmâlar

Eşyalarda isim var. Bitkilerde isim var. İnsanlarda da isim var. Cemadatta da isim var. Meleklerde de isim var. Cinlerde de isim var. Bunlar yok iken var oldu. Veya Cenâb-ı Hakk'ın bin bir ismi onlara bildirildi. Cenâb-ı Allah buyuruyor ki:

Biz insanları, cinleri halk ettik ki bizi mabut bilsinler.

“Küntü kenzen mahviyyen.” diye fermanı var. Burada da, “biz gizli hazine idik. İnsanları cinleri halk ettik ki bizi bilsinler. Gizli hazine idik aşikâr olmak için, insanları cinleri halk ettik.” Ancak insanlar ilimleri ve amelleri ile Cenâb-ı Hakk'ın esmâ nuruna ulaşıyorlar. İsimlerin sırrına, zatının nuruna mazhar olamıyorlar.

Dahi hem âlem-i âmâda iken cümle esmâlar

Zuhûr-u âlem-i ayânı sensin yâ Resûlallah

Bütün bu yok olanların zuhûra gelmesine var olmasına sebep sensin.

Zuhurâtın mukaddemdir melâik, ins ü cinden hem

Dü âlemde Ebu'l Ervâh ki sensin yâ Resûlallah

Bu âlemde de öbür âlemde de Ebu'l-ervah sensin. İki âlemde de sensin. Niye? Dünyada Peygamber Efendimiz'e ümmet olmak, O'nun şefaatinin kazandırıyor. Ona inanmak, onun sünnetini işlemek. Peygamber Efendimiz buyuruyor:

Benim evladım benim peşimden gelendir. Sülbümden gelen değildir.

Her kim ki *Kitap*'ı, *Sünnet*'i yaşıyorsa Peygamber Efendimiz'in evladıdır. Âhirette de şefaata edecek. Şefaata etmezse kurtulamayacağız.

Murâdın teşrif-i Mirâç'tan vücûd-u âlemin gezdin

Zemin ü âsûmânın nuru sensin yâ Resûlallah

Zemin: Yer, dünya. Âsumân: Gökler.

Eğer göklerde Peygamber Efendimiz'in nuru kesilse, güneş ziyasını vermez. Yerden eğer Peygamber Efendimiz'in nuru kesilse hiçbir ot bitmez. Hiçbir şey de hayat olmaz.

Burada şimdi esrarları var. Sırları var. Mirâç'a teşrif etmekte maksadın, vücûd-u âlemin gezdin.

Peygamber Efendimiz'in Mirâç'ı ikidir:

1- Ruhun Mirâç'ı ile Cenâb-ı Hakk'ın ne kadar varlığı var ise güneş, ay, yıldızlar onları kalbinde seyretti.

2- Cisminin Mirâç'ı ile göklere yükseldi.

Yerler ile gökler iddia ettiler. Gökler yüksek olmakla kendilerini iyi görmüşler: “Biz daha şerefliyiz.” demişler. Yerler de demiş ki:

“Yüksek olmakta ne var? Allah'a itaat eden bütün insanlar bende yaşıyor. Benim üstümde geziyorlar. Ben onları büyütüyorum.”

Bil neden oldu bu yerin adı yer

Kim meğer üstâdı yer şakirdi yer

Doğurur kendisi besler yine sonra seni yer

Sana bir zehr içirir sanma ki yarası geçer.

**“Tasavvuf seni senden alır,
seni sana sensiz verir.”**

(12 Aralık 1989)

Bir insan meşâyih olmazsa, meşâyih bilmez. Meşâyih olmak için kemâle ulaşmak lazım. Nasıl ulaşacak kemâle? Her şeyden geçecek. Terk-i dünya, terk-i cisim, terk-i terk olacak. Kâmil insan olunca, insan ruhu küllî irâdeye geçer. Bu nedir? Fenafişşeyh mecazdan hakikate geçer. Noksan sıfattan kemâl sîfata geçer. Ruh o zaman kâmillerin seyranı oluyor.

*Her kim ki tuttu destini
Soyundu varlık postunu*

Dest: El.

Kim tutarsa *eli*, varlığından kurtuldu. Bu varlık nedir? Mal, mülk, eşyalar... Bunlardan geçer. Âhiretten de geçer. Çünkü hakikatin perdesi vardır. Bunları da geçerek hakikate ulaşır. En son kendi varlığından da kurtulur.

*Buldu hakikat dostunu
Bildirdi bu dünya fanidir*

Hakikat dostu kimdir? Allah'tır. İnsanların dünya muhabbetini gönlünden atması için ancak yine bir meşâyih ihtiyacı vardır.

*Mâsivânın illetinden pâk edip bu gönlümü
Kıl tarik-i Nakşibend'in hâdimi Allah için*

Tarîk-i Nakşibend: Nakşibendî tarikatıdır.

Tarikatların sayısı çoktur. Sayısını Allah bilir. Bir Hadis-i Şerif'te şöyle buyruluyor:

Allah'a giden yollar mahlukatın nefesinin adedinin çokluğu kadardır.

Çoktur Allah'a yollar. Niye? Çünkü Cenâb-ı Allah'ın bin bir ismi vardır. Her bir isim için zikir yapılır. Onun için tarikatların sayısı çoktur. Veya bazıları iki üç isimle, iki üç esma ile zikir yaparlar. Onun için çok oluyor. Fakat Nakşibendî tarikatında bir esrar var. Nasıl bir esrar var? Sair tarikatlarda bilhassa cehrî veya riyâzet tarikatlarında insan dünyadan çekilir. Ölmeyecek kadar yer. İbadete kendilerini veriyorlar. Nefislerini terbiye ediyorlar. Ondan sonra kalplerinde aşk tecellî ediyor. İnsanın kalbinde aşk tecellî ederse, bu dünyayı da çıkarır, âhireti de çıkarır. Cennet de bir arzu. İnsanlar ne için ibadet yapıyorlar. Cennete gitmek için veya cehennemden kurtulmak için. Âhret bâkî, dünya fânidir. Dünyayı sevmek haramdır. Dünya insanı batırır. Âhret haktır. Fakat insanların kalbinde aşk tecellî ederse, o zaman âhireti de çıkarır gönlünden. Sonra kendi cismini de sevmez. Canını da sevmez. Onun için diyor ki:

*Kıyamazsan bâş ü cânâ uzak dur girme meydâna
Bu meydânda nice başlar kesilir hiç sorar olmaz*

Eğer sen başından, canından korkuyorsan bu meydana girme. Başından, canından geçeceksen bu meydana gir. O zaman ne olur? Cananı bulursun. Canından geçmezsen canan bulunur mu?

*Bir Leylâ'nın mecnûnuyam cânân ilinin cânıdır
Bir dilberin meftûnuyam bu can ânın kurbanıdır*

Her zaman her yerde söylenen bir Leyla ile Mecnun hikâyesi vardır. Fakat çok mecnunlar olmuştur. Burada Leyla mürşittir. Mecnun ise mürittir. Müridin meşâyih olan sevgisidir. Burada aşk mecazıdır. Ama hakikate ulaşacaktır. Aşk, hakikate ulaştıracak aşk, bir evliyâullâhın aşkıdır. Bir kıza âşik olmak mecazî aşktır. Evliyâullâhı sevmek, ona âşik olmak hakır. Cenâb-ı Allah'ın emridir.

Bir dilberin meftûnuyam, bu can anın kurbanıdır

Tasavvufa girip de tarikata girip de meşâyihini sevenler ne oluyorlar? Allah'ı seviyorlar. Çünkü meşâyih sevgisi Allah sevgisidir. Bunlar meşâyihlerini o kadar çok seviyorlar ki, o sevgi bunların her şeyini yok ediyor. Kepenekteki arzu nedir? Ateşe atıp kendisini yakmaktır. O da öyle âşik olmuş. Ateşe atıp, yakıyor kendisini.

*Aşk u muhabbet hânesi âlem anın divânesi
Hep cümle hüsnün ânesi bir Yûsuf-u Kenânî'dir*

Hep güzelliklerin anası. Kepenek aşkının arzusu için kendisini ateşe atıyor. İnsanın kalbinde de türlü arzular vardır. Onların hepsi birer kepenektir. İşte illet odur. Kalbin derdi odur. Onları yakan ne oluyor. Aşk... Meşâyih aşkı. Peygamber aşkı. Allah aşkı.

Şems-i Hüda pervanesi cümle maâdin kânıdır

Bilenler onun divanesi. Niye divanesi? Çünkü onda o kadar güzellik var ki, bu güzelliği görenler, o güzellik kimlere aksetmişse, ne olmuşlar? Divane olmuşlar, kendilerinden geçmişler. Fakat divanenin anlamı akıldan divane değil. Allah'a vermiş kendisini. Allah'a verdiğinden dolayı her şeyi unutmuş. Buna da divane deniyor. Bir kelam daha:

Seb'ül-Mesânî'dir yüzü...

Seb'ül-Mesânî: Fatiha suresi. Evliyâullâhın yüzünde Fatiha suresi yazılıdır. Bu okuyana. Okumayana değil. Okuyamayan için aynı benim gibi yüzü vardır, Evliyâullâhın manevî yüzünü, Fatiha suresini okuyor. Fatiha suresini okuyunca ilmin merkezine dalıyor. İlmin noktasına dalıyor. İlim bir noktadır. O nokta da aşk. Allah aşkı. Bu Allah aşkı da, Allah sevgisi de meşâyih vasıtasıyla geliyor insana. Aşk-ı mecazlar var, aşk-ı hakikat var. Aşk-ı hakikat evliyâullâha olan sevgisidir. Bütün Kur'an-ı Kerim'in manası Fatiha'nın içerisinde mevcut.

Fatiha'nın manası nedir? O Bismillâh'ın içerisinde mevcut. Bismillâh'ın manası nedir? Orda bir nokta mevcuttur ki, o bir nokta nedir? Allah aşkıdır. Kimin kalbinde Allah aşkı tecellî ediyorsa ilmin noktasını okuyor. Bu Allah aşkını insanlar nereden alıyor? Cenâb-ı Hak her maksada bir kapı tayin etmiş. Bu meşâyih kapısıdır.

**“Tasavvuf nefsin hezimetini,
ruhun zaferidir.”**

(13 Aralık 1989)

Yerinizi aşağıda kaldı ama gönlünüz yukarıda kalsın. Allah tarikatımızı anlamak, yaşamak nasip etsin. Allah'a şükür. Tarikatımız Nakşibendî. Allah cemaatimizi arzusuna ulaştırsın. Tarikatımızın en son makamına ulaştırılsın.

*Tarikamız Tarık-i Nakşibendî
Kamu ehl-i tarikin serbülendi*

Bütün tarikatlardan üstün bizim tarikatımız. Ben söylemiyorum. Kelâm-ı kibâr söylemiş:

*Girenler hâb-ı gafletten uyandı
Zuhûratı pîrimden söylerem ben*

Allah'a şükür. Çok şükür. Zamanımızda battal tarikatlar da var. Küfrî tarikatlar da var. Allah onlardan bizi korumuş, muhafaza etmiş.

Küfrî tarikat hangisi? Şeriatı olmayan tarikat küfrî tarikattır. Hak değildir onlar. Bâtıldır. Tarık-i Nakşibendîye'ye dahil olanlar eğer o yolu takip ederlerse muhakkak veli olacaklar, velâyete ulaşacaklar. Eğer o yolu takip ederlerse, Allah kaydırmaz. Öbür tarikatlar için de.

*Bırak bu mâsiva ile hevâyı
Pîr-i Sami gibi bul reh-nümâyı
Delîl eyle o zât-ı evliyâyı
Bu berzah âlemin geçmek dilersen
Bekâ gülşânına göçmek dilersen*

Rehnüma: Yol gösterici. Masivâ ile heva: Dünya arzuları.

Allah'a şükür Cenâb-ı Hak büyük ihmanda bulunmuş bize. Büyük lütufta bulunmuş. Bu da bizim bildiğimizden değil. Hamdolsun, çok şükür.

İllet, gillet, zillet. Bunlar Allah'tan gelir. İlet de olsa, gillet de olsa, zillet de olsa hiçbirini geri çeviremeyiz. Geri çevirmeye gücümüz yok. Onun için razı olalım. Yeter ki kalbimiz safi olsun. Safi olmayan kalp sohbeti celbetmez. Büyüğün küçüğe sohbet, nasihat etmesi sünnet imiş.

Büyük Allah, büyük Pîr'imiz.

Allah'a şükür. Hamd ü senalar olsun. Allah nimetimizin nankörü etmesin. İnkarcısı etmesin. Nimetimizin kadrini, kıymetini bilelim.

Allah bizi Müslüman halk etmiş.

Allah bizi Sevgilisi'ne ümmet etmiş.

Allah bizi Peygamber vârislerine tanıtmış.

Bundan ziyade nimet olur mu? Allah âhiretimize hayır getirsin. Tarık-i müstakimden kaydırmaz Cenâb-ı Hak. Bizim de irâdemiz var. Onu kullan-

mak, sa'yımızı kullanmak farzdır. Tarik-i müstakimden kaymamak için sa'yımızı yapacağız. Farzımızı koruyacağız.

Bir gün Peygamber Efendimiz ahabının gözü önünde iki daire çizmiş. O daireyi bir hatla bağlamış. O hattın sağa sola çizgiler çekmiş, demiş ki:

Bu dairenin birisi biziz. Buraya gelip gireceksiniz. Bu hat da Allah'a giden yol. Bu daire Allah'ın azameti. Oraya gitmek için bizim dairemize gireceksiniz. Bu hattın çıkan çizgilere ayrılmayın. Bunların her birisinin başında şeytan var. Helak olursunuz.

İşte bu nedir? Bu; Kitap, Sünnet. Öyle değil mi? Öyle.

Peygamber Efendimiz öyle buyuruyor:

“Ben iki şey bıraktım. Kitap'la Sünnet'imi bıraktım. Kitap ve Sünnet'e sarılanlar, Nuh'un gemisine binip, Nuh Tufanı'ndan kurtulan gibi kurtulanlardır. Küfrün arz üzerine istila ettiği zamanlarda ümmetinden her kim ki Kitap ve Sünnet'ime sarılırlarsa, onlar Nuh'un büyük tufanında, Nuh'un gemisine binip kurtulanlar gibi kurtulacaklardır. Küfür deryalarında boğulmaktan kurtulurlar.”

İşte biz şimdi bu zamanı yaşıyoruz. Dikkat edelim. Allah bize mademki bir şeriat, tarikat nasip etti. Bir delilimiz var. O delilimizin izini izleyelim. Onun izinden ayrılmayalım. Delilimiz kim burada? Şeyh Efendimiz, rehberimiz. Onun izinden ayrılmayalım. Çünkü o da Allah'ın emri:

“Sizler sadıklarla olun.” buyuruyor.

Sadıkların yolunda olmak lazım. Sadıklar kimler? Meşâyihlerimiz.

Bir de buyuruyor ki:

Hangi kavme kendinizi teşbih ederseniz o kavimle haşrolursunuz.

Şunu kabul etmek lazım ki Kitap'tan, Sünnet'ten ayrılıyor insanlar. Haricilerin, Avrupalıların yaşantıları girmiş içimize. Bu girince amelden ibadetten yoksun etmiş insanları. Onun için biz Allah'a şükür bir delil bulmuşsak, delilimiz, mürşidimiz ne diyor ne buyuruyorsa onu yapalım.

Buyuruyorlar ki: *“Mürit; hâli, fiili, ameli ile terakki eder.”*

Bir de mürit dört harften ibarettir:

1. *Mim* 2. *Ra* 3. *Ye* 4. *Dal*

Mim'den mana: Peygamber Efendimiz'e olan muhabbetir. Çünkü:

Muhabbetten Muhammed oldu hâsıl

Muhammed'siz muhabbetten ne hâsıl

Muhabbetten murad ancak Muhammed hâsıl olmaktadır

Muhammed'den murad şâhım visâle vâsıl olmaktadır

Bu ne? Cenâb-ı Hak buyuruyor ki:

“Habibim ben seni muhabbetimden yarattım. Sevgimden yarattım. Habibim seni seven beni sever. Seni sevmeyen beni sevemez.”

Bunlar hep hadise dayanıyor. Demek ki burada *Mim*'den mana müridin Peygamber'e, Allah'a olan muhabbetidir. Meşâyih de olan muhabbetidir. Allah'a, Resûlullâh'a olan muhabbetse... Kul Ru'yetullah'a neyle mazhar olur? Ancak Resûlullâh'ın muhabbeti ile mazhar olur.

Müritle üç şart:

- 1- Daima vücudu abdestli,
- 2- Lokmada ihtiyat,
- 3- Hıfzı nispet.

Bir de mürit; hâli, fiili, ameli ile terakki eder. Fiiliyatı müridin irâdesine bağlanmış. Hâl ise irâdenin dışında kalmış. Onun için “*hâlinizi düşünmeyin, fiilinizi düşünün*” buyuruyor büyüklerimiz.

Amellerimiz: Emrolunan ibadetimiz ve tarikattaki hizmetimizdir.

Fiiliyatı: Yaşantısı, sözleri, konuşması, alması, vermesi... Hep bunları Kitap’a, Sünnet’e tatbik edecek.

Hâli: İradenin dışında kalmış. Basıt hâli, kabız hâli veyahut da onda olan meşakkatli, mihtetli günleri. Bir de sefalı, sürurlu günleri. Bir de müridin kalbinde tecellî eden kabız hâli, basıt hâli var. Kabız hâli sıkıcı bir hâl. Elinde değil, gelir. Basıt hâli ise müridin çok ferah, rahat olduğu zamanlardır. Bunların ikisi de gelir, gider.

Gam gelmez dememişler, gam eğlenmez demişler.

Bunlar büyüklerin kelimeleri, emirleri.

Bir de buyuruyorlar ki:

Fikir, şükür, zikir ile mürid terakki eder.

Şükür nimetini artırır. Allah onu Müslüman halk etmiş. Allah onu Habibi’ne ümmet etmiş. Allah ona Peygamber vârisi olan velileri tanıtmış, sevdirmiş. Buna şükredecek. Çok şükredecek ki nimeti artsın. Cenâb-ı Hak öyle buyurmuyor mu?

Kulum nimetinin kıymetini bilirse ‘biz’ onun nimetini artırırız. Bilmezse onun nimetini elinden alırız.

Şükür, demek ki nimetimizi artırır.

Fikir de bizi tarik-i müstakimden ayırmaz. Her sözümüzü düşünerek söylersek. Şeriatımıza, tarikatımıza uygun mudur? Değil midir? Uygunsa söyle, değilse söyleme. Her işimizi düşünerek yaparsak tarik-i müstakimden ayrılmayız. Peygamber Efendimiz’in buyurduğu gibi:

“Bu hattan ayrılırsanız, ayrıldığınız o hatların her birinin başında bir şeytan var. Helâk olursunuz.”

Bu da nedir? Zamanımızda bidatler artmış. Biz mümkün olduğu kadar bidatlerden kaçınalım. Sünnetler’i işlemeye bakalım.

Bir de zikir var. Zikir de bizi Allah’a ulaştırır. Allah’a yaklaştırır. Daima Allah’ı unutmayacağız. Peygamber Efendimiz’i unutmayacağız. Meşâyihimizi unutmayacağız. Bunun sa’yında bulunacağız. Sıkıntılı günlerimizde unutmayacağız. Safalı günlerimizde de unutmayacağız. Unutuyoruz. Sa’y et ki ondan kurtulasın.

Bu nedir? Bir unutkanlık olduğu zaman ondan nedamet duymazsan eğer bu unutkanlığı atamazsınız. Bu birden atılmaz. Zaman zaman, tedricen tedricen olur. Kabız hâli işte budur. Zaman zaman, tedricen tedricen bu azalıyor. Yani Allah’a olan unutkanlığımızı atmak için sa’y edersek Allah’a yaklaşıyoruz. Ayık olmak lazım. Cenâb-ı Hak bir kulunun kalbine günde yetmiş

kere nazar eder. Ama, onu ayık olan kulunun kalbi cezbeder. Ayık olmayan cezbetmez.

*Yâr dâim sana nazar eyler
Seni gâfil görürse güzâr eyler*

Yâr'dan mana: Allah. Daim sana nazar eder. Sen Allah'tan ayık olursan Allah'ın rahmetine vasıl olursun. Allah'tan gâfil olursan, Allah'ın rahmetinden uzak kalırsın.

“Kulum sen Ben’i zikret ki Ben de seni zikredeyim.” diyor.

İşte zikir de bizim gafletimizi atarsa Allah’a yaklaşıyoruz. Kelâm-ı kibârda ne diyor:

*Kul vara vara sultan olur
Kapında kul var sultandan içeru
Kul iken sultan olursun tâ ebed
Vavı gitti evhadin kaldı ahed*

Evet bunlar söylenmişse haktır, hakikattir. Mecaz kelâmı değil bunlar. İşte Cenâb-ı Hak günde yetmiş defa nazar kılar. Kelâm-ı kibârda da geçer:

*Günde yetmiş kez hitâb-ı irci’iden bî-haber
‘Fedhulî’ sırrından âgâh olmayan derviş midir?*

İşte Cenâb-ı Hak’ın günde yetmiş defa nazarını cezbetmek için mümkün olduğu kadar, iş ile de olsak, meşakkat karşısında da olsak, Allah’ı unutmayacağız. Unutmamanın belli bir saati yok. Yirmi dört saat içinde ne kadar ayık olursan o kadar o nazarlardan cezbedebilirsin. Ne kadar gafil olursan o kadar da kaybedersin. Mahrum kalırsın. Ama tarikatımıza gelince, râbitamızı unutmayacağız. Bizim gönlümüzün bekçisi râbitadır. Bizi gafletten ayıracak, uyaracak olan râbitadır.

Çünkü âyet-i kerime’de Cenâb-ı Hak: “Kulum ‘Ben’ sana şah damarından daha yakınım.” buyuruyor.

Peygamber Efendimiz diyor ki:

“Kul ile Allah arasında yetmiş bin perde vardır, her perdenin kalınlığı yer ile gök arası kadar.”

*Abd-i Hak beyninde yüz bin hicâb var
Her hicabda yüz bin sual cevab var
Burada inceden ince hisab var*

Abd: Kul. Hak: Allah.

Bu perdeler, bu kalınlıklar, bu uzaklıklar ne? Kulun Allah’ı unutmasıdır. Gafil olmasıdır.

Kulum ‘Ben’ sana şah damarından daha yakınım.

Ne zaman ki bir insan kalbinde Allah’ı hiç unutmazsa o kadar yakın. Şah damarı ne? İnsanların kalbindeki damar. Vücuda dağılan 366 damarın merkezi. Birleşip, toplaşan derin bir damar. İşte onun için insanlar sultanî zikir olunca, kalbi harekete gelince, kalbi Allah’ı hiç unutmuyorsa, o zaman kalbindeki o merkezi damarlardan azalara da o zikir etki eder ki bütün azaları da zikreder. Onun için:

*Söz ile bir kalbe doğmaz ledünnî
Bütün azaları dil olmayınca*

*Nefs-i emmârenin bilinmez fendi
Gönül şehri bahr-i Nil olmayınca*

Söz ile insanların kalbinde ledünni ilmi doğmaz. Ledünni ilmi olmayınca da bütün azaları dil olmaz, zikretmez. Ama bunun zâhirdeki anlamı bütün yasaklardan korunmaktır. Fakat tasavvufta böyle değil. Tasavvufta eğer bir insan tamamen gafletten kurtulursa, arifler sınıfına geçerse işte onun bütün azaları dil olur. Niye? Çünkü kalp, vücudun padişahı, merkezi. Bir ülkeye nereden emirler çıkar? Padişahтан. Bir ülke nereden idare edilir? Padişahтан. Kalp padişah olduğuna göre, onu muhaliflerden kurtarırsak, yani puthanelikten kalbi kurtarırsak eğer, gafletten kurtulmuş oluruz. Kalp puthane olur mu? Olur. Gönlümüzde neyi besliyorsak kalbimiz onun puthanesi olur. Neyi seversen mabudun odur.

*Gönlümün puthânesinden hubb-u dünya nakşını
Pûte-i aşkında yaktı nârına pervâ gibi*

Perva: Kepenek, kelebek.

Gönlümün puthanesi: Bütün maddî arzular, istekler. Bunların hepsi cisim olarak gönlünde. Put olarak dolmuş kalbine. Ama bunları silen, yakan, atan kim olur?

Pute-i aşk: Aşk potası... Ancak mabudu, aşkını bilirse bir insan, onun sevgisi kalbinde doğarsa, o zaman onlar hep çıkar. Yanar gider. Onun için buyuruluyor:

*Pervâneler geçti ateş bâbından
Azmeyledi gülistandan içeru*

Onun için efendiler! Burada bize ne lazım? Amellerimiz, ibadetimiz. Allah'a şükür ibadetimiz. Tarikattaki hizmetlerimiz. Bunları yapacağız. Çok azimli olacağız. Fiiliyatımız, yaşantımız, sözlerimiz, oturmamız, kalkmamız, giyinmemiz, kazanmamız, harcamamız... Bunlar da şeriatımıza, tarikatımıza uygun olacak. Ama hâl ise irâdenin dışındadır.

Bir gaflet hâli var. Bir de ayıklık hâli var. Gaflet hâlini azaltmak lazım. Yani Allah'a olan ayıklığımızı çoğaltmak lazım. Bu da kalbinizde olan bütün düşüncelerden, bütün sıkıntılardan, kötü niyetlerden kurtulmak, bunları da atmakla olur.

Bunları ne ile atacağız? Zikirle, fikirle, şükürle. Allah'a sığınmakla. Resûlullâh'a sığınmakla. Mürşidinize sığınmakla. Demek ki mürit, kabız hâlini kendi sa'yı ile azaltıyor. Basıt hâlini çoğaltıyor. Tedricen tedricen, zaman zaman azalıyor, çoğalıyor. Azala azala ne oluyor? Affedersiniz, eğer evinizde bir yerde pislik var ve bunu atacaksınız. Eğer bu pisliği atmak uzun sürecekse, bunu atmakla usanırsanız o pislik oradan biter mi? Bitmez, paklanmaz. Ama direnecek, gayret edecek, sa'y u gayret edecek, yoruldu demeyecek, usandım demeyecek, ata ata bitirecek. Gönlümüzde olan kabız hâlimizi azaltmak içinde zaman zaman sa'yımızı yapacağız. Bu oluyormuş. Ne zaman ki kabız hâli onda tamamen azalıyorsa, bu sefer, hâli onda makam oluyor. Makam sahibi oluyor. Hâl gelip giden, makam oturandır. Öyle ise bizim kabız hâlimiz, muhabbetimiz hâl oluyor. Öyle ki, müridin gönlüne öyle bir muhabbet doğuyor ki hiçbir şeyi dert etmiyor. Sanki dünya onunmuş gibi rahat, şen, şakrak, muhabbetli. Bu hâlinde insanlara çok yarayışlı olur.

İnsanları çok sever. Onlara hürmet eder. İhsanda bulunur. Kabız hâlinde insanları da rencide eder.

Demek ki Allah'a olan unutkanlığımızı, günden güne, herhangi bir işle meşgul olduğumuz zaman aklımıza getirelim. Râbîta sahibine muhakkak onun parmağı uzanır.

Râbîta tarifesinde diyoruz ki: Bizi bir uyuz köpek şeklinde atmışlar ayaklarının dibine. Şeriat kamçısı ile kamçılıyor. Başımıza vurup terbiye ediyor. İşte bunlar nefsimizin melanetleri, nefsimizin oyunları. İşte evliyâullâh velâyet parmağı ile dürtüp seni uyarıyor, nefsimizden gafletten kurtarıyor. Diyor ki: *"Ayık ol, kendine gel. Nereye gidiyorsun? Ne konuşuyorsun? Ne yiyorsun? Niye gafil oldun sen?"* Gafil olan kimse öyledir ki... Gaflette olan kimse âhirette zifiri karanlıkta yatıyor. Uyuyor. Allah'tan gafil olan kimse âhîret kârına karşı öyledir. Zâhîrde maddiyette olan bir kimse vermiş kendini, karanlık gecede yatmış uyumuş. O bir kâr sahibi olmaz. Düşmanlardan kendisini koruyamaz. İşte gaflette olanlar âhîret için de böyledir. O zaman da râbîtamız bizi uyarıyor. Aklımıza geldiği zaman bir nedamet, bir pişmanlık duyacağız. Onu kendimize kusur edineceğiz ki unutmayalım. Unutursak çok sürmesin bu.

Beşerdir ol dâim eyler ziyânı

Nefis seni gaflete düşürmek ister. Nefis dünyaya çok meyyaldir. Onun için gaflete düşürmek ister. Ama senin râbîtan var. Her zaman parmağı ile seni uyarıyor. İşte o uyandırmada nedamet duymak lazım. Böyle zaman zaman, günden güne, sende olan gaflet azalıyor. Gaflet azala azala bitecek. Ne zaman bitecek? Ne zaman ki yirmi dört saat hiç Allah'ı unutmuyorsan bitmiş, gaflet kalmamıştır. O zaman ne oluyor. Zâhîrin halk ile bâtının Hak ile oluyor.

O zaman Cenâb-ı Hak ne diyor?

"Benim öyle kullarım vardır ki onların ticaretleri, zikirlerine mâni değildir." diyor.

O zamana kadar sa'y edeceğiz. Zaten o nimete malik olduktan sonra sa'ya gerek kalmıyor.

Allah umduklarınıza ulaştırın. Allah iki cihanda korktuklarınızdan emin etsin. Allah iki cihanda umduklarınızı nasip etsin.

İşte böyle beylerim. İnanmaktan maksat tutmak. Biz de inandık tarikata girdikse çalışmak lazım. Kazanmak lazım.

Baba himmet, oğul hizmet

Niye buyurulmuş? Bu tasavvuf kelamı. Velilerin kelamı. Abdurrahman Tağî Hazretleri'nin oğlu Ziyaeddin halife çıkacak mertebeye ulaşmış. O dönemde sülükte işkence çok oluyor, sülükte insan ölüyor, yeniden diriliyor. Gönünden geçirmiş ki: *"Hem şeyhim hem de babam. Bana evladı olduğum için şefkati vardır. Mümkün olduğu kadar kolay geçirtir."* demiş.

Abdurrahman Tağî Hazretleri hemen demiş ki: *"Ziyaeddin'i alın, gelin."* Çıkarmışlar, getirmişler. Bir insanın sülükten çıkacağı zaman koltuklarına iki tane adam girmezse yürüyemiyormuş. Çünkü bir taraftan aşk-ı İlahi onu ihata etmiş. Bir taraftan da nefsin gıdasını vermemiş. Koltuklarına girmiş, getirmişler. Gelince demiş ki: *"Oğlum Ziyaeddin! İlmine güvenme. Şeytan*

aleyhi'l-laneyi düşün (çok âlimmiş.). Ameline güvenme. Belam bin Baura'yı düşün." demiş.

Belam bin Baura isminde bir âbid varmış. Ameli çokmuş. Çok amel işle-miş. Çok kerametleri varmış. Fakat imansız gitmiş. Mürşidi yokmuş. Çünkü itimat edin, mürşidi olmayanlar da amel varlığı olur. Varlık ise şeytanî sıfattır. Ama mürşidi olan amel varlığına düşmez. "*Babana güvenme. Nuh aleyhisselamın oğlunu düşün."*

Nuh aleyhisselam büyük peygamber fakat oğlunu kurtaramayacak ateşten. O zaman demiş ki: "*Baba himmet, oğul hizmet. Burada baba oğul yok. Hizmetini gör de himmetini al."* demiş.

Onun için hizmet çok önemlidir.

Kelâm-ı kibârda geçiyor:

*Mâsivânın illetinden pâk edip bu gönlümü
Kıl tarîk-ı Nakşibend'in hâdimi Allah için*

Demek ki insanların gönlünden dünyayı atmak ne ile oluyor? Nakşibendî tarikatında hizmet görüyorsa bitiriyor.

"*Hep hatıatın büyüğü hubb-ı dünya bilirem*" buyuruyor Salih Baba, divanında.

Onu terk etmek de güç, sevmemek de güç. Dünyaya muhabbet edenler helak oluyor. Sevmemek güç. Dünya ile senin bir bağın var. İlgin var. Ancak aşk-ı ilahi ile kopuyor. O ilgi kesiliyor senden. Bu elçilerin kârı ki dünyanın karşısında hem dünyasını imar etsin hem âhîretini imar etsin. Çok akıllı, güç, idrak, sa'y, gayret lazım. Bir de var ki:

Hubb-ı dünya şügl-i süflâ ile varılmaz yola

Bu da bir kelim. Mademki insanlar yolcudur. Allah'tan geldiler. Allah'a gidecekler. Bu insanlar âhîret yolcusudur. Ama dünya şüglü ile yolculuk yapılmaz.

Râbîta sahibinde hubb-ı dünya olmazmış. Bundan emin olsun. Eğer sizde hubb-ı dünya varsa râbîta sahibi değilsiniz. Şügl-i süfladan kurtulmak için, ehl-i kanaat, ehl-i sadık olun ki şügl-i süfladan kurtulasınız. Yolunuzdan geri kalmayasınız. Yolculuğunuzdan geri kalmayasınız. Yolculuğunuzu yapın. Bu yolculuk ruhî yolculuk, nefsî yolculuk değil. Tembeli de gidiyor, çalışkanı da gidiyor. Zengini de gidiyor, fakiri de gidiyor. Delisi, akıllısı, genci, yaşlısı hepsi gidiyor. Cismi yolculuk yapanlar, nimetine ulaşırlar. Allah'ın kul için halk etmiş olduğu o nimete onlar ulaşırlar. Hangi nimet?

"*Ben kulum için sayısız nimet halk ettim."* buyuruyor.

O nimetin sayısı yok. Bu dünyada âhîrette görünen görünüyor. Bilinen biliniyor. Öyle inanacağız ki, bildiklerimizden çok bilmediklerimiz var. Gördüklerimizden çok görmediklerimiz var.

"*Bu sayısız nimetleri kulum için halk ettim. Kulu kendim için halk ettim."* buyuruyor.

Kulu için halk etmişse, kulun Allah'ın zatını tanınması, Allah'a itaat etme-si, Allah'ın rızasını kazanıp, Allah'ın cemaliyle buluşması, Cemalullah'ı müşahede etmesi lazım. İşte yolculuk, bu yolculuktur. Allah'tan geldik, Allah'a gideceğiz. Allah'tan gelen ruhumuz, Allah'a giden ruhumuz. Cismi-

mizi de Allah halk etti. Ama cismimiz topraktan geldi. Toprağa gidiyor. Onun için:

*Bir kişi ister ise olsun cihân mülküne şah
Sarıncı bir kefeneye devlet-i Dârâ'sı geçer*

Bir kişi dünyaya sahip olsa bile bir kefeneye sarınıp padişahlığı, devleti, saltanatı yok olacak. Dünyaya hâkim olan da yok olacak. Çok fakir, dilenen de yok olacak. Ama o dilenen, râbitasını bildi ise, itaatini yaptıysa, öbür tarafta o padişah olur. Ama padişah da esas padişahı tanımadıysa, öbür tarafta o dilenci olur.

Âhiretin fakirliği cehennemde gidip azap görmektir. Âhiretin zenginliği cennete gidip zevk safa sürmektir.

Âhirette cennet ve cehennemden başka bir şey var mı? Yok. Evet Allah'tan geldik, Allah'a gideceğiz. Ama ceset Allah'tan gelmedi. Ruhumuz geldi. Allah'a gidecek de ruhtur. Cesedi topraktan halk etti Cenâb-ı Hak, toprakta kalacak. Onun için:

*Hubb-u dünya şığl-i süflâ ile varılmaz yola
Andelibi gör nice feryad eder gonca güle*

Burada andelib, mürittir. Gül ise meşâyihdir. Bülbülün güle nasıl feryadı varsa müridin de meşâyihine karşı böyle bir feryadı olacak.

*Pîre kulluk eyleyüben nefsinin bilmek dile
Mevlâ'yı fehm eylemektir bil ki nefsinden garaz*

Pîr'e tapacak değilsin. Secde edecek değilsin. Rabb'ın Allah'tır. Ama niye ona kul olacaksın? O'na kul olacaksın ki, O sana kulluğunu bildirsin. Sen O'na kul olmazsan kulluğunu bilemezsin. Çünkü niye? İnsanlar var, herşeyi ilme'l-yakîn bilir. Ayne'l-yakîn bilir. Hakke'l-yakîn bilir. Hakke'l-yakîn bilmedikten sonra nefsinden emin olamaz. Nefs-i mutmainliğe dahil olamaz. Bu meşâyihisiz olmuyor. Meşâyihisiz bir insan nefs-i mutmainliğe dahil olamaz. Dahil olamayınca da nefsinin bilemez. Nefsinin bilemeyince Rabbisini da bilemez. "Men aref sırrı" var: "Nefsini bilen Rabbini bildi." Nefesinden ayık olan Rabbini buldu.

*Kapısına gelenler olur irşâd
Bilir nefsiyle Rabbini olur şâd*

*Her kim ki tuttu destini soyundu varlık postunu
Buldu hakikat dostunu bildi bu dünya fanidir*

Hakikat dostu kim? Allah.

Her kim ki tuttu destini soyundu varlık postunu

Dest: El.

Allah ne ile bulunurmuş? Her kim ki meşâyihin elinden tutarsa varlığından kurtulur. Varlığından kurtulan Allah'a vasil olur. Kul ile Allah arasında çok perdeler vardır. Varlıkta çok perde var.

Onun için Peygamber Efendimiz: "Kul ile Allah arasında yetmiş bin perde var." buyuruyor.

İlmi de perde olur. Ameli de perde olur. Zenginliği, kendi sa'yı. Kendisi için farz olan sa'y bile onu perdeler. Sa'y bir noktaya kadar, bir makama

kadar gerekli. O noktaya gittikten sonra ne oluyor. O sa'y varlık oluyor. Perde oluyor.

*Orta yerden götürürler seni ben
Ol denizde garka vara canı ten*

*Kendini kendi göre kendi bile
Bâkisini deyemez gelmez dile*

*Aşk anındur âşık Oldur mâşuk Ol
Ahir Andan Ana varır cümle yol*

*Aşık imdi varlığın ver yokluğa
Yokluk içinde sana varlık doğa*

*Kul iken sultan olursun tâ ebed
'Vav'ı gitti evhad'ın kaldı Ehad*

Evet İhlas suresi Cenâb-ı Hakk'ın zatına mahsus.

'Vav'dan mana: Kulun varlığıymış.

Kul varlığından kurtuldu mu? Kalıyormuş ehad.

“Gel canını terkeyle ki canan doğa senden”

(14 Aralık 1989)

İşte meşâyihisiz olmaz. İnsanlar her şeyi Hakke’l-yakîn meşâyih ile bilir.

Niyazi Mısıri:

Mürşid gerektir bildire Hakk’ı sana Hakke’l-yakîn

Bir de buyuruluyor ki:

Her kim ki şeyhini hak bilmedi, Hakk’ı dahi bilmez

Yok eylemeyen varını maksuduna ermez

Bulam dersen eğer ayn-ı imâni

Çalış ki olasın şeyhinde fani

Sana senden yakın olanı tanı

Burada öyle bir mana var ki. Nasıl bir mana var? Hani Cenâb-ı Hak:

“Kulum Ben sana şah damarından daha yakınım.” buyuruyor.

Hz. Resûlullâh’a da buyuruyor ki:

Resulüm sen Allah’tan çok uzaksın.

Bu uzaklığı yakınlaştıran kim oluyor?

Mürşid gerektir bildire Hakk’ı sana Hakke’l-yakîn

Her kim ki şeyhini Hak bilmedi, Hakk’ı dahi bilmez

Cenâb-ı Hak: “Kulum sen Allah’a ulaşmak için bir vasıta, bir vesile ara bul.” diyor.

Biz de düşünelim şimdi. İşte bizim ruhumuz Allah’tan geldi. Cesedimizi topraktan halk etti. Ama vasıta ne oldu burada düşünelim. Vasıta annemiz, babamız oldu.

Herhangi bir tanemiz ot gibi yerden bitmedik. Taşın toprağın deliğinden çıkmadık. O ulvî âlemden gelen ruhumuza annemiz, babamız vasıta oldu, geldik. Öyle ise düşünelim. Bir insan vasıta ile gelmiş olduğu yere vasıta ile gider. Vasıtasız gelseydi, vasıtasız giderdi.

İnsanlar Cenâb-ı Hakk’ı ilme’l-yakîn bilirler. Ayne’l-yakîn bilirler. Hakke’l-yakîn bilirler. İlme’l-yakîn bilenler âlimler. Ayne’lyakin abidler bilirler. Yani ibadet yapanlar. Hakke’l-yakîn bilenler, varlığından kurtulanlar. İlimden, amelden, her varlığından geçip yok olanlar.

Âşık imdi varlığın ver yokluğa

Yokluk içinde sana varlık doğa

Elhamdülillah, Yâ Rabbî çok şükür!

Yâ Rabbî, aldanmışlardan etme. Yâ Rabbî, Habîbin’in hürmetine!

Aldanmış kimler? Günahı, sevabı bilmeyenler. Şeriatı, tarikatı olmayanlar. Bu zamanda bu tip insanlara bakın görün ne yapıyorlar? Bunlarda şeriat, tarikat var mı? Bunlar günahı sevabı biliyorlar mı?

Biz çok şükredelim. Şükredelim ki Allah nimetimizi artırsın. Bakın kelâm-ı kibârda ne geçiyor:

Salih bu sözlerin yalan olamaz

Her beşer suretli insan olamaz

Hepimiz de beşeriz. Ama her beşer suretli insan değildir.

Her bir kimse ehl-i irfan olamaz

Kırk yerden yarılmış kıl olmayınca

Koparmak değil! Kılı kırk yerden yaracaksın ehl-i irfan olmak için. Bu şeriat işte. Tarikat bu işte. Biz yaşamadığımızı göre şeriatı da bilemiyoruz. Tarikatı da bilemiyoruz. Tarikatı bilsek de yaşayamıyoruz. Ama Cenâb-ı Hak; alim, kâdir, kulunu esirgeyen, koruyan, acıyan... Cenâb-ı Hak bize işaretler, müjdeler veriyor.

Nasıl müjdeler veriyor? Evet müttaki olan kurtaracak. Olmayan kurtaramaz. Yine işaret veriyor. Sizin en çok müttaki olanınız, Allah'tan çok korkuyorsa, bu zamanda, o kadar çok yararlanıyor. İlim irfan sahibi oluyor. Çünkü Allah'a olan aşkın nihâyeti yoktur. Bu zamanda şer, fitne var. Küfür hâkim olmuş. Onun için Allah'a sığınacağız. Her hâlinizde Azîmüştân'a sığınımın.

Ben anladım işim bitmez sana yalvarmaktan gayrı

Affet Yâ Rabbî! Abdurrahman Câmî Hazretleri tarikata o kadar karşıymış ki meşâyihleri, dervişleri hiçe sayarmış. Nasıl ki Abdurrahman Câmî Hazretleri tarikata girmiş, bir mürşide tâbi olmuş, o zaman o âlimler hep susmuşlar ve demişler ki:

“İnsaf edelim, Abdurrahman Câmî gibi bir âlim gelmemiş beş asır boyunca. Öyle olduğu hâlde demek ki dervişlik hocalıktan üstün ki, hocalığı bıraktı derviş oldu.”

Buyuruluyor ki:

“Beşikten mezara kadar ilim tahsil ediniz.”

Ama tasavvuf bunu nasıl izah ediyor? Yunus Emre diyor ki:

Niceleri gitti mürşit arayı

Arayanlar buldu derde devayı

Bin kez okur isen akla karayı

Bir kâmil mürşide varmazsan olmaz

Bin sene medrese ilmi okusan yine senin mürşide ihtiyacın var diyor. Salih Baba daha güzel açıklıyor:

Birkaç esmâ bilmek ile Hakk'ı bildim sanma sen

Sohbet-i pîre devam et ruz u şeb usanma sen

Zat-ı Hakk'ı anlamaktır binbir esmâdan garaz

Gece gündüz durma. Fırsatın varsa, bir pîrin toplantısına git ki, o zaman Hakk'ı bilirsin. Birkaç esma bilmekle Hakk'ı bildim sanma.

Âlimler Allah'ı ilme'l-yakîn bilirler. Abidler ayne'l-yakîn bilirler. Aşıklar Hakke'l-yakîn bilirler.

Âşıklar kim? Kendisini bir meşâyih'e teslim edip, kendisini yok edenler.

*Gâh ahdine vefasını gösterir
Gâh Salih'e safasını gösterir
Gâh şiddetle cefasını gösterir
Yaklaştıkça yârin köyü muhabbet*

Tarikata girenler ahd-i misakı tazelemiş oluyor. Meşâyihin de bir ahd-i misakı var.

Muhabbet çok sefalıdır. Muhabbete doyum olmaz. Yaklaştıkça yakar seni muhabbet. Muhabbetten mana Cenâb-ı Allah'ın azametidir veya velâyetidir. Bir mürid Allah'a vasıl olmak için evvela fenafişşeyh olacak. Sonra fenafirresul olacak. Sonra fenafillah olacak.

Demek ki, yardan mana bu müptedî âleminde râbitadır. Sonra nübüvettir. Sonra Allah'ın zatıdır. Ama müntehî âlemine nasıl geçer mürit? Velâyetsiz geçemez. Mürşitsiz geçemez. Yaklaşmak için râbita şarttır. Velâyete yaklaştıkça şiddet çoğalıyor. Ama velâyetin içine girdi mi? Tamam hiddet de bitti. Şiddet de bitti. Hepsı biter.

*Karşına almışsın gonca gülünü
N'oldu sana terkeleydin ilini*

Onun için bunlar dert değildir. Hamdolsun, şükrolsun. Allah'a şükür. Bunlar nimettir. Ekmektir bizim için bunlar. Her şeysiz olur, ekmezsiz olmaz. İnsanlar ekmeğin yanına katık istiyorlar.

Allah cemaatimizin hepsini arzularına ulaştırsın.

Soru: Bir Salih Baba'da bizde olsa?

Bizim tarikatımızda, tarikat boyunca, o bir tane olmuş, Onunki bir emirdir.

*Salih gibi vardır çok ehl-i diller
Pîr-i Sami bahçesinde bülbüller*

Pîri Sami'nin velâyetinde gelişen, ona dahil olan, müritlerin ruhları. Salih gibi çok varmış. Bu da bir arzuymuş.

“Salih söyle!” demiş. O da:

“Söylemek bir mârifet midir?” demiş.

Çünkü Salih ihvanlar içerisinde çok mahcup bir kimse. Ümmî, bir şey bilmiyor. Kimse onu ihvan yerine de koymuyor.

Öyle birisi. Mübarek söylemeye başlamış. Kırk gün devam etmiş. Kırk günden sonra:

“Yeter Salih kes.” demiş. O da kesmiş. Kelamlar sona ermiş.

*Yeter ettin bu Salih'e it'âbı
Bir zaman gösterdin yevmü'l hisâbı
Şimdi arzeylersin ümmü'l kitabı
Büsbütün lâl ettin dillerimizi*

Soru: Efendim, Yunus Emre'nin söylemesi daha mı uzun sürmüş?

Onunki devamlı sürmüş. Devamlı da söylemiş. Peyderpey söylemiş. Salih Baba kırk gün devamlı söylemiş. Çok kelâm-ı kibârlar var ama hiç birisi Salih Baba'nın sanat yönünü tutmuyor. Bütün sözleri getiriyor, râbitasına bağlıyor. Her kelamında râbitasından bahsediyor. Kendisinden de bahsediyor. Bütün hepsinde öyle.

Bakın şimdi:

*Pîr-i Sami gibi sâhib-irşâdı
Buluş kapısında kılak feryadı
Hiçbirimiz bulamazık necâtı
Bizim delilimiz ol olmayınca
Salih bu sözlerin yalan olamaz
Her beşer suretli insan olamaz
Her bir kimse ehl-i irfân olamaz
Kırk yerden yarılmış kıl olmayınca*

Burada olduğu gibi önce râbitasından söz ediyor. Sonra kendi kelamını söylüyor.

Müptedî âleminde mürit için en sağlamı, en kolayı râbitadır. Burada nefsimizi siyah bir köpek gibi mürşidimizin önüne atmışız derken, bu nefsin terbiyesidir.

Çünkü şöyle:

Evliyânın iki nuru vardır. Zâhir ve bâtin. Râbita nuru, velâyet nuru. Râbita zâhir görünüş. Bu nur nefsi terbiye ediyor. Bir de velâyet nuru vardır. Bu da müridin ruhunu yetiştiriyor. Görülmüyor. Onun için zâhirimizden haberimiz var. Bâtınımızdan haberimiz yok. Zâhirdeki eksikliğimiz bâtinimizi etkiliyor. Manevî gelişmemizi önlüyor. Ruhumuzu geliştiren meşâyihimizdir. Nasıl ki zâhirde medresede ilim tahsil ediyorlar. Gitmeseler tahsil edemezler. İşte ruhta böyle. Meşâyihden eğitilmiş. Ama zâhire bağlı. Zâhirde eksiklik olursa eğitilemez. Okuldan kaçan talebe gibi. Okula gitmeyen talebe ne öğrenir? Terakki etmez. Onun için fenafişşeyh olmak demek, zâhirde bir çocuğun ilkokulu bitirmesi gibidir. Hizmetini yapınca ondan sonra orta tahsilini yapmaya başlıyor. Bunu da nübüvette yapıyor. Nübüvetin dahilinde yapıyor. Oradan da mezun olunca fenafirresul oluyor. Sonra fakülte tahsiline başlıyor. O zaman da Cenâb-ı Hakk'ın zât nurunun içerisinde yapıyor. Oradan da diploma alınca fenafillah oluyor.

Şeriatı olan insanın hayvânî sıfatı yoktur. Hayvânî sıfat küfür sıfatıdır.

“Ömür bahçesinin gülü solmadan Uyan, gel gözlerim gafletten uyan”

(15 Aralık 1989)

Allah arzuza ulaşırsın. Allah niyetinizi halis etsin, niyetinizin neticesine ulaşırsın, ameller niyete bağlıdır. Bu da bir ameldir. Allah'ın emirleri insanlara amel oluyor. İşte Allah'ın emri:

Allah için birbirinizi sevin, Allah için bir araya gelin.

Kelâm-ı kibârda şöyle geçer:

*Gelin ey yâr-ı sâdıklar
Bu meydân-ı muhabbettir
Bütün cem olsun âşıklar
Bu meydân-ı muhabbettir
Şefîmiz Muhammed'dir*

Sadıkların, inananların, Müslümanların ruhları Cenâb-ı Hakk'a *bela* demiş. Allah'ın fermanına, “*Elestu bi Rabbikum*” fermanına inanmışsa Müslüman, kim olursa olsun, sadıklarla beraber. Yani Allah'a vermiş olduğu sözün üzerinde durur. Yani sadıktır.

— İşte bu nedir?

— Allah'a vermiş olduğu söz için büyük bir amel için gelirler. Bundan büyük amel olamaz. Çünkü Cenâb-ı Hak tekrar buyuruyor ki:

“Allah için iki Müslüman bir araya gelirse...”

Akraba olarak değil, iş ortağın var, işinden dolayı gitmişsin, veyahut birinden ihsan görmek için gitmişsin bunlar değil. Sırf Allah için. Onun için Cenâb-ı Hak buyuruyor ki:

“İki Müslüman Allah için bir araya gelir konuşurlarsa üçüncüsü biz oluruz. O cemaat üç kişi olursa dördüncüsü biz oluruz, dört kişi olursa beşincisi biz oluruz. Cemaat ne kadar çoğalırsa çoğalsın mevcut olanların bir fazlası biziz.”

Büyük bir ameldir, bu tarikat sohbeti. Allah'ın büyük bir lütfudur. Büyük bir ihsanıdır insanlara. Niye? Çünkü:

*Anın dervişleri kalmaz gaflette
Çoklarını irşad eder sohbette*

Sohbet ne yapıyor? Müridi irşad ediyor.

Derviş kim? Allah için her işini bırakıp bir araya gelenler. Sohbet dinleyenler, amel işleyenler.

İrşattan mana: Tarikat sohbetidir. İnsanları derviş eden, tarikat sohbetidir. İnsanları mecazdan kurtaran, muhalefetlerden kurtaran, insanları hakikate ulaştırın tarikat sohbetidir.

Her kim ki düşmedi ayağa, çıkmadı başa

Her kim ki ayaklar altında çiğnenmedi, başa taç olamaz, bu da tarikatın tevazu sıfatıdır. Cenâb-ı Hak buyuruyor ki:

Her kim ki Allah için alçalırsa, biz onu yükseltiriz.

Alçalmaktan maksat, tevazu. İnsanların türap olması lazım. Ayaklar altında çiğnenmesi lazım. Her kim ki düşmedi ayağa, her kim ki ayaklar altında çiğnenmedi, başa taç olamaz.

Payine yüz süremedim ne çare

Bir de bir kelam daha:

Her kim ki payine yüz sürdü, etti sebatı, ol buldu necatı

Yüzümüz meşâyihimizin ayağının altında. Aslında bütün insanların ayağının altında olması lazım, derviş olmak için. Dervişlik büyük bir makamdır. Derviş olmak için bütün insanlara yüzünü çiğnetmesi lazım. Gerçekten çiğnetecek değil. Yani herkesten kendisini aşağı görsün. Yüzünü herkesin ayağının altına koysun, dervişlik sıfatı buymuş.

Dervişlik sıfatı şuymuş ki: Yüzüne silleyi vuranla ağzına şekeri veren bir olacak. Seni birisi sevdi, okşadı, ağzına tatlı bir şey verdi. Birisi de geldi vurdu. İkisi de bir olacak. Böyle ol ki *derviş* olabilesin. Öbürü beni sevdi diye ona iyi diyeceksin, ama diğeri dövdü diye ona kötü demeyeceksin.

Mübarek Mevlânâ Celaleddin Rumî Hazretleri'nin zamanında Hüsamettin Çelebi'yi çok seviyor, daima en yakın müridi o. Selçuklular zamanında padişah, bize bir tane şeyh gönder demiş. Padişah bir şeyh istiyor. O da sıradan bir mürit gönderiyor. Hüsamettin Çelebi demiş ki:

"Sultanım padişah şeyh istedi, sen bir derviş gönderdin."

O da:

"Hüsamettin, padişah şeyh istedi. Derviş istemedi ki..." demiş.

Gelin dergâha dervişler

Kılalım zevk ü cümbüşler

Hüdâ'nındır kamû işler

Bu meydan-ı muhabbettir

Şefimiz Muhammed'dir

Burada bir araya gelmek, konuşmak, Sünnet oluyor. Sünneti'ni işleyenler şefaati kazanıyor. Resûlullâh'ın şefaati kim kazanacak? Sünneti'ni işleyenler. En büyük Sünnet budur işte.

Peygamber Efendimiz bir gün ashabına buyuruyor ki:

"Sizler yarım saat için Müslüman olunuz."

Hepsi çok korkuyorlar ve demişler ki:

"Anamız, babamız sana feda olsun Yâ Resûlullâh. Müslümanlık neden ibaretse bize öğret."

Buyurmuş ki:

"Yirmi dört saat içinde her bir işinizi bırakın, bir araya gelin, sohbet edin."

İşte sohbet, Sünnet-i müekkede olan bir ameldir.

Sünnet-i Müekkede: Terki mümkün olmayan Sünnet demektir. Ama hubb-i dünya sarhoş eylemiş, menfaat deyince koşuyoruz, nasihat, amelden

kaçıyoruz. Hâsâ bu cemaat için değil. Onların bu amellerden haberi yok. Bütün nefsanî arzuların peşinde, ticaret peşinde. Kelâm-ı kibârda buyuruyor:

*Niceleri yâr der gönlü binada
Niceleri yâr der gönlü zinada
Nicesinin gönlü bey ü şîrâda
Bu yâr kimdir bilemedim ne çare*

Çok kimseler yâr diye gönlü lüks binalar yapmak, oturmak, parasını almak, yâr diye sanki onlardan bir menfaat gelecekmış gibi onu düşünüyorlar.

Niceleri de affedersiniz şehveti peşinde. Serveti, kazancı var. Kız kadın peşinde, bunlar da yâr diye ona sarılmış.

Nicesinin gönlü bey ü şîrâda: Nicesi de var ki gece gündüz alıyor, satıyor ne ilimden ne amelden, ibadetten, nasihatten, vaazdan, sohbetten hiç haberi yoktur. Mütemediyen alışveriş peşinde. Kelâm-ı kibâr da diyor ki: Bunların hangisi doğru, hangisi hakiki yârdır bilemedim. Ama bir de var ki:

*Duydum ki yârimin yeri Kâf imiş
Dillerde söylenen kuru laf imiş
Aslını sorarsan “nûn” u “kâf” imiş
Pâyine yüz süremedim ne çare*

Burada çokları binalara yâr diye sahip çıkmış. Çokları da var ki zinada, ona yâr diye sahip çıkmış. Nicesinin gönlü de bey ü şîrada olanlar, hırs ve tamahta. Bunların hangisi yârdır bilemedim. Diyor ki:

— Benim Hüsamet’in, padişah benden şeyh istedi derviş istemedi ki. Derviş isteseydi ya kendim giderdim ya da seni gönderirdim. Şeyh istedi diye ben de bir mürit gönderdim.

Burada bir esrar var şimdi: Mürit daha müptedî âleminde. Varlığından kurtulamamış. Varlığından kurtulsa zaten müritlikten meşâyihliğe geçiyor.

Zaten ‘biliyorum’ demekle ne oluyor insanların ilmi, amelî ne oluyor? Perdeliyor. Her ne kadar mürittir ama o unutmamış. Kelâm-ı kibârda geçer:

*Bu gaflet uykusundan kalk kamu bildiklerin bırak
Cihana bir güzelce bak gelen durmaz gider yâ Hu*

Senin bildiklerini bırak. Ne kadar olsa mürit irâde sahibi. Yani daha kendi varlığında. Bildiklerini unutamamış, atamamış. Veliler atmıştırlar. Bilgilerini atmışlardır. Çünkü onların bilgisi Hak’tan oluyor. Kendilerinden değil, kendi bilgilerini atmışlar. Cenâb-ı Hakk’ın bilgisi tecellî etmiş. Demiyor mu Cenâb-ı Hak: “Konuşan dili biz oluruz.”

Ledünni ilmi budur, kalp ilmi budur. Tasavvuf ilmi budur. Dervişlik büyük bir sıfattır. Yüzüne silleyi vuranla ağzına helvayı veren bir olmuştur dervîştir. Dervişlik bir elenmiş topraktır. İnce elenmiş toprak. Buna biraz da su ilave edince, o kadar güzel yumuşak bir toprak olur ki ona basan ayak incinmez. Ayağına toz da konmaz. Dervişliğin bir sıfatı da bu.

Evet ama nasıl derviş olur insan?

*Oldum vatanımdan cüdâ
Görün beni aşk neyledi
Yaktı bizi aşk-ı Huda
Görün beni aşk neyledi
Âhiri derviş eyledi*

Demek ki aşk-ı ilahi bir insanı yakıyorsa varlığından kurtuluyorsa derviş olabiliyor. Biz de aşk var ama, bizdeki aşk cüz'idir. Aşk bizde kemale ulaşmamış. Aşkın henüz hakikatine ulaşmamışız. Aşkın daha mecazındayız. Ne için mecazındayız? Ne zaman ki aşk bizi ihata ederse, yediğimizden haberimiz olmaz, içtiğimizden haberimiz olmaz, nerede olduğumuzu bilmeyiz, o zaman hakikatine ulaşırız.

*İlâhi bir aşk ver bana
Kandalığım bilmeyeyim*

Ya Rabbi, öyle bir aşk ver bana ki ben nerede olduğumu bilmeyeyim. Kim olduğumu bilmeyeyim, ama bu aşkla insanlar mecazdan hakikate geçiyor. Mecaz olan aşk büyüte büyüte hakikate ulaştırıyor. Bütün aşkı elde ediyor. Böyle söylerken yanlış anlaşılmasın. Aşkın bütünü Allah'tır. Sonra Resûlullâh'a, sonra insanlara paylaştırılmıştır. İnsan Allah'ı ne kadar severse sevsin Hz. Resûlullâh kadar sevemez. Allah da Resûlullâh'ı çok sevmiş. Demek ki Allah'ın Resûlullâh'ı sevdiği kadar da Resûlullâh Allah'ı sevmez. Neden? Çünkü "*Habibim, ben seni muhabbetimden, sevdiğimden yarattım.*" buyuruyor Cenâb-ı Hak. Sevgisinden, muhabbetinden yaratmışsa, demek ki Allah'ta olan muhabbet, Resûlullâh'ta olan muhabbetten daha çok. Onun için buyuruyor:

*Muhabbetten yarattı ol Habibi Hazret-i Mennân
Değil kim ol Muhammed Hazret-i Mevlâ'da yangın var*

Bu yangın, muhabbet yangını. Yoksa Allah'ta yangın olur mu? Hâşâ estağfirullah. Hz. Allah'ta bir sevgi var. Sevgi var ki evvela sevmiş istemiş ve kendi muhabbetinden Habib'ini yaratmış. Bütün mevcudatı da Peygamber Efendimiz'in nurundan yaratmış. Bizde de bir muhabbet var. Cüz'isi var. Küllisi var. Hz. Resul'un muhabbeti mi bizde oluşacak? Olmaz. Allah'ın muhabbeti mi bizde oluşacak? Olmaz. Allah'ın ilmi mi bizde tecellî edecek? Etmez. Resûlullâh'ın ilmi mi bizde olacak? Olmaz. Hz. Allah'ın adâleti mi? Hayır. Cenâb-ı Hak ne vermiştir insanlara? Cüz'iyi vermiştir. Ama insanlar cüz'iden külliyeye ulaşabiliyorlar mı? Ulaşıyorlar. İşte insanların kalbinde olan cüz'i muhabbet, cüz'i ilim, cüz'i akıl. Bunlar ne oluyor? Büyüyor, çoğalıyor. İnsanların sa'y u gayreti ile büyüyor, çoğalıyorlar. Kalbinde olan bir cüz'i muhabbet. Baş parmağın kalınlığında olan feyz-i ilahi müridin kalbine geliyor. Nereden geliyor? Şeyhinin, efendisinin iki kaşının ortasından geliyor. Buna inanın. Zaten Cenâb-ı Hak ne buyuruyor?

Kulum beni sev, sevdiğlerimi sev.

Bu, bunu ifade ediyor. Bu, buna işaretir. Bir evliyâullahı seviyoruz. Bu sevgi bize görünüyor mu? Görünmüyor. Nerede bu sevgi? Kalbimizde. Ama bunun da bir cismi var. Onun da bir vücudu var. Cismi olmayan şey asla söylenmez. Akla gelmez.

Maddiyat: Zâhirde cisim gösteren şeyler.

Maneviyat: Cisim göstermeyen varlıklar.

Bizim de cesedimiz maddiyattır. Cisim gösterdiği için cesedimizde olan gözlerimiz, kulaklarımız, dilimiz, birer maddiyattır. Bunlar mecazdır.

Bunların hakikati var mı? Var. Nerede bunların hakikati? İnsanların kalbinde. Hakikate ulaştınca, insanların kalbindeki hakikat gözü açılıyor. Her

şeyin hakikati insanların kalbinde. Hakikate ulaşınca kalbindeki kalp dili de açılıyor, manevî dil de açılıyor. Manevî kulağı da açılıyor. Manevî göz, manevî kulak, manevî akıl, manevî el... Bunlar var ama görünmüyor. Bunlar nerede? İnsanların kalbindedir.

İbrahim aleyhisselam Beytullah'ı Cenâb-ı Hak emretti, yaptı. Bütün Müslümanlara bir ibadethane oldu.

Cenâb-ı Hak'ın emri:

— *Kim gelir burayı ziyaret ederse ben onun günahlarından geçeceğim. Yâ İbrahim seslen. Kullarıma seslen, gelip burayı ziyaret etsinler. Öyle sesleneceksin ki kıyamete kadar herkes duyacak o sesi ve herkes gelecek.*

— *Yâ Rabbî, benim sesim buradan şuraya ancak gider; değil kıyamete kadar. Şimdi mevcut insanlara da ne kadar duyurabilirim ben? Yüz metre, iki yüz metre veya bin metre ileriye gider sesim.*

Cenâb-ı Hak:

“*Yâ İbrahim! Sen seslen ben duyururum.*” buyuruyor.

Bu ses ruhlara, tâ bizlere kadardır. Allah'ın emri daha sonra devam edecek. Kıyamete kadar Allah'ın emridir. Bu ses devam edecek. İlm-i ezeli de Cenâb-ı Hak ruhları halk etmiş.

Elestu bi Rabbikum?

— *Ben sizin sahibiniz değil miyim?*

Biz Müslümanların ruhu “*Bela*” demişler. Cenâb-ı Hak “*Bela*” diyenlere Hacc'ı nasip ediyor. Fakat şurasını izah edeceğim. Beytullah'ı yaptı. Cenâb-ı Hak “*seslen insanlara*” dedi. “*Burayı ziyaret etsinler.*” İşte o zaman İbrahim aleyhisselama tabi olanlar, kendi ümmeti olanlar geldiler. Beytullah'ın etrafını tavaf ettiler veya Beytullah'ın etrafındalar. Müşrikler galip geldiler. Yaptığı binayı İbrahim'in elinden zorla aldılar, işgal ettiler. İnananlar müşriklerle, kafirlerle başa çıkamadılar ve üzüldüler. Zâhirdeki güçleri de kâfi gelmiyor. Döğüştüler, savaştılar. Ama güçleri kâfi gelmedi. Cenâb-ı Hak ne emretti:

“*Yâ İbrahim, sen Beytullah'ı böyle kurtaramazsın. Sen gir uzlete. Kendini halvete çek. 'Lâ ilâhe illallâh' zikrine devam et.*” buyuruyor Cenâb-ı Allah.

Tabii İbrahim aleyhisselam “*Lâ ilâhe illallâh*” zikrine devam edince, yanında olanlar ne yapsınlar, onlar da gizlendiler. İbrahim aleyhisselam kalbinden 39 gün bu zikre devam edince bakıyor ki kendi kalbinden öyle avazlar, öyle sedalar geliyor. Bir tane mi yüz tane mi? Çok, daha çok. “*Lâ ilâhe illallâh*”. Kırk gün olunca İbrahim aleyhisselam'ın vücudu o kadar büyüyor ki, dünyayı istila ediyor. Kendi kalbinden, gönlünden eller çıkıyor. Manevî eller. O eller, Beytullah'ı işgal eden kâfirleri tutup tutup atıyorlar. Öyle bir el ki çarpıp çarpıp atıyor. Bu eller İbrahim aleyhisselam'ın kalbinden çıktı. Fakat ümmeti o ellerin İbrahim aleyhisselam'dan çıktığını görmüyorlar. Kâbe'den çıktığını görüyorlar. Beytullah'tan çıkıp müşrikleri attığını görüyorlar. Sesleniyorlar:

Yâ İbrahim gel, neredesin? Beytullah'tan büyük büyük eller çıktı. Müşrikleri tuttu attı. Dağlara yabanlara attı. Temizlendi, kimse yok gel.

İbrahim aleyhisselam nübüvvet sahibi olduğu hâlde onları atamadı. Velâyet gücü ile atıldı. Bazı tasavvuf kitaplarında vardır. Velâyet, nübüvvetten daha güçlüdür diye. Bu yalan değil, yanlışı vardır. Evliyâullâhın velâyeti nübüvvetinden daha büyüktür. Ama nübüvveti değildir şüphesiz. Nebilerin velâyetleri nübüvvetlerinden daha güçlüdür. Peygamber Efendimiz'in nübüvveti var. Cebrail geldi. Kur'an'ı getirdi. Bu bilindi. Bu nübüvvet. Peygamber Efendimiz'in velâyeti görünmedi. Ama Peygamber Efendimiz'in velâyeti o kadar güçlü ki, o kadar büyük ki buna akıl ermez. Hadis-i Şerif:

“Şeytan benim vârisim olan velinin suretine giremez. Benim vârisim olan veliler de benim nurumu taşıyorlar. Onların suretine de giremez.”

Burada bizim için önemli olan şudur: Çok abidler ne olmuşlar? Çünkü meşâyihleri yokmuş. Şeytan gelmiş onlara: “Ben meleğim.” demiş. “Ferîştahım.” demiş. “Allah gönderdi beni.” demiş. İşte şöyle oldu, böyle oldu demiş. Suret-i Hak'tan görünüyor. Onlar da ne oluyor? Amel varlığından dolayı helak oluyor. Bir de isyan ettiriyor. İnsanları isyan ettirerek helak ediyor. Burada ifade edeceğim şudur:

Şeytan istemiş Allah'tan:

— Yâ Rabbî demiş kıyamete kadar bana mühlet vereceksin ve bana ruhsat vereceksin ve Âdem'in oğullarından intikamımı alacağım.

— Verdim, diyor.

Hz. Âdem bunu görüyor, duyuyor ve Allah'a sığınmıyor, ‘*Aman yâ Rabbî*’ diyor.

— Cennet gibi emniyetli mülkünde ben bunun şerrinden kurtulamadım. Cennete geldi, düşmanlığını yaptı. Beni cennetten attırdı. Sen buna yetkiyi verdinse, benim evlatlarım bunun elinden nasıl kurtulur?

Cenâb-ı Hak ne buyuruyor:

— Tevhidim ile kurtulurlar yâ Âdem! Ben ona evet öyle bir yetki verdim. Ama sana ona karşı bir şey (atom bombası) veriyorum. Benim ismimi, Resul'ümün ismini anarsanız, o size yanaşamaz, kaçır.

Manevî düşmanlarımızdan biri de şeytandır. Ona karşı silahımız var. Kullanırsak kaçır. Bir de bizim nefs-i emmaremiz var. Ona karşı silahımız yok. Ona karşı silahımız da Şeyh Efendimiz'in yumruğu. Nefsini ona teslim ettinse, onun yumruğunu nefsinin başına vurdurdunsa kurtulursun. Niye:

Hazret-i Pîrim delilimdir halilimdir benim

Dil sarayı ravza-i beyt-i celilimdir benim

Ana teslim ettiğim nefs-i zelilimdir benim

Öyle buyuruyor. Sen de İsmail aleyhisselam gibi (o babasına teslim oldu) meşâyihine teslim oldunsa, İsmail aleyhisselama olan Allah'ın ikramı sana da olacaktır. Hiç şüphe yoktur.

Büyük düşmanımız nefs-i emmâre

Takmış kemendini cezbeder nâre

Cehdet ki bulasın sen sana çâre

Ellerin aybını gözleme kardaş

Bizim için dört tane manevî düşmandan, dördüncüsü nedir? İsyan eden insanlar. Allah'a isyan eden insanlar. Günah işleyen insanlar.

Hz. Peygamberimiz buyuruyor ki: “Kişi refikinden azar.”

Kişi arkadaşından azar. Kişinin arkadaşı kötü olursa, onu da kötü eder. Arkadaş iyi ise onu da iyi eder.

Onun için dört tane manevî düşmanı bilmemiz lazım. Nefis, şeytan, dünya muhabbeti, kötü arkadaş. Bunlardan kendimizi korumamız lazım.

*Hakikatsız andelibin zârına
Goncasını seven bakmaz hârına
Yandır bu Salih’i aşkın nârına
O nârın nurundan âbâd et meni*

Bu kelimeleri anlamak, yaşamak, cemaatimize Cenâb-ı Hak nasip etsin. Sözü söyleniyor ama özünü anlamak lazım. Büyüklerimiz: “Bizi söyleyin de sui hâlimizi söyleyin.” diyorlar. Yeter ki kelam-ı kibriyadan, âşıklardan, velilerden konuşulsun. Ne için? Çünkü bir nefes Merdan-ı Huda sohbetinde bulunmak yetmiş bin rekât namaz kılmak kadar amel oluyor. Merdan-ı Huda kim oluyor? Allah’ın ismi. Mert ne? Nefsine hâkim olanlar. Nefsin arzularını terk edip de Allah için bir araya gelenler.

Allah’tan, peygamberden, evliyâullâhtan konuşuyorlarsa, Merdan-ı Huda sohbeti oluyor.

İşte burada bir hakikat var.

Ne dedi orada: *Hakikatsız andelibin zarına*

Andelip: Bülbül.

Bülbülün güle karşı bir ahu zarı var ya onu tenkit ediyor âşık. Niye? Eğer bülbülün güle karşı ahu zarı hakiki olsaydı. Gül nerede bitiyor? Bir çalıda bitiyor. Yıl boyunca o çalıyı beklerdi. Niye gülün açtığı zamanda geliyor da bağırıp, çağırıyor ve gül solduğu zaman yüz çevirip gidiyor? Bunu gören âşık, onu tenkit ediyor.

Yandır bu Salih’i aşkın nârına

Salih: Amel işleyen. Bütün tasavvuf ehline söylenmiş. Aşkın nârına denilince: Aşk da yakıcı bir maddedir. Ama insanların cesedini yakmaz.

Ateş neyi yakar? Cisimleri yakar. Bizim de kalbimizde cisimler var. Kalbimizdeki cisimleri yakar. Kalbimizi yakmaz ama. Kalbimizdeki cisimleri yakınca ne yapar? Nimetimize malik oluruz. Ayrılıktan kurtuluruz. Dertlerimizden kurtuluruz, noksan sıfatımızdan kurtuluruz. Niye? Bizi rencide eden varlığımızdır, benliğimizdir. Başka bir kelam:

*Salih’em usandım dar-ı fenâdan
Bir an kurtulmadım renc-i enâdan*

Diyor ki: Bu dünyadan usandım. Usandıran ne olmuş? Renc-i ena olmuş. Bir an kurtulamadım renc-i enâdan.

Renc: İnsanlara olan zahmet.

Zahmete koşan benliğimizdir. Benliğinden kurtulunca, zahmetten kurtuluyorsun, her yükten kurtuluyorsun. Benliğinden kurtulmayan zahmetten, yükten kurtulamaz.

Her kim tedbiri kaydındadır, bilfiil cehennemdedir.

Her kim ki Cenâb-ı Hakk’ın takdir mütalaasındadır, bilfiil cennettedir. Bu dünya âleminde tedbirini takdire bağlayan bir kimse cennette yaşıyormuş

gibi olur. Ama her şeyi kendi tedbirinden biliyorsa, cehennemde yaşıyormuş gibi olur bu dünya âleminde.

*Yandır bu Salih'i aşkın nârına
O nârın nurunda âbâd et meni*

Burada neyi ifade etmek istiyor? Bak, İbrahim aleyhisselamı Cenâb-ı Hak ateşe attırdı, ama ateşin nârından kurtardı. Niye yakmadı? O kendisini Allah'a teslim etti. Biz teslim edemiyoruz. Bu, sözle olmaz. Bir de şu var: Yusuf aleyhisselam Zeliha'nın hadisesinden dolayı beş sene hapis yattı. Hapisten çıkan bir tanesine:

— Git padişaha söyle ki ben burada suçsuz yatıyorum. Beni buradan çıkarırsın, dedi.

Gitti, ama unuttu söylemedi. Cenâb-ı Hak ona ilham yoluyla bildirdi:

— Yâ Yusuf, sen padişaktan mı imdat istiyorsun? Padişah mı seni buradan çıkaracak?

Yedi sene daha yattı. Nefis noksan sıfat, ama ruh noksan sıfat değil. Nefis cisimden ibarettir, ceset de ruhun bir kalıbıdır. Ama nefis de cesede hâkim olabiliyor. Ruh da cesede hâkim olabiliyor. Başlangıçta nefis hâkim oluyor. Ruh masum, güçsüz. Körpe çocukla, büyük bir kimse gibi. İnsanların nefsi deccaldır. Ruh da mehdidir. Nefis firavun, ruh Musa gibi. Firavun'la Musa'nın hadisesi Kur'an'da mevcut.

O zamanın kâhinleri gelip Firavun'a Musa'nın saltanatını kaldıracığını söylemişler. Firavun ne yaptı? Musa'nın gelmemesi için hanımları beylerinin yanına yollamadı. Çok çok elemanlara eğitim yaptırdı. Bunları görevlendirdi. Bütün insanlar gözetim altına alındı. Hiç kimse ailesinin yanına gelemedi. Çünkü Musa'nın ana rahmine düşeceği zamanı bile hesaplamışlardı. İşte o gece Firavun itimat ettiği adamları herkesi kontrol altına aldı. Hanımlarını beylerinin yanına yollamadı. Ama başvezire Allah bir şehvet verdi. Duramadı, gitti hanımının yanına. Musa Kelîmullâh ana rahmine düştü. Sonradan baktılar, dediler ki düşmüş ana rahmine. Bu sefer de ne yaptı? Ebeleri mahalle ve sokaklarda görevlendirdi, onlara pratik eğitim yaptırdı. Hamile olan hanımların doğacağını hesaplıyorlar, doğduğu anda kesiyorlar. Musa aleyhisselamın annesi hamile oldu ama bildirmede. Sezdirmede. Ne ebesi ne başkası bilemeden bu çocuk dünyaya geldi. Bu çocuğu öldürmesinler diye ne yaptı? Nil Nehri'ne attı. Atmadan önce marangoza sandık yapmasını söylüyor. Verdiği ölçülere göre marangoz bunun çocuk için yaptırıldığını hissediyor. Üç defa şikâyet etmek için gidiyor, dili tutuluyor. Konuşamıyor. Sonunda bu işte bir sır var diyerek sandığı yapıp götürüyor. Annesi de sandığa koyup atıyor Nil'e. Firavun'un Nil üzerinde bir köşkü varmış. Köşkün önünde de Nil üzerinde zevk için yaptırdığı yerler, bölümler varmış. Sandık geliyor, orada duruyor. Firavun bakıyor orada bir sandık var. Dönüp dönüp duruyor.

Firavun: "Getirin onu." diyor. Açıyorlar sandığı. Çocuk içinde. Firavun onu kestirmek istiyor. Ama kesmekten vazgeçip besliyor.

İşte burada nefis Firavun; ruh da Musa, çocuk. Musa çocukken büyüdü. Firavun'u yok etti. Tarikatta da işte böyle. Tarikatın ruha olan muamelesi budur. Evliyâullâhın eğitiminde ruh nefsi küçültüyor. Düşünelim bir insan

yetişmiş, büyümüş. Onun da nefsi var. Herkesin nefsi var. Nefis ancak ölünce yok olur. Ama bazı nefisler ıslah olmuştur, bazıları ıslah olmamıştır.

*Yüzü nakş-ı hayal imiş
Özü başka bir hâl imiş
Bilen ehl-i kemâl imiş*

Neyi? Ruhun esrarını bilen, ruhtan haberdar olan. Ehl-i kemal bilir ama bildiremez. Bildirmeye bir emir yok. Bildirmeye gücü yetmez. Bilir ama bildirmez.

İnsanlarda iki akıl vardır. Akl-ı maaş, akl-ı maad. Her inanan kimsede iki akıl kullanılır.

Akl-ı maaş, nefsin aklı. Akl-ı maad, ruhun aklı. Niye kullanılır?

Cenâb-ı Hak: “*Dünyaya da çalışın, âhirete de çalışın.*” buyuruyor.

Eğer akl-ı maaşını kullanmazsa insanlar ne bir sanat yapabilirler ne bir ticaret yapabilirler. Hiçbir şey yapamazlar.

Akl-ı maaş dünyayı kazanmak için. Akl-ı maad âhireti kazanmak için. İnananlar her ikisine de çalışıyorlar.

Cenâb-ı Hak: “*Dünyaya da çalışın âhirete de çalışın.*” buyuruyor.

Ne olur dünyaya çalıştığın zaman? Ticaretini de yaparsın. İbadetini de yaparsın. İbadet saati ayrı, ticaret saati ayrıdır. Cenâb-ı Hak insanlar için 24 saat vermiş. 8 saat maişetiniz için çalışın, 8 saat ibadet yapın, 8 saat de istirahat yapın diyor. Emir böyledir. 24 saat üçe bölünmüştür.

İnananlar ne yapıyor?

Akl-ı maaşlarını kullanarak dünyayı kazanıyorlar. Helalinden kazanıyorlar. Akl-ı maad ile âhirete hazırlanıyorlar.

İnanmayanlar akl-ı maadını körletmiş. Mesela bir lavabo var. İki tane musluk var. Birisinden sıcak su akıyor. Diğerisinden soğuk su. Sadece sıcak su kullanmak da olmaz sadece soğuk su musluğu da kullanılmaz. Sıcak suyun yeri de var, soğuk suyun yeri de var.

Akl-ı maaş nefsin aklı, akl-ı maad ruhun aklı. Ruhun da bir isteği var. Nefsin de bir isteği var. Nefis dünyayı istiyor, ruh da âhireti istiyor.

*Bu ten kuşu hevâ ile heveste
Murg-u canım feryat eder kafeste*

Murg-u can: Ruh.

Nefis nasıl dünyayı istiyorsa, ruh da Allah'ı istiyor.

Nefsin gıdaları neler? Yemek, içmek, gezmek, uyumak.

Ruhun gıdası nedir?

Zikrullah. Allah'tan başka ruhun gıdası yok. Aslında ibadet de nefse. Ama zikrullah nefse değildir. Ruha gıdadır. Ruhun gıdası zikrullahtır. Ruhun eğitimi zikrullah ile. Ruhun makamı, yükselmesi zikrullah ile oluyor.

Zikrullah deyince: Namaz da bir zikirdir. Ku'ran okumak da bir zikirdir. Allah'ın bin bir ismini zikretmek de bir zikirdir. Ama şeriat var, tarikat var. Şeriatın emri tarikatın emri değişmiyor ki. O da Allah'ın emri, o da Allah'ın emri. Şeriatın emri aşikâr gelmiş. Kur'an'ın emrini Peygamber Efendimiz herkese bildirmiş. Bu cesededir, nefisleredir. Tarikatın emirleri de Allah'ın

emridir. Ama Resûlullâh Efendimiz onu ancak ehline bildirmiş. Onu herkese bildirmemiş. Bu da ruh ile ilgili oluyor.

Burada nefsimiz cesedimiz madde ile ilgili arzularımız. Bunu yine cesedimiz yaşıyor, gezmesi, tozması, yemesi.

*Bir yüzü nurudur biri nâridir
Âriflerin bu bir büyük kârıdır*

Evliyâullâhta hem celâl hem cemâl sıfatı vardır.

İnsan öldükten sonra nefis ölüyor. Ama bir de nefsin ölmeden önce ölmesi var. Yahut da nefsin bir arınması var, temizlenmesi var. Yahut da nefsin bir ıslah olması var. Eğer ibadeti olmazsa bir insanın, şeriati olmazsa onun nefsi hayvan... Hayvanî sıfatta kalıyor. Şeriati varsa hayvanî sıfattan kurtuluyor. Beşerî sığata geçiyor. Beşerî sıfat da noksan sıfattır. Ama melekî sığata geçince noksan sıfattan kurtuluyor.

Nefis ruhu mahkûm etmiş, almış esaretine. Ruh masum. Firavun Musa doğmadan önce Musa'yı haber aldı.

Ama Cenâb-ı Hak ne yaptı?

Musa'yı Firavun'a besletti. Ama bir sebebi var. Firavun kesecekti. Asiye validemiz Firavun'un hanımı. Cenâb-ı Hak, Asiye validemizi ona o kadar sevdirmiş ki... Ama Asiye validemiz de Allah'a inanmış. Firavun'dan inancını gizliyor. Firavun'un da yatağına asla girmiyor. Onun suretinde Cenâb-ı Hak cin halk etmiş, Asiye validemizle konuşuyorlar. Zannediyor ki Asiye geldi. Asiye validemizi çok sevdiğinden dolayı onun isteğı üzerine çocuğı öldürmüyor. Çünkü o, "bizim çocuğumuz yok" diye istiyor.

"Senin bu saltanatın kime kalacak? Çok güzel bir çocuk. Şimdiye kadar kimsede görülmemiş." diyor.

Onu kıramadı, büyötmeye başladı. Çocuğı öldürölen annelerin hangisini getirdilerse memelerini tutmadı. Sadece annesi gelince onun memesini tuttu. Ama annesi olduğı bilinmiyor. Gerçek annesini Firavun, Musa'ya ücretli tuttu. Çok bol da ücret veriyor. Çocuk artık emekliyor. Seviyorlar. Bir gün Musa Kelîmullâh, Firavun'un kucağında. Elini sakallarına dolayarak çekti, Firavun'un sakalları çocuğun elinde kaldı. Firavun'un canı çok acıdı. Acıyınca:

— Bu çocuk beni öldürecek. Kasıtlı yaptı, dedi.

— Yok bilmeyerek yaptı, dediler.

O sırada bunların içerisinde akıldaneleri geldi.

— Bu kolay. Bilmeyerek mi yaptı. Kasıtlı mı yaptı?

Nasıl deneyeceğiz?

Bir tepsi. Tepsinin bir tarafına ateş koydular. Köz ateş. Bir tarafına altın koydular.

Dediler ki:

— Eğer altını alırsa kasıtlı yaptı. Ateşi alırsa bilmeyerek yaptı.

Uzattılar tepsiyi. Musa Kelîmullâh hemen altına götürdü elini. Ama Cebrail geldi hemen. Kanadı ile ateşe doğru dürttü. Ateşi aldı. Musa ağzına götürdü. Dili yandı. O yanmadan dolayı dilinde bir kepezlik kalmış. Böyle kurtuldu neticede. Bir güç sahibi olunca, İsrailoğulları'na yapılan zulümü

görünce dayanamadı Musa Kelîmullâh. Daha yaşı küçük ama kendisi büyük. Başladı İsrailoğulları'nı kayırmaya. Firavun yine şiddetlendi. İsrailoğulları'nı ezmeye başladı. Ne zaman ki o taraftan birisini öldürdüler, o zaman aşikâr oldu.

—Daha ben burada duramam, dedi.

Kaçtı gitti, Şuayib aleyhisselamı buldu. Ondan asayı aldı. O da peygamberdi.

Şimdi demek ki nefis Firavun. Ruh Musa'dır.

Ama evliyâullâh ne yapıyor?

Tarikata giren bir müridin ruhunu nefsin esaretinden kurtarıyor. Nefse onu göstermeden, nefse onu belli etmeden. Ruhu öyle büyütüyor ki öyle güçlendiriyor ki güçlendiği zaman nefsin karşısına veriyor. Evliyâullâh yapıyor bunu, Ruh o zaman inkılap yapıyor.

Ne yapıyor? Firavun'u alıyor tahttan, kendisi geçiyor tahta.

Yüzü nakş-ı hayal imiş

Râbitayı hayal ediyor. Neyini? Yüzünü, zâhirdeki cesedini. Zâhir yüzünü hayal ediyor, zâhirdeki yüzüne râbita yapıyor. İşte nefsi ancak bu râbita ıslah ediyor. Bu ıslahla anâsır-ı zıddiyet değişiyor. Ruhu da nefsin esaretinden kurtulmuş oluyor. Yani diyelim ki bir mazlum çocuk var. Yetim bir çocuk var. Buna birisi zulmediyor, eziyor. Buna acıyan birisi ne yapıyor? Bu çocuğu sen niye eziyorsun diyor. Eğer bunu yedirmek, giydirmek, beslemek zor geliyorsa ver de götüreyim, büyüteyim diyor.

İyilikle veya zorla o çocuğu onun elinden alıyor. Ona göstermeden o çocuğu büyütüyor. İşte senin düşmanın hadi git, git kozunu onunla pay et! O zaman ruh güçlendi. Nefse gücü yetiyor artık. Bu ne ile oluyor? Evliyâullâhın manevî gücü, manevî kuvveti ile oluyor. Evliyâullâhın zâhiri, müridin zâhirini ihâta etmiş. Nefsini ihâta etmiş. Zâhir râbita nuru taşıyor. Evliyâullâhın velâyet nuru var. Bâtını var, müridini ihâta etmiş. Zâhiri ile nefsi terbiye ediyor, maneviyatı ile ruha eğitim yaptırıyor. Ruhu besliyor, büyütüyor, tahsil yaptırıyor. Ne zaman ki ruh nefsi yenmeye bir güç sahibi olursa, o zaman inkılap yapıyor.

Ama bu inkılap nerede olur? Ne zaman olur? İnsanlarda 79 ahlâk-ı zemîme var. 79 ahlâk-ı hamîde var. Ahlâk-ı zemîme kötü huylardır. Bunlar vücuttan gitmedikten sonra, 79 ahlâk-ı hamîde bunların yerine gelemes. Bunların her birisi bir teşkilattır. 79 ahlâk-ı hamîde ahlâk-ı zemîmenin altında. Her bir ahlâk-ı zemîme gidince, ahlâk-ı hamîde çıkıyor. Mesela diyelim ki teyp kara bir cisim. Bunun altında ne var? Beyaz bir cisim. Teyp alınınca beyaz bir cisim ortaya çıkıyor. Bunu da Cenâb-ı Hak öyle halk etmiş. Noksan sıfatımızı ikmal etmek, şeriatle, tarikatla oluyor. Şeriatle hayvanî sıfattan beşerî sığata geçiyor, tarikatla da beşerî sığattan melekî sığata geçiyoruz.

İnsan ne zaman bu 79 ahlâk-ı zemîmenin hepsini atarsa altında 79 ahlâk-ı hamîde çıkıyor. Güzel ahlâklar çıkıyor meydana. O zaman insan beşerî sığata geçer. Ama bir insan hayvanî sığattan beşerî sığata geçmiş. Onda ahlâk-ı zemîme de vardır. Ahlâk-ı hamîde de vardır. Ahlâk-ı zemîmelerin hepsini atmamış, ahlâk-ı hamîdelerin hepsini elde etmemiş. Ama her şey ekseriyete

tâbidir. Bir insanda onun için, nefs-i emmâre, nefs-i levvâme, nefs-i mülhime, nefs-i mutmainne var.

Nefs-i emmârede bütün ahlâk-ı zemîmeler var. Hiçbir ahlâk-ı hamîde yok orada. Küfür sıfatı nefs-i emmâre. Hayvan sıfatı. İşte nefs-i emmâreden geçmek için, küfür sıfatından kurtulmak için, şeriatımız olacak, ibadetlerimiz olacak. Namazı, abdesti, her ibadeti olacak. Allah'ın emirleri işlenecek. Günah-ı kebaîrlerden kurtulacak ki nefs-i emmâreden kurtulmuş olsun.

Nefs-i emmârelerde zaten cihat yoktur. Cihad zaten levvâmede başlıyor. Bir insan içki içiyor, kumar oynuyor, hırsızlık yapıyor, adam öldürüyor. İbadet yok. Günah, sevap bilmiyor. Haram, helal bilmiyor. Bunda cihad var mı? Yok. Cihad levvâmededir. Levvâmeye geçer ama levvâme ile emmârenin bir merbudiyeti var. Diyelim ki bir Müslüman, bir gayrimüslim ile komşu olmuş. Bitişik komşularda komşuluğun çok iyi olması lazım ki, o gayrimüslim olana ondan bir şey bulaşsın, o küfürden uzaklaşsın. Levvâmeye geçmiş ama levvâmede cihad da çok büyüktür. Müridin en çetin hâli levvâmede, en çetin cihadı levvâmededir. Çünkü küfüre yakınlığı var. Emmâreye yakınlığı vardır, levvâmeden mülhimeye doğru küfürden uzaklaşıyor. Fakat mülhime tamamen noksan sıfatından kurtulamamıştır. Beraat etmemiştir. Ta ki nefsi mutmainneliğe geçinceye kadar.

İnsanlar meşâyihisiz, tarikatsız nefs-i mutmainneliğe geçemez.

Hani bak Cenâb-ı Hak: *“Ancak sizin kalbiniz zikrullah ile mutmain olur.”* buyuruyor.

Zikrullahla mutmain olur ama bu zikrullahı insanlar kendi kendine yapamaz, kendi kendine yapmış olduğu zikir asla, asla...

Ancak belki yine namaz kılmak zikirdir. Kur'an okumak zikirdir. Allah'ın isimlerini zikretmek zikirdir, fakat bu zikirler icabında emir aslında. Bakın farz var, vacip var, sünnet var. Farz Allah'ın emri. Şüphesiz delil. Keza Kur'an var. Peygamberimiz'in nübüvvetine en büyük delil, en büyük müjde Kur'an'ın inmesi. Bu nedir? Farz. Bir de vacip var. Vacip nedir? Peygamber Efendimiz'e Cenâb-ı Hakk'ın meleksiz ve vahiyisiz indirmesidir. Bu ne oluyor? Hadis-i şerif, Hadis-i kutsi diye ikiye ayırıyorlar.

Kutsi Hadis: Vacip makamında.

İnsan Kur'an'dan bir şey inkâr etse, bir kelimeyi inkâr etse, kâfir olur. Vacip çünkü. Şüphe götürmeyen bir delil. Nasıl mesela konuşması olmuşsa, bu olmuş mudur? Olmamış mıdır? Bakın, Peygamber Efendimiz Miraç yaptı. Miraç'tan indi. Miraç'ta sordu:

— Yâ Rabbî ben bu Miraç'ı söyleyeyim mi kullarına?

— Söyle, Habîbim.

— Yâ Rabbî kim inanır buna?

— Ebubekir inanır. Habîbim kimse inanmasa o inanır.

İndi söyledi. Peygamber Efendimiz'in Ebubekir Efendimiz'i görmeden söylediği kişiler inanmadılar. Hâşâ hâşâ.

— “Muhammed göklere çıktım, melekleri gördüm. Cenneti, cehennemi gördüm, diyor. Böyle yalancılık olur mu?” diye inanmayanlar arasında yayıldı. Sıddık-ı Ekber Efendimiz'e dediler ki:

— Gel bak, senin Muhammed diye inandığının yalanı çıktı meydana, diyor ki, ‘Ben göklere çıktım; cenneti, cehennemi seyrettim.’

Sıddık-ı Ekber Efendimiz:

— Kimden işittiniz bunu?

— Muhammed’den işittik.

— Doğrudur. O söyledi ise ben inandım, doğrudur.

Vacip: Meleksiz, vahiyfiz, Cenâb-ı Allah’ın Habîbi’ne bildirmesidir.

O da ne yapmış? Cebrail’in getirdiğini bütün bildirmiş. Bunu herkese bildirememiş. Zaten onun için buyuruyor ki Hadis-i Şerif’te:

“*Rabbim benim sadrım ne doğdurduysa ben onu yâr-ı gârım Ebubekir’in göğsüne aktardım.*”

Sadr: Göğüs. Yâr-ı gâr: Mağara arkadaşı.

Bundan ashabının haberi var mı? Hayır. Ama ashabın Kur’an’dan haberi var. Altı bin altı yüz küsur âyet gelmiş. Ashabının önünde okudu, öğretti. 114 sure, 23 senede tamamlandı. Ama Peygamber Efendimiz Miraç’ta 90 bin kelamı Cenâb-ı Hakk’la konuştu. Bir Miraç’ta 90 bin kelam konuşuyor. İşte vacip budur.

Bir de Sünnet var. Peygamber Efendimiz’in kendiliğinden işlediği amel-ler Sünnet olmuştur bizlere.

Ashabının işlediği Sünnet olmuş mudur? Nasıl olmuştur? Çünkü o zaman cahiliye devri. İslâmiyet geliyor, çoğalıyor, yayılıyor. Ashaptan da bir amel işlemişler, Peygamber Efendimiz’e sormuşlar:

— Ben bunu böyle işledim, diye danışmışlar.

Efendimiz:

— Güzel işlemişsin, demiş.

O da olmuş Sünnet. Yok bir daha bunu böyle işleme demişse. Terk etmişler. Onun için *Kitap, Sünnet, icma* var.

Kitap: Allah’ın emirleri, Kur’an.

Sünnet: Peygamber Efendimiz’in emirleri.

İcma: Külli bir amelin çoğunlukla kabul edilmesi, ekseriyeti elde etme.

Nefs-i emmâre: Nefs-i emmârede 79 ahlâk-ı zemîme dolu. Nefs-i levvâmeye geçince yarıya düştü. Ahlâk-ı zemîmelerin bir kısmını atmış oluyor, ahlâk-ı zemîmeleri azaltmış oluyor. Her bir ahlâk-ı zemîme gidince yerine ahlâk-ı hamîde, her bir çirkin ahlâk gidince yerine güzel ahlâk geliyor. Ne zaman ki 40 tane ahlâk-ı hamîde oluyorsa, yarıdan bir fazla ekseriyet bir tarafa geçiyor. O zaman ruh inkılap yapabiliyor. Nefsi aşağılanıyormuş. O zaman ne oluyor? Yine nefis ölmez. Ancak 79 ahlâk-ı hamîdeyi elde eden bir insan yani bu cesedi nefisten kurtarıp ruha teslim etmek için inkılap yapan insan ne oluyor o zaman:

“*Mûtû kable ente mûtû*” sırrına mazhar oluyor ki; noksan sıfatlardan beraat ediyor. Noksan sıfatlardan, kemâl sıfatlara geçiyor. Zaten noksan sıfatlardan kemal sıfatlara geçiyorsa o zaman “*Mûtû kable ente mûtû*” sırrına mazhar oluyor. Hâlbuki nefis ölmez. Bir peygamberin de nefsi vardır. O da beşer, o da bir kul. Yemesi var. Peygamberler yerlermiş, içerlermiş,

uyurlarmış, hasta olurlarmış. Velilerde de bu var, insanlarda da bu var. Demek ki nefis ölmüyor.

Onların nefisleri ne olmuş? İslah olmuş. Nefisleri ıslah olmuş. Nefis anâsır-ı zıddiyettir. Anâsır-ı zıddiyet değişmiş. Ceset var ya, dört maddeden yapılan ceset. Su, ateş, toprak, hava bunlar değişiyor. Bunların ham maddeleri has maddeye dönüşüyor. Ham maddeden, has maddeye dönmek için şeriat, tarikat, hakikat... Şeriatsız, tarikatsız bir insan hakikate geçemez. Tarikattan hakikate geçince bir insan, bu ham maddeleri atıyor veyahut da bu ham maddeleri, çeviriyor has maddeye. Bakın:

*Bilinmez âlemin sırr-ı nihândır
Dört şâhın hükmüyle döner cihandır
Arif olanlara özge seyrândır
Kâmile her eşya olmuş bir evrâd*

Evrâd: Zikir.

Bu kelam buyurulmuş: “*Bilinmez âlemin sırrı nihândır*” Nedir bu? Vücudumuzun sırrına aklımız ermiyor. Ruhumuzu bilemiyoruz. Ruhumuz var. İnkâr edebilir miyiz? İnsanın hayatı ruhtadır. İnsanın hayatı gidiyor. Hayat demek: Bu dünyadaki beşeriyeti, yaşantısı. Bu gidiyor. Anâsır-ı zıddiyet değişiyor. Nedir anâsır-ı zıddiyet?

Vücudumuzdaki dört madde. Anâsır-ı zıddiyet değişmediği müddetçe, bunların çok büyük zararları var.

Ateş: Bizi kavgaya, nizaha sevk ediyor, onun zararı bu.

Su: Bizi sürüklüyor. Yani bir sebat yok. Yok o tarafa, yok bu tarafa kayıyor. Hâlbuki insanlara sebat lazım.

Her kim ki pâyine yüz sürdü, etti sebâti, ol buldu necâti

Bu ancak meşâyihe intisapla olur, demek ki su bizi kaydırıyor. Zâhirde de böyle. Bir kimse senin aleyhinde bir şey konuşsun, hemen onunla dostluğun bozulur. Bu defa düşman olursun.

Hava: Senin vücudunda olan hava sana benlik getiriyor. Kendini dağlardan yüksek görüyorsun.

Toprak: Senin vücudunda bir de toprak var. O da sana tembellik veriyor. Amelini işleyemiyorsun. Bunların görevleri bu. Nasıl ki dabak ham deriyi aldığı zaman, hem de pis hayvanın derisini, affedersiniz merkebin, ayının, kurdun, tilkinin... Ne kadar pis hayvan derisi varsa hepsini alır, kabul eder. Temiz hâle getirir. Onu bırakalım.

Herhangi bir hayvanın dabak görmemiş derisinde bir sertlik vardır. Onda bir çirkinlik vardır değil mi? Kötü bir rengi de var. Hem çirkin hem sert hem de pis.

Ama dabağa girince ne oluyor? Pislîği de gidiyor, sertliği de gidiyor, çirkinliği de gidiyor. Sonra kullanılır hâle geliyor. İşte burada ibadetin âleti olmuş. Her şeyi bizim için kolaylaştırmış. Ruhsat verilmiştir bizim için. İbadeti kolaylaştırıyor, 24 saatte bir defa. Hatta soğuklarda, acil zamanlarda ne yapıyor? Kolaylaştırıyor.

Ama bu deri dabak görmeseydi nasıldı? Pis bir deriydi. Yahut da çirkin bir şeydi. Ne oldu burada? İnsanların anâsır-ı zıddiyeti değişince dabak görmüş deri gibi olur. Onun pislîği gider. Sertliği gider. Çirkinliği gider.

Ama bu dört anâsır herkeste vardır. Bazı insanın ateşi daha galipse o hükmünü yürütüyor. Yani bir insan hem kavgacı hem teşvikçi hem de benlikli olamaz. Ama bir insanda bu dört maddenin hangisi galipse mesela ateşi daha galipse o hükmünü yürütüyor.

Kavgacı oluyor, cinâyet işliyor, adam öldürüyor. Ötekinin suyu galipse teşvikçi oluyor. Kim ne derse onun sözüne kayıyor. Ama hak ama batıl, evet ondan ekseri batıla gider. Havası galipse onda da benlik vardır. O da hiç kimseyi beğenmez. Kendisini herkesten yüksek görür. Kimisinin de toprağı galip olur. Tembel olur, battal. Kur'an'ı Kerim'de geçiyor. Cenâb-ı Hak battalları sevmiyor. Bu tembellik maddî tembellik değil. Çok iş görür. Çok çalışır ama ameli olmaz. Bu, o tembelliktir. Onun tembelliği galiptir. Amel tembelliği var. Ama bunlar değişince ne oluyor?

*Bilinmez âlemin sırr-ı nihândır
Dört şahın hükmüyle döner cihandır
Ârif olanlara özge seyrândır
Kâmile her eşya olmuş bir evrâd*

Allah'ı zikrediyor her eşya. Âyetle de sabit:

“Sizin cansız gördüğünüz her eşya beni zikreder.” buyuruluyor.

Fakat burada dört şahtan murat ne? Edille-i şeriye. Zâhirde: *Kitap, Sünnet, icma, kıyas*. Bunlar olmasa insanlar hayvanî sıfattan beşerî sığata geçmez. Bunlar olunca hayvanî sıfattan beşerî sığata geçilir.

Dört şahın hükmüyle döner cihândır

İnsanlar bir cihandır. İnsanlar bir varlıktır. İnsanlarda kalp âlemi vardır. İnsanlarda o kalp âlemi var ya o kalp âlemi dünyalardan, göklerden, yerlerden büyük.

Orada neler var? Kâinatta Cenâb-ı Hak ne halk etmişse hepsi orada var. Bu nedir? Dört şahın hükmüyle edille-i şeriye olursa, seni hayvanî sıfattan beşerî sığata dönderir. Olmazsa hayvanî sığatta kalıyorsun.

Bir de tarikatta bu dört şahtan murat: -o da seni beşerî sığattan melekî sığata çevirecek- bu da nedir?

Bu da: muhabbet, ihlas, âdap, teslimiyet. Bunlar olunca, beşerî sığattan da geçince ne oluyor? Ârif oluyorsun. Ondan sonra kâmil oluyorsun.

*Ârif olanlara özge seyrândır
Kâmile her eşya olmuş bir evrâd*

Âriflerin de bu eşyayı ayrı bir görüşü var. Bizim görüşümüz gibi değil. Burada nasıl bir şey var? Biat etmişler. Cenâb-ı Hakk'ın varlığını seyrederler. Niye?

Çünkü kendi noksanlarını ikmal etmişler. Bizim noksanımızdır, bu eşyayı bize noksan gösteren. İnsanlar demek ki ârif sınıfına geçince (ârif: ayık demek) her eşyanın hakikatine malik oluyor. Mahiyetine malik oluyorlar. Hâlbuki eşyanın hakikatini düşünecek olursak dikkat edin, hiçbir eşya kendi gücünden kaim değildir. Hiçbir madde. Bunlara hep Cenâb-ı Hak “Kün” yani “ol” demiş, olmuş bunlar. Bir sanatkâr bir şeyi icat eder. Bu sehpayı yapmış bir adam. Peki tahtasını bulmasa ne ile yapacaktı bunu bu adam? Bunun için burada dikkat edin.

Filan adam şunu yaratmış deniliyor. Bu sözü sakın ihvan arasında konuşmayın. Bu hatalı bir söz. Çünkü yaratmak, yoktan var etmek Allah'ın zatına mahsustur.

İnsanlar icat ederler. İcat ise bir maddeyi çevirmek. Bu neymiş, sehpa olmuş. Maddesini bulmuş, sehpa yapmış. Maddesini bulmasaydı neden yapacaktı? Ama Cenâb-ı Hak yok iken "ol" demiş olmuş bütün mahlûkât, mesnûât, cemâdât.

Cemâdât: Yer cismi. Nebâtât: Bitkiler. Mahlûkât: Canlılar.

Ama bu canlılar, sade insan değil. Yerde gezen böcekleri düşünelim. Ormanlarda, dağlarda, vahşi hayvanları düşünelim. Bildiklerimizden çok bilmediklerimiz var, gördüklerimizden çok görmediklerimiz var.

Cemâdât da böyledir. Yani yerin altında olan madenler, maddeler... Bildiklerimizden çok bilmediklerimiz var. Gördüklerimizden çok görmediklerimiz var. Bir de nebâtât var. Bitkiler, sebzeler, meyveler.

Bir de canlılar: Denizde, karada, havada bunlar var. Bunları Cenâb-ı Hak bir maddeden yapmamış ki... Zaman ve işlemler olmamış ki bunlar... Bu sehpayı usta yapmış. Ama buna bir işlem yapmış. Bir zaman harcamış. Bu kadar halkiyet Cenâb-ı Hak'ın "kün" demesiyle var olmuş.

"Arif olanlara özge seyrandır" denilince burada şunu anlayacağız. Hiçbir madde bütün cemâdât, nebâtât, mahlûkât kendiliğinden kaim değil. Bütün hepsi Cenâb-ı Hak'ın "ol" demesiyle olmuştur. Kıyamette her şey yok olacak. Ta ki gökteki ziyası ile parlayan yıldızlar, ay, güneş, onların hepsi yok olacak. Melekler, o büyük melek-i mukarrabîn, Cebrail, Azrail, Mikail bunlar hep yok olacak. Allah'ın zâtından başka kimse kalmayacak.

İşte ârifler eşyayı ne yapıyorlar? Özge seyran ise eşya onlar için bir mir'at olmuş, ayna olmuş, ama onlar önce kendilerini arındırmışlar ki, eşya da onlar için ayna olmuş, ayna edinmişler eşyayı. Tasavvuf öyledir. Büyükler ne demiş:

Kâmil odur ki onlar bütün eşyayı mirat eder. Allah'ın varlığını onda müşahede ederler. Allah'ın zatının varlığında bütün eşyanın yokluğunu müşahede eder.

İşte böyle bakın:

Kamu varım sen oldun

Yunus Emre ne diyor?

Dağlar ile taşlar ile çağırayım Mevlâm seni

Seherlerde kuşlar ile çağırayım Mevlâm seni

O niye öyle söylüyor? Bakmış ki dağlarda, taşlarda, nebatlarda, bitkilerde, kuşlarda her ne varsa Allah diyor. Zikrediyor.

Kâmile her eşya olmuş bir evrâd

Kâmil insanda öyle olmuş ki her şey ruh olmuş. Cisim gidiyor. Her eşya zikrediyor. *Lâ ilâhe illallâh.*

'Lâ'yı iskât eyleyenler dâim illâ 'Hû'çeker

'İllâ'ya geçir bırakma bizi menzil-i 'lâ'da

Hicrân oduna yakma şâhım eyle keremi

Burada bir mürit, tasavvuf ehli, râbıtaya müracaat ediyor. “İllâya geçir bizi. Bırakma menzili ‘lâ’da”. Hicranın daha büyük. Kerem eyle. Bize iyilik et, kerem et de ayrılıkta bırakma. Ayrılık büyük bir ateştir. Lâ’da bırakma bizi. Evvel Allah, zâhir O, bâtın O. Zâhir de olsa biz onu göremiyoruz. Bizim varlığımız perdelemiş onu. Biz varlığımızdan kurtulacağız ki O görünsün.

Onun için illâ’ya geçir bizi bırakma ‘lâ’da. ‘Lâ’ hâsâ estağfirullah, var olan Allah’ın yokluğudur. Bu arada Allah’ı göstermeyen ne oluyor? Bu eşya, senin benim varlığım. Sen, ben varlığımdan geçince eşyanın varlığından da geçiyorsun. Sen de bir aynasın. Eşya da bir ayna. Neyi gösterir? Cisimleri gösterir. Kendini gösterir.

*Bu berzâh âlemin geç gör neler var
Eriş nûra ki sende kalmaya nâr
Olursun âlem-i ruhtan haberdar*

Burada bize zarar veren benliğimizdir. Anâsır-ı zıddiyetimizdir. Noksan sıfatlarımızdır. Nur ise ruhumuzu makamına ulaştırmak. Bunun esası da şeriat, tarikat, hakikat, mârifettir.

İşte böyle. Beyler, Efendiler! Allah’a şükür, çok şükür bin şükür.

Ruh şöyleymiş böyleymiş, biz onları anlayamayız. Ancak bizim şeriatımız var, tarikatımız var. Bu nefsimizle, bu cesedimizle bunu tatbik edeceğiz. Birbirimizden bilmediğimizi öğreneceğiz.

— Beş vakit namazınızı kılın.

— Tarikattaki hizmetlerinizi görün.

— Hatmeye geldiğiniz zaman siyasetten konuşmayın.

— Ruhtan, şundan bundan katiyen konuşmayın.

— Gıybet konuşmayın.

— Malâyâni konuşmayın.

— Allah’a şükür okuma biliyorsunuz. Divan var elinizde, okuyun.

— Bilenler de şu kelam şunu ifade ediyor, bu kelam bunu ifade ediyor diye izah etsin.

— Size başkaları ve yaptıkları ne lazım?

— Tarikattaki eksikliklerinizi tamamlayın.

Tarikattaki hizmetimiz:

24 saatlik süre içerisinde,

— 15 dakikalık yapmış olduğumuz dersimiz.

— Namazlardan sonraki virdler.

— Evvabin namazı.

— Teheccüd namazı.

Fazla bir şeyimiz yok. Şeriatdaki hizmetlerinizi görün, tarikattaki hizmetlerinizi görün. Daha gerisine karışmayın.

**“Kimi görsen Hızır bil,
her geceyi Kadir bil.”**

(16 Aralık 1989)

*Aldadı aldıadı dünya beni aldıadı
Dibi zehir dolu yüzünde var bal tadı*

Bu yolda hüznün de var, bal da var. Bal gibi tatlı görünen bu dünya zehirliyor da haberimiz yok. İnsanın tanıdığı bir dostu olur. Yüze dost. Ama içinde düşmanlığı var. Seni öyle kolluyor ki, seni gafil bulsa da düşmanlığı yapsa... Dost görünen kimseye gidersen, o da sana bal şerbeti diye içerisinde zehir doldurur getirir. Sen de benim dostum bana şerbet verdi, ikram etti diye alır içersin. Zehirlenirsin.

Biz de bir âletiz, konuşturuyorlar, konuşuyoruz. Cansız da konuşturur. Kelâm-ı kibârda şöyle:

*Gâhi şecerden söyler ol gâhi hacerden söyler ol
Gâhi beşerden söyler ol bir mantık-ı bürhândır*

Hacer: Taş. (İsa Kelîmullâh'ın taşı.)

Şecer: Ağaç. (Musa Kelîmullâh'ın yanındaki asası, ağaç.)

Bürhan: Kurtuluş.

Cenâb-ı Hak; taşı da konuşturur, ağacı da konuşturur.

Bunlar hizmet görmüşler. İnsanların göremediği güçleri, kuvvetleri, sanatları bunları yapıyorlar. Deryaya vuruyor. Derya yükseliyor yol açılıyor. Firavun, ta şarktan garbe hükmediyordu. Musa (as)'ın yaptığı işleri biliyordu. Ama inadı vardı. Hâşâ, Musa'yı sihirbaz zannediyordu. Firavun şarktan garbe bütün sihirbazları topladı.

Tefsirde şöyle geçiyor:

Bütün topladığı sihirbazlar gelmişler ki Musa Kelîmullâh'ın sihrini basturalım. Hâşâ estağfirullah. Bu sihirbazların 200 deve yükü sihir âletleri varmış. Artık kendileri kaç kişiydi belli değil. Yılanlar, canavarlar vardı. Musa Kelîmullâh asâsını nasıl bırakıyorsa bunların hepsini yutuyor.

Firavun yine:

—Yâ Musa! Sana inanacağım, diyor.

Musa Kelîmullâh:

—Tut şunu, diyor.

Asâyâ elini atıyor. Ama asâ elinde. Bir de bakıyor ki 200 deve yükü sihirbazların âletleri yok olmuş. Bütün sihirbazlar Hz. Musa'ya inandılar: “*Sen hak Peygambersin.*” dediler.

Firavun etrafı sargıya almıştı askerleri ile.

— Vay ben sizi Musa’yı yenmeniz için getirtmişim. Siz ne yaptınız? diyor.

Öldürüyor. Öldürtüyor. Fakat hepsi şehit gidiyorlar. Çünkü Musa Kelî-mullâh’ın peygamber olduğunu tasdik etmişlerdi.

*Cevlan eder bu arada pertev-i nûr-u Hüda
Şeyhim Muhammed Sami de ol dilber-i ruhanidir*

Hz. Musa’nın asâsının aslı bir ağaç ama çok maharetler görüyor. Hz. İsa’nın bir taşı varmış, o da ona hizmet veriyormuş. Konuşuyormuş. Beşer nedir burada? Ümmî bir kimseye Cenâb-ı Hak ilim verirse beşer de o.

Ağacı konuşuran Allah, taşı konuşuran Allah, ümmî bir kimseyi de konuşurur. Şimdi burada konuşmamız ilmimizden, bilgimizden değil. İtimat edin. Bu cemaatin muhabbeti ve ihlası konuşuruyor. Bizi değil Cenâb-ı Hak taşı bile konuşurur. Ama görececek göz lazım, işitecek kulak.

Cenâb-ı Hak buyuruyor ki:

“Sizin cansız gördüğünüz cemâdatlar beni zikrederler.”

Biz niye göremiyoruz? Biz niye duyamıyoruz? Eğer bizim de görececek gözümüz, işitecek kulağımız olsa bütün eşyanın “*Lâ ilâhe illallâh*” dediğini müşahede edeceğiz.

*Bilinmez âlemin sırr-ı nihândır
Dört şâhın hükmüyle döner cihândır
Arif olanlara özge seyrândır
Kâmile her eşya olmuş bir evrâd*

Yani şimdi sen de kâmil insan olsan her eşya sana hizmet verir. Hz. Musa’ya asâsı, Hz. İsa’ya taşı niçin hizmet verdiler? Kâmil insan oldukları için, nebî oldukları için. Nebîler için her eşya konuşur. Canlı, cansız her cisim konuşur. Kâmiller ile de konuşmuş. Burada dört şâhtan mana:

Zâhirde: Edille-i şeriyye. (Kitap, Sünnet, icma, kıyas) Edille-i şeriyye ancak insanları hayvanî sıfattan kurtarır. Beşerî sığata geçirir. Bunlar olmazsa insanlar hayvanî sığatta kalırlar.

Tasavvufta ise: (Muhabbet, ihlas, edep, teslimiyet) Bunlar insanı beşerî sığattan melekî sığata geçirir. Buyuruluyor ki:

*Bu halkın çoğu cinnîdür
Mü’min olana kinnîdür
Bazıları var sünnîdür
Cinni bırak cân ara bul
Bir kâmil insan ara bul*

Burada bize ne kadar nasihat var. Bize ne kadar kurtuluş var bu kelimada. Çünkü insanların şerlerini Cenâb-ı Hak cinlerle beraber zikretmiş.

“*Gul eûzu bi rabbinnasi*” de Cenâb-ı Hak cinlerle, şerli insanları beraber zikretmiş. Hâlbuki cinler, insanlara çok zararlıdır. Çok da kinlidir. Bir Müslüman’a musallat olurlarsa bırakmazlar bir daha.

Soru: Cinlerden Müslüman yok mu Efendim?

— Var Efendim. Onlarda da yine kin var. “Müslüman yok mu?” denilince şimdi zâhirde bir Müslüman’dan sana zarar gelmiyor mu? Oysaki

Müslüman hacı olmuş, ehl-i salat, namazını kılıyor, orucunu tutuyor, sana zarar gelmiyor mu? İcabında hoca da. Fakat onda da bir kin oluyor. Yani incitecek bir söz söylesen veya ona zarar verecek bir şey yapsan ne yapıyor? O da sana kin besliyor. İnsanın Müslüman'ında bu varsa, cinnîlerin Müslüman'ında da bu daha çoktur.

Cinnîlerde kemal yok. Onlarda peygamber olmadığı gibi, onlarda veli de yok. Onların peygamberleri de insandan. Mürşitleri de insandan. Ama onlardan da tarikatlı olanlar var. Eğer bir meşâyih "Mürşid-i Sakaleyn" olursa, yani cinlerin meşâyih'i olursa zaten peygamberleri de mürşid-i sakaleyndir. Cinlerden de müritler vardır. Ama ne de olsa onlar insanlar kadar yetişemiyorlar. İnsanlarda da kemal ehli çok az.

*Bu halkın çoğu kâl ehli
Kimi olmuş vebâl ehli
Kat'î azdır kemâl ehli
Yalan davaya düştüm ben*

Bu zaten görünen, bilinen bir şey herkes tarafından. Şimdi bu zamanın insanların ibadet yapan mı çok, yapmayan mı çok? Günahtan kaçan mı çok, kaçmayan mı çok?

Herkes bunu biliyor. Öyle ise namaz kılmayan oruç tutmayan çok ise, onlar hep kâl ehli. Zaten ilm-i ezeli insanın halkiyetinde de öyle. Cenâb-ı Hak insanı halk etmiş. On bölüm yapmış. Yani onlara dünya hayatını göstermiş, bunların dokuz bölümü ehl-i dünyayı kabul etmişler. Bir bölümü kabullenmemiş. Tekrar onları Cenâb-ı Hak on saf etmiş. Bunlardan dokuz bölümü âhireti istemiş. Bir bölümü de âhireti istememiş. Şimdi ne oluyor burada %90'ı küfre ayrılıyor. %10 Müslüman, %10 ehl-i âhiret, %1 de âhireti istemiyor. Cenneti de istemiyor. Cenâb-ı Hak bunlara tekrar ferman-ı Celili ile soruyor:

"Siz dünyayı almadınız. Âhireti de istemediniz. Ne istiyorsunuz?" Onlar diyorlar ki:

"*Yâ Rabbî, biz, Senin rızamı isteriz!*" Bu ruhların doğuşu tâ oradan geliyor.

Onun için Yunus Emre ne diyor:

*Sensin benim canım canı sensiz kararım yoktur
Cennette sen olmaz isen vallâh nazarım yoktur*

Salih Baba Divanı'nda da vardır aynı böyle:

*Cemâlin şem'ine müştak olanlar
N'eder cennetteki ebrârı leyli*

Cemalin nuruna âşık olanlar cenneti ne yapacak? Cennetin varlığını ne yapacak? İstemez. İşte bunlar %1 içine giren kısımdır. Bunlar ehl-i huzur oldular. Huzur sahipleri bunlar. Kemal ehli de bunlar oluyor. Yetişkin insan da bunlar oluyor. Veli sınıfına geçenler, veliler bunlar oluyor. Bunlar Cenâb-ı Hak'ın rızasını kazanmak istiyorlar. Cenâb-ı Hak da diyor ki:

— Siz, benim dünyada rızamı kazanmak istiyorsunuz ama sizin üzerinize belamı, çilemi yağmurlar gibi yağdırırım.

Onlar soruyor:

— *Yâ Rabbî! Bunlar nereden gelir?*

— *Bizden gelecek, diyor.*

— *Sen'den geleceksen hoş.*

Belayı da kabulleşmişler. “Eşeddü belâ” fermanı var.

Burada: “*Belanın en büyüğünü Peygamberlere verdik.*” buyuruyor.
Cenâb-ı Hak: “*Onlardan biraz hafifini velilere verdik.*”

Bizim de burada bir payımız var. Onun için bunu idrak edenler ne demiş:

Gelse celalinden cefâ

Yahut cemalinden sefâ

Senden bana hoştur gelen

Ya hil'et ü yahut kefen

Ya gonca gül yahut diken

Burada gonca gülden maksat, insanların varlığıdır. Mesut olmasıdır. Dikenden maksat, insanların dünyada çilesi, hastalığı, fakirliği, zilleti. Bunların ikisi de hoştur.

Andan ne gelse yahşîdir

Zira ol dostun bahşîdir

Burada çok büyük mana vardır. Aslında biz “...vebil kaderi, hayrihî ve şerrihî...” fermanının bir türlü özüne inemiyoruz. İşte bu fermanın sözünde değil de özüne geçenler için böyledir. Hepsini oradan bildiği için hastalık, sağlık bir oluyor. Varlık, yokluk bir oluyor. Sefa, cefa bir oluyor. Bunlar kim oluyor? Bunlar ehl-i huzurdurlar. *Gâlû belâ*'da ruhlardan başlıyor bu. Cenâb-ı Hak diyor ki:

Siz dünyaya gideceksiniz. Benim rızamı dünyada kazanacaksınız. Benim rızamı kazanmanız için sizin üzerinize belamı, çilemi yağmur gibi yağdıracağım.

Onun için Kelâm-ı kibârda da:

Bu dünya hep benim olsa gamım bitmez nedendir bu

Ezelden gam türâbî ile yoğrulmuş bir bedendir bu

Dünya, insanın gamını götürür mü? Götürmez. Çok zengin olsa. Dünyaya hâkim olmuş olsa. Kendisi hasta. Vücudu çok arızalı. Vücudunda ağrısı, ızdırabı var. Onun zenginliği hastalığını, gamını götürür mü? Öyle ise Allah'tan gelen iptilalar illetle gelir, zilletle gelir. İlletle de bir sınır yoktur. Yani hastalıklar, kazalar, belalar çoktur. Sayılmayacak kadar. Çünkü bildiklerimizden çok bilmediklerimiz var. Gördüklerimizden çok görmediklerimiz var. Allah'ın dertleri de böyle. Hastalıkları da böyle. İllet, hastalık demek. Çeşitlidir.

Cenâb-ı Hak: “*Biz Âdem'i topraktan halk ettik.*” diyor.

Bizim maddemiz topraktır. Bizim cesedimiz topraktan halk olmuş. Gerçi biz toprağı göremiyoruz ama, ceset neden oluştu? Toprak, su, hava, ateş. Dört anâsırdan mürekkep. Mayamız dörttür bizim. Ne buyuruyor divanda:

Kalemden şâk olup seyrâne geldim

Bulut yağmur olup ekvâne geldim

Nebât hayvân olup insâne geldim

Bundan ne anlayacağız şimdi? İnsanların ruhu var ya, çok âlemler dolaşmış gelmiş. Bir de cesedimizin gelişi var. Ceset nereden oluyor? Bir damla su. Bu nereden meydana geliyor? İnsanların almış olduğu gıdadan.

Bunlar görülenler, bilinenler. İdrak edilen şeyler. Âlemler çoktur. Bazı âlemler var ki bilinmiyor. Görünmüyor. Onların esrarına, sırrına erilmiyor.

Ekvândan mana, dünyadır. Ben bulut oldum. Buluttan yağmur oldum. Dünyaya geldim. O yağmurdan dünyada ot bitti. O otu hayvan yedi. O hayvanı da insan yedi. İnsanda da (affedersiniz) meni meydana geldi. Ondan da insan meydana geldi.

Ne buyuruyor divanda:

Kalemden şâk olup seyrâne geldim

Bulut yağmur olup ekvâne geldim

Nebat hayvan olup insane geldim

Bu ancak cesedin gelişidir. Aslında bir de ruhun gelişi vardır. Ruhun gelişi ise Allah'tan oluyor. Cenâb-ı Hak:

“Bir çocuk ana rahminde dört aylık oluncaya kadar onda can yok. Bir et parçası. Dört aylık olunca ona ruh üflenir.” buyuruyor.

İşte Cenâb-ı Hak: *“Biz Âdem'i topraktan halk ettik. Kendi ruhumuzdan ruh üfledik.”* buyuruyor.

Bu ruh bütün insanlara üfleniyor. Ruhtan bahis yoktur. Ruhun şekli nasıl bilinmez. Tadı nasıl? Ruhun bir varlığı var. Çünkü ruh çıkınca cesedin kıymeti kalmıyor. Cesetteki kıymet ruh taşıdığı içindir. Ve ne oluyor? Bu ceset toprak oluyor. Çürüyüp gidiyor. Ruh yok olmuyor ki... Ruh yok olmaz. Tekrar dirilecek olan ruhtur. Ceset tekrar dirilmez. Ama Cenâb-ı Hak o ruha yine bir cisim halk edecek. Fakat bu cisim ikidir: Birisi hayvanî sıfat. İkincisi beşerî sıfat. Hayvanî sıfattaki kimler? Şeriatı olmayanlar, tarikati olmayanlar. İnsan olarak görünürler ama sıfatları hayvanîdir. Perde var. Perdenin arkasında köpek var. Affedersiniz ama görmüyoruz. Perde mâni oluyor. İşte hayvanî sıfattaki insanı da göremiyoruz, insan zannediyoruz. Zeliha ne yaptı? Zeliha kölesi ile söylendiği gün onu kınadılar. Zeliha'nın bir büyük evi varmış. Mısır'ın bütün ileri gelenlerinin hanımlarını davet ediyor. Hizmetçilerini de hizmete getiriyor. Bunlara bir şeyler ikram edecek.

Kalemden şâk olup seyrâne geldim

Cenâb-ı Hak Peygamber Efendimiz'in nurunu halk etmiş. En evvel onun nurunu halk etmiş. Onun nurundan kalemi halk etmiş. Bu sefer celalinin tecellisinden kalem iki parça olmuş. Onun için arş, kürs, levh, kalem geliyor. Arş büyük. Kürs ondan büyük. Kalem ondan da büyük. Dünyadan daha büyük yıldızlar var. Bunların hiçbirisi buradaki sayıda yok. Arş, kürs, levh, kalem.

Kudsî hadis var: *“Ben arşa, kürse, levhe, kaleme sığmam. Mü'min kulumun kalbine sığarım.”* buyuruyor Cenâb-ı Hak.

İşte Cenâb-ı Hak celal sıfatını Kalem'e gösterince Kalem parçalanmış.

Biri yazdı semavâtı bütün me'vâyı cennâtı

Biri yazdı küsûfâtı oluben mazhar-ı ekvân

Yani bütün güzelleri, makbul olanları birisi yazmış. Biri de kûsûfât. Yani halkiyetin içerisinde küçük, daha kıymetsiz olanları yazmış. İnsanlar da dahil burada. Eğer insanlar ulvî makama ulaşırlarsa, o güzelleri yazan Kalem'e dahil oluyor. Süflî âleme düşerse bu sefer kûsûfâtı yazana dahil oluyor.

Tîn Sûresi'nde buyuruyor:

“Biz insanı çok güzel halk ettik. Güzellerin güzeli halk ettik. Çok güzel halk ettiğimiz insanı biz cehennemde esfel-i sâfiline düşürürüz.”

Cehennemdeki esfel-i safilin ne?

Cehennemin en derin, en karanlık, en cefalı yeri.

Cennete de en yüksek makam: Âlâ-i illiyyîn. Birden başlıyor, yüze kadar. Cehennemde de birden başlıyor, yüze kadar. En çukur yer esfel-i safilin. Şeytanlar, en çok isyan edenler orada.

Ne ikram ediyor Zeliha Mısırlı hanımlara? Bir tane tabak. Birer tane turunç veriyor veya elma veriyor. Artık rivâyetler var burada. Nar veriyor.

Diyor ki:

— Herkes almış olduğu narları kesmesin. Ben “kesin” deyince keseceksiniz bu narları.

Herkesin tabağı yanında, narlar ellerinde, bıçakları yanlarında. Tamam olduktan sonra onlara: ‘Kesin.’ diyor.

Onlar kesmeye başlayınca perdeyi kaldırıyor. Yusuf aleyhisselam'ı perdenin arkasına koymuş. Evin içine siyah bir perdenin arkasına gizliyor. Nasıl ki kaldırıyor, bu ev bir ışılıyor! Nerden geldi bu ışık? Bakıyorlar ki karşıda bir suret var. Bir cisim var. Yusuf aleyhisselam'ın güzelliği. Ev ışıldı. O güzellik bunların gönüllerini, kalp gönüllerini çekti. Daha kendilerine hâkim olamıyorlar. Hepsi oraya bakıyorlar. Fakat oraya bakayım derken, narı keseyim derken herkes ellerini kesti. Kanları akıyor, hiç haberleri yok. Ne kandan haberleri var ne de ellerini kestiklerinden haberleri var. Gözlerini oradan bir türlü ayıramadılar. Yusuf aleyhisselam'dan. Neyse ki perdeyi indirdi. O zaman oradan gözlerini ayırabildiler. O zaman baktılar ki ellerini doğramışlar.

— Sen haklısın.

Ellerinin acısını bile duymamışlar.

— Biz daha sana bir şey söylemiyoruz, dediler.

— Hâşâ, bu beşer değil, melektir, dediler.

Hayvanî sıfatta olan bir insana bu ceset perde olmuş, örtüyor. Beşerî sıfatta olanı da bu ceset perde olmuş örtüyor. Melekî sıfatta olanı da ceset perde olmuş örtüyor. Sıfatları vardır insanların. Bunların önünde perde var, görülüyor. Bu perde cisim, ceset. Bu sıfatları perdeleyen bu cisim çürüyor. Ama o hayvanî sıfatta kalmışsa Cenâb-ı Hak onu bir hayvanî sıfatta diriltecek. Ruh da o cisimle beraber cehennem azabı görecektir. Beşerî sıfata geçmişse, beşer surette Cenâb-ı Hak buna bir cisim halk edecek, o cesetle o ruh kalkacak, gidip cennete sefasını sürecek.

Bu dünya âleminde işte bunlar kazanılıyor insanlar tarafından. Allah'a isyan edenler hayvanî sıfatta kalıyorlar. Allah'a itaat edenler beşerî sıfata geçiyorlar. İtaat varlığını da geçenler melekî sıfata geçiyorlar.

Soru: Beşerî sıfattaki suret dünyadaki surete benzeyecek mi?

— Tabii benzeyecek ama yalnız mesela, Hacı Efendi 80 yaşında ölüyor, bir başkası 20 yaşında ölüyor, genç. Öbür dünyada herkes 33 yaşında olacak. Ama beşerî sıfatta ise cennette herkes aynı yaşta, aynı boyda olacak.

Soru: Yüz hatları nasıl olacak?

— Yüzleri de aynı olacak. Ama beşerî sıfata geçmişlerse böyle olacak. Melek sıfatına geçenler. Onlar başka. Melek sıfatına geçenlerin sıfatından bahis olmaz ki. Ondan bahis yok. Onun için buyuruyor ki kelimada:

*Bir Yusuf-u cemal server-i hûbân
Hz. Şeyhim'den gösterir nişan
Kâbil mi vasfını söylesin lisân
Yandırır büsbütün dünyayı zülfün*

*Hüblar meydânında Yusuf-u sâni
Haraca bağlamış hep Gürcistân'ı
Al yanak üstünde eyler seyrânı
Gözetir gonca-i hamrayı zülfün*

*Yanağında feryad eyler andelib
Râkipler dermesin güllerimizi*

Server-i hûban: Çok güzel, güzelliği her şeyi yok ediyor demek.

Salih Baba'nın divanında vardır ki:

Şeyhim güneştir ben onun zerresiyem

Bir de buyuruyor ki:

*Bu girye-i nalanıma kıl merhamet ey şah
Pek güç bulunur sen gibi bir ârif-i billah
Övmüş de yaratmış seni Ol Hazret-i Allah
Görün nice mahbub-u Hudâ var bu beşerde
Sevdim seni seydâ-i cihân hayır ve şerde*

Allah'ın güzel insanları var. Nerede? Bu beşer insanların içerisinde, övmüş de yaratmış diyor.

Girye-i nalan ne? Yani onun ruhu evliyâullâhın maneviyatını görmüş. Onun güzelliğini görmüş.

Girye-i nalan: Ağlamak, gıryan çok yanarak, çok feryat ederek ağlamak. Niye? Evliyâullâhın maneviyatını hissetmiş. Maneviyatını görmüş. Ruhu yanarıktan onu arıyor, istiyor. Ağlaması, yanması ona. Âşıkların ciğeri yanarmış, pişermiş. Sen, ben görebiliyor muyuz onu?

Ama yanarmış. Bunu gören var mı? Biz bilemiyoruz. Göremiyoruz. Gören, bilen var mıdır? Vardır. Senin ciğerin yanmasını biz bilemeyiz ama onu erbabı bilir. Evliyâullâh bilir. Zaten o yakıyor. Yakan o. Niye yakıyor? Seni varlığından kurtarıyor. Seni canana ulaştırıyor. Senin varlığın bir benliktir, ayrılıktır. Allah'tan ayrılığın senin varlığındır. Senin varlığın, Allah'tan ayrılık. Varlığından kurtulsan Allah'a ulaşırsın. Varlığından nasıl kurtulacaksın? Parça parça etsen yok olmaz. Ateşe atsan yok olur.

İşte bu cisim nerede? Bizim varlığımızda. Evlat, makam, rütbe, ilim hepsi bizim varlığımız. Bilgimiz mârifetimiz... Hepsi cisim. Cisimleri ateşe atıp yakarsak yok olur. Kalpteki cisimleri ne yakar? Allah ateşi yakar. Resûlullâh aşkı yakar. Meşâyih aşkı yakar. Onun için diyor:

*Ciğer yandı kebab oldu
Yürek kamı şarap oldu
Gönül şehri harâboldu
Seni arayı arayı*

Bir başka Kelâm-ı kibâr:

*Âşık olanın ciğeri yanar da pişer de
Sevdim seni seydâ-i cihân hayır ve şerde
Görün nice mahbub-u Hudâ var bu beşerde
Sevdim seni seydâ-i cihân hayır ve şerde*

Ama bunu kimse bilmez. Erbabı bilir. Nasıl ki Peygamber Efendimiz'e şikâyet ettiler. Neyi şikâyet ettiler?

Mekke'den Medine'ye hicret etmişler. Medine küçük bir yer. Mekke'ye karşı çok küçük. Orada kalabalık olunca kıtlık oldu. Yemek, yiyecek yetiemedi. Hz. Ebubekir Efendimiz'in kapısından geçenler et, kebab kokusu alıyor. Herkes ekmek bulamıyor. Aç. Onun kapısından geçen kebab kokusu alıyor. Resûlullâh Efendimiz'e şikâyet ediyorlar.

— Ya Resûlullâh senin sadık arkadaşın her gün et pişiriyor. Biz ekmek bulamıyoruz. O et yiyor, diyorlar.

Resûlullâh inanmıyor:

— Bunda bir yanlışlık var, diyor.

Israr ediyorlar:

— Her gün kokusu geliyor. Dumanı görüyoruz, diyorlar.

— Haydi gidelim beraber, diyor.

O şikâyet edenleri alıp beraber geliyorlar. Kapıdan sesleniyorlar.

Sünnet'tir. Kapıdan seslenmeden Peygamber Efendimiz içeri girmezdi. Kimin kapısı olursa olsun kapısını çalmadan içeri girmezdi.

Bir de şu vardır: Kardeşin, teyzen, halan, kız kardeşin hariç nikâh düşen bir hanımın evine erkeği olmadan girilmez. Bu da yasak.

Neyse, Ebubekir Efendimiz çok seviniyor. Resûlullâh'ı içeri alıyorlar. Hepsi birden oturuyorken Peygamber Efendimiz soruyor:

— Hani ne ateş var? Ne et var? Ne de kebab? diyor.

Ama koku geliyor.

— Haydi Ebubekir'in vücudunu koklayın! diyor.

Kokluyorlar ki koku oradan geliyor.

Diyor ki:

— Ebubekir'in ciğerleri Allah aşkı, Resûlullâh aşkı ile yanıyor.

İşte bu da Peygamber Efendimiz'e aşikâr olmuş. Diğerlerine aşikâr olmamış. Bir müridin de yandığını meşâyihî bilir, ama başkası bilemez.

Kıyamazsan bâş ü câna uzak dur girme meydâna

Niye yakıyor? Meşâyih neyi yakıyor? Muhalifleri yakıyor. Kalbinde mekân tutmuş olan cisimleri yakıyor orada. Allah'tan başka bir şey

bırakmıyor. Sevginin, muhabbetin sonu mahviyettir. İşte, muhabbet kalbinde her şeyi yakar atarsa, kendi varlığını da yok ederse o zaman ne olur? Mahviyet olur. Yok olur. Kendi yok oldu, eşya yok oldu. Kim var? Allah.

“Ölmeden evvel ölin!”

Ölmeden evvel ölmek, varlığından kurtulmak. Varlığından kurtulursa kâmil oluyor. Kâmile her eşya evrat. Her cisim; canlı, cansız, taş, ağaç, kuş, bakar ki her cisim tevhit çekiyor. *“Lâ ilâhe illallâh.”* Başka bir şey yok.

“Lâ”yı iskat eyleyenler daim illâ “Hû” çeker

Sen kendini yok ettinse, eşya da yok oldu. Sen yok olmakla bu mülkün sahibi de mi yok olacak? Evvel de o, âhir de o. Bâtın da o. Zâhir olan şey nedir? Allah'ın varlığı. Ama niye göstermiyor? Senin varlığın perde olmuş. Onun için göstermiyor. Evet senin varlığın kalkarsa ortadan, o zaman ne olur? Vâcib-ül vücud olan *Yüce Zat*'ın varlığı çıkar meydana. Bunlar haktır, hakikattir. Hakikate ulaşanlar içindir bu nimetler. Ulaşamayanlar için değil. Ama hakikate nasıl ulaşılır? Tarikatla.

Şeriat, tarikat, hakikat, mârifet.

Şeriat cesetle. Şeriat; cesedi, hayvanî sıfattan beşerî sığara geçirir.

Tarikat, beşerî sıfattan melekî sığara geçirir. Beşerî sıfat yine noksan sıfattır.

Elhamdülillâh! İşte Cenâb-ı Hak bu nimetleri bizler için halk etti.

Onun için buyuruyor ki:

“Biz insanı büyük halk ettik. Biz insanı kıymetli halk ettik.”

Ama ne zaman kıymetli oluyor? Hakikate geçince. Hakikate geçmeden büyük de değil, güzel de değil. Kıymetli de değil. Hakikate geçince Allah'ın zatından sonraki büyük varlık o insandır.

Cenâb-ı Hak: *“Hiçbir yere sığmam, mü'min kulumun kalbine sığarım.”* diyor.

O insan hakikate ulaşıyorsa Allah'ın sıfatları ile sıfatlanıyor. Onun için Cenâb-ı Hak buyuruyor:

“Biz velilerimizi yeşil kubbemizin altında gizledik, onları bizden başka kimse bilmez.”

Bir de buyuruyor ki:

“Yeşil kubbemizin altında gizlediğimiz o veli kullarımızın gören gözü bizim gözümüz, işiten kulağı bizim kulağımız, konuşan dili bizim dilimiz.”

Onun için evliyâullâhın bâtın eli vardır. Bâtın kulağı vardır. Bâtın gözü vardır. Bâtın dili vardır. Onların nefisleri konuşmaz. Ruhları konuşur. Ruhun da bir makamı vardır. Oraya gelince konuşur. Velilerin ruhu oraya ulaşır. Bunlara inanmak lazımdır, bunun için de bir meşâyih'e bağlanmalı.

Onun için ne buyurulmuş?

*Özün bir pîre teslim et müdâvim ol kapısında
Meşâyih'ten murâd şâhim mürebbî kâmil olmaktır*

Burada ne var? Hani *“Ne olursan ol gel!”* demiş ya. İnsanı bir kere hayvanî sıfattan geçiriyor. Kurtarıyor. Bütün günahlarını hafifletiriyor. Bak bizim tarikatımızda boy abdesti var ya, çok kıymetli. Başka tarikatlarda yok.

Sadece bizde var. İnsan kaç yaşında olursa olsun. Ne kadar günahı olursa olsun. Bir boy abdesti almakla bütün günahlarından kurtuluyor ve hiç günah kalmıyor. Onun için kaza namazları da emretmiyor büyüklerimiz. Çünkü kazası da kalmıyor. Geçmişte bütün isyan içinde olan hayvanî sıfattaki bir insan, el tutup da boy abdesti almakla hepsinden kurtuluyor. Onu hayvan sıfatından kurtarıyor.

*Seni hayvan iken insan eder şeyh
Gönüller şehrine mihmân eder şeyh
İçirip bir kadeh aşkın meyinden
Gedâ iken seni sultan eder şeyh*

Geda: Kul.

Sana Allah'ı sevdirebilir. O sevgiyle seni Allah'a ulaştırır:

"Kapısında kul var sultandan içeru" buyuruyorlar.

*Ete kemiğe büründüm
Yunus diye göründüm*

Onun için Mevlânâ *"O geliyor, O..."* diyor. Şems'in kemâlîne demiş. Şems'in kemâlînde ise Allah'ın sıfatları tecellî etmiş.

İbrahim aleyhisselam Cenâb-ı Hak'tan iki şey istemiş. Peygamberimiz'den sonra Cenâb-ı Hak'ın en çok sevdiği peygamber odur.

Birinci isteği şu oluyor:

"Yâ Rabbî, Sen bu insanları ölünce dirilteceksin. Acaba nasıl dirilteceksin çok merak ediyorum?" diyor, inandığı hâlde.

Cenâb-ı Hak ne emrediyor:

"İbrahim! Dört tane büyük kuşun başlarını kes. Onların her birini götür bir dağın başına koy. Vücutlarını da bir dibekte döv. Tüylerini, kemiklerini iyice döv." Yapıyor bunları, vücutları karıştı ve macun oldu. Başları dağların başında.

"Ya İbrahim, sen bunların isimleri ile seslen."

"Tavuk, hindi, ördek, kaz..."

Macun olmuş etlerden her bir kuşun eti bir tarafa ayrılıyor. Kemikleri bütünleşiyor. Etleri kemiklere yapıyor. Tüyleri, etleri bütünleşiyor. Başları gelip takılıyor.

Secdeye kapanıyor Hz. İbrahim.

İkinci isteği de şu:

"Yâ Rabbî! Sen yemekten, içmekten, gitmekten, gelmekten münezzehsin. Bu dünya hanemde seni bir göreyim. Ne olur buraya gel!" diyor.

Cenâb-ı Hak:

"Yâ İbrahim, filanca gün filanca saatte geleceğim." diyor. İbrahim aleyhisselam ne yapıyor? Onda hizmet gören çok. O kadar temizlik, o kadar hazırlık, o kadar hizmet ki... Neyse misafir geldi. O kadar ihtiyar ki beli bükülmüş, ağzından salyalar akıyor. Dura dura yürüyen bir ihtiyar geliyor. Gözünü çapak bürümüş. Üstü başı eski bir hâlde, böyle değişik bir hâlde geliyor.

“Yâ İbrahim, sen benim karnımı doyur.” diyor.

O da diyor ki: “Git baba, sen buralarda durma. Al sana ekmek, git de suralarda ye.” diyor. Ekmek verip gönderiyor. Aradan zaman geçiyor.

“Yâ Rabbî, sen vaadinden dönmezsin, verdiğin sözden dönmezsin. Niye gelmedin?” diyor.

Cenâb-ı Allah: “Yâ İbrahim, ben geldim de sen benim yüzüme bile bakmadın, kuru ekmek verip savdın.” diyor.

“Aman Yâ Rabbî, estağfirullah bu nasıl olur. Bilemedim affet.” diyor.

“Bu nasıl olabilir?”

Allah-ü Teâlâ diyor ki: “Yâ İbrahim, sana çok kerih görünen bir ihtiyar vardı ya ben onun kalbindeydim. Eğer sen ona hizmet etseydin bana yedirmiş olurdun.” diyor.

Evet ama demek ki o ihtiyar öyle görünüyor ama onda bir kemal sıfat varmış. Cesedinin görüntüsü onu gizlemiş. Cisim bir perdedir. Hayvanî sıfatı da gizlemiş, göstermiyor. Melekî sıfatı da gizlemiş göstermiyor. Beşerî sıfatı da olsa göstermiyor. Ama bizim inancımıza göre, Allah’a şükür *Âmentü*'nün şartlarına inandık. Allah’a, meleklerle, kitaplara inandık.

İnanıp hakikatini yaptıksa niye hayvanî sıfatı kalalım? Çünkü Peygamber bizlere geldi. Kur’an’a, Peygamber’e uyduksa daha niye hayvanî sıfatı kalıyoruz? İnsanız. Kur’an’ı, Peygamber’i olmayanlar insan olmuyor. Hayvan sıfatında kalıyorlar.

Şeyh Efendim’in zamanında bir tanesi dedi ki: “Hoca nasıl edelim, biz sokağa çıkmayalım mı? O kadar açık saçık hanım var ki, biz kurtaramıyoruz kendimizi onlardan.” dedi.

Mübarek dedi ki: “Siz onlara hayvan sıfatı ile bakın. Eğer insan olsalar eksiklik duyarlar. Eksiklik göstermiyorlarsa demek ki onlar hayvan. Hayvandan namahrem olmaz insana.”

Öyle cevap verdi.

Fakat daha takva ehli bir kimse için de ne vardır? Tesettürlü olanlar için de ne vardır? Bunlara karşı da yaşlı ise anneniz, akran iseniz bacınız, yaşlı küçük ise evladınız olarak bakın.

Her neye bakarsan Hak gözüyle bak

Böyle bakan gözlere olmaz yasak

Elhamdülillah, hepimizin şeriati tarikatı var. Hanımlarımız da tesettürlü. Tesettürlerine de rıza gösterin. Eğer bir hanım örtünmek isterse de kocası mâni olursa günahı kocasındır. Hanımın değildir.

Tesettür de Allah’ın emridir. Hanımlar için açıklık büyük günahdır. Ama sözün geçmiyor. Yani örtün diyorsun, örtünmüyor. Ona vurmak, sövmek, onu evden kaçırmak bir yuvayı dağıtmaktır. Belki 3-4 tane çocuk. Onlar ne olacak? Ne olacak vurup, çalınca, evden kaçırınca? Nasihat edeceksin. “Örtün” diyeceksin. Örtünmüyorsa günah onun boynuna.

Ama bir de var ki hanım örtünmek istiyor. Beyi mâni oluyor. Bu sefer de günahı beyinin boynuna. O hanımın günahını beyi çekecek.

“Allah de, ötesini bırak.”

(17 Aralık 1989 / Teveccüh)

*Teveccüh olunca kalb-i ihvâna
Mürde kalplerimiz geliyor câna*

Mürde kalp: Allah'ı zikretmeyen, Allah'tan gafil olan, ölü kalp.

Allah'ı zikreden kalp diri. Teveccühte diriliyormuş insanların kalpleri. Teveccühte kalbe zikir tohumu ekiliyor. En azından *teveccüh*ün kutsiyeti sudur ki:

Kalplerimiz fırçalanıyor, kalaylanıyor, temizleniyor, kiri, pası gidiyor. Nasıl ki bakır bir kap kalaylandıktan sonra güzelleşiyor veyahut tozlanmış bir eşyanın fırça ile temizlenince tozu gidiyorsa teveccüh de ihvanın kalbini kalaylar, fırçalar, temizler. Kalplere zikir tohumu ekilir. Zamanla biter. Yeter ki tarla sağlam olsun. Tohumu çürütmesin. Çürütme bitecek. Sizin de bu tohumu çürütmemeniz için bu teveccühten almış olduğunuz nuru, feyzi muhafaza etmeniz lazım, muhakkak alacaksınız. Az, çok alacaksınız. Bunu muhafaza edeceksiniz ki ekilen tohum bitsin. Muhafaza edemezseniz, kalbinizde kabız hâlleri gibi bir hâller olursa ne olur? Ekilen tohumu çürütür.

İşte teveccüh büyük bir amelimiz. İşleyeceğiz. Gerçi Allah'a şükür bizim hatmemiz var. Hatme teveccühün bir küçüğüdür. Hatmeye devam edin, ihmal etmeyin.

Peygamber Efendimiz de ashabına teveccüh yapmıştır. Eşrefoğlu kitabında yazar. Teveccühde başının sarığı düşmüş kapışmışlar, parça parça etmişler, herkes tırnağının üzeri kadar almış, onları ömürleri boyunca saklamışlar.

Teveccüh Sünnet'tir. Tarikatın her ameli Sünnet'tir. Sünnet-i müekkedir. Terk olmayan bir Sünnet'tir, ama büyüklerimiz buyuruyor ki:

Farz var, vacip var, sünnet var. Edille-i şer'iyye.

Farz: Allah'ın emri.

Vacip: Resûlullâh'ın vasıtasıyla yine Allah'ın emri.

Sünnet: Resûlullâh'ın emri. Resûlullâh'ın amelleri. Cenâb-ı Allah ne buyuruyor:

“Bana itaat eden sana tâbi olsun. Habibim sana tâbi olmayan bana itaat etmiş değildir.”

Onun için *Kitap* ve *Sünnet* önemlidir. Allah'a ve Resûlullâh'a yaklaşmak *Sünnet*'le oluyor. Sadece *Kitap*'la değil, *Sünnet*'le. *Kitapsız, Sünnetsiz* zaten hiç olmaz. Evet *Kitap*'tan sonra *Sünnet* geliyor. Tarikatın her ameli Sünnet'tir. Ama yaşayan için hem farzdır hem vaciptir hem sünnettir.

Ne için? Allah'ın emri var. Meşâyihi'nin emri var. Meşâyihi'nin emri de Allah'ın emri. Resûlullâh'ın emridir. Onun emriyle olduğu için çok sünnetleri işler insanlar. İnsanların işlediği sünnetler; farz, vacip olmaz. Ama bir

mürit için meşâyihine inandığı için sünnetler hem farz hem vacip hem de sünnettir. Buna inanın. Mesela bir müride emredilmiş evvâbin namazı. Eğer farz namazı terk etmiş isek ancak o zaman evvâbin namazını da terk edebiliriz. Eğer akşam namazının farzını kıldıksa yolculukta da olsa, hastalıkta da olsa evvâbin namazını da kılacak. Ama insandır, olur ya kılamadı, kaçırıldı. Ne yapar? Akşam namazını kaza eder. Salat-ı evvâbin'i kaza etmez.

Abdurrahman Tağı Hazretleri tebliğe giderken mübarek, bir yayladan geçiyormuş. Tebliğ sünnettir, meşâyih için. Dağlık oralar tabii. Mevsim yaz. Köylüler çıkmışlar yaylaya. Koyununu, keçisini alan çıkmış. Şafiilerden bir tanesinin de 3-5 tane keçisi varmış. Oradan giderken: "Seyda bırakmam seni, benim misafirim olacaksın." demiş.

Onu alıkoymuş. Sonra keçisini sağlamış. Sütü pişirmiş, bir parça arpa ekmeğini de önlerine koymuş.

"Seyda, kurban. Bundan başka var da getirmediyse Allah benden sorsun, sen de buna tenezzül edip yemezsen Allah senden sorsun." Yemişler, sohbet olmuş. Yatacağı zaman getirmiş altına bir hasır veya keçe. Yaylada nerden olacak yatağı!

"Seyda bundan başka yatağım var da getirmediyse Allah benden sorsun. Sen de bunda yatmazsan Allah senden sorsun." demiş.

Ne buyuruyor: "Hayatımda öyle tatlı, öyle leziz yemek yemedim. Ömrü hayatımda o sütle arpa ekmeğindeki tadı, yemiş olduğum gıdaların hiçbirisinde bulamadım. Hayatımda öyle rahat bir yatakta yatmadım. Öyle rahat etmişim ki teheccüd namazına işte orada kalkamadım."

Teheccüd namazı da bizim için çok önemli. Bunu da ne zaman yolculuk olursa, mecbur kalırsan, hasta olursan kılamazsın. Yoksa terk edilmiyor.

Neyimiz var? Teheccüd namazımız var, evvâbin namazımız var. Bir de hatmemiz var. Bunlar terk edilmez. Mümkün olduğu kadar bunları terk etmeyin. Bunlar mühim olanlar. Bunların kutsiyetini bilenler için böyledir. Emirdir, devamlıdır.

Fakat bu amelimiz ne istiyor? Kalb-i selim istiyor. Yani teveccüh kalb-i selim istiyor.

*Eriş kalb-i selim içre huzura
Seni mahvet erem dersin sürûra*

Kalb-i selim olursanız, teveccühte Cenâb-ı Hakk'ın tecelli edeceği, ikram edeceği nurları bizim kalbimize dolar. Şöyle ifade ediyor büyüklerimiz: Mesela insanların kalbinin bir bina olduğunu kabul edin. Bina yapılmış. O binadan içeriye kâinatı aydınlatan güneş, bir pencere, bir delik olmasa vuramaz. Vurmayınca ne olur? Karanlıkta kalır. Hiçbir yerden ışık almayınca ne olur? Zifiri karanlıkta kalır. Muhakkak kâinatı aydınlatan güneşin o binayı ısıtması için onda bir pencere açılması lazım. Eğer burada sen kalb-i selim sahibi olmadıysa, yani başka alacağımı vereceğini düşünürsen, bu teveccühümüzde sen kalbe olan pencerene kapattın. Burada tecelli eden nurlardan istifade edemezsin. Burada muhakkak kalb-i selim sahibi olmak lazım.

Kalb-i selim sahibi ne demek?

Bütün düşüncelerinizi atacaksınız. Gelir ama tutmayın. Gelen şeyle kalbinizi meşgul etmeyin. Atın, geleni atın. Eğer bir yönden sıkıntınız var da o geliyorsa, gelsin, siz atın, bu da bir cihaddır. Burada bir cihad yapıyorsunuz siz. Cihad da Allah'ın emri. Siz burada bu cihadı yaptığınızdan dolayı nimetiniz ihsan edilecek burada.

Alacağınız, vereceğiniz, hastalığınız mı var? Borcunuz mu var? Kendi vücudunuzda bir hastalığınız mı var, arızanız mı var? Veyahut da bunlar değil de bir nefsanî arzunuz mu var, maddî arzularınız mı var? Bunların hepsini gönlünüzden atın. Kalbinizi Allah'a yöneltin, Allah ile meşgul olun. Amelimizin nuru tecellî edecek burada. Velâyet nuru tecellî eder. Çünkü burada velilerin isimleri okunacak. Ta ki Resûlullâh Efendimiz'den alınıp, silsilemizdeki büyüklerin isimleri, meşâyihimize kadar okunuyor. Bunların hepsi velâyet sahibi. Velâyet demek, Allah'ın varlığına ulaşmışlar. Allah'ın varlığı onda tecellî etmiş. Bunlar gelirlerse, teşrif ederlerse zâhirde gördüğümüz cisimleri ile gelmiyorlar. Onlar manevî cisimleriyle geliyorlar. Ama onlar boş gelmezmiş, hepsi bir hediye ile gelir. Fakat kelâm-ı kibarda şöyle geçiyor:

*Seni hayvan iken insan eder şeyh
Gönüller şehrine mihmân eder şeyh*

*İçirir bir kadeh aşkın meyinden
Gedâ iken seni sultan eder şeyh*

*Haber verir hakikat illerinden
Sana çok tuhfeler ihsan eder şeyh*

Sana çok hediyeler gelecek ama zâhirdeki bir metâya benzemiyor ki... Dille söylenecek bir şey değil ki. Nurdur, Allah'ın nuru. Veyahut da burada bir makam, mevki var, manevî nimet, çeşitli çeşitli nimetleri vardır. Onlar manevî doktordur. Burada belli ki bir hastaneye geldiniz. Burada herkes tedavi görecektir. Ama burada ruhî tedavi göreceksiniz. Bir insan doktora gidip de derdini söylemese, doktor onun evine girip de senin derdin şudur demez. Bakın bir kelâm-ı kibar var:

*Evvelâ derdi kazanıp sonra gel derman ara
Bahr-ı aşkı nûşedüb enâbı yok umman ara*

Bahr: Deniz. Umman: Daha büyük deniz. İcabında aşk badesi, senin kalbini umman eder. Şimdi burada bize ters düşen bir kelâm var. Hiç kimse dert istemez. Dertten kaçarlar. Hiç kimse hasta olmak istemez. Hastalıktan kaçarlar. Ama bu manevî dert isteniliyor. İstenmesi de gerekir.

Ne için? Eğer bu manevî derdimizi istemesek, manevî derdimiz olmasa, ebedî firakta, ebedî ayrılıkta, ebedî azapta kalacağız. Onun için ehl-i kelâm buyuruyor:

Hasret-i hicrân odundan var mı artık bir azap

Ayrılık ateşinden daha büyük bir azap olamaz insanlar için. Ama bu ayrılık bizim ruhumuzun ayrılığı, Allah'a ne ile ulaşacağız? İşte bu gibi amel-lerle. Şariatımız, tarikatımız, hakikatimiz var. Hakikate ne ile ulaşacağız?

Tarikatı yaşamakla. Tarikatın en büyük ameli de bu teveccühtür. İşte burada çok büyük ihsanlar olur. Müritte olan 79 ahlâk-ı zemîmenin en zararlısı hangisi ise onu alırlar. Manevî tedavi budur. 79 ahlâk-ı zemîme vardır. Bu haktır.

“*Elem neşrah leke*” suresi ne için nazil oldu. Hatmelerde niye 79 tane “*Elem neşrah leke*” sûresi okuyoruz? Esrarı, sırrı nedir? Bunların bir önemi var. “*Elem neşrah leke*” suresinde buyuruyor ki:

“*Habibim, Biz senin sadrını yardık, kalbini temizledik.*”

Bir müridin kalbini de meşâyih yarar, temizlermiş. O bilmez.

Ama bilenler var mı? Var. Senin kalbin yarıyor burada. Meşâyih almış seni ameliyat masasında temizliyor. Sen bilmiyorsun. Ama bunu hâl sahipleri görür, söyleyemez. Söylemek yasaktır. Filancayı ameliyat masasında gördüm, şeyh efendimiz ameliyat ediyordu diyemez. Ama bunlar muhakkak olur. İnanın buna.

İşte burada demek ki manevî tedavi göreceksiniz sizin kalbiniz. En azından kalbinizde olan muzır sıfatlardan, 79 ahlâk-ı zemîmeden sizin için en zararlı olanı alınır, bir dahasında yine bir zararlısı alınır. Böylece tedricen tedricen, kalbinizdeki bu illetlerden kurtulursunuz. İnsanların zâhirde cesedinde bir hastalık bir illet olur, iki, üç, beş illeti vardır. Beş tane illeti olsun.

Ama kalpte beş tane mi, yüz tane mi, bin tane mi illet vardır? Çok. Sayısız, sayısı yok.

*Mâsivânın illetinden pâk edip bu gönlümü
Kıl tarîk-i Nakşibendin hâdimi Allah için*

Demek ki masiva bizim vücudumuzu mülevves etmiş. Affedersiniz bir beldenin çöplüğüne her şey atılıyor. Orada pis olarak her şey var. Bizim insanlarda da dünya isteyen kalp böyledir. İnsanların 79 ahlâk-ı zemîmesi var. 79 ahlâk-ı hamîdesi var. Hikmet-i ilahi, Allah'ın cilveleri, düstur-u ilahi. Karışamayız ki... Bizim 79 ahlâk-ı zemîmemiz var. Kötü ahlâkımız var. Biz bunları görebiliyor muyuz? Göremiyoruz. Cismi var mı? Var. Nerede? Derunumuzda.

79 ahlâk-ı zemîmenin giderilmesi lazım. Bir ahlâk-ı zemîme gidince peşinden ahlâk-ı hamîde gelmesi lazım. Ahlâk-ı zemîmenin hepsi bir anda bitmez. Zaman zaman azalır, biter. Burada müridin de gayret göstermesi lazım. Ancak o zaman kemal sıfata erişir.

79 ahlâk-ı zemîmeden bir tane bile bulunsa kemal sıfata ulaşamazsın. Beşer sıfattan melekî sıfata geçemezsin.

Mazhar olmaz, nefsi mutmainliğe eremeyen kişi “*Mûtü kable ente mûtü*” sırrına.

Nefsi mutmainliğe dahil olmak, 79 ahlâk-ı zemîmeyi atmakla, yani ölmekten evvel ölmekle olur suret değiştirmek. İnsanları hayvanî sıfattan beşerî sıfata geçiriyor. Ne ile? Tarikatla. Nasıl oluyor bu? Hatmelerle. 79 ‘*Elem neşrah leke*’ okuyoruz ya, onlar bizim ahlâk-ı zemîmelerimizden her birini atıyorlar. Çünkü ‘*Elem neşrah leke*’ sûresi manevî çekiç. Zaten Cenâb-ı Hak bu sûrede “*Habibim sadrını yardık, kalbini temizledik.*” buyuruyor. Demek ki bu ‘*Elem neşrah leke*’ sûresi onun için okunuyor hatmelerimizde. Niye bundan geri kalalım. Hatmelere gelirken inanarak gelin. 79 ahlâk-ı

zemîmenin en az bir tanesini atarsınız. Onun için bizim tarikat nazenin, kibar, çok kibar tarikat. Azizler tarîki ve hâcegan tarîki.

Nakşî neye deniyor? İnsanların kalbine nakış işleniyor. Bir boya vardır. Bir de işleme vardır. Bir eşyaya bir nakış işlenirse, o nakış oradan gitmez. Bir de yapmacık vardır, üzeri boya ile yapılan. O silinir gider. İşte bizim tarikatımız böyledir. Kalbimize işlenir. İşleyen kim oluyor? Meşâyihimiz.

Niye buyuruluyor:

Ekseri nakşında kaldı görmedi Nakkaş'ını

Ama Nakşîler nakışta kalmıyor. Bu görünen eşyalar var ya, bunları kastediyor.

Ne yapmış, kim yapmış, bilmiyorlar. Ama bilen var mıdır? Vardır. Sade nakışı değil ki, nakkaşî gören var. Kul Allah'ın Cemalullahını müşahade etmezse, Allah'ın ruyetine mazhar olmazsa nakışta kalıyor. Aldın bir eşya, üzerinde nakış var; ama bunu kimin yaptığını, kimin işlediğini bilmiyorsun. Bunu yapmanı görmek, bulmak lazım. Maharet, mârifet budur. Onun için:

Ekseri nakşında kaldı görmedi Nakkaş'ını

Bu kim? Tarikatları olmayanlar veya başka tarikatlar. Nakşî olmayanlar. Hâşâ, tarikatların hepsi haktır. Ama yalnız şöyledir: Nefisleri ile bir de kalp yoluyla. Muhalefet-i hevâdan başlayanlar var. Muhabbetü'l Mevlâ'dan başlayanlar var. Cehrî tarikatlar, riyâzet tarikatları, uzlet tarikatları, seyahat tarikatları var. Onların ameli o. Diyor ki mesela: bir belde veriyor, orayı yaya gezeceksin. Hiç vasıtaya binmeden. Aç da kalsan, çıplak da kalsan, ölsen de bu beldeyi gezeceksin. Bir de uzlet tarikatı var. Halktan kendisini hapsediyor. Değil halk ile, kendi mahremleriyle bile görüşmüyor. Evladı ile, hanımı ile de görüşmüyor. Bir de riyâzet tarikatları vardır. Ölmeyecek kadar çok az yerler, içerler. Öyle etlisi sütlüsü ile yemek yeme yok. Bir çeşit gıda yiyor. Diyelim ki bir parça ekmek ile zeytin yiyor veya bir parça ekmek ile bir dilim peynir veyahut üç tane hurma. Ölmeyecek kadar 24 saatten 24 saate gıda veriyor nefisine. Bu da böyle terbiye ediyor kendini. Bunlar muhalefetü'l-hevâdan başlayanlar. Ama bizimki böyle değil. Muhabbetü'l Mevlâ'dan başlıyor. Onun için Nakşîbendî Efendimiz buyurmuş ki:

“Sair tarikatların nihâyetteki kârını biz bidâyete getirdik.”

Onlar çalışırlar, çalışırlar en son ulaştıkları kârı biz başlangıçta müride veriyoruz diyor.

Bu, divanda da buyuruluyor:

Hazret-i pîrin yedinden mes edeliden Salihâ

“Mûtû kable ente mûtû” ile tebşîr olmuşuz

Yani bizim meşâyihimizin kim ki elinden tuttu “Mûtû kable ente mûtû” sırrına mazhar olmuştur. Yalnız, o eli muhafaza edecek. Mest ettiği eli muhafaza edecek. Eğer o eliyle bir kimseyi incitirse veya o eli bir yana uzatırsa o mest bozuluyor. Onun için kelâm-ı kibarda şöyle geçiyor:

Elinde var iken fırsat geçirme edegör gayret

Tutagör bir yed-i kudret olunsun menzilin bâlâ

Bunlar söylenmişse haktır. Bizim tarikatımızdadır bunlar. Muhalefetü'l hevâdan olan tarikatlar da haktır. Ama bütün nefsanî arzulara, meşru

olanlara riyâzet ediyor adam, uzlet ediyor adam. Aç, susuz, perişan; kirli, paslı, yırtık elbiselerle geziyor.

Bunların hepsini ne için yapıyorlar? Nefislerini ıslah etmek için yapıyorlar.

Bizim nefsimizi ne ıslah ediyor? Bizim nefsimizi râbita ıslah ediyor. Sen râbitanın ayağının altına koydunsa nefsin, helâlinden ne yersen ye ne giyersen giyin.

*Kesretten erüp vahdete
Mir'at olmuştur Hazret'e*

Hazret: Allah'ın zatı.

Bizim meşâyihlerimiz halvetten vahdete ulaşmamışlar ki... Halvetten vahdete ulaşmaktansa, kesretten vahdete ulaşmak çok daha üstündür, çok daha güçlüdür. Halvetten vahdete ulaşanlar, kesrete çıktıkları vakit bocalıyorlar. O bozulabiliyor. Ona dalga geliyor. Ama kesretten vahdete ulaşanlar için asla ve asla hiçbir şey tesir etmez; çünkü onun zâhiri halk ile, bâtını Hak ile. Çünkü öbürü Hakk'a ulaşmış ama halkın içerisinde ulaşmamış. Halk ile teşrik-i mesâi yapmadan Allah'a ulaşmış. Halkın içine çıkınca bozulabiliyor.

Muhalefetü'l-hevâ ile başlayanlar önce esmâ nûru ile başlıyorlar. Sonra sıfat nûruna geçiyorlar. Ondan sonra zât nûruna geliyorlar. Bizim tarikatımızda önce kalbe Allah muhabbeti veriliyor ve muhabbetle başlanıyor. Allah aşkı ile hiç dolaştırmadan kolayca ulaştırılıyor.

Sair tarikatlar Allah'ın bin bir ismi ile zikir yaptırırlar. Neticede Lafza-i Celâl'e gelirler. Biz onlarla uğraşmıyoruz. Bizimki doğrudan doğruya Lafza-i Celâl. Kalbimizle Lafza-i Celâl. Bu bir böyledir, bir de muhalefetü'l-hevâdan başlıyorsa, zaman zaman, nefsin arzularını terk ede ede -üç senede beş senede, on senede, yirmi senede- muhabbetü'l-Mevlâ onlarda tecellî ediyor. Allah aşkına o zaman ancak ulaşıyorlar. Ama bizimki öyle değil. İlk başlangıçta sana bir aşk, muhabbet veriyor. Dikkat eder misiniz? Bu kadar tarikat var. Hangi tarikatta cezbe var? Bu ağlamalar, bu bağırımlar, bu çırpımlar hangi tarikatta var?

Halidî kolunda var. Adıyaman'la bizde var. Birçok tarikatlar var. Şimdi burada saymayalım onları. Onlarda niye cezbe yok? Çünkü onlar nefis yoluyla terakki ediyorlar. Yani ibadetle, amelle terakki ediyorlar. Bizde ibadetten fazla terakki cezbededir. İnsanın kalbindeki Allah aşkıdan, Resûlullâh aşkıdan, meşâyih aşkıdan bu cezbe doğuyor.

Cezbe ile de yol alınıyor mu? Alınıyor. Bir müridin mesela: Çok zikri var, ibadeti var. Cezbe sahibinden alırlar zikri. Cezbe sahipleri bizim tarikatımızda fazla cezbeyle kapıldığı zaman, diyelim ki beşbin ders yapıyor.

Yok oğlum sen daha dersini çekme, derler. İcabında sen hatmeye de karışma, gelme derler. Veya seyrek gir veya bir zaman girme derler. Müridin hâline göre.

Her mârizin derdine göre verirler şerbeti

Demek ki bizim tarikatımızda cezbe ile, nefy ü isbatla, bir de şugül-ü bâtinî ile terakki ettiriyorlar.

Nefy ü isbat ne?

Diyelim ki 70 bin evrat çeken bir müridi düşünelim. Cezbede hiçbir evrat yoktur, dersi yoktur, onda da muhabbet var, aşk var. O 70 bin evratla beraber gidiyor, o muhabbetle o da terakki ediyor.

Bir de şugül-ü bâtinî var: O da istemeyerekten ona gelen şugüller. Şugülden kurtulmak istiyor, şugül gelince ona azap geliyor. Müteessir oluyor, nedamet duyuyor. Allah'a sığınyor. Bununla da terakki ediliyor. Hiçbir tarikatte yoktur bunlar. Cezbe ile başka tarikat yok ki terakki etsin. Şugül-ü bâtinî'yi zaten onlar kusur sayıyorlar. Küfür sayıyorlar. Ama bizim tarikatımız öyle değil. İnsanda şugül olur ama şugül ikidir: Bir isteyerekten bir de istemeyerekten. İsteyerek olan şugüller dünya muhabbetinden gelir. İstemeyerek olanlar da dünyayı sevmiyor. Dünyadan nefret etmiş. Ama nasıl nefret etmiş:

*Bu vücudum fülkesini Hızırma deldireli
Nefret-i dünyâ kazandım cennetü'l me'vâ gibi*

Fülke: İnsanların vücudu. Hızır: Mürşidi (Yani Hızır aleyhisselam misali).

Musa'nın gemi yolculuğunda Hızır aleyhisselam gemiyi delerken Hz. Musa muhalefet etti. Niye deliyorsun diye. Deldi ama padişahın gözünden düşürdü o gemiyi.

Meşâyih bir müridin vücudunu ne yapıyor? O delinen vücutta varlık, benlik olmuyor. Burada gemiden mana bizim vücudumuz. Hızırdan mana da mürşidimiz. Mürşit koltuklarımızı deliyor ki onda artık varlık, gurur, kibir kalmıyor. Şişimiz iniyor. Kabarma olmuyor onda artık. Bir balon düşünün, şişiyor, şişiyor. Ama onda ufak bir delik olursa şişer mi? Şişmez ama sağlam olunca ne olur? Şişer, şişer güm diye patlar, yok olur. İşte burada meşâyihlerimiz ne yapıyorlar? Bizim benliğimizden kurtulmamız için, varlığa sahip olmamamız için ne yapıyorlar? Koltuklarımızı delmişler. Bizi ne kadar övseler ne kadar methetseler biz ondan sefa kesbetmeyiz. Bir insan methedildiği zaman veya övgüden, yapılan hizmetten haz duyuyorsa korksun, korksun, çok korksun. Yok eğer yapılan hürmetten, yapılan hizmetten haz duymuyorsa korkmasın. Bu nereden tecellî eder?

*Medhe lâyık şeyhimiz var
Zemme lâyık nefsimiz var*

Meşâhiyi olan içindir bu. Meşâyih olmayan için değil. Râbîta sahibi olan için ne var? O çıkıyor aradan. Râbîta var çünkü orada. Benim şeyhimi methediyorlar. O olmasaydı beni kim tanırdı, o olmasaydı bana kim hürmet ederdi, şeyhim olmasaydı beni kim methederdi diye düşünüyor. O zaman benlik olmuyor. Gurur olmuyor. Zemmedildiği zaman da diyor ki: Nefsim bunların dediğinden daha aşağı. Benim daha yüz tane kusurum var da bir tanesini görmüşler, diğerlerini râbîtam gizlemiş. Benim ne olduğumu bilseler elime ekmek bile vermezler. Böyle diyeceğiz. Ancak o zaman terakki ederiz.

Şimdi teveccühde ifade ettik, kalb-i selîm lazım. Teveccühün başlangıcından nihâyetine kadar gönlünüze gelen bütün şugüllerini, düşüncelerini, hepsini atın. Ne yapacaksınız? Şeyh Efendimiz'in râbîtası karşımızda, onun şeriat kamçısı elinde sanki. Aklınıza, gönlünüze bir şey geldiği zaman, sanki

tepeden aşağıya vuruyor. Allah kalbinde. Her bir geleni atacaksın, kalbini Allah'la meşgul edeceksin. Biz de en eftali budur. Bütün ehl-i Sünnet âlimleri, bil-ittifak kararı "*Lâ ilâhe illallâh*" eftal-ı zikirdir. Bize göre değil. Bize göre o ibadettir. Bize göre eftal olan kalbi Allah ile meşgul etmektir.

Cenâb-ı Hak da ne buyuruyor âyette: "*Kulum ben sana şah damarından daha yakınum.*"

Burada bir sohbet aktarayım:

Muhammed Şemsettin-i Hudâ Hazretleri âlimmiş. Genç yaşta meşâyih arıyor. Çok aramış âlim olduğu için. Âlimler öyle herkese kapılmazlar. Kaşgar vilâyetine gelmiş. O bölgeyi aramış. "Tekkeler, zâviyeler nerededir?" diye sormuş. Orada zâhirde çok kalafatlı, çok etraflı olan Müredim-i Havâfi isminde bir zât varmış. İlmi de fazla imiş. Fakat cehrî zikir yaptırmıyormuş, onu göstermişler. Gitmiş onları zikirde bulmuş. Bakmış ki bağıyorlar, çağırıyorlar, sallanıyorlar. "Haktır." demiş. İnkâr etmiyor ama hoşuna gitmiyor.

Arıyor. "Başka daha yok mu?" diyor. Hepsini geziyor. En son Nakşibendî halifelerinden Sadettin-i Kaşgarî Hazretleri'ni tarif ediyorlar. Gelip onları da zikirde buluyor. İkinci namazını kılmışlar, ikinci namazının peşinden hatmeye oturmuşlar. Ama ses yok. Halka olmuşlar, başlar eğilmiş. Orada Cenâb-ı Hak'a bir ilticâda bulunuyor:

"*Yâ Rabbî, 'külli şey'in kadîr'sin. Her şey sana âyandır. Her şeyden haberdarsın, onlar seni zikrediyorlar. Ses yok. Hareket yok. Bu nedir?*" diyor.

Cehrî zikir yapanları sevmiyor. Hoşuna gitmiyor. Âlim olduğu için bunların bu sessizliklerinden o kadar zevk alıyor, o kadar hoşuna gidiyor ki...

Hafî zikir hakkında çok âyet var, ama cehrî zikir hakkında bir hadis var.

Sonra hatmeyi bitiriyorlar, gözlerini açıyorlar. Şeyh Efendi Sadettin-i Kaşgarî hazretleri bakıyor ki kapıda bir genç dikiliyor. Eli ile işaret ediyor: "*Buraya gel, ileri gel!*" diyor. Çekiyor yanına ve şöyle bir ifade de bulunuyor:

*Şüphesiz nâdân-ı abdâl kârıdır
Zikirde beyhûde feryâd eylemek
"Nahnu akrabu" sırrın fehmetmeyip
Hazırî gâib gibi yâd eylemek*

Diyor ki: "Ne tereddüt ediyorsun? Şüphe yok ki onlar fehmedemiyorlar, anlayamıyorlar. Cenâb-ı Hak: '*Kulum Ben sana şah damarından daha yakınum.*' buyuruyor. Şah damarı da kalbimizde olduktan sonra... Allah kalbimizde. Daha niye bağıralım? Hazır olan bir şeyi gaipteymiş gibi aramak..." Tabii kendisi âlimdi zaten. Kendisini ona teslim ediyor. Yakın zamanda, az zamanda çok büyük bir insan oluyor.

Bizim bu teveccühümüzde de cezbe sahipleri biraz kendilerini teskin etsinler. Fazla bağırip çağırmasınlar. Çünkü evet cezbedir, inkâr edilmez. Hak'tandır fakat cezbe de bir hâldir. İnsanlar hâli atamıyor ama hâli büyültebiliyor, küçültebiliyorlar. Sa'y ederek cezbe ne kadar muhafaza ederse o kadar terakki ediyor. Cezbede terakki var. Ama cezbe ne kadar

muhafaza ederse o kadar terakki var. Cezbe bağırarak olur, çırpınarak hareketle olur. Ağlamaktan gelir. Hepsinden eftal olan da ağlamaktır.

Peygamber Efendimiz: “Çok ağlayın, az gülün.” diyor ya onun için ağlamakla gelen cezbe bağırımdan, çırpımdan daha kıymetli oluyor. Ama bu hâller irâdeyle olursa bu sefer de günah işliyor. Bir sevap kazanayım derken günah işliyor. Birisinde bir cezbe var. Heveslenip ben de yapayım derse günah işliyor. Bizde irâde ile Allah diye bağırma suçtur, günah-ı kebâirdir. Bizim zikrimiz sessiz, hareketsiz. Ama cezbe ile olursa suç değil. O bir muhabbetten geliyor, makbuldür. Ama bunun daha makbulünü elde etmek için cezbeden de geçmek lazım. Zamanla, tedricen tedricen geçecek. İtimat edin bizde de vardı cezbe. Tavuğun, horozun başı kesilince nasıl çırpırsa biz de öyle idik. Fakat evde olsa dahi kardeşlerim, affedersiniz hanımım dahi uzaklaşırdı. Bir gözümü açardım ki annem almış başımı dizlerine, ağlıyor. Ama annem de ehl-i cezbe idi. Hani ‘dertli bilir dertli hâlini’ diyor ya.

Şeyh Efendimiz: “Oğlum cezbe zahmettir. Meşakkattir ve de bir hâldir. Ondan geçmek lazım ki terakki etsin insan.” derdi.

Gelelim diğer cemaatimize: Bağırarak bir kimseye kimse gözünü açıp bakmasın, bu niye bağırırdı diye. Şeyh Efendimiz’in bir sefer teveccühünde bir kimse öyle bir cezbelendi ki affedersiniz bir beygir nasıl debelenir, silkinirse öyle oldu. Cemaatin içerisinde korkanlar da olmuş. Sade vücudu sallanmıyor, salonu da sallıyor. Öyle cezbe vardır. Bu çırpınan kimdir diye açmayın, bakmayın. Bunlar yasak. Teveccühe başlarken teveccühün bir oturma usulü var, oturturacaklar. Oturduktan sonra teveccühe başlarken bir kimse tarafından bir nida olur: *Estağfirullâh*. Hatmelerde olduğu gibi. *Estağfirullâh* nidâsı olunca herkes gözlerini yumacak. O andan itibaren bütün düşüncelerini kalbinden atacak, râbıta yapacak, kalbinde de *Allah Allah* zikrine devam edecek. Bütün gelen düşünceleri, şüğülleri atsın, kalbini Allah ile meşgul etsin. Ta ki teveccühün sonuna kadar açmasın. Oturmaya müsaade edilmiştir. Yani müsait ise dizüstü otururken bacağı ağrıdı ise değiştirir. Bu olabilir.

Gözlerinizi kapatınca 25 *estağfirullâh* okuyun. Kendiniz işiteceğiniz kadar, hatmelerdeki gibi. Ama sağınızdaki, solunuzdaki duymasın. Kendi işiteceğiniz kadar. Sonra yapacağınız bir şey: kalbinizle, gözünüzü muhafaza edin. Râbıta karşınızda, Allah da kalbinizde. Ne zamana kadar? Teveccühün sonuna kadar. Teveccühü bu günahkâr yapacağız. Fakat bizim için iki rekât namaz var. Kılıyoruz. Namazdan sonra üç defa *estağfirullâh* aşikâr okuyoruz. Okuduğumuz zaman siz hiç okumayın. 25 *estağfirullâh* okuyoruz ama, üçünü aşikâr yirmi ikisini gizli okuyoruz. Biz üç defa *estağfirullâh* okuduğumuz zaman siz hiç okumayın. Ondandır dualar var. Gizli aşikâr okuyoruz, kalkıyoruz. Teveccühte bu safların arasında gezeceğiz. Kelâm-ı kibâr gönlümüze ne himmet olursa onu okuyacağız. Sırtınıza da el vurulacak. Bu kelâm-ı kibâr okunduğu zaman, sırtınıza el vurulduğu zaman deyin ki Şeyh Efendimiz Dede Paşa Hazretleri bu teveccühü yapıyor. Zaten kelâm-ı kibârda öyle geçiyor:

*Kibrid-i ahmerdir şeyhin nefesi
Yakar dil şehrinde bırakmaz pası*

Bu nedir? Evliyâullâhın kelâmı ne yapar? Kalplerden kiri, pası atar. Kirden, pastan mana: masivâ. Dünya sevgisini çıkarır insanların kalbinden. Allah sevgisi, Resûlullâh sevgisi, âhîret sevgisi yerleştirir insanların kalbine. Değil mi zaten: *din nasihat, din nasihat, din nasihat...* Okunurken, sırtımıza el vurulurken deyin ki: *'Bunu Dede Paşa Hazretleri yapıyor.'*

*Kibrid-i ahmerdir şeyhin nefesi
Yakar dil şehrinde bırakmaz pası
Beraberdir Pîr-i Tâgî mevlâsı
Dâim cezbederler buraya bizi*

Denilmiş ama biz de diyoruz ki:
*Beraberdir Dede Paşa mevlâsı
Dâim cezbederler buraya bizi*

İşte böyle kelâm-ı kibâr okunur, sırtınıza eller vurulur. Bunlar bittikten sonra yine hoca efendilerin bir tanesi aşır okuyacak, aşır okunduktan sonra tamam. Amel tamamlandı diye düşünülür. Herkes gözlerini açar. Tevec-cühün şeklini de bozar. Ben de bir abdest alayım. Bu amel de sünnettir. Abdest üzerine abdest almak sünnettir.

**“Sev...
Mürşitler benzer güle
Müridler benzer bülbüle
Sev, Hakk’ı seven ile.”**

(10 Mayıs 1990)

Hoş geldiniz, safa geldiniz. Allah arzunuzu ulaştırın. Arzularınız aldatmasın. Arzular insanı aldatabilir. Çünkü arzuların bir kısmı nefisten gelir. Çok şükür. Allah bize her türlü ihsanda bulunmuş. Bizden daha bilgili, daha tahsilli kimselere bu nimeti vermemiş. Bunun kıymetini bilelim. Salih Baba ne diyor:

*Salih ne yatarsın uyan dediler
Sıdk ile Allah’a dayan dediler
Hak gizli değildir ayân dediler
Çok ihsan var bu ihsandan içeri*

Çok ihsan nedir? Allah’ı bilmek, Allah’ı bulmak, Allah’ı görmek. Bilmek bir ihsandır. Aramak lütuftur. Nimetine ulaşmak da daha büyük bir lütuftur. Cenâb-ı Hak:

“Biz bir gizli hazine idik... Aşikâr olmak için, cinleri, insanları halk ettik...” buyuruyor.

*Muhammed Pîri Sâmi’den kemâlin eyledin izhâr
Saadet afitabından cemâlin eyledin izhâr
Hakikat ilminin her bir meâlin eyledin izhâr
Cevâhir kenzinin dürrün anın kalbinde düzdürdün
Nihâyet kuru bir nâmım mezar taşına kazdırdın
Cevâhir: Çok kıymetli bir şey, mücevher.*

Kenz: Gizli hazine. *“Küntü kenzen mahviyyâ”*: Bir gizli hazine idik, insanları, cinleri aşikâr ettik.

Bu gizli hazine nerede bulunuyor? Evliyâullâhın kalbine giren kimse gizli hazineyi buldu. Ama evliyâullâhın kalbine ne ile girilir? Sevmekle, sevmekle. Kelâm-ı kibârda buyuruyor:

*O kim âmâ durur çeşm-i basîri
Göremez Pîr-i Sâmi gibi cânı*

Yine buyuruyor:

*Seni Hak bilmeyen ol geçreviler
Bülüğa ermez anların imânı*

Yine buyuruyor:

*Her kim ki şeyhini Hak bilmedi Hakk’ı dahi bilmez
Yok eylemeyen varını, maksûduna ermez*

*Hak gizli değildir âyân dediler
Çok ihsan var bu ihsandan içeru*

Bu ihsanın birincisi Allah bizi Müslüman halk etmiş. İkincisi de sevgili Habibi'ne ümmet etmiş. Çünkü bütün ümmetlerden, ümmet-i Muhammed'in Allah'a makbuliyeti var. Âhirette de Cenâb-ı Hak, bütün peygamberlerden çok bizim peygamberimizin ümmetine, bizlere ihsan edecek. Diğer peygamberler bizim peygamberimize ümmet olmayı dilemişler. Kelâm-ı kibâr:

*Saadet burcunun sultânı sensin yâ Resulallâh
Kamu dertlilerin dermânı sensin yâ Resulallâh*

Bu anlaşılıyor. Peşinden gelen kelam:

*Dâhi hem âlem-i âmâda iken cümle esmâlar
Zuhûr-u âlem-i ayânı sensin yâ Resulallâh*

Esmâ: Canlı, cansız bütün isim taşıyan cisimler.

Cenâb-ı Hak "*Habîbim seni halk etmeseydim bu varlıkları halk etmezdim.*" buyuruyor.

*Gönülden perde-i hicâb açıldı
İlm-i ledünniden bezmi içildi
Cümle esmâ birbirinden seçildi
Herbiri bir gûna elvân eyledi*

Gönülden perde açılınca, mâni olan, göstermeyen perde açılınca: "*Hiçbir mekâna sığmam mü'min kululumun kalbine sığarım.*" buyuruyor Cenâb-ı Hak. İnsanlar Cenâb-ı Hakk'ın esmâ nuruna da mâlik olurlar, sıfat nuruna da mâlik olurlar. Sıfat nuru tecellî eder. Zât nuru da tecellî eder.

*Zuhûratın mukaddemdir melâik, ins ü cinden hem
Zemin ü âsumânın nuru sensin yâ Resûlallâh
Dahi hem "küntü kenz" esrarının bil mahremi sensin
Makamındır senin hem "Gâbe Gavseyn" yâ Resûlallâh*

"*Habîbim sen bana iki kaşının yaklaştığı kadar yaklaştın.*" buyuruyor Cenâb-ı Hak.

*Cemi-i enbiya cümle sana hep ümmet oldular
Hüviyyet bâbının mißtâhı sensin yâ Resûlallâh*

Salih Baba: "*Çok ihsan var bu ihsandan içeru*" buyurmuş ve bu kelamda bir hakikatten bahsetmiş:

Birinci ihsan: Cenâb-ı Hak Müslüman halk etmiş.

İkinci ihsan: Sevgili Habibi'ne ümmet etmiş.

Üçüncü ihsan: Tarikat nasip etmiş.

Şeriat bir şeyi bildiriyor. Ama erdiren ne oluyor? Tarikat.

Şeriat tarikat yoldur varana

Hakikat mârifet andan içeru

Bu yol nedir? Şeriat, tarikat, hakikat, mârifet. Cenâb-ı Hak bunları bahsetmiş ama, kazananlara. Kazanmayanlara bir şey yok.

Bu nimeti kazanamayan insanlar ne olur? Allah korusun hayvani sıfatla kalırlar. Hayvandan onun bir farkı olmaz. Bir şu fark vardır. Hayvan azap görmez, o görür. Bu hususta Kur'an-ı Kerim'de iki tane hakikat var:

Birincisi: Nuh tufanında Nuh aleyhisselamın oğlunun boğulması. Aynı zamanda o ebedî cehennemde yanacak. Hâlbuki Nuh aleyhisselam büyük bir peygamber. İnsanların ikinci babası, Hz. Âdem'den sonra. Kıyamet gününde bütün insanlar Hz. Âdem'e şefaate gidecek, o da gidin Nuh'a diye ona gönderecek. Öyle iken oğlu ebedî cehennemde yanacak.

Ashab-ı Kehf de Benî İsrail'in velileri. Onlara tabi olan, onların peşine takılan bir köpek de diriltilecek. Cennet'te ebediyyen onlarla yaşayacak. Hâlbuki insanlardan başka dirilecek hiçbir mahluk yoktur. Cenâb-ı Hak o köpeği yeniden halk edecek. Kadîr Allah, ona özel muamele yapıyor. Hiçbir hayvani mahlukatı var etmezken, onu var edecek. Cennet'te velilerle beraber ebedî yaşayacak. İşte bunun için: *"Çok ihsan var, bu ihsandan içeru"* deniliyor. Bunun bir hakikati var, çok delilleri var.

Cenâb-ı Hak seçmiş, bizi Peygamber Efendimiz'in ümmeti etmiş. Yüz yirmi dört bin peygamberin ümmetinden etmemiş. Cenâb-ı Hak onu da bildiriyor.

Âyet-i kerimesinde:

"Habîbim! Biz senin dininde eksiklik bırakmadık. Dinlerin içerisinde en üstün din olan İslâm dinini seçtik. Sana bahsettik." buyuruyor.

Öbür dinlere ve peygamberlere inanıyoruz. Fakat bizim dinimiz İslâm'dır. Kitabımız Kur'an'dır. Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'dir. Onun için biz geçmiş ümmetlerden farklıyız. Ama fesat ümmet zamanındayız. Bunu da bilmeliyiz.

Peygamber Efendimiz: *"Bir sünnetimi işleyene yüz şehit sevabı var."* buyuruyor.

Bir emri daha var. Ashabına buyuruyor ki:

"Ey Ashabım! Sizler öyle bir zamanda geldiniz ki; Allah'ın emirlerinden onda dokuzunu işleseniz de bir tanesini işlemesiniz helak olursunuz. Ama öyle bir zaman gelir ki, Allah'ın emirlerinin onda birini işlerler, dokuzunu işleyemezler onlar kurtulurlar."

Bu bir Hadis-i Şerif.

Niçin? Onlar nur-u nübüvvetin içine girdiler. Nur-u nübüvvet zamanında halk edildiler. Gün gibi aşikâr gördüler Peygamber Efendimiz'i. Bizler gıyâben biliyoruz. Allah'a şükür ki inananlardanız. Bu da Allah'ın ihsanı, Peygamber Efendimiz'in şefaattir. Bu zamanda fesat ümmetten değiliz.

Fesat ümmet kimdir? Ezan okunduğu zaman camiye koşup gitmeyenler.

Oraya buraya koşan hareket eden bu kadar insandan, camiye koşup gidenler ise itaat edenlerdir. Aşikâr olan bir şey.

Fesat Ümmet: Allah'a itaat etmeyen demektir. Bu zamanda Allah'a itaat etmekte başta namaz geliyor. Çünkü namaz ibadetin ufuğudur. Hadisler böyle. Namaz mü'minin miracı. Namaz dinin direği ve namazı Cenâb-ı Hak Kur'an-ı Kerim'de pek çok yerde emrediyor. Şimdi bu zamanda beş vakit namazı kılan, orucunu tutan, helâli, haramı tefrik eden, sevabı, günahı tefrik eden... İşte itaat ümmet. Böyle olmazsa, gerisi fesat ümmet.

Cenâb-ı Hak bakınız bizi itaat ümmetten halk etmiş. Bu da bize büyüklerimizin duası, himmetidir. Büyüklerimizi tanıdığımız için fesat ümmetten olmadık. Onları tanımak bizim için bir şereftir. Onun için Ashab-ı

Kehf'in peşine takılan köpek cennette yaşayacak. Biz onları sevdikse eğer, onların duası, himmeti bizi o fesat ümmetten etmiyor. Ve âhirette onunla beraber olacaksınız. Burada Cenâb-ı Hakk'ın bir ihsanı var.

Şöyle özetleyebiliriz: Bizim Müslüman olmamız, ümmet-i Muhammed'den olmamız, tarikat ehli olmamız, daha da büyük ihsanlar; tarikatı bildik yaşadıksa, tatmışsak, muhakkak ru'yetullahı da göreceğiz. Ru'yetullahı haktır. İnkâr edenler bâtil oldular. İslâm'dan ayrıldılar. Mutezile mezhebi diye ayrıldılar. Bunu tasavvuf kitapları yazar *Reşâhat*'ta yazar. Orada:

Alaaddin-i Attar Hazretleri, Nakşibendî Efendimiz'in üçüncü halifesi. Onun zamanında ehl-i sünnet âlimleri ile mutezile âlimleri ru'yetullahı hususunda bir çatışma yapmışlar. Bahse dalmışlar. Onlar ru'yetullahı inkâr ediyorlar. Ehl-i sünnet âlimleri:

"*Ru'yetullahı vardır.*" diyorlar "*Haktır*" diyorlar. Hayli bir çatışmadan sonra ehl-i sünnet âlimleri aciz kalıyorlar. İkna edemiyorlar. Her iki taraf da çok deliller getiriyorlar.

Cenâb-ı Hak:

"*Sen beni göremezsin.*" buyurdu. Bu onların elinde bir delil oluyor. Âyetlerin tevili vardır, tefsiri vardır. Ulemâ tevili de yapar, tefsirini de yapar. Ehl-i sünnet olanlar ikna edemeyince Alaaddin Attar Hazretleri'ne koşuyorlar.

"*Efendim din gidiyor. Sen bize yardım et.*" diyorlar. O zaman Alaaddin Attar Hazretleri diyorlar ki:

"*Siz bana onların âlimlerini getirin.*" Gidiyorlar, getiriyorlar. Diyor ki bunlara:

"*Ben size ru'yetullahı hakke'l-yakîn göstereceğim. Yalnız şartımız şudur: Üç gün tahâretle, nezâfetle bizim sohbetimizde bulunacaksınız. Boy abdesti alacaksınız. Sabahleyin geleceksiniz, ikindiye kadar bizim sohbetimizde bulunacaksınız.*"

Bir yapmışlar, iki gün yapmışlar, üçüncü ikindi zamanında bunlara Mübarek, manevî gözü ile bakmış. O gözü bunlara isabet edince ne olmuş. Hepsi sökülmişler, yere serilmişler, cezbe almış bunları. Bayılmışlar. Kendilerinden geçmişler. İradelerini kaybetmişler. Çırpınmışlar. Ağızlarından köpükler saçılmış. Bağırılmışlar. Ayılınca, ayılan ayağına kapanmış.

"*Haktır, kabul ettik ru'yetullahı.*" demişler "*Sen de Hak meşâyihini bir velisin. Biz de tarikata gireceğiz. Kabul et demişler.*" Hepsi de ihvan olmuşlar.

Onun için çok şükür; şeriat, tarikat, hakikat, mârifet var. İnsanlar mârifete de ulaşıyorlar. Mârifet insanların en yüksek makamı. Şeriat da Cenâb-ı Hakk'ın emri. Şeriat hepsinin başı.

Nakşibendî Efendimiz'den sormuşlar: Sizin tarikatınızın bidâyeti nedir, nihâyeti nedir?

Buyurmuşlar ki:

"*Bizim tarikatımızın bidâyeti de Âmentü billâh, nihâyeti de Âmentü billâh. Yani bidâyeti de Allah'ın varlığına inanmak, nihâyeti de Allah'ın varlığına inanmak. Yani bu altı şarttan başlıyor İslâm. Bu altı şart ile insan sona eriyor. Kemâle ulaşıyor.*"

Cismi ile şeriatla; aklı, ruhu ile tarikatta; sırrı ile vuslattadır bir Hak talibi. Cenâb-ı Hak “*Kulum iste vereyim.*” diyor.

Hak talibi: Allah’ı isteyen, Allah’ın rızasını isteyen, Allah’ın cennetini isteyen, Allah’ın cemâlini isteyen herkes taliptir.

Cenâb-ı Hak, talip olanın isteğini verir. Yalnız biz Müslüman’ız. Allah bizi tarikat ehli halk etmişse bizim birçok isteklerimiz var ki, onları vermezse Cenâb-ı Hak, onları da kendi bilir. Biz bilmeyiz.

Ehl-i dünya, ehl-i âhiret, ehl-i huzur. Bunu yaşayan bilir. Allah ile kulun arasında olan bir şeydir. Ben kimsenin ehl-i dünya mı, ehl-i âhiret mi olduğunu bilemem. Ama sen iyi bilirsin.

Sen nasıl bilirsin, ölçü nedir burada? Eğer sen dünyayı âhiretten çok seviyorsan ehl-i dünyasın. Âhireti çok seviyorsan ehl-i dünya değilsin. Dışardaki bilemez. Dışardaki ancak amelinden tahmin eder. Amel de insanı aldatır. Niçin? Bu amelini riyâ için mi yapıyor, şöhret için mi? Ne maksat için yapıyor? Onu bilemeyiz. Yalnız bizim tasavvufun bir kelamı var. Ne buyuruyor Salih Baba:

*Neşsim bana râm ol düşme teşvişe
Hep fâsiddir bu kurduğun endişe
Sürüsün yedirmez kurt ile kuşa
Pîr-i Sâmi gibi sultanımız var*

Evliyâullâh bir manevî çobandır. Müritler onun sürüsüdür.

Kim inanarak tarikata girdi ise o bu sürünün malı oldu. Onu artık kurt, kuş yemez. Buradaki kurttan, kuştan mana zamanımızın şerri, fitnesi. Zamanımızda israf var. İsfraf haramdır. İnsanlar kurtulamıyorlar bundan. Faiz haram, bundan kurtulamıyorlar.

Bizi ancak bundan kurtaran nedir? Büyüklerimizin himmetidir. Pîrimizin himmetidir. Onların duasıdır. Fesat ümmetten değiliz. Yine onların himmeti, duasıdır. Niçin?

*Eğer himmet erişmezse sana bir şeyh-i kâmilden
Adûvler yıktılar seddi ne yatarsın gâfil insan*

Şeyh-i kâmil: evliyâullâh. Eğer onun himmeti sana ulaşmazsa, düşmanlar senin evini yıktılar. Seni de öldürürler.

Adû: Düşman. Sed: Seni muhafaza eden duvar. Duvar da yıkılır.

“Öyle bir ağızla dua edin ki, günah işlememiş olsun.” denilmiştir.

Biz bu günah işlememiş ağza muhtacız.

Kim bu günah işlememiş ağız? Evliyâullâhın ağzı. Onun duası bizi muhafaza eder, kurtarır. Kurda kuşa yedirmez. Bizi zamanımızın şerrinden fitnesinden muhafaza eder. Bizi fesat ümmetten etmez. Ancak bizim de Meşâyihimizin ismine leke getirecek noksanımız olmasın.

Olursa ne olur? Allah korusun, bir tokat yersiniz!

Bu tokat da iki türlüdür: gadap tokatı, şefkat tokatı.

Celalinden gelen tokat olursa, Allah korusun ne malını koyar ne canını koyar ne imanını koyar ne de amelini.

Şefkat tokatı terbiye içindir. Bunu da taşıyamayız. Niçin? Bela ve çile verilir. Bu zamanda çileyi taşımak kolay mı! Bu kadar safahat, bu kadar

bolluk içerisinde insanlar bela taşıyabilir mi? Eski insanlar taşıyormuş. Onun için Şeyh Efendimiz sohbetinde buyurmuş ki:

“Bir müridin hizmetinden eksikliği olursa veya bir mürit sözünde veya işinde, tarikatına meşâyihine noksanlık işlerse, ona tokat vururlar.”

Bu noksanlıklar bizi terbiye etmek için. Münkir olmadınsa bir şefkat tokatı vururlar. Ama tokatı yemek kolay değil. O tokatı yemek kolay değil. O tokatı yedikten sonra bilmiş ol ki dünyada senin için hiç rahat olmaz. İşin hiç rast gitmez. Artık ne bilelim; kazalar, belalar, büyük büyük zararlar, çeşitli musibetler seni bırakmaz. Ama âhiretine bir zarar gelmez.

**“Aldadı aldadı dünya beni aldadı,
Dibinde zehir dolu, yüzünde var bal tadı”**

(11 Mayıs 1990)

Gelenlere cümleten merhaba!

Allah aşkınızı, muhabbetinizi artırsın. Allah ilminizi, bilginizi artırsın. Allah şerefınızı, makamınızı yükseltsin. Allah arzuunuza ulaştırsın. Allah dünyada ve âhirette korktuklarınızdan emin etsin.

Korktuğumuz nedir? İncancımıza bir noksanlık gelmesin. Âhiretimize bir zarar gelmesin.

Umduğumuz nedir? Cenâb-ı Hak, dünyada Cenâb-ı Hakk’a isyan edenlerden etmesin. Nefse, şeytana uydurmasın. Âhirette de azaba düşer etmesin. Umduğumuz rahmeti olsun. Rahmeti ancak rıza ile kazanılır. Rızası ise amel ile kazanılır. Amel de ihlas ile yapılırsa rızayı kazandırır.

İnsan Allah’ın gazabına neden uğrar? İsyân ettiği için. İsyân neden olur. Gafletten. İnsan gafil olmazsa, isyân etmez. Günah işlemez. O noksanlıklar nereden geliyor? Dünya sevgisinden, dünya muhabbetinden. Bir kelâm var:

Hubb-i dünya bizi sarhoş eyledi

Bir ticaret erbabını düşünelim:

Gaflette kalır çıkmaz ise bu garip insan

Dünyaya gelen bir insan âhirete hazırlanmazsa ne olur? Kendi kendine zulmetmiş olur. Eğer insanlar gafletten çıkamazlarsa, Peygamberimiz’in nûruna, Peygamber Efendimiz’in varlığına ulaşamazlar. Hz. İsa’nın nefesi de tecellî etmez onlarda. Bu tecellînin de olması gerekir. Niçin?

Cenâb-ı Hak: “*Biz insanları kıymetli halk ettik, insanları büyük halk ettik, insanları çok güzel halk ettik.*” buyuruyor.

Peygamber Efendimiz’in bir hadisi de var ki:

“Benim ümmetimin velileri, Benî İsrail peygamberleri derecesindedir.”

Bir insan dünyaya gelirken veli olarak gelmemiştir. Ama peygamberler, peygamber olarak gelmişlerdir. Onların ruhlarını Cenâb-ı Hak öyle halk etmiş. Ama biz bilemeyiz. Kimin ruhunu şöyle halk etmiş. Kimin ruhunu böyle halk etmiş. Bir insan dünyaya gelince şâki mi, saîd mi, zengin mi, fakir mi olacak?

Şâki: İsyân eden, azaba dûçâr olan.

Saîd: İtaat eden, Allah’ın rahmetine nail olan.

Bunlar da ilm-i ezelinin esrarıdır, biz ilm-i ezeliyi bilmeyiz. İlm-i ezeli günümüz, saatimiz, dakikamızdır. Mademki Cenâb-ı Hak irâde vermiş, akıl vermiş; kârımızı, zararımızı bileceğiz. Burada kâr, zarar âhiret için. Dünya için değil. İnsanlarda iki akıl vardır: Akl-ı maad, Akl-ı maaş.

Cenâb-ı Hak: “*İnsanlar hüsrandır.*” buyurmuş.

Burada hüsrân: amelsizlik, âhireti düşünmemek.

Bir de buyuruyor ki:

“İnsanlar uykudadır, ölünce dirilirler.”

“O işlemiş oldukları zararları bilerek işlerler.”

İnananlar içindir bu, zerre kadar hayır da işleseler, şer de işleseler, hepsi karşılımlarına çıkacak. Hepsi sorulacak.

Akl-ı maadını kullananlar âhireti düşünenlerdir. İnsan sadece dünyayı düşünürse akl-ı maaşını kullanmış olur. İnanan insan her ikisini de kullanacak. Akıllı insan; dünyadaki kârını, zararını biliyorsa âhiret için de bilecek. Ama inancı olmayanlar, onlar başka... Onlar zaten akl-ı maadlarını körlemişler, kullanmıyorlar.

Onun için: *“Dünyaya da çalışın, âhirete de çalışın.”* buyuruluyor.

Dünyaya nasıl çalışacak? Bedenen çalışacak. Sanatçı, sanatını işleyecek; ziraatçı, ziraatını yapacak. Yani geçimini sağlamak için bir kazanç sahibi olacak. Âhirete nasıl çalışacak? Amel işleyecek. Zaten Cenâb-ı Hak bizi âhireti kazanmak için dünyaya getirmiş. İnananlar için *Âmentü* geçerlidir. Nasıl? Allah’a inanmak, meleklerle inanmak, kitaplara inanmak, Resullere inanmak. Her şeyi Allah takdir ve halk eder. Buna da inanacak. Öldükten sonra dirilmeye de inanacak. Bu altı şarttan bir tanesine inanmamışsa onun imanı eksik.

Meleklerle inanacak. Çünkü melekler kitapları getirmiş. Kitapları kimlere indirmişler? Peygamberlere indirmişler. Peygamberler niçin gönderilmiş? İnsanlar Rabb’ını tanısin, Rabb’ını bilsin diye gönderilmiş.

Ama inanmayanlar ne diyor:

“Öldükten sonra dirilmez insan.” diyorlar. *“İnsan da maymundan geldi.”* diyorlar. Bu kadar varlıkları, bu kadar halkiyeti tabiatından biliyorlar.

Hâlbuki Allah *“Kün”* emri ile halk etti. Havada ve karada, deryada yaşayanlar var. Bilmediklerimiz de çok, görmediklerimiz de çok. Bunların hepsini Allah halk etti.

Kitap’ta ne buyuruluyor:

“Biz Âdem’i halk ettik. Kendi ruhumuzdan ruh üfledik.”

Kendi nurundan nur verdi. Can verdi. Bir başka kelam:

Bedensiz bir güzel gördüm efendim

İlikten damardan kandan içeru

Canan illerinden sordum efendim

Bir gizli can vardır candan içeru

Ruh demek, can demektir. Allah üflemiş.

Âdem’e ruh üfledik demesinde, Hz. Âdem’e can gelmiş. Can gelince pıskırmış. Pıskırınca *“elhamdülillah”* demiş.

İnanmayanlar ne kadar akıllı olursa olsunlar, onlar İblis’in aklından. Ne kadar ne icat ederlerse etsinler, onların akli şeytanî. Ama inananların akli İbrahim aleyhisselamın aklından. İbrahim aleyhisselam, akli ile buldu Allah’ı. Hz. Âdem’in aklından. Çünkü Hz. Âdem cansız bir cemâdat idi. Cenâb-ı Hak can üfledi, pıskırma verdi. Onun için pıskırmak haktır. Hak’tandır. Pıskırdığınız zaman da *‘elhamdülillah’* deyin. *‘Elhamdülillah’* dedi, Allah’a hamdetti. İblis ise o kadar ilmi ile, o kadar ameli ile Allah’a

isyan etti. Allah'a karşı geldi. Bir insan kârını, zararını biliyorsa akıllıdır. Bu akl-ı maadını da kullanacak. İster inansın ister inanmasın. İnanmayanlar zaten kullanmıyorlar. Onlar cehenneme gidiyorlar. Çünkü inanmayanlara cennet haramdır.

*Bu denli ilme mâlik iken İblis
Âdem'in ilmini bilmedi o telbis*

Mademki inandık. Biz iki aklımızı da kullanacağız. Akl-ı maadımız, akl-ı maaşımız. Cenâb-ı Hak, 24 saati 3'e bölmüş: 8 saat maişetin için çalış, 8 saat ibadetini yap, 8 saat de istirahat et.

Dünya maişetiniz için ne olmanız gerekiyorsa olacaksınız. Memur var, sanatkâr var, ticaret var, ziraat var. Kazanç bu dört yönden gelir.

Akıllı olanlar bu işleri yapıyorlar. Akıllı olmayanlar hiçbir işini yapmıyorlar.

İşte akıllı olan nasıl ki sanatını yapıyor, kârını, zararını biliyorsa, âhiretle ilgili kârını, zararını da bilmekle mükelleftir.

İnsanların içerisinde en çok sevilen, Peygamber Efendimiz'in en çok sevdiği ümmeti kimdir? Ticaretini ve ibadetini müsavi götüren. Bu kim olur? Ticareti ibadetine mâni olmuyorsa, ibadeti de ticaretine mâni olmuyorsa, makbul insan budur. Allah'ın emrini de bu tutmuştur. Allah'ın rızasını da bu kazanmıştır. Âhireti de kazanır. Dünyayı da kazanır.

Dünya insanlar için nârdır veya nurdur.

Dünyayı da âhret için kazanacak. Bu hadistir. Dünyayı âhret için kazanıp harcayanlar için dünya nurdur. Dünya demek, insanların varlığıdır. Mücevherleri, gayri menkulleri, apartmanları, fabrikaları vs.

Dünya için kazanır, harcarsa, bir kısmını da âhret için ayırırsa, ibadetini de yaparsa işte ehl-i nur bu kimsedir.

İbadet de iki türlüdür: Bedenen amel (ibadet), malen amel (ibadet).

Bedenen ameli; zengin, fakir ikisi de yapacak. Ama malen ameli zenginler yapacak. Yalnız bu zengin, bedenî amelini yapmıyorsa mal ile yaptığı ameli onu kurtarmaz.

Dünyaları kazansa, hepsini hayıra, hasenâta harcarsa bile bedenî amelini yapmıyorsa, yine kurtulamaz. Burada ibadet denilince başta namaz geliyor. Namazsız hiçbir ibadette makbuliyet yoktur. Bir cismi, bir cesedi düşünelim. Bu cesedi ne dolandırıyor. Baş dolandırıyor. Bir insanın başını kesince mümkün mü yaşasın? Ama kolunu kestikleri zaman yaşar. Bacağını keserler yaşar. Tek böbrekle yaşar.

Demek ki: Namaz ibadetin ufuğu. Namaz dinin direği. Namaz mü'minin miracı. Namazsız hiçbir şey olmaz.

Kulun hiçbir saati boş değildir. Oyun, içki, kumar yerlerinde gezenler var. Bunlar işte battal oluyor. Kur'an-ı Kerim'de tembellelere battal deniyor. Battal ise batmış, batırmış. Zengin bir insanın malını kaybedince sifıra düşmesi batmış demek değildir.

*Gam o değil gide dünya gele din
Gam odur ki gide din gele dünya*

Onun için bir insanın dünyası hep gitsin de imanına bir zarar gelmesin. İnancını yaşasın. Ama bir insan dünyayı celbetmiş. Din yok. Onun için gam vardır.

Demek ki insanın boş vakti yok. Sadece istirahati var. İbadetini yapmayanlar, belki ticaretini yapmayanlar var. Niçin? Babadan kalmış bir serveti var. Veyahut az zamanda çok bir şey kazanmış. Çok kimseler var ki zamanımızda kısa bir sürede zengin olmuşlar. Çarkı dönüyor. Ama ne yapıyor? Ancak zevkinde, safa yerlerinde. İbadet yok.

Sekiz saat ibadetimiz olacak, bunu yapmamız lazım.

Çünkü Cenâb-ı Hak: *“Kulum bana nafile ibadetle yaklaşır.”* buyuruyor.

Peygamber Efendimiz ise: *“Size dört şey gelmeden dört şeyin kıymetini bilin.”* buyuruyor.

1- *“İhtiyarlık gelmeden gençliğin kıymetini bilin.”*

Çünkü gençlik bir defadır. Bir daha gelmiyor. Âhiret de gençlikte kazanılıyor. Dünya da gençlikte kazanılıyor. O genç ibadetini yaparak dünyayı kazanıyorsa, onun kazancı da âhiret içindir. İnsanlar için en kıymetli olan şey gençliğidir. Servetten, maldan daha kıymetli. Bunu zâyî etmeyecek. İbadet etmeden, isyan ederek ölmüşse gideceği yer zaten cehennemdir. İhtiyarlıkta amel çok çetindir, güçtür. Yalnız ihtiyarın gençlikte yaptığı amel sıhhatlidir. Onun nimetidir. Niçin? İhtiyarlık insanlar için bir musibet ise, bir hastalıkta Cenâb-ı Hak Peygamber Efendimiz'in lisanı ile ne buyuruyor:

“Kulum bana itaat ederse, ben onu yed-i kudretimde muhafaza ederim.”

2- *“Size hastalık gelmeden sıhhatinizin kıymetini bilin.”*

3- *“Fakirlik gelmeden zenginliğinizin kıymetini bilin.”*

İnsanlar zengin de olur fakir de olur. Ama zengin olursa, geleceğini düşünecek. Bir zaman gelir çarkı bozulur. Belki kazanç temin edemez. İhtiyacını gideremez. Bu böyle. Bir de insan beşerdir. Hasta da olur. Kazancından bir şey artırırsa, bir köşeye koyarsa, hasta olduğu zaman birikmiş parası onu mağdur olmaktan kurtarır.

Aslında bol kazançla mali amel yapılır. Bir insan belli bir kazançla ancak kendi ihtiyacını karşılar. Bir fakiri doyuramaz. Bir çıplağı giydiremez. Bunları zengin yapabilir. Zengin ne ile yapar? Bol kazançla. Bu bol kazancı israf ederse, işsiz kalırsa veya hasta düşerse perişan olmaz mı?

4- *“Meşguliyet gelmeden boş vaktinizin kıymetini bilin.”*

Farz olan amel meşguliyeti dinlemez. Bin bir meşakkat de olsa o işlenecek. Ondan kurtuluş yok.

Cenâb-ı Hak ne buyuruyor:

“Kulum bana nafile ibadetle yaklaşır.”

Kelâm-ı kibâr:

Savm u salat u hac ile sanma zâhid biter işin

İnsan-ı kâmil olmaya lazım olan irfân imiş

İnsanlar ne ile irfân sahibi olur?

Namaz kılmakla, ibadetle mi? Amenna. İbadet olacak fakat bunlarla irfân sahibi olamaz. İnsanlar ancak Allah'ı çok zikretmekle, çok teslim olmakla, çok ibadet yapmakla irfân sahibi olurlar.

İrfân sahibi kalbini tamamen Allah'a vermiş, Allah kalbinden hiç eksik değil.

Açılmış mekteb-i aşkın kapısı

Okuyup ilm ile irfâna gel gel

İrfân da bir ilimdir. İrfân ne ile elde ediliyor? İrfân kalp ilmidir. Zâhir ilmi var, bâtın ilmi var. Sadır ilmi var, satır ilmi var.

Satır ilmi: Kâğıtta yazılı olan ilim.

Sadır: İnsanların göğsüdür.

Bu ne ile elde edilir? Bu ancak aşk ile elde edilir. Allah aşkı. Neresi bu mektep? Burası işte. Bu sohbe gelenler mekteb-i aşka girmişler. Çünkü niçin? İnsanı, kâmil eden sohbetir. Kitap insanı irşat etmez. Kitap da Allah'ın emridir. Amel, kitap ile olacak. Kitap da bilinecek. Onun için:

*Anın dervişleri kalmaz gaflette
Çoklarını irşâd eyler sohbe
Cemâlini görenler kalır hayrette*

*Benlik berzahından âzâd olmuşuz
Her bir sohbetinden irşâd olmuşuz
Böyle bir sultana evlâd olmuşuz
Daha bundan büyük ne şânımız var*

“Meşguliyet gelmeden boş vaktinizin de kıymetini bilin.” buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Bir de şu var. Mademki Cenâb-ı Allah 24 saati bizler için üçe taksim etmiş: 8 saat ibadet, 8 saat ticaret, 8 saat istirahat... Ama nasıl çalışıyorlar insanlar? Hırsı, tamahı olanlar ibadeti de terk etmişler. 16 saat çalışıyorlar.

Ama bizler için şu var: Sekiz saat ibadet saatinde nasıl ibadet yapacağız? Ne ile dolduracağız?

5 vakit namazımız var. Namaz meşguliyet dinlemez. Ateşte de olsa insan, namazını kılacak. Nafile ibadetini ne zaman yapar? Boş saatinde yapar. 8 saat ibadeti, bir tasavvuf ehli eğer tasavvufu yaşıyorsa, o dolduruyor. 5 vakit namaz, 5 saat sayılıyor. 24 saat içerisinde dersin var. Onu namaz vakitleri dışında çekersen, etti bir saat de o, 6 saat. Bir de teheccüd namazımız var. Bir saat de o oldu, 7 saat. Evvabin namazı akşam namazı ile kılındığından, o saat olarak sayılmıyor. Bir de hatmemiz var. Bir saat de o, etti 8 saat. Bunları yaptınsa, tarikattaki hizmetini de gördünse, işte 8 saatin doldu. Allah'ın emrini yerine getirdin. Ama tarikat ehli olmayanlar daha çok ibadetler yapıyorlar. Fakat onların ibadetleri, amelleri, onları perdeler. Onlara varlık olur. Ama tarikat ehlininki olmaz. Niye? Çünkü bizim tarikatımızda müridi hâlinden haberdar etmiyorlar. Etmezler. Bizim için öylesi çok daha iyi. Biz hâlimizden haberdar olursak yol alamayız. Terakki edemeyiz. Muhakkak bir makam mevki vardır. Tarikata girdikten sonra bir insan, onun ruhu bir görev alıyor. Onun ruhu bir hizmet görüyor. Bizim tarikatımızın manevî kisvesi askeriye. Tarikata giren bir kimse manevî bir kisve giyiniyor.

*Emânet Sıbgatullâh'a dayandı
Cemâli Hak boyası ile boyandı
Kabâil cümle gafletten uyandı
Füyûzâtı Semerkand'e dayandı
Zuhûrât-ı Pîrim'den söyleyem ben
Bu yolda cânı kurban eyleyem ben
Kabâil: Kabileler, boylar.*

Emanet ne? Peygamber Efendimiz'in hilafeti. Manevî geliyor bu. Zâhir hilafeti dört halifede, Hülefa-i Raşidin'de sona erdi. Ama manevî hilafeti kıyamete kadar devam edecek. Velilerde bu. Peygamber Efendimiz Hırka-i Saadeti'ni Veysel Karanî Hazretleri'ne gönderdi. Veysel Karanî Hazretleri ile dünyada iken hiç birbirlerini görmediler. Görmedikleri hâlde, niçin ümmetin en hayırlısı buyurmuş. Niçin ümmetin en büyüğü buyurmuş:

"Ben Allah'ın kokusunu Yemen'den alıyorum." buyurmuş Peygamber Efendimiz.

Veysel Karanî Hazretleri'ne işaret bu. Veysel Karanî Hazretleri o zaman vahdet-i vücut olmuş. Allah'ın sıfatları ile sıfatlanmış. Resûlullâh'tan büyük mü olmuş? Estağfirullah hâşâ. Binlerce velâyet bir nübüvvetin içindedir, nübüvvetin dahilindedir.

Velâyet daima gücünü nübüvvetten alır. Onun için Veysel Karanî Hazretleri'ne hırkasını göndermiştir. Peygamber Efendimiz buyurmuştur ki:

"Bu iki kabilenin koyunlarının kolları sayısınca ümmetimin günahkârları, Üveys'in şefaati ile cehennemden, ateşten kurtulup cennete gidecekler." (Arabistan'da çok geniş iki kabile var onların da çok koyunları var.)

Hz. Ömer (ra) Hazretleri; hac yaptığı zaman, veda hutbesinde Peygamber Efendimiz'in Veysel Karanî Hazretleri hakkındaki meth ü senalarını da hutbede okumuş. Hutbeyi bitirdikten sonra demiş ki: *"Yemen hacıları ayrılınsınlar."* Ayrılmışlar.

"Karen köyünden varsa ayrılınsın." demiş. (Veysel Karanî Hazretleri'nin köyü). Bir kişi ayrılmış, ona sormuş:

"Üveys'i tanır mısın?"

"Tanırım." demiş. Ama yüzünü ekşitmiş. İçinden de:

"Yeryüzünün halifesinin sorduğu adama bak. Ondan daha fakir, ondan daha miskin, ondan daha zelil adam yoktur." diye düşünüyor. Üveys, köyün develerini güdüyormuş. Görünüşü fakirmiş.

*Hakk'ın emrettiği yola giderdi
Validesine cânın fedâ ederdi
Bin deveyi bir akçaya güderdi
Veysel Karânî gibi çobanı nettin*

Bu kimsenin Veysel Karânî hakkındaki düşünceleri Hz. Ömer'in içine doğuyor. Mübarek celalleniyor. Diyor ki:

"Ben Hz. Resûlullâh'tan işittim. Bu kulağımla işittim."

Hadis-i Şerif'i söylüyor.

"İki kabilenin koyunlarının kollarının sayısı kadar ümmetim, Üveys'in şefaati ile ateşten kurtulacaktır."

Peygamber Efendimiz'in vasiyeti üzerine Hz. Ali ile Hz. Ömer (ra) hırkasını, Veysel Karânî Hazretleri'ne götürüyorlar. Ama bu zâhirdeki görünü. Bâtında ise hilafet gidiyor. Aslında velâyet gidiyor.

Üveysî tarikatları vardır. Meşâyihleri yoktur zâhirde. Olsa bile itiraz etmesinler diye.

Mesela, Nakşibendî Efendimiz Üveysî. Zâhirde görmüş olduğu meşâyih Emir Külâl Hazretleri. Kendisi seyyidlerden. Ondan zikir almamış. Bir insan

herhangi bir tarikata girince ondan zikir alıyor. Ondan zikir almamış. Zikir yapmamış ama, ondan icâzet görmüş. Zâhirde izin almış. Ama nerden yetişmiş. Maneviyattan yetişmiş. Yani zâhirde hiç görmediği bir zâtın ruhundan yetişmiş.

Allah'a çok şükür Allah bizi Müslüman yaratmış. Ama bütün Müslümanlar bütün inananlar müsâvi değiller.

Cenâb-ı Hak: “*İnsanlar zarardadır.*” buyuruyor.

Bu zararın inceliğine bakın: Peygamber Efendimiz ne buyuruyor hadisinde?

“*İki günü müsâvi olan zarardadır.*”

Nasıl iki günü müsâvi?

Amelden müsâvi, ibadetten müsâvi. Mesela düşünelim. Sen bir sanat-kârsın. Bugün ne kazandın? Yüz bin lira, yarın yüz bin lira kazanamazsan zarardasın. Ama bu misal olarak. Bu amelde de böyle.

Bunun inceliğini kim anlar? Kim tatbik eder bunu?

Tatbikatı mümkün değil. Eğer anlayıp tatbik edecek olursak bir inceleyelim. Her gün ibadetimizi çoğalttık, çoğalttık. Ne oldu? Gün doldu, tıkanı. İbadetle doldurduk günümüzü. Günü uzatamayız ki, ibadetimizi artıralım. Bu mümkün değil. Niye buyurmuş Peygamber Efendimiz? Ancak bu tasavvufa ait bir emirdir. Tasavvufu anlayan, tasavvufu yaşayan bunu tatbik edebilir. Tasavvufu anlamayan bunun tatbikini yapamaz. Nedir?

“*Allah'a olan aşkın nihâyeti yoktur. Allah'a olan havf'in nihâyeti yoktur. Allah'a olan gurbîyyetin (yakınlık) nihâyeti yoktur.*”

Allah'a insanlar ne ile yaklaşır? Allah'ı sevmekle, Allah'a fazla zikir yapmakla. Allah'tan fazla korkmakla yaklaşır insanlar Allah'a. Bunun sonu, nihâyeti yoktur. Niçin? İnsanlar, Allah'a ne kadar yaklaşırsa Resûlullâh gibi yaklaşamaz.

“*Ey Habîbim, sen bana iki kaşın yaklaştığı kadar yaklaştın.*” buyurdu Cenâb-ı Hak.

Nerede? Mîraç'ta. Bir kelam var:

Himmet-i evliyâ bize yâr iken

Şâh-ı Nakşibendî ser-hünkâr iken

Seyyid Tâhâ Sıbgatullâh var iken

“Gâbe Gavseyn”e dek seyranımız var

Kapalı değil. Açık. Gidebiliyorsan git. Ama mümkün mü gitmek? Bir velâyet neyi ifade eder? Peygamber Efendimiz'in vârisi olan milyonlarca velisi vardır. Bunların hepsi Peygamber Efendimiz'in nur-u nübüvvetinde yok oluyorlar.

Yol açık... Ama, bir insan Hz. Âdem zamanından bu zamana kadar yaşasa ve bütün ömrünü ibadetle geçirse, Hz. Resûlullâh'ın makamına ulaşabilir mi? Ulaşamaz. Onun için, Allah'a olan gurbîyyetin nihâyeti yoktur. Peygamber Efendimiz bunu demiş. Rumuzludur hadisler:

“*İki günü müsâvi olan zarardadır.*”

Biz bu zarardan kendimizi nasıl kurtaracağız? Ancak tarikâtı anlamakla, yaşamakla, Allah'ı sevmekle, Allah'a olan aşkımızı artırmakla.

“Sen çık aradan, Kalsın Yaradan.”

(13 Mayıs 1990 / Teveccüh)

Şeriat da Allah'ın emri, tarikat da Allah'ın emri. Şeriat da tarikat da Allah'a giden yol ise fark nedir? Fark şudur ki tarikat delilli bir yol. Tarikat Allah'a giden bir yoldur. Zâhirde vasıtası şeriattır. Şeriat da Allah'a giden bir yol ama delilsiz bir yol. Şimdi zamanımızda delil Kitap deniliyor. Delil peygamber deniliyor. Öyle ise, Peygamber delil ise, vâris-i evliya olmaydı. Meşâyihler niye olmuş? Aksi hâlde kıyamete kadar tarikat gitmezdi. Yürüyemezdi. Peygamberimiz ile beraber giderdi. Tarikat gidince sadece kalırdı şeriati. O hâlde tarikatsız olmaz.

*Şeriat tarikat yoldur varana
Hakikat mârifet ondan içeru*

Tarikat Allah'a giden bir yoldur. Zâhirde vasıtası şeriattır. Şeriatıta kıl kadar eksikliğin varsa, senin vasıtan bozulmuş. Senin ayağın kırılmış, yürüyemezsin. Vasıtan bozulmuş, gidemezsin. Çünkü şeriatın tamamı ile tarikat oluyor. Şeriatın nihâyeti, tarikatın başlangıcı oluyor. Onun için:

Cismi ile şeriatıta, akli ve ruhu ile tarikatıta, sırrı ile vuslatta. Tarikatın olursa rahat yürürsün. Tarikatsız Allah'a giden yolda eşkiyalar var. Ama tarikatın olursa o yol emniyete alınır. O yolda hiçbir eşkiya, vurucu, kırıcı yoktur.

Bu ne demektir? Zamanımızda Kitap ve Sünnetler var. Bunların yerlerini bidatler almış. Sen bir evliyayı kendine delil edersen. O senin delilindir, kurtuldun. O ne işliyorsa haktır. O bidat işlese bile onun işlediği bidat, bidat-ı hasenedir. Hayra giden bidattir. Bir de bidat-ı seyyie var. O da şerre gider. Günaha gider. Biz bunu bilemeyiz. Allah bildirir. Cenâb-ı Hak ne buyuruyor:

“Herkes bildiğinin âlimidir. Herkes bildiği ile amel ederse biz bilmediklerini ona öğretiriz.”

Cenâb-ı Hak, her şeyi bir sebeple halk ediyor. Cenâb-ı Hak, Kâsım-u'l-Erzak adında bir melek halk etmiş. Onu bütün mükevvenatın memuru etmiş. Karada, denizde, havada... Hayvanların, cinlerin, insanların memuru Kâsım-u'l-Erzak adındaki bu melek.

*Yâr daim sana nazar eyler
Seni gâfil görürse güzâr eyler*

Sevilen sevdirmedikten sonra seven sevemez. Cenâb-ı Hak buyuruyor:
“Benim hidâyet etmediğime sen şefâat edemezsin.”

Kelâm-ı kibâr:

*Bırak bu masivâ ile hevâyı
Pîr-i Sâmi gibi bul rehnümâyı
Delil eyle o zât-ı evliyâyı
Bu berzâh âlemin geçmek dilersen
Bekâ gülşânına geçmek dilersen*

Bu dünya arzularını bırak! Bunlar hava. Hava tutulur mu? İnsanın karnını doyurur mu? Seni nimetine ulaştıracak bir delil bul. Onu bulduktan sonra da onu delil eyle. Onun peşinden ayrılma.

Dünya berzâhtır. Dünya mü'minin zindanıdır. Peygamber Efendimiz de öyle söylüyor. Sen bir karanlıktasın. Öyle bir karanlıktasın ki zifiri karanlık. Çıkmak istiyorsun ama nasıl çıkacaksın? Mümkün değil. Nereden çıkacağını bilmiyorsun. Sana o sırada birisi dese ki: "Oğlum sen burada çok mu bunaldın? Çıkmak mı istiyorsun? Tut şu elimden de çıkalım." derse. Tutmaz mısın onun elinden? Muhakkak ki tutarsın.

Buradaki bu amelde (*Teveccüh*) esmâ nûru tecellî edecek. Evliyauullâhın velâyeti. Sıfat nûrundan mânâ, Peygamber Efendimiz'in nübüvveti. Zât nûrundan mânâ, Cenâb-ı Hakk'ın zâtının nûru. Üç nur da burada tecellî edecek. Bu üç nur da Allah'ın nûru. Evliyauullâhın esmâ nûru nübüvvetin içerisinde. Resûlullâh Efendimiz'in nübüvvet nûru da zât nûrunun içerisinde. Onun için bu nur da burada tecellî eder.

Bu nurları kim cezbeder? Ayık olanlar. Ayık kim? Kalbini tamamen boşaltmış. Kalbinden her şeyi çıkartmış. Allah ile meşgul ediyor kalbini. Resûlullâh ile meşgul etmek. Meşâyihî ile meşgul etmek. Bunların üçünün de birbirinden farkı yok... Aynı da değil, gayrı da değil.

Zâtın mânâ Cenâb-ı Allah'ın azametidir, şânıdır, zâtıdır. Sıfattan mânâ Peygamber Efendimiz'dir. Peygamber Efendimiz Allah mı? Değil. Cismi ile Allah değil. Haşa, Allah'tan gayrı mıdır? Değil. Niçin? Buyurdu ki:

"Habîbim sen Bana iki kaşın yaklaştığı kadar yaklaştın."

Evliyâullâh da bu nimete mazhardır. Evliyâullâh da Allah'a o kadar yaklaşmıştır. Çünkü evliyâullâhın '*Gâbe Gavseyn*'dir kaşı. Salih Baba öyle buyurmuyor mu:

*Arşı muazzam başıdır hem "Gâbe Gavseyn" kaşıdır
Ol akl-ı evvel cûşudur "kün" emrinin fermânıdır*

Bu kelâm-ı kibârdır. Haktır. Bizim bu amelimiz kalb-i selîm istiyor. Kelâm-ı kibârda geçer:

Eriş kalb-i selîm içre huzura

İnsanlar huzur isterler. Huzurlu olmak isterler. Kimler huzurlu olur? Kalb-i selîm olanlar. Mademki bu dünyaya gelmişiz. Bu dünya berzâhtır. Bu dünya süflî bir âlemdir. Bu dünyada şer, fitne vardır. Cenâb-ı Hak buyurmuyor mu?

"Bizim çok sevdiğimiz, göz bebeğimizden çok sevdiğimiz evlatlarımız da bizim için fitnedir. Çok mallarımız da bizim için fitnedir."

Niye bunlar fitne olur?

*Eğer âşık isen yâre sakın aldanma ağyâre
Düş İbrahim gibi nâre o gülşende yanan olmaz*

İbrahim Peygamber için Cenâb-ı Hak diyor ki:

"Onu ateşten kurtarın. Ama ona kendinizi bildirin."

Melekler kendilerini söylediler.

Bir tanesi dedi ki: *"Ben yerlerin müvekkiliyim. Büyük dağları bu ateşin üzerine dökerim, söndürürüm."*

Birisi de dedi ki: *“Ben suların müvekkiliyim, denizleri buraya aktarırım. Bu ateşi söndürürüm.”*

Birisi dedi ki: *“Ben rüzgârların müvekkiliyim. Şarktan, garptan rüzgârları getiririm. Bu ateşi savurturum.”*

İbrahim aleyhisselam: *“Bu gücü siz nereden aldınız, nasıl yapıyorsunuz?”*
“Bize Rabb’ımız verdi.” dediler.

“Eee. Ben Rabb’ımı tanıyorum. Ben Rabb’ımı biliyorum. Siz ne karışıyorsunuz? Ne giriyorsunuz aramıza? Siz aradan çıkın, O bana yeter.”

Demek ki İbrahim aleyhisselam Allah’a o kadar salih, o kadar seviyor ki Allah’ı... Bir tek oğlu, nur topu gibi mübarek. Bıçağı koydu boğazına kesmek için, bıçak kesmedi asla.

Bu nasıl oluyor? Göz bebeği gibi titriyoruz. Neden fitne oluyor evladımız acaba? O Allah’tan fazla sevilirse fitnedir tabii. Allah’tan başka sevillecek yâr yoktur insana. Çünkü seni kurtaracak Allah’tır. Senin o gözbebeğin gibi sevdiğin oğlun seni kurtarmayacak. Malın seni kurtarmayacak. Ama bunları sana Allah verdi. Onları emanet bilersen, o senin için fitne olmaz. Evladın sana emanet ise ölünce niye ağlıyorsun? Olunca niye seviniyorsun? Allah’ın verdiği bir şeyi alınca sevinmezsen ölünce kederlenmezsen tamam... Bunlar fitne olmazlar. Allah ile arana girmezler, seni Hak’tan ayıramazlar.

Demek ki bu amelimiz (*teveccüh*) ne istiyor. Kalb-i selim istiyor. Kalbimizde her şeyi düşünüyoruz. Fakat Allah’ın öyle kulları var ki Cenâb-ı Hak buyuruyor:

“Benim öyle kullarım var ki, onların ticaretleri zikirlerine mâni olmaz.”

Kim bunlar? Veliler. İnsanların içerisinde seçilmiş bunlar. Neleri ile? İlimleri, amelleri ile. Şeriat, tarikat ile olmuşlar. Şeriat, tarikat, hakikat, mârifet... Bunlarla o nimete malik olmuşlar. Öyle ise tarikattan, şeriattan maksat nedir?

Şeriattan maksat: Cesetle ilgili olan. Cesedinle şeriatı yaşayacaksın. Kalbini ancak zikrullahla temizlersin. Senin o çok kıymet vermiş olduğun o amel senin kalbini temizlemez. Eğer ilmin sana varlık oluyorsa, ben âlimim, ben biliyorum diyorsan, o ilim senin kalbini temizlememiş. Benim şu kadar amelim var. Ben üstün insanlardanım diyorsan, o amel de senin kalbini temizlememiş.

Ya nasıl temizlenecek senin kalbin? Her şeyi kalbinden çıkaracaksın. Amelin mi var? Çıkaracaksın. Mal sevgisi, evlat sevgisi, her şeyi çıkaracaksın ki kalbin temizlensin ve kalb-i selim olasın. O zaman huzura ulaşasın.

Eriş kalb-i selim içre huzûra

Seni mahvet erem dersin sürûra

Ölümden evvel öl gel gir kubûra

Sefa, sürur, mahviyettedir, yokluktur. Varlıkta sefa, sürur olmaz.

“Mûtû kable ente mûtû” buyurmuyor mu Cenâb-ı Hak. *“Ölmeden evvel ölüün.”*

Ölmeden evvel ölürsen ne olur? Berzâh âlemini geçtin.

Hakikat güllerin görmek dilersen

Mârifet meyvesini dermek dilersen

Hakikate ulaşmak istiyorsan, mârifete ulaşmak istiyorsan ne lazım? Kalb-i selim lazım. Mahviyetle olur kalb-i selim. Ne ile olur? Allah'ı zikrede zikrede olur. Allah'ın sevgisi karşısında bütün sevgiler muhaliftir. Bir kalpteki dünya sevgisi, âhiret sevgisi de mânidir buna.

Âhirete karşı dünya kuru dava. Ama ehl-i huzura karşı da âhiret kuru davadır. Niçin? Sen âhiret için işledinse o ameli, Allah verir sana da âhireti. Cenneti verir. Cehennemden kurtulursun. İnsanlar için üç türlü amel vardır. İnsanlar ameli üç maksatla yapıyorlar:

Cehennem korkusu: Haktır. Allah'ın gazabından korkuyor. Çünkü onu kurtarır. Allah azap etmez.

Cenneti kazanmak için.

Allah için amel edenler.

Cenâb-ı Hak buyuruyor ki:

“Günde 70 defa bir kulunun kalbine nazar ederim.”

Ama kim alır bu nazarı? Gafil olan alır mı? Gafil olan bir kimsenin kalbi güneş ışığı girmeyen bir bina gibi karanlıktır. Güneşe pencere, delik açacaksın ki bu ışık buraya girsün. Kelâm-ı kibâr ne diyor:

Günde yetmiş kez hitâb-ı “ircü”den bî-haber

“Fedhulî” sırrından âgâh olmayan derviş midir?

Derviş söyleniyor dillerde. Dervişlik çok yüksek bir makamdır Allah'ın indinde. Dervişlikten yüksek bir makam yoktur. Niçin? Dervişler safiye makamına ulaşmışlar. Safiye makamı ne demek? Her şeyi Allah için yok etmişler. Allah'tan başka arzu kalmamış onlarda.

Teveccüh büyük bir amel. Buna inanmak lazım.

Teveccühe gelin ihvân

Kuruldu halka-i Rahmân

Açıldı ravza-i ridvân

Ravza-i ridvân: Cennet bahçesi. Yani orası cennet bahçesi oldu.

Peygamber Efendimiz buyuruyor: *“Cennet bahçelerine girin. Cennet meyvelerinden yiyin.”*

Sormuşlar: *“Ya Resûlullâh cennet bahçeleri nereler, meyveleri nelerdir?”*

Buyurmuş: *“Cennet bahçeleri zikir halkalarıdır, almış olduğunuz feyizleri de meyveleridir.”*

Onun için:

Teveccühe gelin ihvân

Kuruldu halka-i Rahmân

Açıldı ravza-i Ridvân

Bu meydân-ı muhabbettir

Bu bir uzmâ-i nimettir

Bu meydân-ı muhabbettir

Şefûmiz Muhammed'dir

Bu meydân-ı muhabbettir

Bu bir ıyd-i meserrettir

Iyd: Bayram demektir. Burada ruhlar bayram yapıyor.

Nakşibendî Efendimiz: *“Bizi nerede anarsanız, biz oradayız.”* buyuruyor.

Büyüklerden kimi anarsanız o oradadır.

“Efendim, derdimin dermanı Sen’sin.”

(14 Mayıs 1990)

Süleyman Peygamber buyurmuş:

“Simurg’a kim gidip Cenâb-ı Hakk’ın bin bir ismini öğrenip gelir?”

Leylek ile bülbül talip olmuşlar:

“Ben giderim.” demişler. (Simurg: Bir makam) Bülbül kuşların en ufağıdır. Ama en kıymetlisidir. Çünkü bülbül (1001 esmayı) Cenâb-ı Hakk’ın bin bir ismini zikir yaparmış. Bunlara:

“Peki, gidin.” demiş.

Fakat orada Cenâb-ı Hakk’ın bin bir ismini cezbetmek için, uyumak yokmuş. Ayık kalınacakmış sabaha kadar. Bülbül aşık Cenâb-ı Hakk’ın isimlerine. Uyumamış. Gece yarısına kadar beklemişler. Leylek gece yarısı olmuş veya olmamış uyumuş. Sabaha kadar bülbül uyumamış. Cenâb-ı Hakk’ın bin bir ismi tecellî etmiş. Bülbülü cezbetmiş. Leylek uyumuş. Sabahtan bir kapı takırtısı gelmiş lak, lak, lak... Onunla uyanmış leylek.

Gelmişler Süleyman aleyhisselam’ın yanına.

“Haydi öt bakalım.” demiş.

Leylek:

“Lak, lak, lak...” ötmüş.

“Sen dur, kapı tıkırtısı dinlemişsin.” demiş.

Bülbül ötünce:

“Sen cezbetmişsin.” demiş.

Evet, *“Ben zikredeceğim, sayı ile sayacağım.”* diyenlerin zikirleri laklakayı lisanda kalır.

Cenâb-ı Hak âyetinde buyuruyor ki:

“Çok zikredenler var ki, zikir onların kalplerine kasvet getirir. Kalplerini karartır, sertleştirir, taşlaştırır.”

İnananlardan birisi varmış. Âlim aynı zamanda. Bir iki sefer hatmeye itiraz etmiş. Peygamber Efendimiz’in hadisi var:

“Her kim ki İhlas suresini bir kere okursa, Kur’an-ı Kerim’in üçte birini okumuş olur. İki defa okursa, üçte ikisini okumuş olur. Üç defa okursa Kur’an-ı Kerim’i hatmetmiş olur.”

İnkâr mı edecek? Hatmede 1001 İhlas okunuyor. 1001 İhlası üçe taksim etsin bakalım ne çıkıyor? O salavatlar, Elemneşrahlekeler, Fatihalar onları bir tarafa koyalım ve sayalım. Hesap edelim. Ona itiraz edememiş. Ben bilemedim, doğrudur demiş.

İnsanlar huzur isterler. Huzursuzluk zillettir. Zillet de insanları yıpratır. Daha doğrusu azaptır. İnsanların dünyadaki azabı ne ile? Hastalık, geçim

darlığı, fakirlik... Bir de huzursuzluk oluyor. Ama bu azabın zahmetini ne çekiyor? Kalp çekiyor. Bir arızadan dolayı olan ağrıyı, sızıyı kalp duyuyor. Fakirliğin, zilletin hepsinin azabını kalp duyuyor. Ama kalbin bir sahibi var. Kalbe tasarruf edecek olan ancak Cenâb-ı Hak'tır.

Onun için Cenâb-ı Hak: *"Sizin ancak kalbiniz zikrullâhla mutmain olur. Başka bir şey sizin kalbinizi doyurmaz, tatmin etmez."* buyuruyor.

Onun için kalbini Allah ile meşgul ederse daha o kalbe bir şey girmez ki onu rahatsız etsin. Onu huzursuz etsin. Gönül Allah'ı anmazsa o gönül her şeyden rahatsız olur. İnsanlar Allah'a zikirle yaklaşıyorlar. Ne kadar Al-lâh'tan gafil olursa o kadar uzaklaşıyorlar. Allah'tan ne kadar ayık olurlarsa o kadar yaklaşıyorlar. Onun için bilhassa bizim tarikatımızdaki kalbî zikir, gizli zikir, hafî zikirdir. Bunun hakkında hem âyet var hem hadis var.

Âyet-i kerime'de Cenâb-ı Hak: *"Beni gizli zikredin."* buyuruyor.

Peygamber Efendimiz de hadisinde: *"Zikrin en hayırlısı gizli yapılandır."* buyuruyor.

Allah bizi inananlardan halk etmiş. Âmentü'nün şartlarına inanmışız. Yaşayalım. Tarikata da inanmışız. Yaşayalım. Nakşibendî Efendimiz'e sormuşlar ki:

"Sizin tarikatınızın bidâyeti nedir, nihâyeti nedir? Nerden başlar, nereye varır?"

"Âmentü billâh ile başlar. Âmentü billâh ile sona erer." demiş.

Burada anlayacağımız şudur:

Âmentü'nün şartlarına inanacağız ve yaşayacağız. Yaşamazsak taklîdî iman olur. Taklîdî iman insanı kurtarmaz. Muhakkak yaşanması lazım. Bir de Âmentü'nün şartlarının kendisinde tecellî etmesi var.

Tecellî etmek ne demektir? Avam, Allah'a inanıyor. Gıyabî imanı var.

Avam kim? İrade sahibi. Buna müptedî de deniliyor.

Bir de müntehî var.

Müntehî: İradesinden kurtulmuş, geçmiş.

Müptedîler Âmentü'nün 6 şartına inanacak ve yaşayacak. Ya müntehîler? Onlar da bunu yaşıyorlar. Avamın gıyabî imanı var. Allah'a secde ediyor. Namaz kılıyor. Allah'ı görüyor mu? Göremiyor. Allah'a ibadet edenlerin hepsinin gönlü bir mi?

Avam namaz kıldığı zaman gönlüne her şey geliyor. Ama huzur sahiplerinin, müntehî âlemine geçenlerin gönüllerine bir şey gelmez. Bunların cesetleri Beytullâh'a yönelmiştir. Bunların kalpleri de yönelmiştir. Ruhların kiblesi Zat-ı Hak'tır.

İnsanın iki kiblesi vardır:

1- Cisminin, cesedinin kiblesi. Beytullâh. Cenâb-ı Hakk'ın İbrahim aleyhisselam'a emredip de yaptırmış olduğu Kâbe.

2- İnsanların ruhunun kiblesi. Herkes o kibleyi bilemez. Herkes o kibleye yönelemez. Avamın hepsi Beytullâh'a yönelir. Müntehî de yönelir oraya. Fakat müptedî cismi ile yönelmiş, Beytullâh'a. Başka bir şeyden haberi yok.

Müntehî her ne kadar cismi ile Beytullâh'a yönelmiş ama, ruhu nereye yönelmiş? Ruhu da Cenâb-ı Hakk'ın zâtına, azametine yönelmiş.

Hz. Ali Efendimiz: "*Ben görmediğim Allah'a secde yapmam.*" demiş.

Ama secdesinde Beytullâh'tan dönmemiş ki. Cismi Beytullâh'a secde yapmamış. Bizler de Beytullâh'a dönüyoruz ama secde etmiyoruz. Zâten Beytullâh'a secde etsek o da küfür. O da bâtil.

Âmentü'ye, müptedî inanıyor ve inancını yaşıyor. Ama müntehî de müşahede var. İnanıldığını görüyor. Görerek yaşıyor. "*Âmentü billahi*" ile başlamasından gıyâbî inancı var. Sona ermesi, müşahedesini inancına şahit oluyor. İnanıldığını görerek yaşıyor.

"*Âmentü billahi: Ben Allah'a inandım.*" İnanmış biz. Müptedî de inanmış. Müntehî de inanmış. Müntehî inanmış olduğu Allah'ı görüyor. Söyleyemez ki görenler. Ben şöyle gördüm, rengi şu idi, boyu şu idi, güzelliği şu idi diyemez ki. Akıllar idrak edemez ki. Cenâb-ı Hak'ta noksan sıfat yok. Mekân yok. Sıfat olmadığı için, mekân olmadığı için, görünür ama söylenmez. Niçin?

Gördüğü nedir bilemez

Kendini yoklar kendini bulamaz

Ne oluyor? Kendi varlığından kurtuluyor. Kendi varlığından geçiyor. Onda yeni bir varlık tecellî ediyor. O varlıkla O'nu görüyor. Gören de kendisi, görünen de kendisi.

Kendini kendi göre kendi bile

Bâkisin edemez gelmez dile

Bunu dile getirirse, zâhire, şeriata muhalif. Küfür. Mansur'u niçin astılar? Burada Mansur değil, Mansur'da tecellî eden bir sıfat; Mansur söylemedi ki... Mansur orada bir âlet oldu. Mansur'un dilinden Hz. Allah konuştu, Hz. Resûlullâh konuştu. Kelâm-ı kibâra bakın:

"*Zât sıfatın aynı mıdır? Değil. Gayrı mıdır? Değil. Aynı da değil, gayrı da değil.*"

Divan, bütün kelâmı kime söylemiş? Râbitaya söylemiş. Râbitadan söylemiş. Râbita Allah mıdır? Allah'tan gayrı mıdır? Değil.

İşte *Âmentü*'nün şartları. Allah'a gıyâbî inancımız var. Meleklerle gıyâbî inancımız var. Kitapları göremiyoruz, bilemiyoruz. Onların da Hak kitabı olduğuna inanıyoruz. Çünkü bu kitaplar Peygamberlere gelmiş. Bu kitaplar elde olmadığı için gıyâbî inanıyoruz. Âlim olmasak, Kur'an'ın manasını bilmesek, ona da gıyâbî inanıyoruz. Hak kitaptır. Hepsini Cenâb-ı Hakk'ın emridir diye inanıyoruz. Peygamberlerin hiçbirini görmedik. Yine onlara da inanıyoruz.

"*Vebi'l kaderi hayrihi ve şerrihi*" Her şeyi, hayır ve şerri Allah halk eder. Buna da inanıyoruz.

"*Ve'l ba'su ba'del mevt*" öldükten sonra dirileceğimize de inanıyoruz.

Bunlara inanmak başka. Bir de yaşamak var. Müntehî bunları yaşıyor, görüyor. Hakke'l-yakîn biliyor. Bilmek birbirinden farklıdır.

İlme'l-yakîn bilirler. Ayne'l-yakîn bilirler. Hakke'l-yakîn bilirler.

İlme'l-yakîn bilen biliyor. Ama bir mesafe var. Ayne'l-yakîn bilen, o mesafeyi yaklaştırıyor.

Yani bilinen bir varlık var. Bunu üç kimse biliyor. Birisi kitaptan okumuş. Uzaktan bunu biliyor. İlmi ile biliyor. Bir de var ki yürümüş gitmiş ona yaklaşmış. Bir de var ki onu tamamen elde etmiş.

Hakke'l-yakîn bilmek: Bilen ve bilinen bir olmaktır.

“Bilen ve bilinen o can değil midir?” diye buyuruluyor kelâm-ı kibârda.

Yani Nakşibendî Efendimiz'in: “*Bidâyetinde Âmentübillâh, nihâyetinde Âmentübillâh.*” demesi bundandır.

Zaten mürâkebe, muvâzene, müşâhede var.

Müşâhede: İnanmak.

Müptedî inancı gıyâbîdir.

Müntehî inancı âşikârdır. İnanıldığını görüyor.

Gıyâbî inancı olan hakikate ulaşıncı ruhu şâhit oluyor. Ruhu görüyor. Hakikate ulaşanlar melekleri de görüyor. İnsan irâdesinden kurtulduktan sonra melekleri de görüyor.

“*Vebi'l kaderi hayrihî ve şerrihî*” fermanında, sebeplerini kaldırırılar. Hakikisini görürler. Kelâm-ı kibârda:

Bu fenâ güzlârı içre fâili mef'ûlünü

Her sıfattan Zât-ı Hakk'ı bilmeyen derviş midir?

“*Her sıfattan*” denilince, bütün cisimler. Sadece insanlar değil, eşya. İnsan hakikate geçince Allah'ın varlığını eşyada seyrediyor. Ama hakikate geçince.

Hakikate insan ne ile geçer? Tarikatla. Şeriat ve tarikatla. Sadece tarikatla da geçilmez. Sadece şeriatla da geçilmez. İkisini de yaşayacak. Şeriat cesetle ilgilidir. Tarikat ruh ile ilgilidir. Ruh ile ilgili ama bizim ruhumuzdan habermiz yok.

Biz, ruhumuzu nasıl yetiştirelim? Şeriatın tamam oldu ise, tarikatını da bir mürşide inandınsa o yetiştirecek. Senin irâden, ancak cesedine geçerlidir. Ruhuna da geçerli değildir. Ama şarttır. Sen bir defa cismini arındıracaksın. Temizleyeceksin. Hayvanî sıfattan kurtaracaksın. Ruha, tahsili kim yaptıracak? Kim nimetine mâlik edecek? Onu kim yetiştirecek, onu kim büyütecek? Meşâyih.

Özün bir pîre teslim et müdâvim ol kapısında

Meşâyihden murad şâhım mürebbî kâmil olmaktır

Meşâyih: Evliyâullâh.

Özünü bir pîre teslim et, kendini teslim et. İnsanın onu sevmesi, inanması, onu büyük görmesi budur. Tarikatın şartlarından birisi teslimiyet. Teslimiyet hepsinin başı.

Sermaye bu yolda heman

Teslim olup şeyhine inan

Sıdk ile Allah'a dayan

Gör olmaz mı ihsan sana

*Hazreti Pîrim delîlimdir halîlimdir benim
Dil sarayı ravza-i beyt-i celîlimdir benim
Ana teslim ettiğim nefis-i zelîlimdir benim
İnkıyâd ettim bıçağa uymuşam İsmail'e*

Yani İsmail aleyhisselam nasıl ki babasına teslim olmuşsa...Cenâb-ı Hak ona kurban gönderdi. Cennetten bir koç geldi. Koç kesildi, onun yerine. İşte onu da zikrediyor.

*Menem Salih şeci'âne
Girip aşk ile meydâne
Getirdim koçu kurbâne
Bu meydan-ı muhabbettir*

Aşk ile meydana girenin nefsi ölüyor. Koç nefsi kesiliyor. Aşk nedir? İnanarak veya severekten, İsmail aleyhisselam nasıl babasına teslim oldu ise, boynunu rızası ile verdi bıçağa. Bağlamışken ellerini çözdürdü.

“Niçin bağlıyorsun baba ellerimi. Ben asi değilim. Karşı gelmiyorum sana. Çöz ellerimi. Bildiğini işle.” dedi. Bıçağa boynunu uzattı.

Şeyh efendiye mürit böyle teslim olursa neye mâlik olur?

Dil sarayı ravza-i beyt-i celîlimdir benim

Dil sarayı evliyâullâhın kalbidir. Beyt-i celilidir (Allah'ın evidir). Teslim olursa eğer, ona malik olur.

Cenâb-ı Hak buyurmuştur:

“Ben hiçbir yere sığmam, Mü'min kulumun kalbine sığarım.”

Mü'min kulumun kalbi denilince: Veliler de Müslüman sınıfında, nebîler de Müslüman sınıfında, avam da Müslüman sınıfında, her insan Müslüman sınıfında. Ama veliler avamdan seçilmiş.

Âlimlerde bir esrâr var ki, âlim olmayanlar bilmiyorlar. Ne var? Onlarda ilim sıfatı var. Onlar Hakk'ı daha iyi biliyorlar. Okumuş oldukları kitaplardan.

Velilerde bir esrâr var ki, âlimler onu bilmiyorlar.

Nebîlerde bir esrâr var ki, veliler onu bilmiyorlar.

Âmentü'nün şartlarını biz inanarak biliyoruz. Ama bir insanın ibadeti olmazsa, bu şartlara inandım demesi yalancılıktır. İnanıyorsa yaşasın. Yaşamıyorsa demek ki samimi olarak inanamıyor.

Hayır ve şer Allah'tan gelir. İnanırım. Buna inandınsa, Ahmet sana ne yaptı? Seni dili ile, eli ile incitti. Senin hakkını gaspetti. Seni dövdü. Mehmet de seni sevdi. İnsanlık etti. Ahmet dövdü. Ahmet'ten bilmezsen, Mehmet sevdi, Mehmet'ten bilmezsen “vebi'l kaderi hayrihi ve şerrihi” fermanına hakke'l-yakîn inandın demektir. Senin müşâheden var. O zaman bütün mecazlar çıktı aradan. Fail-i mecazlar aradan çıktı. Fail-i hakiki göründü sana.

Behlül Dâne varmış. Evliyâullâhtan. Bazı veliler de deli görünürlermiş. Sözleri, işleri, hareketleri deli gibiymiş. Behlül Dâne, Behlül Divâne... Halkın bir kısmı Behlül Dâne diyormuş, akıllı anlamına. Bir kısım halk da Behlül Divâne diyormuş, deli anlamına. Bazıları onun zâhirdeki işlerini,

hareketlerini anlayamadıkları için deli Behlül demişler. Bilenler de akıllı Behlül demişler.

Bu şahıs Abbâsî Devleti idarecisi Harun Reşid'in kardeşi imiş. Harun Reşid yeryüzünün halifesi. O kadar da saltanata düşkün. O kadar da diktatör ki. Dur diyenin durağını kesiyor. Senden bana kardeş olmaz diye Behlül Dâne'yi evinden kovuyor, dövdürüyor. O kadar güçlü bir halife olan Harun Reşid kardeşinden ar ediyor. Hiçbir meslekte çalıştıramıyor. Hiçbir işi yaptıramıyor. Evi yok, barkı yok, işi yok. Ailesi yok. Hiçbir şeyi yok. Koyunlara bile sahip olamadı. Baktı ki olmadı. Bıraktı. Nerde akşam orda sabah. Mekânı yok. Gecesi yok. Gündüzü yok. Ne yiyeyim, ne içeyim yok. Ama halktan sevenler var. Hürmet edenler var. Yediriyorlar, giydiriyorlar. Gençler çocuklar bununla oynuyorlarmış. Alay ediyorlarmış. Bir gün taş atmışlar. Başı kırılmış. Kan akaraktan gidiyormuş.

Rastlayanlardan birisi sormuş.

“Başını kim yardı?”

Hiç ses vermemiş. Cevap vermemiş. Bir başkası sormuş ona da söylememiş.

“Behlül aç mısın?” demiş.

Aç olduğunu işaret etmiş. Götürmüş buna çorba içirmiş rastlayan adam. Çorba içip giderken üçüncü rastlayan adam soruyor.

“Behlül başını kim kırdı?”

Behlül cevap veriyor:

“Çorbayı içiren başımı kırdı.”

“Çorbayı kim içirdi?” diyor.

“Başımı kıran çorbayı içirdi” diyor.

Bunu anlayamıyor halk. Herkes anlayamıyor bunu. Ama “*vebi'l kaderi hayrihi ve şerrihi*” fermanını hakke'l-yakîn gören o imiş.

Ne yapıyor? Başını kırandan bilmiyor. Allah kırdırdı diyor. Çorbayı içirenden bilmiyor. Allah içirdi diyor.

Şu hâlde biz “*vebi'l kaderi hayrihi ve şerrihi*” fermanını tatbik edemiyoruz. İncancımız ancak lalkaka-yı lisanda kalıyor. Kalbimize bir türlü yediremiyoruz bunu. Biz onu becerirsek, bizi sevenle, döven bir olur. Bizi zemmedenle, metheden bir olur. Bize iyilik yapanla, kötülük yapan bir olur.

Âmentü'nün altı şartını yaşamak lazım. Hakikate ulaşan kimse yaşıyor ve inandığını görüyor. Ona şâhit oluyor. Görerek yapıyor. Dahası da var. Kendisi yapmıyor zaten. Kendisinin de bir âlet olduğunu biliyor. Kendi irâdesi, sözleri, hepsi oluyor bir âlet. Âleti ancak ustası çalıştırır.

*Özün bir pîre teslim et müdavim ol kapısında
Meşâyihten murad şâhım mürebbî kâmil olmaktır*

Mürebbî: Yetiştirici.

Meşâyihe teslim olunca o seni yetiştirir.

Peygamber Efendimiz de: “*Benim mürebbim Rabb'im, beni Rabb'im terbiye etti.*” buyuruyor.

Peygamber Efendimiz'i zâhirde bir hoca, bir terbiye eden oldu mu? Hayır. Yetim kaldı, fakir kaldı. Mektep görmedi, medrese görmedi. Zâhirde bir ailesi var. Annesi var, babası var, sülalesi var. Bunlar görünen, bilinen şeyler. Bir sanat, bir şey öğreten olmamış ona. Rabb'ısı onun neyini terbiye etmiş? Ruhunu terbiye etmiş. Ruhuna öğretmiş, ne öğretti ise. İşte meşâyih de müridin ruhunu terbiye ediyor. Ruhuna öğretiyor ne öğretirse. Onun için insanlar tarikatsız hakikate geçemezler. Hakikate geçemezse bir insan kıymetini kaybeder.

Gider bu "Ahsen-i Takvîm" bozulur

Varıp hep yerli yerine düzülür

Bozulur ne olur? Yerli yerine düzülür, ne olur?

Cenâb-ı Hak: *"Biz insanı çok kıymetli halk ettik. Güzel halk ettik. Büyük halk ettik."* buyuyor.

Bu güzellik, bu büyüklük cesedinde midir?

Cesedinde güzellik. Tahsil yaptıysa, güçlü ise, sanatkârsa, cesedindeki güzellik budur. Ama bunlar silinecektir. Yok olacaktır. İnsanlardaki kıymet ruhtadır. Ruhunu ne ile kıymetlendiriyor insan? Şeriat, tarikat ile. Eğer bu olmazsa ruh kıymetini kaybediyor. İnsanlarda dört makam vardır. Bu cesettedir.

Bir de insanları dört eczâdan halk etmiştir Cenâb-ı Hazreti Allah. Bu dört eczânın muhâlif hâlleri var, mutâbık hâlleri var. Bu dört eczâyı insan ne ile tebdil ediyor? Şeriat, tarikat ile tebdil ediyor. Bunları değiştirmese muhâlifdir. Bunlar değişirse mutâbık oluyor. Yararlı, faydalı oluyor. Değişmezse ruha zararlı oluyor. Daima zarar vermekte, ona hakâret etmekte. Yararlı olursa ruhun kıymetini dâima yükseltmekte.

Bu dört madde nedir?

Su, ateş, toprak, hava. Anâsır-ı zıddiyet. Eğer şeriatı, tarikatı olmazsa değiştirmese, bunların zararlı tarafları nedir? Toprağın tembellik vermesi insana. Ateşin insanı kavgaya, nizaha götürmesi. Suyun insanları teşvikçiliğe sevk etmesi. Havanın da insanlara enâniyet vermesi, kibirli yapması. Bunlar ne kadar zararlı? Tembelleri Allah sevmiyor. Tembellikten Cenâb-ı Hak insanları menetmiş. Kitap'ta "battal" diye zikrediliyor. "Battal" ise batmış, batırmış. Demek ki toprak tembellik veriyormuş insana.

Ateş: İnsanları vurmaya kırmaya, kavgaya sevk ediyor. Bunları Allah semavî kitapta yasaklamış. Peygamberimiz yasaklamış.

Su: İnsanları birbirine sürtmek, bulaştırmak, teşvik etmek. Bu da iyi bir şey değil. Zararlı.

Hava: Enâniyet, kibir, benlik sahibi etmekte. Bu da iyi bir şey değil.

Fahrettin Râzî Hazretleri şöyle bir şey yazıyor:

"Oğul diyor, dört şeyden dört şey doğar. Dikkat et! İnatlıktan rüsvaylık doğar. Öfkeden nedâmet doğar. Bir söz söyler bir iş yaparsın, ne ettim dersin. Tembellikten zelillik doğar. Kibirden de düşmanlık doğar."

Bizim dört eczâmız var. Cesedimiz, dört eczâdan halk edilmiş. Dört eczâyı da taşıyor. Bunun bir tanesi eksik olsa yaşayamaz.

Havayı insanlar teneffüs etmezse yaşar mı? İnsanları besleyen bir ısı var. Bu çıksa veya fazlalaşsa yaşar mı? Bunlar cisim göstermiyor ama bunların yetkileri var. Hava sana enâniyet veriyor. Ateş seni kavgaya sürüklüyor. Katı

cisimler; et, kemik, topraktır. Kan vesaire sudur. Su da seni teşvikçi yapıyor. Toprak da seni tembelleğe sevk ediyor. Ama sen bunları tebdil ediyorsun. Değiştiriyorsun. Zâhir tedbirin şeriat. Bir de meşâyihle gidip teslim olmak, ondan almış olduğu hizmeti devam ettirmek. Tarikat bir meşâyihle gidip teslim olmaktır. Zikir talimi almaktır. Bununla ne oluyor? Dört anâsır-ı zıddiyet sana zararlı iken yararlı hâle geliyorlar.

Seni kavgaya, ateşe sevk eden bir ateş var ya, Allah aşkına dönüyor. İnsanları vurup kırayım derken, insanları seviyorsun.

Yaratılmışı severim

Yaradan'dan ötürü

Yaradan: Allah.

Allah'ı sevenler Allah'ın mahlûkunu da sever. Sendeki kavga nizah, vurma, kırma durumu seni uysal bir hâle getiriyor. İnsanlara hürmet ediyorsun. Onları seviyorsun, Allah'ı sevdiğin için.

Allah kavgayı yasaklamış. Allah'ı seviyorsan niye yapıyorsun? Adam öldürmeyi yasaklamış. Niye yapıyorsun?

Toprak sende güzel ahlâk oluyor. 79 ahlâk var sende. 79 ahlâk-ı hamîdeyi elde ediyorsun. Toprak üzerinde her şey yetişiyor. Onun için sende tam bir ahlâk oluşuyor. Ne ile oluyor. Şeriat, tarikat, hakikat. Hakikate geçersen, sendeki zararlı sıfatlar yararlı oluyor. Dünyada insanlara yapmış olduğun zararlı sıfatlar sana dönecek. Yaptığın zarar kendine. Rabb'ına karşı mesul olduğun zararları sen bilemezsin. İşte bu dört eczâ tebdil olunca güzel ahlâkları elde ediyorsun. İç âleminde oluyor bu değişiklik.

Seni teşvik eden su: Allah'ın feyzi oluyor. Nehir gibi feyiz oluyor.

Hava: O sendeki enâniyet, kibir, kendini beğeniyorsun ya. Sende bir hakikat oluyor. Her şeyin mecazından kurtuluyorsun. Her şey sende bir Hak aynası oluyor. Her şeyin hakikatinde o var. Her şey "kün" emriyle meydana geldi. Canlı ve cansız ne kadar cisim varsa "kün" emriyle meydana geldi. Yok idi bunlar. Allah "ol" dedi oldular. Bu eşyaları senin varlığın görüyor. Sen kendi varlığını yitiriyorsun. O zaman hakiki varlık meydana çıkıyor. Kelâm-ı kibâr:

Kakıyıp döğerse artır hubbunu

Sevdiği deriyi çok çiğner debbâğ

Deri ne kadar sert olursa olsun. Ne kadar çirkin olursa olsun. Dabak onun rengini değiştiriyor. Sertliğini gideriyor. Çirkinliğini güzelleştiriyor. Pis hayvanların derisini bile dabak yaptığı zaman değiştiriyor. Onu bile hizmete sevk ediyor.

Meşâyihle gerektir tâbi erler

Sulûke giriben tevbe ederler

Bir mürit deridir. Meşâyih de deriyi değiştiren bir üstattır. Onun anâsır-ı zıddiyetini değiştiriyor. Anâsır-ı zıddiyeti de çile değiştirir.

Çile nedir? Haktır. Onun için Cenâb-ı Hak: "Eşeddü'l belâ" fermanı buyurmuş. Bizim burada bir hissemiz var. Ruha çok zararlı olan anâsır-ı zıddiyetin değişiyorsa işte o zaman ruhun kıymetini buluyor. O zaman terakkî ediyor. Ruh yükseliyor. İrâde sahibindeki sıfatlar, küllî irâdeye geçince değişiyorlar.

***“Muhabbet bağına girdim bu gece,
Açılmış gülleri derdim bu gece,
Vuslatın sırrına erdim bu gece,
Muhabbet doyulmaz bir pınar imiş”***

(15 Mayıs 1990 / Hanımlara)

İnancımıza göre, bir insan düşünerek iş yapmalıdır. Şükür, fikir, zikir. İnsanlarda rahatlık gönül rahatlığıdır. Yer, zenginlik, hiçbir şey insanları rahat ettiremez.

— İnsanların gönlü ne ile rahat olur?

— Gönül Allah'ın mülküdür. Gönül Allah'ı anacak bir yerdir.

Zulüm üçtür.

1- Nefsine zulüm.

2- Karşısındakine zulüm.

3- Allah'a zulüm.

Kul Allah'a zulmedebilir mi? Kul mahluktur. Allah hâliktir. Her şeyi Allah yaratmıştır. Kul Allah'a nasıl zulmedebilir?

Buyurmuşlar ki:

“Gönül Hak Sübhan Allah Hazretleri'ni anacak bir yerdir. Onu koymaz da başkalarını koyarsa bu zulüm değil mi?”

Ama zulüm yine kendisine dönüyor. Bir insanın evi olur. Evinden, başka bir insan zorla, cebbarlık yaparak onu çıkarırsa, onun evini elinden almış oluyor. Burada ne oluyor? Kalbimiz Allah'ın mülküdür. O mülkü sahibine teslim etmezsek, kalbimizi Allah ile meşgul etmezsek, üçüncü zulüm de budur.

Allah'a şükür gönlümüzde tecellî eden Cenâb-ı Hakk'ın nuru sizleri topladı, buraya getirdi. Allah arzunuza ulaştırın. Allah imanınızı, amelinizi muhafaza etsin. Allah muhabbetinizle yaşamak nasip etsin. Muhabbet demek ki Allah sevgisi. Bundan daha büyük bir zevk, daha büyük bir varlık, daha büyük bir devlet, daha büyük bir sıhhat, daha büyük bir nimet olamaz. İnsanlar için en kıymetli şeydir.

Buyuruyor ki:

Eğer âşık isen yâra

Sakin aldanma ağyâra

Yâr: Allah. Ağyâr: İnsanı sevdiğinden ayıran.

Burada yârdan mana Resûlullâh, yârdan mana meşâyih. Meşâyihsiz insan Resûlullâh'a ulaşamıyor. Resûlullâh'ın rızasını kazanamıyor.

Allah sevgisi, Resûlullâh sevgisi, meşâyih sevgisi aynıdır. Hiç fark etmez. Niçin?

Cenâb-ı Hak: *“Habîbim seni seven beni sever. Seni sevmeyen beni sevmez.”* buyuruyor. Hem de: *“Habîbim seni bilen beni bilir. Seni bilmeyen beni bilemez.”* buyuruyor.

Öyle ise, bir insan Peygamber Efendimiz'i sevmeyse Allah'ı sevmez.

*Muhabbetten Muhammed oldu hâsıl
Muhammed'siz muhabbetten ne hâsıl*

Evlîyâların kelâmı bu. Muhabbetten Muhammed (sav) var oldu. Cenâb-ı Hak:

"Habîbim, ben seni en evvel sevgimden yarattım." buyuruyor.

Sevmiş, övmüş, yaratmış.

Bizim de ancak muhabbetimizdir bizi nimetimize kavuşturacak olan. Allah'tan ayrılan ruhumuzu Allah'a ulaştırarak olan. Muhabbetin cismi görünmüyor. Mesela: Gönlümüzde bir Allah sevgisi, bir Allah muhabbeti var. Ama bunun bir cismi var mı, rengi var mı, şekli var mı? Yok, ama bir insan Allah'a ulaşırsa. Evet, Cenâb-ı Allah vâcibü'l-vücûd. Cenâb-ı Hak'ın bir sıfat-ı subûtiyesi vardır. Bir de sıfat-ı zâtîyesi vardır. İnsan Cenâb-ı Hak'ın zâtına ulaşırsa bir varlık görür. Bir varlığa ulaşır. Ama o nasıl bir varlık? Ondan bahsedemez. Onu görür ama gördüğünü söyleyemez. Çünkü niye? Görünen bir şeyin cisim olarak görüldüğünde onun rengi şöyle idi. Tadı şu idi. Şekli şu idi der bir insan. Ama cisim olarak görmezse onun nasıl benzerini söyleyecek? Şeklini anlatacak? Söyleyemez. Onun için bu da haktır. Allah'tan gelen ruhu Allah'a ulaştırınca ne oluyor insanlar? O muhabbetin neticesinde ulaşıyorlar. Allah'ı seviyorlar. Allah'a ulaşıyorlar. Allah'ı görüyorlar. Allah'ı buluyorlar. İşte bu ne ile?

"Habîbim seni bilen beni bilir. Seni bilmeyen beni bilemez."

Zâhirde çok hocalar var. Onlar biliyorlar mı? Biliyorlar Peygamber Efendimiz'i. Onlar ilme'l-yakîn biliyorlar.

Ama: *"Seni bulan Beni bulur."*

Bunlar kimler? Ümmetlikte Sünnet'in tamamen hepsini işleyenler. Kitap'ın ve Sünnet'in tamamen hepsini işleyenler. Kitap'a ve Sünnet'e tamamen bağlanıp da yaşayanlar. Bilinen bir şey tarikatsız bulunmaz. Çünkü niçin? Şeriat, Allah'ın emri. Kitap, sünnet ancak bildiriyor. Bulduran nedir? Bulduran tarikat oluyor. Tarikat! Sen Ankara'dasın. İstanbul'da bir nimetin olduğunu biliyorsun. Bunu ne ile biliyorsun? Okudun veya vaaz dinledin ki, İstanbul'da bir nimet varmış. Herkes bunu bilmiş. Bilmişler ama onu bulmak için ne lazım? Onun yoluna yürümek lazım. Yürüdü gitti, buldu. Buldu ama bir de onu tatmak lazım. Tadamazsa eğer, bulduğundan ne fayda olacak. Onun tadından tadınca zevk alıyor.

Onun için: *"Habîbim seni bilen Beni bilir. Seni bilmeyen Beni bilemez."* buyuruluyor.

"Seni bulan Beni bulur, seni bulmayan Beni bulamaz. Seni gören Beni görür, seni görmeyen Beni göremez."

Allah'ın emirleri böyle.

"Habîbim ben seni sevgimden yarattım. Bütün varlıkları senin için yarattım." buyuruyor Cenâb-ı Hazreti Allah.

Onun için kelâm-ı kibârda:

*Muhabbetten Muhammed oldu hasıl
Muhammed'siz muhabbetten ne hasıl*

Mademki Muhammed (sav), Allah'ın sevgisinden, muhabbetinden meydana geldi ise, sen Muhammed (sav)'i sevmezsen, sen o zaman muhabbet ehli değilsin. Allah'ı sevmiş değilsin. Bir de buyuruyor ki:

*Muhabbetten murad ancak Muhammed hasil olmaktadır
Muhammed'den murad şâhım visâle vasıl olmaktadır*

Visâl: Ulaşmak.

İnsanlardaki muhabbetten maksat Peygamber Efendimiz'i kazanmak. Onu bulmak. Onu buldunsa eğer, bu sefer isteğine ulaşacaksın.

Ama bu istek hangi istek? Dünyadaki istekler değil veya âhîret istekleri değil. İstek nedir? Vuslat. Neye ulaşmak? Allah'a ulaşmak.

Allah'tan başka hiçbir şey insanı tatmin etmez. Ama insanların nefsi var. Ruh var. Nefsi dünyada her şeyi ister. Çok şeyi elde eder ama, yine tatmin olmaz. Yine doymaz. Şunum olsun der, elde eder. Bunum olsun der, onu da elde eder. Ama yine tatmin olmaz. Ama bunlar aldatici oluyor. Âhîret de bir arzudur insanlarda. Âhîretin karşısında dünya bâtıldır. Mademki âhîretin karşısında dünya batıl, Allah bize akıl vermiş. Bir inancımız var. *Hakkı bâtılı* bize seçtiymiş. Biz Hakka sahip olalım. Bâtıla niçin sapıyorsun? Hakka sahip olursak, Allah'ın nimetine rahmetine sahip olacağız. Bâtıl olana sahip olursak azap göreceğiz. Çünkü bâtıl yasak olanlar... Hak olanlar ise Allah'ın emirleri, Allah'ın emirlerini işlersek hakka sahip oluruz.

Mesela bakınız; bunlar olmuştur: Hz. Musa Kelîmullâh'ı Allah ne ile denedi? Firavun'un sakalını yoldu Hz. Musa. Firavun Hz. Musa'yı öldürtmek istiyor? Bütün doğan çocukları öldürttü. Ama Musa'nın annesi onu, Firavun öldürmesin diye sandığa koydu. Nil'e attı. Nil de götürdü Firavun'un köşkünün önüne getirdi. Firavun onu aldırttı. Öldürmek üzere iken, Asiye validemiz öldürtmedi. O, Allah'a inanmış yetişkin bir hanımdı. Onu kurtardı. Hâlbuki o zamanki âlimler, sihirbazlar:

"Bu yılki doğan çocuklardan biri seni öldürecek, saltanatını elinden alacak." demişlerdi. Firavun o kadar tedbir aldı ki... Bütün doğan çocukları cellatlara öldürttü. Hz. Musa'nın annesini de Cenâb-ı Hak sezdirtmedi. Bildirmedi. Kimse bilemedi ki bu da hamile. Bu da çocuklu hiç bilen olmadı. Doğunca da ağladığı duyulur, görülür diye Nil'e attı. İşte Firavun onu aldırttı. Büyütüldü. Firavun'un sakalını yoldu.

"İşte bu çocuk beni öldürecek." dedi. Olayın sonunda Cebrâil (as) kanadını vurdu. Çocuk altın yerine ateşe uzandı öldürülmedi.

Bizim de önümüzde tepsi içerisinde bir tarafta ateş var. Bir tarafta altın var. Allah'ın emirleri var, nehiyleri var. Emirleri tuttunsa altını aldın, kurtuldun. Nehiyleri yaptınsa ateşe uzandın, yandın. Allah'a çok şükür bizi inananlardan halk etmiş. Ya ehl-i küfür yaratsa idi hâlimiz ne olurdu?

Bazılarının da nüfuslarında dini, mezhebi İslâm diye yazıyor. Zannediyorlar ki bunların nüfusları onları kurtaracak. Kurtarmaz. Nüfus kâğıdı insanları kurtarmaz. Cisim insanları kurtarmaz. Ancak emire uymak insanları kurtarır. Emir de Kur'an. Çünkü Kur'an Allah'ın emri. Ancak Sünnet insanları kurtarır. Sünnet ne? Resûlullâh'ın yaşantıları. Kim Resûlullâh'ın yaşantısını örnek alarak yaşadı ise kurtuldu.

Çünkü Peygamber Efendimiz ne buyuruyor:

“Ben ümmetime iki şey bıraktım. Kitap ve Sünnetimi bıraktım. Kitap ile Sünnetime sarılanlar, Nuh’un gemisine binip kurtulanlar gibi kurtulurlar. Kitap ve Sünnetime sarılmayanlar küfür deryalarında boğulurlar, giderler.”

60 yaşında da olsa, 30 yaşında da olsa değişen ne olur ki? Değişen nedir? Eğer mükellef olmadan ölürse, o insan azap görmez. Kim olursa olsun. Hristiyan, Mecûsi, taşa tapan, ne olursa olsun. Eğer mükellef olmamışlarsa Cenâb-ı Hakk’ın emri bunlara tecellî etmiyor.

Cenâb-ı Hakk’ın emri 15 yaşında olanlara tecellî eder. 15 yaşından sonra insanları kurtaran ne olacak? *Kitap, Sünnet*. Peki kurtulamayacak olanlar? Kitap’ı, Sünnet’i yaşamıyorsa hemen ölsün. Yaşayacaksa Kitap’ı, Sünnet’i, yaşasın ki kurtulsun. Bunların hepsi inanca bağlı. İnanıcı ve imanı kurtaracak olan şey nedir? Amel. Amelsiz iman kurtulmaz. Şu hâlde iman ile amelin birleşmesi gerekir.

İman: İnançtır, inanmaktır.

Amel: İnancını yaşamaktır.

Neye inanmış? Günaha inanmış. Günahattan kaçacak.

Neye inanmış? Sevaba. Onu yapacak.

Neye inanmış? Harama. Ondan kaçmazsa sadece inanmak onu kurtarmaz.

Neye inanmış? Helale. Helale koşacak. Helal lokma arayacak.

Neye inanmış? Şerre. Şerden kaçacak. Kaçamazsa kurtulamaz. Bu insanların Cenâb-ı Hak niçin halk etmiş?

“Biz insanları, cinleri halk ettik ki bizi mâbud bilsinler.” buyuruyor.

Bildiren Allah. Mademki Cenâb-ı Hak böyle buyuruyor, bu müşrikler niye bilmiyorlar onu? Bu müşrikler niye Allah’ı bilmiyorlar? Ağaçlara, insanlara, taşlara tapıyorlar. Onlara Allah iman nasip etmemiş. İlm-i ezelde bunlar inanmamışlar. “*Elestu bi Rabbikum?*” fermanına onlar “*Belâ*” dememişler. İnananların ruhu “*Belâ*” demiş. Allah’ın varlığına inanmak, Allah’a ortak koşmamak demek. Taşlara, putlara, insanlara tapanlar Allah’a ortak koşmuş oluyorlar. Ehl-i küfürle ehl-i şirk aynı şeydir, hiç değişmez.

Ehl-i küfür: Allah’ı inkâr eden.

Ehl-i şirk: Allah’a şirk koşan, ortak koşan.

Ehl-i iman Allah’a inanıyor ama, Allah’a isyan ediyor. Bunlar kimler? Bizleriz. Yani bu cemaat değil. Ama bu cemaatin hepsinin bir ailesi var. Kardeşi var. Evladı var. Mütemâdiyem şikâyetler geliyor. Babası oğlundan, hanımı kocasından, bir başkası başkasından şikâyet ediyor. Tabii ki bunların bizi etkilemesi lazım. Allah’a yalvarmamız lazım:

“*Yâ Rabbî, Sen hidâyet et. Yâ Rabbî, Sen zamanımızın fitnesinden, serrinden bizleri kurtar. Aile efradımızı fesat ümmetten etme.*”

Fesat ümmet: Azaptan kurtulamayacaklar. Şimdi fesat ümmet zamanı.

Ehl-i nâr: Yolunu, izini kaybetmiş. Yolu izi nedir? Kitap, Sünnet. Fesat ümmet kim? Kitap’ı, Sünnet’i yaşamayan. Nasıl oluyor? Haram yiyor, işliyor. Helale hiç meyletmiyor.

Peygamber Efendimiz’in bir emri var. Buyuruyorlar ki:

“*Ümmetimin zamanında öyle bir an gelir ki onlardan ribâ yemeyen kalmaz. (Ribâ: Faiz) Yemeyenler varsa tek tük onların da burnuna kokusu girer.*”

Buradaki cemaatin şeriatı ve tarikâtı var. Allah'a şükür, ibadetiniz, ameliniz de var. İnancınız, amelinizle buraya toplandınız. Buraya geldiniz. Fakat hanenizde beyiniz, oğlunuz, kızınız var. Bunlar günahattan kaçmıyorlar. Haramdan sakınmıyorlar belki. Haram nedir? Mükellef olmuş, 15 yaşına girmiş, örtünmemiş. Hatta kız çocuklarının daha da erken örtünmesi lazım. Başını açınca her gün her saat günah işliyor. Allah yasaklamamış mı? Yasaklamış. Bu herkesin evinde var mı? Var. Bundan nasıl kurtulacağız? Bir taraftan Allah'a sığınacağız. Bir taraftan da onun önüne geçmeye çalışacağız. Tavsiye edeceğiz. "Yapma kızım, günahdır. Haramdır. Bak gençler de ölüyor. Ölür gidersin, ölmezsen de günah kazanacaksın." diyeceğiz. Sonunda yine öleceksin denilecek. Bir oğlumuz var mesela: Cami tanımaz, cemaat tanımaz. Gidiyor meyhanelerde günah işliyor. Buna da mâni olacağız. Bu günahattan belki bir kâr elde ediyor. O kazancı eve getiriyor. Hâlbuki onun kazancı helal değil. Buna da engel olmak lazım. Yine de çok şükür ki Allah bizi, sizi, bu cemaati, ehl-i Sünnet olarak halk etmiş. Fakat İslâm'da cihad var: dille cihad, kalbî cihad.

Dille cihad: bu cihad herkes için vardır. Çünkü Allah'ın emridir. Kadında da var bu cihad, erkekte de var. Sen bir annesin. Hanım olarak kızlarının tesettürüne hâkim olacaksın. Ama "Ne yapalım, bu zamanda herkes böyle!" demekle sen bundan kurtuldun mu sanıyorsun? 15 yaşına kadar, mükellef oluncaya kadar ne yapacaksın? Bunun tesettürünün üzerinde duracaksın. Ama 15 yaşına girdi. Mükellef oldu veya evlendi. O zaman senden çıktı. Allah senden sormaz.

Onun için Salih Baba'nın divanında bir kelim vardır:

Eğer simurgu ankasın gurabın yanına varma

Hakikat andelibi ol gözünü gülden ayırma

Gurab: Karganın ismi, karga pistir. En pis hayvan.

Simurgu anka: O kadar temiz bir kuş ki pisliğe yanaşmak değil, pisliği gördüğü yok.

Andelib: Bülbül

Pis şeyler nerede olur? Zeminde, karada olur. O karaya inmiyor ki, pisliği görsün. Bu hayvan havada yaşıyor. Neslini bile havada üretiyor. Yumurta yapıyor. Cıvcivini uçuruyor. Cenâb-ı Hak onu öyle yaratmış. Aşağıya inmiyor.

İşte bu kelimada nakşîlerin ruhu, nakşî müritlerinin ruhu simurgu ankaya benzetiliyor.

Gurab kim? Şeriatı, tarikâtı olmayan. Şimdi gurab evlerimizde değil mi? Sen namazı kılarırsan beyin kılmazsa, senin dersin var, beyinin yoksa sen simurgu anka'sın, beyin gurab. İşte o zaman ne yapmak lazım? Allah'a sığınmak lazım. Bir taraftan da cihad. Yani onlara neme lazım değil de ikaz yapmak lazım. Tavsiyede bulunmak lazım. Bir taraftan da üzölmek lazım. Bir taraftan Allah'tan hidâyet isteyeceğiz. Dua edeceğiz. Bunu yapacağız.

Yani şeriatı, tarikâtı olan bir kimsenin cismi de ruhu da temizdir. Şeriatı, tarikâtı olmayan bir kimsenin de o kadar pistir, gurabtır.

Eskiden Hacc'a vapurla gidiyorlarmış. Gidişleri gelişleri altı ay sürüyormuş. Hacca gidecek kimsenin vapuru buluncaya kadar yürümesi gerek. Yürümese vapuru bulamaz. Yürüdü. Vapuru buldu. Binecek, vapuru

bulduktan sonra da yürümesi gerekmez. Vapur giderse onu Hacc'a götürecektir. Yoksa vapurun içinde dolaşsın dursun. İşte burada vapuru buluncaya kadarki kısım şeriatdır. Burada vapurdan mana meşâyîhtir. Mademki vapur sana deryayı geçiriyor. Menzile ulaştırıyor. Evliyâullâh da seni varlığından kurtarıyor. Bir vapur oluyor. Uçak oluyor. Seni Allah'a ulaştırıyor. Herkesi gelip uçak evinden almaz. Vapur evinden almaz. Uçağa binmek için havaalanına gideceğiz. İşte şeriat ancak insana bir vasıta buldurur. Tarikat ise Allah'a giden vasıta. Tarikatı bulamamışsa bir insan, Allah'a giden vasıtayı bulamamıştır.

İnsanların ruhu Allah'tan gelmiş ama yine bir vasıta ile gelmiş. Vasıta ile gelinen yere ancak vasıta ile gidilir. Bu vasıta da şeriat, tarikat, hakikat.

Hakikat nedir? Cenâb-ı Hakk'ın varlığıdır. İnsanların ruhundadır. Ama ruhu nimetine mâlik edersek, ruhu nimetine ulaştırırsak, biz de bir hakikat sahibi oluyoruz.

Şeriat, Kitap, Sünnet... Tarikat da Kitap, Sünnet'tir. Ama biz Kitap'ı, Sünnet'i bilemiyoruz. Kitap'ı, Sünnet'i kim biliyor? Âlimler biliyor. Ama bu zamanda âlim bozulmuş.

Âlim bozulmazsa âlem bozulmaz. Ama hakikat sahipleri mevcuttur. Onlar da gizleniyorlar.

Cenâb-ı Hakk'ın emri öyle. Tarihler boyunca, küfür hâkim olunca ehli-ıman gizlenmişler. Küfrün dalgasında kalmışlar. Bazı zamanlarda iman hâkim olunca bu sefer her şeylerini aşikâr etmişler. İmanlarını aşikâr etmişler. Burada iman denilince: Avâmın bir imanı var. Velînin de bir imanı var. Nebîlerin de imanı var. Şimdi nebîlerin zamanı geçmiştir. Ama vâris-i enbiyâ var. Kıyamete kadar devam edecek. Onlar da iman sahipleri. Onlar da gizlemişler imanlarını. Biz de gizlemek mecburiyetinde kalıyoruz. Etrafımızda, çevremizde küfür varsa, gizliyoruz. Ailemizde varsa yine gizliyoruz. Küfür dolu bir ailenin içinden genç bir erkek veya kıza Allah iman nasip etmiş. Bir de idrâki var. Bu genç annesinin, babasının yanında ailesi içinde cehennemde yaşıyormuş gibi yaşar. Çünkü bunun bir inancı var. İnancını yaşamak istiyor. Ailesi mâni oluyor. O da gizlemek mecburiyetinde kalıyor. Hak olan tarikatı hanım almış beyinden gizliyor. Oğlu babasından gizliyor. Kardeşinden gizliyor. Akrabasından gizliyor. Ama gizlemek ona üzüntü veriyor. Azap veriyor. İnanan, inancını serbestçe yaşamak ister.

*Bahrîler ummâna daldı pek çoğaldı dehrîler
Böyle mülhidler ile bahs-i dîne dalmak da güç*

Bahrî: İlim sahipleri. Dehrî: İlim sahibi olmayanlar.

Şimdi onların ilmi de yok. Bildiklerini de yaşayamıyorlar. Niçin. Bir ülkeyi idare eden âmirlerdir. Şimdiki düzen ise küfrün düzenidir. İslâmî düzen yoktur. Makamlara işyerlerine kendi adamlarını getiriyorlar. Mesela: Hoca olan bir kimse dururken, hoca olmayan kimseleri getirip koyuyorlar. Öyle âlimler var ki söz sahibi değiller. Makam mevki sahibi değiller. Çekilmişler evlerinde oturuyorlar. Şimdiki âlim geçinenler ne yapıyor? Halkı bölüyorlar. Süleymancı, Nurcu, Işıkcı, şucu, bucu diyerek. Çok sapık düşüncede olanlar var. Mesela cuma namazı kılmayanlar var. Kılmayın diyenler var. "Bu hocaların peşinde namaz kılınmaz." diyenler var. Bunların İslâm'a zarardan, bölücülük ve tahribattan başka bir şeyleri yoktur.

Meşâyihlerin kisvesine de yalancılar girdiler. Onları da aramak çetin. Onlar da gizlendi. Ama arayan bulur. Bir kul Allah'ına sığınsa, bir doğru yolu Allah ona buldurur. Zamanımızda işte Allah bize buldurmuş. Şimdi zamanımızda küfür veya bâtil tarikatlar var. Peygamber Efendimiz'in emridir:

“Tefrika yapmayın, bölünmeyin, parçalanmayın.”

Tefrika zamanına ulaştınızsa hakkı nerede gördünüzse oraya gidin. Şimdi hepsi de benimki hak diyor. Biri öbürünü bâtil sayıyor. İslâm'da böyle bir şey olur mu? Ancak birleşmek var. Ancak, şeriat, tarikat var. Evet şeriat, tarikat var. Evet, şeriat zâhirde birleşmeyi emrediyor. Birleşin. Tefrikaya düşmeyin, kim ki tefrikaya düşüyorsa Kitap'tan Sünnet'ten ayrılmış.

Bir de Peygamber Efendimiz'in bir emri var:

“Ümmetim 73 fırka olacak. Bunların bir tanesi fırka-i nâciye, 72 tanesi fırka-i nâr.”

Yani 72 tanesi ateşe gider.

“Ya Resûlullâh bu fırka-i nâciye hangi fırka?” diye soruyorlar. Buyurmuş ki:

“Kitap'a ve Sünnet'e sarılan. Benim ve ashâbımın izini izleyen.”

Öyle ise *Kitap* da birleşmeyi emrediyor. Ayrılmayı yasaklamış. Dikkat edin. *Sünnet* de birleşmeyi emrediyor. Demek ki tefrika yapanlar *Kitap*'tan, *Sünnet*'ten ayrılmışlar. Ama ne yaptıklarından haberleri yoktur. Bunlar niye bölünüyor ve bölüyorlar? Birincisi benlik. Benim demek, İkincisi menfaat. Lider olurum, geçinirim.

Allah'a şükür biz ayrılmıyoruz. Şeyh Efendimiz'den de öyle gördük. Bizim cemaatimizde siyaset konuşulmaz. Her partiden cemaat vardır. Fazla aşırı partici olanlar da bırakıyor. Sertlikleri gidiyor. İki ayrı zıt partiden olanlar birbirlerine sevgi ile bağlanıyorlar. Kardeş oluyorlar.

Cenâb-ı Allah da öyle istiyor. Allah için bir araya gelin. Allah için konuşun. Bir mecliste siyaset konuşulursa, Allah için konuşmuş olur mu? Demek ki çok ölçüler var. Fırka-yı nâciye kimdir? Çok belirtileri var. Zaten söylenmiş ve buyurulmuş:

*Yetmiş üç fırkanın sertâci benem
Kangısına sorsam der “nâci benem”
Bildim ki cümlenin muhtâci benem*

Yetmiş üç fırkanın başı benim ama, hangisine sorsan bizim elimizden alıyorlar. Hepsinin muhtacı biz isek. Biz Allah'a sığınalım. Başka bir kelâm da buyuruyor ki:

Hazreti Şeyhim'den giymişem tâci

Bu taç nedir? Şeyh Efendi hangi müridin başına taç koymuştur? Hangi bir Müslüman gitmiş de bir yetkili meşâyih'ten ders almışsa, işte onun başına taç konulmuş.

*Hazreti Şeyhim'den giymişem tâci
“Ved-Duhâ” yüzüdür “vel-Leyli” saçı
Olmak isteyenler fırka-i nâci
Ziyaret eylesin pîrlerimizi*

Bunu söyleyen ehl-i dil. Ehl-i kelâm. Mademki bu nimeti Cenâb-ı Hak bize ihsan etmişse bunun kadrini bileceğiz. Bir defa inancımızı, şeriatımızı, tarikatımızı yaşayacağız. Şeriat nedir? Allah'ın emirlerine uymak. Bildiğin kadar günahlardan, şerlerden, haramdan kaçınmak.

Tarikat: Meşâyihin hizmetinde bulunmak.

Bunların büyük nimeti var. Bunlarla hakikate ulaşacaksın. Bir kelâm var ki:

*Kabiliyet bizde olmazsa meşâyih neylesin
İster ise mürşidi olsun Muhammed Hazreti*

Ne kadar benim şeyhim büyüktür, ben onun müridi oldum desen de zâhirde bir eksikliğin varsa sen ondan istifade edemezsin. Asla sana sahip olmaz. Ama bir de bâtın vardır. Zâhirde suyu üfürerek içerler ama meşâyihleri yoktur.

İnsanların nimeti nedir? Nerden geldiğini bilsin. İnsanlar Allah'tan gelmiş. Allah'a nasıl ulaşırlar? Şeriat, tarikat, hakikat, mârifet. Hakikate geçince insanlar ruhlarını gelmiş olduğu makama ulaştırmışlardır.

*Gönlüme nakşoldu hubb-u cemâli
Terk eyledim cümle hep kil ü kâli
Dünya-perestlerin çok ise mâli
Bizim de imam-ı zamanımız var*

Hakikate ulaşan bir kimse artık dünyayı da atmış. Âhireti de atmış. Başkaları yer, içer, köşklerde oturur. Uçaklarla gezer. Bunlara hiç meyletmez o kişi. Bir eski çul veya hasırda oturur da en yüksek en lüks yalıda oturuyormuş gibi. Çünkü onun ruhu Allah'a ulaşmak istiyordu. Ona dünyada iken ulaşanlar olur. Ru'yetullâh haktır. Çok büyük âlimler bâtil oldular. Niçin? Ru'yetullâhi inkâr ettiler. Tarikatı olmadan insan hakikate ulaşamaz. Hakikate ulaşamazsa ru'yetullâh'a mazhar olamaz. Ru'yetullâh demek, Cenâb-ı Hakk'ın cemâlini görmektir. Ama bunu ruh görüyor. Cisim görmez. Ama cismin de iki gözü vardır. Bir de kalbin gözü vardır. Kalbinin gözünü ancak tarikat açar. Ancak meşâyih açar. Tarikatta hizmet görecektir, himmet alacak ki meşâyih onun gözünü açsın.

Aç basîret aynimiz ferdâya salma bizi

Kime diyor? Meşâyihine. Kalp gözümüzü aç da ayrılıkta bırakma bizi. Sıfat aynı mıdır? Değil. Gayrı mıdır? Değil.

Sıfattan mana: Hz. Allah. Sıfattan mana: Hz. Resûlullâh.

Ama Resûlullâh Allah mı? Değil. Allah'tan ayrı mı? Değil. Evliyâullâh da böyle. Evliyâullâhın ruhu, Allah'ın zâtının ruhudur. Evliyâullâhın cesedi de Ravza-yı Mutahhara'dır. Zâttan mana insanların ruhu. Sıfattan mana insanların cesedi. İnsanların sıfatı yok mu? Sıfat-ı subûtiye var mı insanlarda? Allah'ın da sıfat-ı subûtiyesi var mı? Yani 8 sıfatı var mı Cenâb-ı Hakk'ın? İnsanlara da vermiş bu 8 sıfatı.

İnsanlar bu 8 sıfatı Allah yolunda harcarsa, bu mecâzi olan 8 sıfatını hakikate tebdil ederse ne olur? Nereye varır? Neye mâlik olur? Vahdet-i vücud diye dillerde söylüyorlar. Ama özünden haberleri yok. Bilinmeyen kelâmları söylemekte de bir fayda olmaz. Niçin?

*Ehl-i aşkın sözlerin alıp satan âşık mıdır
İçini görmez sarayın vasfeder dîvârını*

Bir de şu vardır. Bir insan söylemiş olduğu sözden haberdar olmazsa, yalancı oluyor. Onun için tasavvufun bazı kelâmları var ki bunu ancak yetkilisi söyler. Yetkili olmayan söyleyemez. Yetkili olmayan söylerse halkı tefrikaya düşürür. Halkı inkâra götürür. Ama yetkili olan bir kimse onun izahını yapar ve insanı şüpheye düşürmez.

*Çok kulak verme bu halkın ekseri deccâlidir
Hak Teâlâ'nun kelâmı Hazret-i Kur'an'a bak*

*Sordular ruhtan Resûlullâh cevâbın vermedi
Ol Ebul-Ervâh iken setrettiği hemyâna bak*

*Birtakım dehrî oturmuş akl u rûhtan bahseder
Halkı idlâl eyleyip söyleştiği yalana bak*

Herkes ruhtan bahsedemez. Peygamber Efendimiz bildiği hâlde bahsetmedi. Peygamber Efendimiz ruhların babası. Sizler kaç tane evladınız varsa onların özelliklerini iyi bilirsiniz. Bir annenin, babanın evladını bildiği gibi, hatta daha net olarak, ruhları bildiği hâlde sormuşlar da cevap vermemiş.

Yalnız Cenâb-ı Hak, âyeti kerimeyle bildiriyor:

“O ruhtan soranlara de ki: ‘Ruh Rabb’imin emrindedir.’”

Onun için ruh burada masum. Mesul olan cesettir. Ama ruhu da mesul ediyor. Ceset mesul olunca ruh da mesul oluyor. Niçin? Bir insan cesedini düzeltmezse, temizlemezse, pis olursa, bu ruh pis cesette yaşıyor ya, ceset ruhun kalıbı yahut da Cenâb-ı Hak o pis ceseti çirkin bir cisimle kaldıracak. O ruh yine onun azabını görecek. Onun için ruh mâsum. Mesul olan cisimdir. Cisim ise nefistir. Ruha zulmeden nefistir. Evet bu cismini insanlar temizlerse, pak ederse, Cenâb-ı Hak bu sefer ona pâk bir cisim halk edecek. O cesedi ile ruh cennete gidecek. Bakınız ne yaptı? Ruhunu kurtardı. Ama öbürü ruhuna zulmetti.

Birtakım dehrî oturmuş akl u ruhtan bahseder

Dehrî: Bilmeyenler.

Oturmuş ruhtan konuşuyorlar. Onların gördükleri ruh değildir. Onların gördükleri cinlerdir. Bunlar söyledikleri yalanla halkı doğru yoldan saptırırlar.

Allah'a çok şükür. Cenâb-ı Hak bize öyle bir ihsan vermiş ki... Şimdi öyle tarikatlar var ki Allah korusun. Çok günah işliyorlar. Günahı da mübâh sayıyorlar. Haramlara helaldir diye itikat ediyorlar.

Bizim tarikatımızda çok ihsanlar var. Onun için Salih Baba:

Çok ihsan var bu ihsandan içeri

demiştir. Çok şükür. Cenâb-ı Hak bizi, zamanımızda bâtil bir tarikata, yalancı bir meşâyihе rast getirmemiş.

Bunların hepsinin başı: Allah bizi Müslüman halk etmiş. Bunlar hep ondan kaynaklanıyor.

En büyük nimetimiz: Cenâb-ı Hak bizi Müslüman halk etmiş. Yeme maddelerinin içerisinde en büyük madde ekmektir. Bunu şöyle izah edelim. Ne

kadar yeme maddesi olursa olsun ekmezsiz yenmiyor. Her şeysiz olur, ekmezsiz olmaz. Ekmek olunca diğerleri olsa da olur, olmasa da olur. Cenâb-ı Hak ekmeği nimet olarak halk etmiş ama insanlar ona katkı istiyor. Bu neye benziyor? Cenâb-ı Hak bizi Müslüman halk etmiş. Ekmeğimiz budur. Katığı nedir? Biz İslâm'ı yaşıyoruz. Ama ibadetimiz amelimiz ne kadar olursa olsun. Allah'tan gelen hastalığa razı olmak ibadetlerin en makbulüdür. İnsan ne kadar ibadet yaparsa yapsın hastalıktan dolayı aldığı ecir hiçbir ibadetten alamaz. Ama razı olacak. Razı olmazsa o kadar ecirini alamaz.

"Hasta olmayan vücutta, hayır yoktur." diye hadis-i şerif vardır. *"Eşeddü'l belâ"* fermânı var.

Allah'tan gelen bela ne ile geliyor? Hastalıkla geliyor. Fakirlikle geliyor. Mâişet darlığı. Bir de zillet. Yürek oynatması. Zaten dünyanın azapları da bunlardır. Bir âyeti kerime var, namazda okunur:

"Rabbenâ a'tinâ fid dünyâ haseneten ve fi'l-âhireti haseneten ve gınâ azaben-nâr"

Bunu bilenler salavatlardan sonra okuyorlar. Namazı selamlarken son tahiyyatta okunur. Meali, manası:

"Yâ Rabbî, dünyada, âhirette bizi nârdan, azaptan koru. Dünyada, âhirette hayır hasenât işleyenlerden eyle."

Bu âyetin rumuzlu tarafı da var. Hayır, hasenâtı kim işler? Sağ olanlar işler. Ölüler işleyemezler. İnsan kendi isteği ile vücudunun herhangi bir yerine ateşi tutsa da yaksa haramdır. Günah-ı kebâirdir. Dünyada âhiretteki azaptan alıkor diye isteniliyor. Dünyanın azapları: Fakirlik, hastalık ve zillettir.

Üç kimsenin öldükten sonra da defteri kapanmıyor. Defterine sevap yazılıyor. Kim bunlar? Sadaka-yı câriye işleyenler. Neler bunlar? Çeşme, cami, köprü yaptırmış. Medrese yaptırmış, okul, hastane yaptırmış. Onlar çalıştığı müddetçe amel defteri kapanmıyor. Bir başka sadaka-yı câriye hangisi? Sâlih evlat yetiştirmek. Sâlih evlat hangisi? Oğlunu okutmuş âlim yetiştirmiş. O da açmış medreseyi, hocaları yetiştiriyor. Âlim yetiştirmiş oğlunu, o da hafızları yetiştiriyor. O hafızlar da hafız yetiştiriyor. O da sadaka-yı câriye oluyor. Oğlunu meşâyih yetiştirmiş. O da meşâyihler yetiştiriyor. İşte insanlar böyle eserler bırakıyorsa defterleri yine kapanmıyor.

Halka hizmet gören müesseseler yaptırılınca veya katkıda bulununca da defterler kapanmıyor. Bir insanın tahammül edemeyeceği bir hastalık azaptır. Tahammül edemeyeceği fakirlik, bu da azaptır. Dayanamayacağı bir zillet, bu da azaptır. Bunlardan kurtuluş var mı? Yok, olamaz.

Hadis var:

"Dünyada Müslümanlara rahatlık olmaz."

Rahatlık olmayacaksa işte, bizim hastalığımız olur, geçim darlığı olur, yürek oynatması olur, olur, olur... Bunlardan maksat Rabb'imizi tanıyalım. Rabb'imize sığınalım. Bir de burada Cenâb-ı Hak bizi mecbur tutuyor. Bize bu gibi şeyleri vermiş ki biz ona sığınalım. Çünkü bu nefis öyle bir şey ki rahatlıkta Rabb'ini unuttur. Rahat ve safahat içerisinde olunca Rabb'ini unuttur. Sığınamaz Rabb'isine.

Fakirlik, zenginlik, hastalık, sağlık, varlık, yokluk, münteherler için değişmez. Aynıdır. Ama irâde sahipleri için böyle değil. Biz de mademki irâde sahibiyiz. Ne yapacağız? Hastalıktan kurtulmıyorsak, dünyada âhirette nârdan, azaptan koruması isteniliyorsa, Allah seni hastalıktan korur.

Nasıl korur? Sana tahammül verir. Sabır verir. O zaman o hastalıktan sen şikâyetçi olmazsın. Acısını, ağrısını duymazsın. Duyarsın ama fazla acı ve ağrı duymaz Cenâb-ı Hak. Amennâ ve saddaknâ.

Hâşâ, öğünmek için değil de örnek olarak anlatıyorum:

1983'te büyük bir ameliyat geçirdim. Apandist patlamış. Doktorlar Erzurum'a havale ettiler. Şeker de var. Gittik Erzurum'a. Apandist ameliyatı gibi değil. Büyük açtılar, içeriyi temizlemek için. On bir tane dikiş. 3 saat 45 dakika sürdü. Çıkardılar. Getirdiler. Kırk sekiz saat geçti. Açtılar yarayı. Apseli yara. İki yumruk girer içeri. Başlangıçta akşam sabah günde iki defa pansuman yaptılar. Birkaç gün sonra günde bir defa yapmaya başladılar. Fakat her pansumanı bir ameliyat sayıyorlar onlar. Çürümüş, kararmış ya... Hep temizliyorlar. Âletlerle çekiyorlar. Sururi Bey vardı doktor. Asistanlar var. Mete Bey var doçent. Bana özel ilgi gösteriyorlardı. Her gelen pansuman için yaklaşıncı:

"Hacı dede canımı yakacağız ama kurtuluş için gerekiyor." diyorlardı. On gün yara açık kaldı. Beş gün burnumdan hortumu almadılar. Sekiz gün ağzımdan bir şey vermediler. Serum verdiler. Sonra hortumu aldılar. Serumu aldılar. Her gelen üzülüyordu. O hortum öyle acı veren bir şeymiş ki... Fakat itimat edin ben onun da acısını duymadım. Hatta doktora bu hortumu alın diyenler olmuş. O da alamayız demiş. Bağırsaklarda hiç hareket yok. Fitol koyuyorlar, ilaç veriyorlar. Hiç hareket yok. Bir ara gidip geliyorlar.

"Gaz yaptın mı?"

"Yok yapamadım." Ama karnıma sanki taş doldurmuşlar. Beton gibi semsert. Doktorlar gidip geliyorlar, hepsi ilgileniyorlar. On günden sonra yarayı dikiyorlar, kermelerini tamamen kazıyorlar. Taze et çıkarıyorlar ki kaynasın diye. Mete Bey başlarında. Şaban Bey ve diğeri iki tarafta. Kazıdıktan sonra dikmeye başladılar. O âlet ne ise zorla geçiriyorlar ipliği biri bir taraftan biri bir taraftan geçiriyorlar. Tabii bizi bayılmadılar. Mete Bey sordu:

"Hacım acıyor mu?"

Ben hiç ses etmedim. Üç defa sordu. Acıyor da demedim. Acımıyor da demedim. Mete Bey hoca, Şaban Bey asistan ona takdir etti.

"Ne sorup duruyorsun, bu soru sorulur mu? Hacı'ya Allah acısını göstermez."

Cenâb-ı Hak, ne kadar ömür verirse o kadar yaşayacaksın. Genç, ihtiyar her ne ise, her hastalığa ilaç buluyorlar, kansere ilaç bulamıyorlar. Ecel ne ise o olacak. Ama yine de Cenâb-ı Hak şifâ verdikten sonra verir.

Velilerde yetki vardır. Kullanırlar veya kullanmazlar. O da emirle oluyor. Bu zamanda bu gibi yetkiler velilerden alınmış. Ancak müridinin imanını ve amelini muhafaza etmek ve onu terakkî ettirmek, onu ru'yetullâh'a mazhar etmek için yetkisi vardır. Diğer yetkiler alınmış.

*Müttakiler kisvetine müddeiler girdiler
Muhtefî oldu erenler arayıp bulmak da güç
Bahrîler ummâna daldı pek çoğaldı dehrîler
Böyle mülhîdler ile bahs-ı dîne dalmak da güç*

Müttekî: Takva sahibi. Onların suretine takva olmayanlar girdiler.

Dehrî: Yalancı. Âlim değil. Olsa da ilmîni yaşamıyor.

Bahrî: Âlim, ulemâ, erenler, yetişmiş kişiler.

Onları arayıp bulmak güç. Bizim tarikatımızın büyükleri harikuladelikler göstermişler. Çok yakın zamanımıza kadar. Şimdi bunlar yok işte, olmuyor.

Nizamettin Hâmuş isminde bir zat, nakşî Halifelerinden. Bir müridi varmış. O müridin de babası Padişah'ın köşesinde oturur, ona fetva çıkarırmış. Nizamettin Hâmuş biraz zayıf cisimli ve ihtiyarca imiş. Padişahın kadısı hastalanmış. Kurtulacağı da yok. Oğlu da telaşla çarşıya çıkıyor. Kefen filan almak için. Şeyh Hazretleri'ne rastlayınca:

“Nedir oğlum senin bu telaşın?” diyor.

“Babam ölüyor, can veriyor. Hazırlık yapıyorum.” diyor. O da râbita yapıyor. Gözünü kapatıp açıyor.

“Git, haydi. Onu aldım zımmıma. Ona hayat verip yaşatacağım.” diyor.

Kendi hayatından hayat veriyor ona. 20 sene yaşıyor. 20 seneden sonra bu mübareğin oğullarına iftira ediyorlar. Tutuklamak istiyorlar. Oğulları kaçıyorlar. Babasını götürüyorlar Padişah'ın makamına. Huzura oturuyor. Râbitada imiş. Padişah gelip geçince hiç bakmamış. Padişah daha da sinirlenmiş gitmiş yerine.

“Getirin şu dervişi.” demiş. Getirmişler. Kadı karşısında. Padişah buna kötü kötü laflar söylemiş. Bu da dinlemiş. Beklemiş ki suçlu olmadığını kadı müdafaa etsin. Kadı müdafaa etmeyince:

“Padişahım müsaade eder misin sana bir çift söz söyleyeceğim.” diyor.

Padişah da söyle manasına parmağını kaldırıyor.

“Ben Müslüman'a inandınsa hoş. İnanmadınsa elinden ne gelirse yap.” diyor.

Öyle demesi ile bundan bir azamet görünüyor. Saray sallanıyor. Onun celâlinden Padişah'ın dudağı patlıyor.

“Bırakın, bu dervişin suçu yok.” diyor.

Oradan çıkıp giderken yine o müridi rast geliyor ona. Padişah'ın kadısının oğlu. Diyor ki:

“Ben senin hatırın için kendi hayatımdan hayat verdim. Babanı zimmetime aldım yaşıyordu. O beni Padişah'tan korumadı. Ben de onu zimmetimden bırakıyorum.” diyor.

Mürit hiç tereddüt etmiyor. Dört tane adam alıp gidiyor Padişah'ın yanına. Bakıyorlar ki makamında ölmüş. Alıp getiriyorlar.

Meşâyihler İsevî meşrep, Musevî meşrepli oluyorlarmış. Hz. Ömer meşrebinde, Hz. Ebubekir meşrebinde oluyorlarmış. Hz. İsa hiç kimseye kızmazmış. Hz. Musa kızarmış. Hz. Ebubekir kızmazmış. Hz. Ömer celâllenirmiş. Bunların birbirinden farkı var mıdır? Yoktur. Burada bizim anlayacağımız meşâyihde celâl sıfatı da vardır, cemâl sıfatı da vardır. Eğer meşâyihde cemâl sıfatı varsa, o affedici olur. Dünyada olsun, âhirette olsun,

affedici olur. Bazı yatırlar da çok büyük bir zât olur. Giderler orada günah işlerler. Bir şey olmaz. Daha küçük bir meşâyihin türbesinde günah işleseler, ona hakaret etseler, söz söyleseler çarpar onu. Muhakkak onlara bir ceza verir. İsevî meşrepli, Hz. Ebubekir meşrepli olanlar affediyor.

Bir de göl meşrepli, derya meşrepli buyuruluyor. Derya meşrepli olan her şeyi hazmediyor. Derya hiçbir şeyi bulandırmadığı gibi, göl meşrepli olanlar bulandırıyor. Derya meşrepli olan meşâyih, her ne kadar onun aleyhinde konuşulsa, zâhirine zarar verilse onu affediyor. Göl meşrepli olursa, birisi ona dokunan söz söylese, tarafına, etrafına, akrabasına bir söz söylene affetmiyor. Muhakkak bir tokat yer. Canını da malını da, imanını da götürür. Muhakkak bir tokat yer. Onların tokatı öyledir. Bunlar Cenâb-ı Hakk'ın cilveleri. Bunlara akıl ermez.

Evliya-yı Kebîr isminde Mekke'de kalan bir meşâyih varmış. O abdallar sınıfındaymış. Evliyalarda sınıf sınıf olur. Kabiliyetlerine göre sınıflar olur. Bu şahıs nefis yoluyla terakki etmiş. Fazla ibadet yapmakla, riyâzet yapmakla terakki etmiş. Yıllar boyu oruç tutuyormuş. Senede beş gün, yani haram olan günlerden başka hepsini tutuyormuş. Beş günün birisi Ramazan Bayramı'nda, dördü de Kurban Bayramı'nda tutmayı yasaklamış Cenâb-ı Hak. Haram oluyor. Bunların haricinde hep oruç tutuyor. Dağarcığında arpa kırmasını koyuyormuş. Bir defaya mahsus olmak üzere koyuyormuş. Bir defaya mahsus. Dördüncü parmağını da asla kullanmıyormuş. İftar edeceği zaman çanağın içerisinde bulunan zezem ile karıştırıp içiyormuş. Başka hiçbir şey yemiyormuş. Ekmeği, gıdası beslenmesi hepsi de bu imiş.

*Meğer hâb-ı gafleteydim uyandım
Cümle esmâlardan renge boyandım
Bâb-ı müsemâda kaldım dayandım
Azalarım âh u figân eyledi*

İnsan esmâ nurundan geçiyor da sıfat nurundan geçemiyor kolay kolay. Sıfat nurundan geçiyorsa kurtardı kendini. Tarikatın son makamına ulaştı. Sıfat nurunda Allah göstermesin enâniyet oluyor. Kendisinde bir büyüklük görüyor. Eğer oradan geçiyorsa zât nuruna geçiyor ki tarikatın son makamı. Geçemiyorsa Allah korusun düşmesi oluyormuş. Mürşitsiz olursa orada kalıyor veya düşüyor. Mansur gibi ipe asılıyor. Düşme de böyle oluyor. Allah korusun. Mürşit olursa gidiyor, geçiyor. Geçemeyecek olursa, şeriatla başı gidecek ki (zâhirde) günahı kurtulsun.

*Kıyamazsan bâş ü câna uzak dur girme meydâna
Bu meydânda nice başlar kesilir hiç sorar olmaz*

*Bak şu Mansûr'un işine halkı üşürmüş başına
Ene'l Hakk'ın firâşına düşenlere timâr olmaz*

Şems'in şeyhi tâ Tebriz'den Hz. Mevlânâ'ya irşad memuru yolluyor. Şems gibi kaç tane irşad memuru varmış. Çok varmış.

“Mevlânâ'nın ilmi onu perdeliyor. Kim gidip onu ilminden geçirecek. Kim gidip ilmini elinden alacak da onu irşâd edecek?”

Şems:

“Ben giderim.” diyor.

“Git! Başlı gide, başsız gelesin.” demiş şeyhi.

Bu tarikatta, tasavvufta BEN kelimesi yok. Ben kelimesi varsa o daha yetişmemiş, olgunlaşmamış.

Ben var yâr yok

Yâr var sen yok

Yâr: Allah.

Ben: İnsan varlığı

İnsanın varlığı kalkmadıktan sonra *yâr*ı bulamaz. *Yâr* var ise kendi varlığı yok. Demek ki *ben* kelimesi yok. Aşkın sonu mahviyettir. Eğer orada sükût etseymiş, onu gönderecekmiş. Sağlam gidip, sağlam gelecekmiş. Şems’in vücudu, kesilen başını almış gitmiştir. Orada kan damlaları görülmüş. Olabilir, bu olmuştur.

Câfer-i Tayyâr, Hz. Ali Efendimiz’in büyük kardeşi. Tebük Savaşı’nda Allah ona yeşil nurdan kanat verdi. Cesedi ile uçtu. Herkes gördü. Kafir, mü’min herkes gördüler. Onun için Câfer-i Tayyâr ismi verildi. Peygamber Efendimiz ona dua etti. Onun için onda da o hâl tecellî etti. Peygamber Efendimiz namazını kılariken Hz. Ali Efendimiz küçük bir çocukmuş. Hz. Ali Efendimiz’i küçükken Peygamber Efendimiz aldı, büyüttü. Namazda sağ yanında iken Peygamberimiz’in amcası Ebu Talip deve ile bir yere gidiyormuş. Câfer de terkisinde imiş. Bakıyor ki Peygamber Efendimiz namazda. Yanında Hz. Ali.

“Oğlum sen de dur namaza, gitme.” diyor. Sol tarafına da o duruyor. Devenin üzerinde kalıyor. Peygamber Efendimiz selam verince bakıyor ki sağ tarafında Hz. Ali, ondan haberi var. Sol tarafına bakıyor ki Câfer yanında. Daha başını Câfer’den çevirmeden diyor ki:

“Ya Cafer! Allah sana şahadet rütbesi versin. Nurdan iki kanat versin. Göklere tayyar edesin. Şehit olasın.” diyor.

Tebük Muharebesi’nde Peygamber Efendimiz önce dört kumandan gönderdi. Dört bin kişi ile dört kumandan gönderdi. Onlar orada şehit oldular. Gönderirken şöyle buyurdu:

“Zeyd kumandanınız olsun. Zeyd şehit olursa, Abdullah kumandan olsun. Abdullah şehit olursa, Câfer kumandan olsun. Câfer şehit olursa, Hâlid bin Velid kumandan olsun.”

Herkes anladı ki bu üç kişi orada şehit olacak. Hâlid bin Velid olmayacak. Gerçekten orada bu üç kişi şehit oldu. O sırada Hâlid bin Velid düşündü. Resûlullâh bu kişilere işaret verdi. Bize işaret vermedi. O hâlde muharebeyi üstlendi. Savunma ile değil de gerileme ile ne kurtardı ise kurtardı.

İşte Tebük Muharebesi’nde, yeşil nurdan kanatları ile, cesedi ile herkes Câfer’in uçup gittiğini gördüler. Hatta şöyle: Muharebede sağ eli düşüyor. Sancığı sol eline alıyor. Çünkü sancakta *“La ilâhe illallâh Muhammedün Resûlullâh”* yazılı. Sol elini de düşürüyorlar. İki dizinin arasına alıyor, yere düşmesin diye. Şehit olunca kendisi uçup gidiyor. Sancak yere düşüyor.

Evet. Tasavvufun bazı kelamlarını zâhir ehli bilmiyor. Bu kelâmları bilmeyenler izah etmesin. Bazıları vahdet-i vücuttan bahsediyorlarmış.

Vahdet-i vücud büyük kelâmdır. Söz ederseniz boğulursunuz. Vahdet-i vücudu ancak yaşayanlar bilir. Yaşamayan ondan bahsedemez. Beyazıd-ı Bestâmî olmuş da... Hz. Ali Efendimiz vahdet-i vücud olmuş da:

“Ben görmediğim Allah’a secde etmem.” demiş. Mansur, vahdet-i vücud olmuş da *“Ene'l-Hak”* demiş. Onlarda aşikâr olmuş. Her veli, oradan geçiyor. Zaten oradan geçmezse veli olamaz. Fakat onu oradan ustası geçirir. Nakşibendî Efendimiz buyuruyor ki:

“Abdülhâlik evlatlarından bir tanesi olsaydı, manevî evlatlarından, yetiştirdiklerinden bir tanesi olsaydı, Mansur’u ipe vermezlerdi. Geçirirlerdi.” Nakşibendî Efendimiz’in zuhurundan sonra nakşilerin hepsi geçmişler, oradan. Onun için:

*Mansur değil can söyledi
Cân içre cânân söyledi
O ruh-u sultan söyledi
Keşf eyleyip esrârını*

O esrârını keşfetti. Onu muhafaza edemedi, aşikâr etti. Aşikâr ettiği için başı gitti. Ama imanından bir şey gitti mi? Yok. Onu zâhirde darağacına astılar ama, asıldığı şey Peygamber Efendimiz’in sakalının teli idi. Ya Muhiddin-i Arabî hazretleri?

*Gör n’eyledi Muhyiddîn’i
Boğazlanıp aktı kanı
Dosta fedâ kıldı canı
Hiç bozmadı ikrârını*

Muhyiddîn-i Arabî Hazretleri ayağını vurup demiş ki: *“Sizin taptığınız Tanrı, benim ayağımın altındadır.”* Öyle deyince bu Allah’a şirk koşuyor diye asmaya götürüyorlar.

Demiyor ki: *“Benim ayağımı vurduğum yerin altında hazine var. Çıkmazsa beni o zaman asın.”*

O aşikâr etmedi. Çünkü yasak. Hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

“Siz gönlünüzde neyi besliyorsanız sizin mâbudunuz odur.”

O insanlar da parayı çok seviyorlarmış. Parayı çok sevdikleri için, onlara karşı *“Siz parayı çok seviyorsunuz, o da benim ayağımın altında”* demek istemiş. Hazine varmış. İçinde külliyetli altın varmış. Son anda demiş ki: *“Beni asıyorsunuz ama bir yazı yazacağım ona ilişmeyin.”* demiş. *“Sin Şin’a dahil olunca Muhyiddîn’in sırrı aşikâr olur.”* diye yazmış.

*Dosta fedâ etti cânı
Hiç bozmadı ikrârını*

Yavuz Sultan Selim, Şam’ı fethedince bu yazıyı görüyor. Padişah tabii ki akıllı. Düşünüyor: *“Sin ben, Şin bu şehir, işte geldim. Bunu araştırın.”* diyor.

“Şeyhi bilen var mı? Şeyhi bilen var mı?”

Araştırılıyor. Şam’ın kenar mahallesinde, yıkık dökük gecekondu gibi bir evde fakir, düşkün 85 yaşlarında bir ihtiyar biliyor bu olayı. Ama Yavuz’un

Padişah olduğunu bilmiyor. Ona çıkıyor: “*Sen niçin o zındığı soruyorsun?*” diyor. Parayı duyunca ihtiyar:

“*Biliyorum.*” diyor, gösteriyor.

“*İşte buraya vurdu ayağını.*” diyor.

“*Açın şurayı.*” diyor. Açıyorlar ki altın çıkıyor. Külliyyetli miktarda altın. Mevlânâ Alaaddin’in şeyh efendisi Saadeddin-i Kaşgarî Hazretleri, evlâd-ı Resul’den ve 32 tane halife irşad etmiş. Mevlânâ Alaaddin Hacc’a gitmeden evvel aralarındaki mâceraları şöyle:

Çok âlim olduğu için dinî mecmualar yazıyormuş. 32 halifesinin hepsinden daha üstün. İlminden dolayı. Bir bahar mevsiminde kitabını tamamlamış. Şöyle bir gezmeye çıkıyor. Giderken şeyh efendisinin tekkesinden geçiyor. “*Şeyh Efendim’in bir elinden öpeyim.*” diyor. Zâhirde şeyh efendisine mecmua yazdığından hiç söz etmemiş. Ama o kerameti ile onun gönlündekini bilmiş. demiş ki:

“*Mevlânâ Alaaddin mecmua mı yazıyorsun?*” demiş. O da:

“*Evet.*” demiş.

“*Amel işlemek istiyorsan Allah ile meşgul ol. O sana yeter.*” demiş. Ama bu ona ait. Bu kadar âlimler var. Onlar için değil. İslâm’a hizmet vermişler. Onlara değil. Mevlânâ Alaaddin böyle bir makama gelmiş ki kitap yazmak ona mâni oluyormuş. Sonra tekrar sormuş:

“*Mevlânâ Alaaddin, köyü gezmeye mi gidiyorsun?*” demiş. O da:

“*Evet.*” deyince:

“*Sen eğer köyü gezmeye gidiyorsan Allah’tan gafilsin. Eğer Allah’tan gafil değilsen niçin gezmeye gidiyorsun?*”

Bir gün de Mevlânâ Alaaddin *Mesnevi* okuyor. *Mesnevi* dört kitaba tercümedir.

“*Nedir o elindeki?*” diyor.

“*Mesnevi...*” diyor.

“*Mevlânâ Alaaddin o Mesnevi’yi okumakla bir şey anlayamazsın sen.*” diyor. Âlim olan bir kişi niye anlayamasın? *Mesnevi* de Arabî, Farişî hepsi karışık.

Buna rağmen diyor ki:

“*Sen Mesnevi’den bir şey anlayamazsın. Öyle çalış ki o Mesnevi’deki manalar senin kalbinden doğsun.*” buyuruyor.

Bir gün buyurmuş ki:

“*Mevlânâ Alaaddin şüphe yok ki Cenâb-ı Hazreti Allah eşyayı ‘ve hüve bi külli şey’in muhît’*” Mevlânâ âlim. Mevlânâ korkmuş.

“*Yok, yok.*” demiş şeyhi.

“*Ben seni sınıdım.*” Cenâb-ı Hazreti Allah ‘*ve huve bi külli şey’in alîm*’. ‘*Ve hüve bi külli şey’in muhît*’ demek, azameti ile eşyayı halk ve ihâta etmiş oluyor. ‘*Ve hüve bi külli şey’in alîm*’ demek. Eşyayı ilmiyle halk etmiş oluyor.

Cenâb-ı Hak eşyayı ihâta etmiş olduğu zaman, insan eşyayı kullanamaz. Ama insan kendi varlığından kurtulunca eşya da yok oluyor. Kendisinin bulunmadığı yerde hiçbir şey olmaz ki zaten.

“Varlığı olmayan bir insan eşyayı nasıl kullanabilecek?” Bunu yine hazmedememiş. Bunu üç defa tekrar etmiş. İşte bu arada Hacc’a göndermiş. Hacc’a gönderirken demiş ki:

“Hac’da Abdülkerim isminde bir evliyâullâh vardır. Abdallar sınıfından. O hiç et yemez. Hep oruç tutar. Ondan çok faydalanırsın. Tavaf, sa’y, hac farizalarından kalan boş zamanlarında onun sohbetini kaçırma. Onun sohbetinde bulun.” demiş.

Bu gitmiş Hacc’a. Tavafını, sa’yını yaptıktan sonra, Hacc’ın zamanını bekliyor. Ertesi sene, tekrar başlasın diye. Boş zamanlarında Abdülkerim Efendi’nin sohbetine devam ediyor. İlk görüşmede elini öpüyor.

Diyor ki:

“Ben Buhara’dan geliyorum. Şeyh Efendim’in sana selamı var.”

“Ha siz Acemsiniz!” diyor. Hangi tarikattansınız diye sorup, öğrenince:

“Ha siz Azizlersiniz!” diyor.

(Bizim tarikatın bir ismi de Azîzân Tarikatı. Azizler tariki. Bir ismi de Nâzenîn tarikatı... Kibâr demek.)

“Be efendi, sizin şeyhiniz hayatta mı?”

“Hayatta efendim. Selamı var.”

Selamı alıyor:

“Siz şeyhinizin huzuruna geldiğiniz zaman ne ifâde eder, ne emreder?” diyor.

“Biz şeyh efendimizin her huzuruna gittiğimizde bize şu emri buyururdu:

Bizim huzurumuza geldiğiniz zaman gönlünüzden bütün her arzuyu, bütün düşünceleri, hepsini çıkarın. Sadece Allah’ı kalbinize alın. Allah’ı anarakta gelin.”

“Eee, siz ne dersiniz?”

“Biz sükût ederiz.”

“Siz ne dîn-u himmet insanlarmışsınız.” diyor. Yani himmet alamamışsınız. “Himmetten mahrum kalmışsınız.” diyor.

“Peki efendim, ne dememiz lazımdı?” diye soruyor.

“Şeyhinize niye diyemediniz ki: Biz Allah’ı bilemeyiz. Biz Allah’ı fehmedemeyiz. Biz sizi biliriz.”

Âyetler var, hadisler var, açıklanıyor. Evliyâullâhın eli, kudret elidir. Kelâm-ı kibârda ne geçiyor?

Elinde var iken fırsat geçirme ede gör gayret

Tuta gör bir yed-i kudret olunsun menzilin bâlâ

Bâlâ: Yüksek.

Ruh ile yükselir. Ruh yüksek bir yerden gelmiş. Bir kudret eli tut. Allah’ın zâhırde bir eli var mı? Nasıl biz onun elinden turalım? Ama Evliyâullâhın elinden tutan, kudret elinden tutmuş olur. Sıdk u sadakatle tutmalı.

Dest-i kudretiyle tuttu elimden

Mâsivâlar ref’olundu dilimden

Halâs oldum ayrılıktan ölümünden

Katre iken bahr u umman eyledi

İşte böyle. “Siz ne himmetten mahrum kalmış insanlarsınız? Biz Allah’ı bilemeyiz biz seni biliriz.” demediniz. Ondan sonra, orada kaldığı müddetçe sohbetlere devam ediyor. Birçok maceralar oluyor aralarında. Birisi de şu:

Büyük bir cemaat var. Şeyh onlara sohbet ediyormuş. Zâhir ulemâdan bir kişi sohbe karışıyor. Soru açıyor. Soru açınca sohbet kesiliyor. Sorularını cevaplandırıyor. Sükût geçtikten sonra sohbe başlıyor. O kişi yine soru soruyor. Neticede:

“Soru sordum ama vermiş olduğunuz cevaplar beni tatmin etmedi.” diyor. Ama bu arada soru sordukça sohbet kesiliyor. Cemaat da bundan mutazzır oluyor.

“Benim şüphem var, tatmin olmadım.” diyor.

Bu sefer şeyh efendi dizlerinin üzerinde doğrularak:

“Nedir şüphem?”

Demesi ile adam ölüyor. Celallenenek söylemiş. Sohbet dağılıyor. Cemaat dağılıyor. Bizim büyüklerimizden Mevlânâ Alaaddin Hazretleri bu durumu görüyor. Gönlüne geliyor ki: “Bu hocayı affetseydi de bu hoca ölmeseydi.”

Burada sohbetimizin konusu: Celâl meşrep, cemâl meşrep, Hz. Ebubekir meşrepli, Hz. Ömer meşrepli, İsevî meşrep, Musevî meşrep, derya meşrepli, göl meşrepli. Bu olayları anlatıyoruz ki, iyi anlaşılın. Muallakta kalmasın. Nakşibendî Efendimiz de buyurmuştur: “Tasavvufta şüpheye düşülecek kelimeleri iyice biliyorsanız, anlatın. Açıklansın. Ama bilmiyorsanız anlatmayın. Ağzınıza çok büyük lokmayı almayın, boğulursunuz.”

Şimdi burada Mevlânâ Alaaddin Hazretleri’nin gönlüne geliyor. “Meşâyihdir, affetseydi.” diye. Büyüklüğe o yakışır, diye düşünüyor. O sırada meşâyih onun gönlünden geçeni biliyor:

“Be Acem, benim de sana bir sualım var. Cevabını ver.”

O da toparlanıyor.

“Buyurun efendim” diyor.

Şeyh Efendi buyuruyor:

“Kabzası yere gömülmüş, iki tarafı keskin sivri bir süngü. Deli bir insan, bağır açık, gelip o süngünün üzerine düşerse, süngü onu deler. Süngünün ne kabahati var burada?” diyor.

“Efendim, tabii ki süngünün kabahati yok.”

“O hâlde bizim ne kabahatimiz var? Biz Hak ile meşgulüz burada. O geldi bize çattı. Çarptı ve parçalandı.” diyor.

Demek ki şimdi burada cemâl vardır, celâl vardır. Cenâb-ı Hakk’ın cemâli ve celâli vardır. Amennâ.

Cemâlinden ne doğuyor? Hayır doğuyor ‘ve bil kaderi hayrihi ve şerrihi’ hayır ve şerri Allah halk ediyor. Ama Allah’ın şerre rızası yoktur. Halk ettiği için, inanıyoruz. Şer işleyene rızası yok. Cezası var. Hayır işleyene mükâfatı var. Bunu da bildirmiş Cenâb-ı Hak. Allah’a itaat edenler Allah’ın cemâl sıfatına sahip oluyorlar. Cemâl sıfatının tecellîsi ile hayrı da işliyor. Ameli de işliyor. Her nimete mâlik oluyor. İsyân edenler Allah’ın celâl sıfatına sahip oluyorlar. Her bir günâhi ve isyânı işliyorlar. Cezaya da çarpılıyorlar.

Bir de bir gün mübarekler Beytullah'ı tavaf ederken, Mevlânâ Alaaddin bakıyor ki bir rüzgâr esiyor. Beytullah'ın örtüsü bir taraftan havalanıyor. Oradan bir nur görünüyor. Ama öyle bir nur ki, gönlünü alıyor.

Mevlânâ Alaaddin, şeyhin sohbeti ile Beytullâh arasında bocalayıp kalıyor. Hayal ettiği nuru Beytullâh'ın örtüsünden göreceğini zannediyor. Bir gün yine şeyhin sohbetini dinlerken Beytullâh'ın örtüsünden tecellî eden nuru hayal ediyor. Ama gidiyor göremiyor. Geliyor sohbet dinlemiyor. O gönlünde iken sohbeti dinlemiyor. O zaman şeyh efendi diyor ki:

“Her zaman, her yerde tecellî eden bir nûr-i hakikati, insanlar sadece Beytullâh'ın örtüsünden mi görürler?” diyor.

Elini ne tarafa uzatırsa o taraftan görünüyor. Duvar mı var? Duvardan. Direk mi var? Direkten. Adam mı var? Adamdan. Bina mı var? Binadan. Taş mı var? Taştan. Her şeyden görüyor nuru. Bakıyor ki, hiç eşya yok. Kendi de yok. Bu nurun içinde kendisi de yok oluyor. O zaman şeyh efendi:

“Mevlânâ Alaaddin. Şüphe yok ki, Cenâb-ı Hak, eşyayı, azameti ile ihâta etmiştir. Bunlar kimler için? Şeyh Abdülkerim Efendi için.”

Lâ mâbûde illallâh

Lâ maksûde illallâh

Lâ mevcûde illallâh

Hatta bu zikirdir. Ama bize göre değildir.

‘Lâ mabûde illallâh’ makamdır. Müritte bir sıfattır. Bize göre, burada iken *‘lâ maksûda illallâh’* makamını düşünmek küfürdür. Küfürden mana yalan söylemek. Yalan söylemek günah değil midir? Kâzib oluyor. Allah'a yöneliyor. İbadet yapıyor. Namaz kıldığı zaman bir insan, onun gönlüne Allah'tan başka bir şey gelmiyorsa, maksûdum Allah demekle kâzib değildir.

Ama herhangi bir ibadeti yaparken gönlüne başka bir şeyler gelirse, *benim maksûdum Allah* demekle yalancı oluyor. Maksûdu Allah ise gönlüne Allah'tan başka bir şey gelmeyecek. Allah'tan başka bir şey düşünmeyecek.

Lâ mevcûde illallâh makamı: *“Lâ maksûde illallâh”* makamında *“Lâ mevcûde illallâh”* derse küfürdür. Yani mevcûdâta Allah derse küfürdür. Ama o makam onda tecellî edince, kendi cismi yok oluyor. Eşyanın cismi yok oluyor. Kim var? Allah'ın azameti var.

Allah'ın tecellî zâtı var. Zât'ının nuru tecellî eder. İnsanlar esmâ nurunu isimlerden görür. Sıfat nurunu cisimlerden görür. Zâtının nurunu isimsiz, cisimsiz görür. Bir insanın kendi cismi ortadan kalkmazsa, kendi varlığından kurtulmazsa, eşyanın varlığı ortadan kalkmazsa, o varlık görünmez.

Zengi Ata'ya rastlayan üç mürit meşâyih aramak üzere yola çıkıyorlar. Medrese ilmini bitirmişlermiş. Zengi Ata ikamet ettiği köyün sığırlarının çobanı imiş. Çıplak ayakları ile dikenlerin üzerinde otları yoluyor. Bu durumu görüyorlar. Selam veriyorlar. Selamı alınca:

“Siz, hoca mısınız?” diyor.

“Evet.” diyorlar.

“Peki nereye gidiyorsunuz?”

Onlar da diyorlar ki:

“Buhara’da zâhir ilmini bitirdik. Bir meşâyih arıyoruz ki kalp ilmini okuyalım.”

Zengi Ata:

“Siz beş dakika durun. Nereden bir mürşit kokusu alırsam size haber vereyim.” diyor.

Ne yapıyor? Bir doğuya doğru derin bir nefes alıyor. Batıya, kuzeye, güneye dört bir tarafı kokladıktan sonra bir de kendi vücudunu kokluyor.

Diyor ki onlara:

“Dünyanın her tarafını kokladım. Ancak sizi irşad edecek mürşidi bu siyah gövdede buldum.” demiş.

Birincisi olan Seyyid Ata’ya hemen inanmış.

“Amennâ ve saddaknâ. Nûrunu bu siyah gövdede gizlemiş olabilir.” diye düşünmüş. Diğer ikisi Uzun Hasan Ata ve Bedir Ata:

“Şu dudağı uzun Arap’a bak.” diye kalplerinden geçiriyorlar.

Tabii ki yüzüne karşı söylemiyorlar. İlk defa inanıp teslim olan Seyyid Ata irşad oluyor. Diğerleri yedi sene geçtiği hâlde bir türlü irşad olamıyorlar. O kadar hizmetini görüyorlar. Çalışıyorlar. Zengi Ata’dan şefaht istiyorlar. Sonra irşad oluyorlar.

Ubeydullâh Hazretleri’nin de macerâları var. Hâdiseleri var. Çok meşâyihler tanımış. Çok meşâyihlere hizmet etmiş. Onlara teslim olamamış. Onlar tasarruf edememişler. Güçleri yetmemiş. Peygamber Efendimiz Hazretleri’ni rüyasında görmüş. Dağın dibinde bütün ervâh toplanmış.

“Gel Ubeydullah. Beni sırtında şu dağın tepesine çıkar.” diye sesleniyor. Çıkarırken de diyor ki:

“Ben sende bu kuvvetin olduğunu biliyordum. Ama ervâhın görmesi için böyle yaptırđım.” diyor.

Bir gece de rüyasında Şah-ı Nakşibendî Hazretlerini görüyor. Ona çok sevgi bağları ile bağlanıyor. Zâhirde görmemiş. Ona rüyasında, tasarruf etmesinde, nazar etmesinde, keyf-i yâb oluyor.

Nakşibendî Efendimiz’e gönül vermiş. Ubeydullah Hazretleri’ne, Alaaddin Attar Hazretleri ve Nizamettin Hamuş Hazretleri bir türlü tasarruf edemeyince, o artık Taşkent, Semerkant, Azerbaycan, Maveraünnehir, bütün oraları geziyor. Hiçbirisine kendisini teslim edemiyor. Ama bunlara da hizmetleri olmuş. Nihâyet Nakşibendî Efendimiz’in halifelerinden olan Yakub-i Çerhî Hazretleri’nin müritlerinden birisi ile bir yerde karşılaşıyorlar. Onu seviyor.

“Sen kimsin, neredensin?” diye soruyor. O da:

“Ben Yakub-i Çerhî Hazretleri’nin evladıyım.” diyor.

“Ben zaten onu arıyorum. Nakşibend Efendimiz’in elinden tutanı arıyorum.” diyor.

“Müridini bu kadar sevdimse meşâyihini göreceğim.” diyor. Gidiyor. Fakat biraz fakirmiş. Geç gidiyor. Yakub-i Çerhî Hazretleri:

“Niye bu zamana kaldın?” diyor.

Bir süre geçince celâl sıfatı gidiyor. Cemâl sıfatı geliyor. İyi karşılamaya başlıyor. Sohbet arasında diyor ki:

“Tut bu elden. Nakşibendî Efendimiz’in eli.”

Nakşibendî Efendimiz buyurmuş ki:

"Senin elinden tutan benim elimden tutar. Sana biat eden bana biat eder. Senin kabulün benim kabulüm. Senin reddin benim reddimdir."

"Tut bu elden." diyor. Tutmuyor.

Çok bir arzu ile sevinerek gitti. Tutmuyor. Niye tutmuyor?

Yakub-i Çerhî Hazretleri'nin yüzünü sevmemiş. Zâhirdeki yüzünü sevmemiş. Aşikâr etmiyor ama çekiyor elini tutmuyor.

İçinden diyor ki: *"Ben bu yüzü sevmemişim. Ben bu yüze râbîta yapamam."*

O zaman Çerhî Hazretleri:

"Bu yüzü sevmeyince, râbîta yapamazsan, şu yüze râbîta yap." diye işaret yapıyor. Yüzünden perde kaldırıyor. Manevî yüzünü gösterince kendisinden geçiyor. O kadar hâl görmüş. O kadar tasarruf güçleri ile karşılaşmış. Fakat o yüze dayanamamış. Bayılmış, düşmüş. Ayılınca:

"Tut." demiş. Tutmuş o zaman elini. O anda irşad etmiş.

Demiş ki:

"Sen müritleri üç yönden Allah'a götürürsün.

1- Cezbe yolu,

2- Nef 'i isbat yolu,

3- Şugül-ü bâtın yolu..."

Şimdi başka tarikatlar şugül-ü bâtınî kabullenmiyorlar. Küfür sayıyorlar. Ama bizim tarikatımızda şugül-ü bâtınla da irşad ediyorlar. Ama şugül-ü bâtınî onların anladığı gibi değil. Bakınız Salih Baba nasıl ifâde ediyor:

Bilmezem kimden kime şekvâ edem bu gönlümü

"Lâ"yı gördüm firkat-i Mevlâ'ya düştüm gel yetiş

Bir de şu var:

Tevbe kıldım sıdk ile sen Şâh'a biat eyledim

Olmuşum her bir kusurun nâdimi Allah için

Şugül-ü Bâtın: Mürit bir şeyi düşünmek istemiyor. O geliyor. Gelince atmak için çalışıyor. Bazan atamıyor. Orada bir işkenceye düşüyor mürit. Bir meşakkat, bir ezilme. Orada terakkî ediyor işte.

Bazı tarikatlar da cezbe hoş görmezler. Bizim tarikatımızda cezbe çok süratli bir vasıta. 75.000 ders çekenle beraber cezbe sahibi terakkî eder. 1000 ders verirler. 5000 ders verirler, sen çekme derler. Çünkü onda cezbe var, aşk var. Muhabbet var. O aşk, o muhabbet onu terakkî ettiriyor.

Cezbe, nef 'i isbattan daha süratli gidiyor. O kadar ders çekiyor.

Demek ki şugül-ü bâtınî, müridin istemediği düşünceler. O, ona üzüntü, azap veriyor. Bunlar için Allah'a sığınıyor. Râbîtasına sığınıyor. Mühim olan sığınmaktır. Onunla da terakkî ediyor. İşte Ubeydullah Hazretleri o kadar salahiyetli irşad etmiş oluyor. Fakat bunun bu derece çabuk ve bu kadar salahiyetli irşad edişini diğerleri tenkit etmişler.

"Niçin bu Türk gencini bu şekilde irşad ettiniz?" diye.

Yakub-i Çerhî Hazretleri de buyurmuş:

"Her gelen Ubeydullah gibi gelsin. İrşad olup gitsin. O bize tam geldi. Fıtılını çarşıdan almış. Gazını doldurmuş, fıtılını takmış, camını takmış. Ancak bir ateşleneceği kalmış." diye cevap vermiş.

**“Işık bağışlamak için,
önce ışık alan olmalısın.”**

(16 Mayıs 1990)

Cüz’i irâde küllî irâdeye bağlıdır. Mü’minlerinki, Müslümanlarınki de, inananlarınki de öyledir. Hayırlısı, her şeyin hayırlısını isteyelim. Gitmemiz mi hayırlı? Durmamız mı hayırlı? Bir şey istediğimiz zaman olması mı hayırlı? Olmaması mı hayırlı? Biz onu bilemeyiz. Sonra insanları dolandıran rızkı. Gideceği yerden rızkı vardır. Ayrılacağı yerden rızkı kesilmiştir. Alacağı, elde edeceği rızkın zamanı gelecek.

Meşâyihin bir tanesi müridini testi ile suya yollamış. Çeşmeden su getir demiş. O da gelmemiş. Gecikmiş... Meşâyihinin hiç canı sıkılmamış. “Bu gitti, niye gelmedi.” dememiş. Oradaki cemaatin canı sıkılmış.

“Bu kadar gitmek olur mu?” diye söylenmişler.

Meşâyihleri demiş ki:

“Gidin bakın. Eğer o derviş suyu testiye doldurmuş olarak bekliyorsa, o onun tembelliğinden. Suyu doldurmadan bekliyorsa bizim rızkımız gelmemiştir. Bize nasip olacak su gelmemiştir. Onu bekliyordur.”

Hakikaten gidiyorlar ki içi boş testi ile bekliyor. O zaman diyorlar ki:

“Sen buraya niçin geldin, niçin bekliyorsun?”

Hemen testiyi dolduruyorlar.

“İşte bize nasip olan su geldi. Bundan evvelki su bizim rızkımız değilmiş.” demişler.

Rızık ezeldir. Zamanı geldikçe Cenâb-ı Hak halk eder. Ezelde takdir etmiştir. İnsan nerede bir bardak su içecek? Nerede bir lokma ekmek yiyecek? Zamanı geldikçe halk ediyor. Zuhûra getiriyor.

Şimdi bunu nereye getireceğiz. Bu akşam buraya geldiniz. Mesela yiyeceğiniz bir lokma veya içeceğiniz bir su olabilir. Bu rızık sadece içecek veya yiyecek de olmayabilir. Bugünkü sohbet ve hatmede nasibiniz var. Ruhun gıdaları vardır. Onlar da ibadettir. Ameldir. Bu ibadeti nerede kazanacak? Bu amelî nerede yapacak? Bunlar da takdirdir. Allah inanmışlardan etsin. Hamdolsun, şükrolsun. İnadık, kabul ettik ki râbîta sahibi aldanmaz. Râbîta sahibi meşâyihini unutmaz. Daima hayâlî gözünde, sevgisi kalbindedir. Râbîta sahibi budur. Cenâb-ı Hak, evliyâullâha vermiştir o yetkiyi.

Unutma beni

Unutmam seni,

Unutursan beni,

Unuturum seni

Mürît meşâyihî unutmazsa eğer, meşâyih onu unutmuyor.

Nimetimizin şükründen aciziz. Cenâb-ı Hak, nimetimizi büyük vermiş. Salih Baba da:

*Seni Hak bilmeyen ol geçreviler
Buluğa ermez anların imânı*

Geçrevî: Eğri gören, sapık.

Meşâyihî tanımayanların imanları buluğa ermez. Buluğdan mânâ “kemâl”. Kemâle ulaşmaz.

*O kim âmâ durur çeşm-i basîri
Göremez Pîr-i Sâmi gibi cânı*

Pîri Sami gibi bir pîri tanımayanların basiret gözü kör.

Âyet-i kerimede geçer: “*Biz onların gözlerini kör, kulaklarını sağır, dillerini lâl halk ettik.*” buyuruyor Cenâb-ı Hak.

Kim bunlar? Hakkı, batılı seçmeyen göz kör, sohbet nasihat dinlemeyen kulak sağır. Hak kelâm konuşmayan, sohbet nasihat konuşmayan dil lâl. Onun için Peygamber Efendimiz de buyuruyor ki:

“Allah’a, âhirete iman eden hayır konuşsun. Hayır konuşmazsa sussun. Allah’a, âhirete iman eden; vaaz, nasihat, hak kelâm dinlesin. Dinleymiyorsa kulaklarını tıkasın. Allah’a, âhirete iman eden hakkı, bâtılı seçsin. Gözlerini yasaklardan korusun. Koruyamıyorsa gözlerini kapasın.”

Kelâm-ı kibâr var:

*Gökde uçar iken indirdin beni
Vâdi-i virâna kondurdun beni
Vahşî hayvanlara döndürdün beni
Eyledin dilimi lâl kara bahtım*

Gökte uçandan mânâ: Ruhumuz arş-ı âlâdan geldi. Yüksek bir âlemden geldi. Vâdi-i virandan mânâ: Yıkılacak, yok olacak dünya. Yok olacak, çürüyecek ceset.

Vahşi hayvanlara döndürdün beni

Eğer inancı olmazsa, inancını yaşamazsa hayvanî sıfatta kalıyorlar. İşte hayvanî sıfatta kalanların gözü de kör, kulağı da sağır. Dili de lâl. Onun için Cenâb-ı Hak, Habîbi hürmetine manevî elimizi, manevî gözümüzü, manevî kulağımızı aç da, körlükten, sağırlıktan, dilsizlikten kurtulalım. Cenâb-ı Hak buyuruyor ki:

“İnsanlar uykudadır. Ölünce dirilirler.”

İşte bu manevî organlarını açamayan insanlar uykudadır. Çünkü el, ayak ve diğer organlar da emânettir. Âlettir. Ruhun terakkîsine ulaşması için âlettir, emânettir.

İmâm-ı Âzam’ın ismi Nûman. Babası çok âlim bir kişi imiş. O kadar âlim, o kadar takva, o kadar yasaktan sakınıyormuş ki, bir gün bir akarsu ile gelen bir elma görmüş. Elmayı almış, ısırılmış. O anda hatırına gelmiş. Çiğnememiş. Koparmamış ama suyu gitmiş ağzına.

“Ben bunun sahibini bulayım da ondan helallik alayım.” demiş. Irmağın geldiği yolu tutmuş. Bir bahçenin kenarına varmış. Bahçenin sahibini bulmuş. Anlatmış:

“Abdest alırken ırmağın üzerinde elma geldi. Ben de aldım ısırđım. Suyu boğazıma gitti. Kimindir diye aradım seni buldum. Bana hakkını helâl et.” Adam demiş ki:

“Eğer bana yedi sene hizmet yaparsan hakkımı helâl ederim.”

Yedi sene hizmet etmiş. Emrinde olmuş, sonra varmış.

“Tamam, helâl et.” demiş. O da:

“Hayır. Benim bir kızım var. Gözleri kör, kulakları sağır, dili lâl. Elleri yok, ayakları yok. Bir et parçası. Bunu alırsan hakkımı helâl ederim.” demiş.

O da rıza göstermiş. Neyse nikâhlarını kıymışlar. Gerdeğe girmişler. Bakmış ki, o kadar güzel ki... Dünyada onun gibi başka bir güzel yok. Herhâlde bu yanlış oldu, diye düşünmüş. Bir türlü kıza yaklaşmamış.

“Hayır bu bir dilber. Böyle olmayacaktı.”

Sabaha kadar bekliyorlar. Sabah oluyor. Kız babasına anlatmış durumu. Babası gelmiş. Bu defa kendisi ona anlatmış:

“Sen kızını bana sağır, kör, dilsiz, elsiz, ayaksız olarak tanıtmıştın. Bunların hiçbirisi bunda yok. Ben de onun için yaklaşmadım.” demiş.

O da demiş ki:

“Oğlum benim bir tek kızım var. Senin gibi birini arıyordum, vermek için. Gözü kör demem şudur ki, harama bakmamış. Dili lâl dedim. Çünkü yalan, gıybet konuşmamış. Kulağı sağır dedim. Gıybet dinlememiş. Eli yok dedim. Harama uzanmamış. Ayakları yok dedim. Herhangi bir yasak olan yere gitmemiş. Bu senin hakkındır. Helâlidir. Yedi yıldır da seni burada tutmaktan maksadım seni iyice tanımak. İnandıktan sonra da kızı sana verdim.” demiş.

İşte İmâm-ı Âzam ondan dünyaya geliyor. Üç günde Kur’ân-ı Kerim’i hatmediyor. Annesi diyor ki:

“Eğer senin babanın o ısırđığı elmanın suyu boğazına gitmeseydi sen bir günde Kur’ân-ı Kerim’i hatmederdin.”

Şimdi burada bize çok ümitsizlik düşüyor. Bu kadar noksanlarımız var. Helâl, haram demiyoruz. Desek de bilmiyoruz. Bilsek de kurtaramıyoruz. Ne olacak bizim hâlimiz? Hayır böyle düşünmeyelim. Takvâ zamanı var, siyaset zamanı var. Bir zaman takvâ zamanı imiş. Sonra fetvâ zamanı başlamış. Şimdi siyaset zamanı. İnsanların Müslümanlıklarında siyaset vardır. Siyaset nedir?

İnsan küçük bir şer işlediği zaman biliyorsa ki ondan hayır doğacak, iyilik gelecek, onu işler. Niyet hâlis ya. Hâlis niyetle onu işler. İslâm dini müsaade etmiştir. Nasıl müsaade etmiştir? İnsan öleceği zaman, ölüm tehlikesi olursa haram bir şey yiyebilir. Bir mazlumu bir zâlimin elinden kurtarmak için yalan söylemek caiz.

Üç yerde yalan söylenebilir:

- 1- Mazlumu zâlimden kurtarmak için,
- 2- İki kûs olan kimseyi barıştırmak için,
- 3- Düşmana savaşta Müslümanların sırrını vermemek için.

Bir de aç kalmışlar. Yemese, ya çocukları ölecek veya kendisi ölecek. Haram olduğunu bildikleri hâlde ölmeyecek kadar yiyebilir. Müsaade edilmiş.

Yazıcıoğulları Muhammed ve Ahmet evliyâullâhtan. Bunlar Çanak-kale'nin Gelibolu'dan. Orada doğmuş, büyümüşler. Muhammed büyük kardeş. Ahmet de küçük kardeş. İki de yetişmiş insanlardan. Fakat her ne hikmetse birinin diğerinden bir farkı varmış. Farkı ne imiş? Ahmet küçük kardeşi. Vaaz edermiş bir camide, büyük bir cemaate. Yine bir gün vaaz ederken, büyük ağabeyi Muhammed camiye girmiş. Şöyle bir etrafına bakmış. Gülererek dışarı çıkmış. Bunu gören küçük kardeşinin dikkatini çekmiş.

“Ağabeyim niçin baktı da güldü? Acep benim konuşmamda bir noksanlık mı gördü.” diye düşünmüş. Müteessir olmuş. Eve gitmiş annesine sormuş. Ağabeyisine sormuyor. Annesinden rica ediyor. Bir öğren bakalım diyor. Annesi de Muhammed'e soruyor.

“Oğlum niçin böyle yaptın?” diyor.

Muhammed cevap veriyor.

“Sakın ola anne ben onun vaazında bir noksanlık görmedim. Güldüğümün sebebi şu ki: ‘Camiye çok sayıda melekler dolmuştu. O kadar cemaatten sonra melekler üst üste oturmuştu. Bir melek öbür meleğin üstüne çıkarken düştü yuvarlandı. Ona güldüm ben.’” diyor.

Annesi Ahmet'e:

“Oğlum gülmesinin sebebi budur.” deyince.

Bu defa Ahmet:

“Pekâlâ anne ağabeyime sor bakalım. O melekleri görüyor da ben niye göremiyorum?”

Tekrar bu soruyu sorunca, Muhammed:

“Anne o sendedir. Ara bul” demiş.

Annesi düşünmüş:

“Buldum ben sana hiç abdestsiz süt emzirmedim. Ama bir defa Ahmet çok ağladı. Abdest almama fırsat vermedi. Bir defa abdestsiz meme verdim.”

Bu durumda şimdi bizim hâlimiz ne olacak? Ümitsiz mi olalım? Hayır. Olmayalım. Müjdelere var. Allah'a şükür. Bizlere Peygamber Efendimiz'in emri var:

“Fesat ümmet zamanında bir sünnetimi işleyene yüz şehit sevabı var.” diyor.

Hadisi şerifi var. Fesat ümmet kim? Amelden, ibadetten uzaklaşmış. Şer, günâh, vebâl işliyorlar. Helâl lokmaları yok. Günâh-ı kebâirler işliyorlar. Fesat ümmet bunlar.

Hâlbuki itaat ümmet zamanında yüz tane sünnetini işleyene bir şehit sevabı bile verilmemiş. Peygamber Efendimiz'in hadis-i şerifi var. Buyuruyor ki:

“Ey ashâbım, siz öyle bir zamanda geldiniz ki! Allah'ın emirlerinin onda dokuzunu işleseniz, birisini işlemeden helâk olursunuz. Ama öyle bir zaman

gelecek ki, o zamanın inananları, Allah'ın emirlerinden onda dokuzunu işlemeyip birini işlerlerse onlar kurtulurlar."

Bu müjdelere var bizlere. Ama biz şimdi tamamıyla şeriatı da yaşamıyoruz. Tarikatı da yaşamıyoruz. Ama hiç şeriatı, tarikatı olmayanlara karşı şükretmemiz gerekir. Fakat eksikliğimizden dolayı da havf duymamız icap etmez mi? Eder. Havf duyacağız.

Allah'tan çok korkacağız. Allah'a sığınacağız. Allah'tan ümit kesmek, Allah'ın rahmetini küçük görmektir. Ümitsizlik küfürdür. Sağlam Müslüman, Allah'tan ümit kesmez. Emin de olamaz, çünkü kulluk Allah'ın keremidir, ihsanıdır. Kendi say'ı ile, kendi bilgisi ile kulluğunu yapamaz.

Peygamber Efendimiz: *"Yâ Rabbî, nefsim ile beni bir saat başbaşa bırakma."* buyuruyor.

Bütün peygamberlerin şeytanı vardır. Peygamber Efendimiz'in şeytanı da Müslüman olmuştur. Şeytan denilince: İki türlü şeytan vardır. Manevî şeytan, insanların içinde olur. Sûrî şeytan, insanların dışında olur. İnsanın içindeki şeytanla dışındaki şeytan bir olursa insanı yanıltıyor. Yoksa yanıltmıyor.

İçerdeki şeytan nedir? Nefs-i emmâresidir. Küfür sıfatında olan nefs-i emmâresi. Bundan yararlanıyor şeytan. Vesvese vererek her şey yaptırıyor şeytan. Bütün kaleler içten fethedilir. Eskiden insanlar hisarlar, surlar çeviriyorlarmış. Onlarla kendilerini düşmandan koruyorlarmış. Dışardan gelen bir düşman içerden irtibat sağlamadıktan sonra asla bir kaleyi fethedemiyormuş. İçerden bir yardımcı, bir destek bulmadıktan sonra o kaleyi fethedemiyorlarmış. Sûrî şeytan, Âdem Baba'mıza düşmanlık edip cennetten attıran İblis.

Müslümanın bir tanesi gitmiş, bir meşâyih'ten ders almış. Şeytan bu ders alan müridin peşinde dolanıyor. Elinde bir ip, yular. Meşâyih bunu görünce:

"Melun, ne istiyorsun bu Müslüman'dan? Şu kahvelerde, parklarda, çarşılardakilere gitsene." demiş.

Şeytan demiş ki:

"Onlar zaten benim askerim. Ben bunu onlara katmak istiyorum." demiş.

Emmâre nefsin sözleri dönderdi Hak'tan yüzleri

Div-i recimden bizleri kurtar ki meydan sendedir

Div-i recim: İnsanın, nefs-i emmâresi.

İnsanı öldürüyor. Neyini öldürüyor, insanın? Maneviyatını öldürüyor. İnsanın maneviyatı nasıl ölür? Zayıflar, zayıflar, imansız kalırsa ölür.

Ne yaptı bunu nefs-i emmâresi?

Peygamber Efendimiz'in bu zamanda iki emri bizde tecellî etmiş. Allah'a çok şükür. Bin şükür.

Fesat ümmet zamanında hiç işlemesek de bir Sünneti'ni işleriz. Keşke daha çok Sünneti'ni işleyebilsek. Sünnetler'in yerini bid'atler almış. Bir de bizdeki en büyük noksanlık: Şimdi helâl lokma çok azalmıştır. Çok kimsede yoktur. Olmayanda da yine haram bulaşığı var. Onun da zamanı gelmiştir.

Çünkü: *"Öyle bir zaman gelir ki, ribâ yemeyen kalmaz. Yemeyenin de kokusu gider burnuna."* buyurmuş Peygamber Efendimiz.

Allah'ın peygamberinin sözlerinde hilaf olmaz.

Bu zaman gelmiş midir? Gelmiştir. Niçin? Bu zamanımızda Müslümanlar o kadar grup grup ayrılmışlar ki!

*Çok kulak verme bu kavmin ekseri deccâlîdir
Hak Teâlâ'nın kelâmı Hazret-i Kur'ân'a bak*

Bir de:

*Birtakım dehrî oturmuş akl-u rûhtan bahseder
Nâsı idlâl eyleyip söyleştiği yalana bak*

Bir cemaat Kitap'tan, Sünnet'ten ayrılırsa, dalâlete düşüyor. Kitap'tan, Sünnet'ten nasıl ayrılıyorlar? Tefrika yaparak. Nasıl oluyor bu?

“Cuma namazı yok.” diyenler var. Bunlar halkı dalâlete düşürüyorlar. Hâlbuki hadis-i şerif var:

“Özürsüz üç cumayı üst üste terk eden münafıktır.” Bu emir var iken nasıl cuma namazı yok diyorlar? Cuma namazı kılınmaz diyorlar, saf Müslümanlara, bilmeyenlere. Onların ümmîliklerinden yararlanıyorlar, onları bölüyorlar.

Bir de: “Bu zaman, darü'l-harb olduğu için faiz helaldir.” diyenler de var.

Hâlbuki ne demek? Faizi kesinlikle haram kılmış Cenâb-ı Hak. Niçin darü'l-harbte olsun? Fert olarak İslâm'ı yaşıyorsun.

Bundan başka: “Bu imamlar devlet memurudur. Bu küfür devletinin memurlarının maaşları helâl değildir.” diyorlar.

Hâlbuki İslâm'da Kitap, Sünnet Müslümanların birleşmesini emrediyor. Tefrikayı yasaklamış. Biz şimdi bir taraftan şükredeceğiz. Hiç olmazsa bildiğimiz kadar yaşıyoruz. Günahı, sevabı, hayrı, şerri, tefrik ediyoruz. Edebildiğimiz kadar. Gücümüzün ölçüsünde. İlmimizin dahilinde. Bazı da var ki bilmiyoruz. Bazı da var ki gücümüzün dışına çıkıyor. Nasıl oluyor? Bir devlet memurunun, herhangi bir Sünnet'e aykırı olan yaşantısı varsa. Onu yapacak mecbur.

Peki inancını yaşayamıyor diye oradan ayrılırsa kimin eline geçer bu görevler? Büsbütün inanmayanların eline geçer. O zaman da tüm idareye el koyarlar. Ezan da okutmazlar. Caminin kapısını da kilitlerler. Müslümanlar camiye cemaati çoğaltmak istiyorlar. İnanmayanlar da yok etmek istiyorlar. Böyle bir mücadele de var.

İnancımızı yaşayamazsak Cenâb-ı Hak, bizi hidâyetten dalâlete düşürür.

Dalâlet: Allah korusun helak olmaktır. Yok olmaktır.

Hidâyet kurtuluştur. Dalâlete düşenlerin öldükten sonra ruhları azap görecek. Kurtuluş yok.

Amme Suresi'nin son âyetinde bakın ne buyuruyor Cenâb-ı Hak:

“O azâbı görenler kafirler”

Yalnız burda ehl-i küfür, ehl-i azap vardır. Ehl-i küfür ebedi kalır. Ehl-i azap yanar, çıkar. O azabı görenler:

“Yâ Rabbî! Sen bizi dünya âleminde toprak halk etseydin, insan halk etmeseydin. Bu azabı da görmeyeydik derler?” Demek ki dünya âlemindeki zevki, sefâsı, yemesi içmesi ona ne oluyor? Azap oluyor.

Bunun için Allah'a şükür. Tasavvufa inanmak, tarikata inanmak haktır. Bir insan tarikata tasavvufa girmezse gâfil sayılıyor. Câhil sayılıyor.

Çünkü bakınız:

*Bu denli ilme sahip iken İblis
Senin ilmini bilmedi o telbis*

Çok âlimler var ki tarikata girmişler. Tarikatta kemâl sahibi olmuşlar. Giremeyen âlimler de kemâl sahibi olamamışlar. Yetişkin olamamışlar. Girmekten maksat yaşamaktır.

Hak talibi için üç şey lazım:

1. Zaman,
2. Mekân,
3. İhvan.

Hak talibi: Allah'tan gelen ruhu Allah'a ulaştırın demektir.

Arz üzerinde en çok duyulan ve bilinen tarikat Nakşibendî'dir. Niçin? El-hamdülillah, "Evliyalar serfirâzı Nakşibendî Hazreti." Nakşibendî Efendimiz evliyaların başıdır. Serfirâzdan maksat evliyâların en yükseği. Daha ileri gitmiş, yükselmiş, reis-i evliyâ seçilmiş. Evliyâların başıdır.

Pîrlerimiz giydiler tâcı, abâyı, hil'ati

Yani Nakşibendî tarikatında yetişenler taç, aba, hil'at giyerler. Bu hil'at manevî. Taç, manevî taç. Manevî abâ. Taçtan mana, manevî bir padişahlıktır. Fakat bu taç öyle bir taç ki maddî padişahların tacına benzemez. O zikir tacıdır. O Cenâb-ı Hakk'ın nurundan, feyzinden elde etmiş olduğu bir taçtır. Çünkü bir talip tarikata girip ders alınca, onun başına taç koyuyorlar. Bu zikir tacıdır.

Onun için:

Hazret-i şeyhimden giymişem tâcı

buyuruyor.

Kelâmımızın başına dönelim:

*Evliyâlar serfirâzı Nakşibendî Hazreti
Pîrlerimiz giydiler tâcı, abâyı hil'ati
Âlemi kılmış ihâta himmetiyle nisbeti
Biz gulâm-ı Nakşibendîz râh u erkân bizdedir*

Tac: Zikir tacı. Hil'at: Halifelik. Abâ: Ehl-i beyte yaklaşıktır.

Hz. Resûlullah'a yaklaşıktır. Çünkü âl-i abâ, Peygamber Efendimiz'in cübbesi, O dört kimseyi aldı cübbesinin altına. O dört kişi Ehl-i Beyt oldular. Evlâd-ı Resûl oldular. Evlâd-ı Resûl'a da, Ehl-i Beyt'e de ne ile yaklaşıyor insan? Onları sevmekle. Onlarla muhabbet etmekle. Tarikatla yaklaşıyor insan onlara. Onlara yaklaşan kimler olmuş? Velîler olmuş.

Biz de velîlere yaklaşırsak velîlerle beraber, velîlerin yaklaştıklarına biz de yaklaşıcağız. Velîlerin mazhar olduğu nimete biz de mazhar olacağız.

**“Nasıl ki bağı yanar gün kızınca sahranın,
Benim de ruhumu yaktıkça yaktı hicranın.”**

(17 Mayıs 1990)

Allah bu günlerimizi aratmasın. Allah’a şükür. Çok şükür. Bin şükür. Sonsuz şükürler olsun. Kelâm-ı kibâr vardır:

*Günden güne derdim artar
Varsam Lokmân’a Lokmân’a*

Bu kelâm zâhirde hiç sevicecek istenilecek bir kelâm değil. Hiç kimse doktora derdinin artması için gitmez. Derdinden, hastalığından kurtulmak için gider doktora.

Burada Lokman’dan mânâ meşâyihdir. Manevî doktordur. Dertten mânâ da bizim noksanlığımız. Bizim gafletimiz. Bizim ayrılığımız. Allah’tan ayrılmamız. Kulun derdi budur. Ceset çürüdükten sonra hepsi bitiyor. Öldükten sonra hepsi bitiyor. Ruhun derdi bitmez, tükenmez. Ruhun derdi nedir? Allah’tan gelmiş, Allah’a gitmek istiyor.

Cenâb-ı Hak ondan dolayı: *“Allah için bir araya gelin. Allah için birbirinizi sevin. Allah için konuşun.”* buyuruyor.

Manevî derdimiz ayrılığımız. Bu amelleri işledikçe o dert artar. Artar, artar, artar. Sonunda dermanı elde eder. İnsanlar Allah’ı zikretmekle Allah’tan ayrı kalmaktan kurtuluyorlar. İbadet ederek Allah’a yaklaşıyorlar. Kabir azabından kurtulmak için cehennem azabından kurtulmak için. Âhiretin dehşetlerinden kurtulmak için. Dert bunlar inananlar için. Şükür, fikir, zikir var insanlar için.

Cenâb-ı Hak: *“Biz insanı büyük halk ettik. Biz insanı kıymetli halk ettik. Biz insanı güzel halk ettik.”* buyuruyor.

Güzellerin güzeli. Bu güzelliği ne ile elde ederler? Şeriat, tarikat, hakikat.

Şeriat ve tarikat, Kitap, Sünnet’tir. Kitap’ı, Sünnet’i de yaşamamız için şükür, fikir, zikir vardır. Şükür nimetimizi artırır.

Allah bizi Müslüman halk etmiş. Esas nimetimiz budur. Eğer Cenâb-ı Hak Müslüman yaratmış olmasaydı hiçbir nimetin şükürünü eda etmiş olamazdık. Cenâb-ı Hak insanlar için birçok nimetler halk etmiş. Fakat bu nimetlerden insanlar mesul da oluyorlar, mesut da oluyorlar.

Âhirette bu nimetlerden sorumlu olacaklar. Yediklerinden, içtiklerinden sorumlu olacaklar. Eğer dünyada bu nimetleri tatmışlarsa mesutturlar. Yani kulluğunu yapmışsa, onun için hep nimetler şefaathçi olurlar. Eğer Allah’a kulluğunu yapmamışsa onun için hep nimetler şikâyetçidirler.

Öyleyse şükredeceğiz ki maddî ve manevî nimetimizi artırsın.

Cenâb-ı Hak: *“Vermiş olduğum nimetin kıymetini bilirse kulum, biz onun nimetini artırırız. Bilmezse elinden alırız.”* buyuruyor.

Bizi Müslüman yaratmış. Eğer kıymetini bilirsek, Cenâb-ı Hak bize cennetini ihsân edecek. Cemâlini ihsân edecek. Ama bu inancımızı yaşamazsak? İncancımızı muhafaza ettiren ameldir.

İncancımızı yaşayamazsak eğer, Allah korusun imanı elinden gider. Gitmezse bile azabını çeker. İnsanları kurtaran ancak inancı yaşamaktır. İtikat amel birleşmezse insanlar kurtulmaz.

İtikat: İnanmak. Amel: İnanıldığını işlemektir.

En büyük nimetimiz: İnananlardan yaratmış. Bunun da kıymetini bileceğiz.

Onun için buyuruluyor ki:

Gider bu "ahsen-i takvim" bozulur

Varıp hep yerli yerine dizilir

Sen zaten kıymetlisin. Cenâb-ı Hak seni kıymetli yarattı. İnanıldığın için kıymetlisin. Ama kıymetini, incancı yaşayarak bulacaksın. Cenâb-ı Hak öyle buyurmuyor mu:

"Kulum bana hizmet ederse, biz ona dünyayı hizmetçi yaparız. Kulum dünyaya hizmet ederse biz dünyayı onun sırtına yükleriz."

Şükretmek, bizim nimetimizi artırır.

Fikir ne yapar? Bizi tarik-i müstakîmden ayırmaz. Daima hocalar dua ederler: "Tarik-i müstakîme getirsin. Tarik-i müstakîmden ayırmasın." diye.

Tarik-i müstakîm nedir?

Allah'a giden yol. Zaten Allah'tan geldik, Allah'a gideceğiz. Ruh Allah'tan geldi, Allah'a gidecek. Ceset topraktan geldi, toprağa gidecek.

Tarik-i müstakîm: Kitap, Sünnet'tir. İncancı ne ile yaşayacak? Kitap'a inanacak. Peygamber'e inanacak.

Cenâb-ı Hak öyle buyurmuyor mu:

"Habîbim, Bana itaat eden, sana tâbi olsun. Sana tâbi olmayan, Bana itaat etmiş değildir."

Âmentünün şartlarından birisi de Resûlullâh'a inanmak, Resullere inanmak, onlara tâbi olmak. Tâbi olmazsa Allah'a inanmış değil. Allah'a itaat etmiş değil.

Fakat bu zamanda insanlar Kitap'tan, Sünnet'ten uzaklaşmışlar veya da uymuyorlar. Uyanlar var mı? Var. Tâbi olanlar kurtulacak. Tarik-i müstakîmden mânâ Allah'a giden yoldur. Allah'a ne gider? Ruh gider. Ruh ne ile gider Allah'a? Şeriat, tarikat, hakikat, mârifetle gider. Peki bu şeriati, tarikatı, hakikati, mârifeti ne ile elde eder? Tarik-i müstakîmden ayrılmazsa. O da Kitap ve Sünnet'e uymaktır. Bunun için de fikir lazımdır. İnsanlar her sözünü düşünerekten konuşsun. Elbette bu Müslümanlar için. Bir defa konuşmadan önce o sözünü şeriata, tarikata tatbik etsin. Öyle birden konuşmasın. Tarikatı varsa tarikata tatbik etsin. Şeriat, tarikat birbirinden ayrı değil ki.

Tarikat: İlim, amel, ihlâstan ibaret. Şeriat: Kitap, Sünnet, icmâ, kıyastır.

Biz bu zamanda bunları tam bilemiyoruz. Bizim Kitapımız, Sünnetimiz, bizim meşâyihimizdir. Biz meşâyihimize uyduksa tamam. Kitap'a, Sünnet'e uyduk. Tarik-i müstakîmden kaymadık. Niçin?

*Bırak bu mâsivâ ile hevâyı
Pîr-i Sami gibi bul reh-nümâyı
Delil eyle o zât-ı evliyâyı
Bu berzâh âlemin geçmek istersen
Beka gülşânına göçmek dilersen*

Pîr-i Sami: Meşâyihdir. Reh-nümâ: Yol gösteren.

Berzâh âlemin geçmek: Dünyadan kurtulmak. Dünyayı sevmemek. Dünyayı kim sevmişse amel işletmemiş ona. Âhiretini kazanamamış. Hem kabir azabını görecek hem de kabirden sonra cehenneme gidecek. Kurtulamayacak. Âhireti kazanmak istersen ne lazım?

Delil eyle o zât-ı evliyâyı

Demek ki Allah'a şükür, Allah bizi Müslüman halk etmiş. Büyük nimet budur. Eğer inancımızı yaşamışsak, Cenâb-ı Hak nimetimizi yükseltecek. Ne yapacak? Cennetini bize nasip edecek. Cemâlini nasip edecek. Ta ki Ru'yetullâh'a mazhar olacağız. Ama bu ne ile? Bir delilimiz var. Meşâyihimiz var. Onun eteğini bırakmazsak o nereye giderse biz de onunla beraber gideceğiz. Bu da Cenâb-ı Hakk'ın emri değil mi:

"Bu dünyada sâdıklarla olun."

Peygamber (sav) Efendimiz: *"Herkes sevdiği ile beraber olur."* buyuyor.

Şükür nimetimizi artırır. Müslüman olduğumuza şükredeceğiz. Ümmet-i Muhammed'den olduğumuza şükredeceğiz. Meşâyihlerimizi tanıdığımızı şükredeceğiz. Çünkü en büyük nimete meşâyihimizle malik oluyoruz. Meşâyihimiz olmazsa bir insanın Cenâb-ı Hakk'ın belki birçok nimetine mazhar olabilir. Cennetini de kazanabilir. Fakat Cemâlullâh'ı kazanamaz. Ru'yetullâhı insan ne ile kazanır? Bir evliyâullâhla. Yunus Emre onun için buyurmuş:

*Yunus der ki ey hoca
İstersen var bin hacca
Hepisinden iyice
Bir gönüle girmektir*

Hacca ne ile gider insanlar? Bir defa bir Müslüman'a hac farz olmuş. Gitmezse Allah'a isyan etmiş oluyor. Ama bir defa gitmekle itaat etmiş oluyor. Hac farızasını yerine getirmiş oluyor. Ömür boyunca kılmış olduğu namazın karşılığı, ömür boyunca tutmuş olduğu orucun karşılığı, bir defa hac yapmaktır. Niçin? Sıvı, salat, hac, zekât İslâm'ın şartları. Ondan sonraki gittiği haclar nafiledir.

"Kulum bana nafîle ibadetle yaklaşır."

İmâm-ı Âzam 53 hac yapmış. Ey hocalar, ey âbidler! Hacca gitmekle insanlar büyük sevaplar kazanıyor. Ama:

Hepisinden iyice bir gönüle girmektir

Bin defa hacca varan bir kimse Allah'ı orada görebilir mi? Göremez. Allah'ı orada bulabilir mi? Bulamaz. Ama bir evliyâullâhın gönlüne giren Allah'ı bulur. Allah'ı orada görür. Hakikatte Beytullâh insanların kalbi. Çünkü orada evliyâullâhın azameti var. Cenâb-ı Hakk'ın emri var:

"Yere göğe sığmam ama mü'min kulumun kalbine sığarım."

Bu hadis-i kudsîdir. Bütün ulemâ biliyor. Ama bilmekle olmuyor sade. Duymakla işitmekle olmuyor. Yetmiyor bu. Yaşayan bilir. Allah'ı insanlar ilme'l-yakîn bilirler. Ayne'l-yakîn bilirler. Hakke'l-yakîn bilirler.

Alaaddin Attar Hazretleri çok âlim. Bir müridine demiş ki:

Mevlânâ demiş: *“Allah eşyayı ‘ve hüve bi kulli şey’in muhît’”*

O derece âlim. O kadar hizmet görmüş. O kadar da meşâyihinin hizmetinde, sohbetinde bulunmuş. Nazarında olmuş. Buna rağmen bu sözü anlayamamış. Anlayamadığı için hazmedememiş. Bunu korku almış. Zıngır zıngır titremiş.

“Hayır, korkma. ‘Ve hüve bi külli şey’in âlîm’” demiş. O korku ondan gitmiş, tekrar aradan zaman geçmiş.

“Şüphe yok ki Cenâb-ı Allah bu eşyayı azameti ile ‘külli şey’in muhît’ demiş. İnsanlar Allah'ı zikrede zikrede himmet alarak, hizmet görerekten, verilen hizmetin büyümesi ile sıfat nuruna ulaşıyor. Gerçi bu esmâ nûruna, sıfat nûruna mürşitsiz olanlar da ulaşıyorlarmış. Ama Allah'ın zât nuruna, mürşitsiz ulaşamıyor.

Evet Cenâb-ı Hak'ın esmâ nûru isimlerden tecellî eder.

Cenâb-ı Hak: *“Kulum bana nâfile ibadetle yaklaşıp.”* buyuruyor.

Bu tecellîyi, insanlar görür. Sohbetimizin konusu da şükür, fikir, zikir. İşte insanlar Allah'ı çok zikretmekle Allah'a yaklaşıyor. Fikir de insanları Allah yolundan kaydırmıyor. Fikir yapmazsa, yani söylemiş olduğu sözünü şeriatına, tarikatına tatbik etmezse, Allah'a yaklaşamaz. Çünkü Allah'a giden bir yol var. O yolu sapıtırsa, sağa sola kayarsa nasıl gidecek? Ama o yolda kaymaması için fikir lazım. Sözünü ve işini şeriate tatbik etmesi lazım. Kitap'a, Sünnet'e uyması lazım ki kaymaya. Allah'a yaklaşıyorlar fazla ibadet yaparak.

Evet insanlar fazla ibadet yaparak Allah'a yaklaşıp. Ama zâtına ulaşamazlar. Cenâb-ı Hak'ın sekiz sıfatı var. Ama zâtı birdir. Bin bir ismi var. Zâtına ne ile ulaşır insanlar? Bir evliyâullâha bağlanmakla ulaşırlar. Bir evliyâullâha teslim olmakla. Bir evliyâullâhın gönlüne girecek değil. Onu sevecek. Sevecek ve sevilecek. Sevdii ise gönlüne girdi. Sevildi. Gönlüne girdi ise ne yaptı?

Kâ'be inşa-i Halîl'dir

Sendedir beyt-i Celîl

Bin defa hacca gitsen Allah'ı bulamazsın. Çünkü Allah mekândan münezzehtir. Sadece Beytullâh'ta bulacağız diye düşünmeyelim?

Mekândan münezzehe ama: *“Hiçbir yere sığmam. Mü'min kulumun kalbine sığarım.”* buyuruyor.

İnsanlar esmâ nûrunu isimlerden görürler. Zât ise evliyâullâhın ruhudur. Evliyâullâhın rûhu Allah'ın zâtına ulaştığı için. Evliyâullâhın velâyetini bilip, velâyetine inanarak, velâyetine dahil olan olur mu? Olur. Amennâ. Mecnun, *“Leyla”* diye diye aşkı mecazdan, aşkı hakikate ulaştı. Leyla'nın suretinde eşyayı gördü. Bu Cenâb-ı Hak'ın sıfat nûrudur. Ama Mecnun'un Leyla'ya olan sevgisi bir meşâyih olsaydı. Allah'ın zât nûruna ulaşacaktı.

Onun için Yunus Emre: *“Hepisinden iyice bir gönüle girmektir”* diyor.

İnsan bir evliyâullâhı tanırsa, onu severse, ona hizmet ederse, ona kendini sevdirence, onun himmetini alırsa, gönlüne girerse, Allah'ın zâtına ulaşıyor. Allah'ın zâtını buluyor. Allah'ın zatını görüyor. Çünkü:

*Allah' u nûrun nûru
Sende kılmiş zuhûru
Cism in tecellî Tûr' u
Gönlün me'vâde sâkî*

Bu kelâm da böyle buyurulmuştur. Haktır.

Şükür, bizim nimetimizi artırır. Neye şükür? Müslüman olduğumuza şükür. Gece gündüz şükür. Şükür acziyettir. Her zaman için kalpten yüzümüzü yere koyup secde yapacağız. Allah'a yalvaracağız:

“Sen bizi Müslüman halk etmişsin. Sen bizi küfürde bırakmamışsın. Yâ Rabbî, Sen bizi Habîbine ümmet etmişsin. Yâ Rabbî, Sen bize sevdiklerini, velîlerini sevdirmişsin. Sevdiklerini tanıtmışsın bize.”

İşte o zaman nimetimiz artar. Evliyâullâhın velâyetine inanmamız da Allah'ın bir lütfü ihsanıdır. Bu nimetin sonu nedir? Peygamber Efendimiz'in nur-u nübüvvetine ulaşmaktır. Oluyor bunlar... Fenâfi'ş-şeyh olunca evliyâullâhın velâyetini hakke'l-yakîn buluyor. O zaman evliyâullâhı hakke'l-yakîn biliyor. O da bir velî oluyor. Kendisi şeyhinin varlığında yok oluyor. Şeyhinin varlığı varlığında var oluyor. Tarikatın ilk nimeti budur. Ondan sonra fenâfi'r-resul olması. Ondan sonra Allah'a vasıl olmak. Ama fenâfi'r-resul olmadan Allah'a vasıl olamıyor insan. Demek ki ilk defa evliyâullâha hâlis muhlis bir evlat olacak ve onun ötesine geçecek. Onun ötesine geçmezse ümmetlikte makbul olamıyor. Ümmetlikte makbul olmak nasıl olacak?

“Habîbim, Bana itaat eden sana tâbi olsun. Habîbim seni seven Beni sever. Seni sevmeyen Beni sevemez.” buyuruyor Cenâb-ı Hak.

Demek ki şükür bizim nimetimizi artıracak. Sonra fikir: Her sözümüzü düşünerek söyleyeceğiz. Acaba bu sözü söylemekten meşâyihimize, tarikatımıza bir zarar gelir mi? Gelmez mi? Niçin? Düşün de söyle. Düşün de yap. Senin söylediğin söz halkın nefretini doğuruyorsa, halkın hoşuna gitmiyorsa o zaman nedir bu hâl?

“Şuna bak, gitmiş bu efendiden ders almış da hele şunun söylediği söze bak. Hiç şeriata, tarikata uyan bir söz mü? Eğer bunun şeyh efendisi iyi olsaydı bu sözü söylemezdi bu. Hani değişen bir şey olmamış. Ne ahlâkı değişmiş ne sözü değişmiş, sözünü bilmiyor. İşini bilmiyor.” dedirtmek sana yakışmazdı.

Delîl eyle o zât-ı evliyâyı

Nerden delil edeceksin? Sen ona uymadın. Uymayınca ondan ayrıldın. Koptun. Yolu da kaybettin. Delili de kaybettin. Demek ki burada fikir: Her sözümüzü düşünerek konuşacağız. Tarikatımıza uyuyor mu bakalım. Hareketlerimizi de düşünerek yapacağız.

Bir de zikir vardır. Kulu Allah'a yaklaştırır. Eğer kul Allah'ı zikretmezse yaklaşamaz. Fakat bu zikri de laklaka-yı lisanda bırakmayalım. Zikri kalbimize sindirelim.

Çünkü Cenâb-ı Hak: “Ben insanların boyuna, yüzüne güzelliğine bakmam. Ben insanların kalbine bakarım. Kalplerine nazar ederim.” buyuruyor.

İşte zikri de kalpten yapmak lazım. Bu da nedir? Sen lisanla zikir yaparken, kalbinde başka şeyler oluyorsa bu zikir, zikir değildir. Bu zikir hakkında Cenâb-ı Hak buyuruyor ki:

“Onların zikirleri zikir değildir. Onların zikirleri onların kalplerini karartır.”

Onların zikirleri kalplerini sertleştirir. Taşlaştırır, kesâfet getirir. Ama eğer bu zikri yaparken bir evliyâullâha bağlılığın varsa, evliyâullâha sevgin varsa o zikir senin kalbini yener. Çünkü niçin? Evliyâullâha olan sevgin sana Allah’ı sevdendir. Evliyâullâhı sevmeyen Allah’ı sevemez. Bir veliyi sevmeyen Peygamber Efendimiz’i sevemezsin. Peygamber Efendimiz’i sevmeden de Allah’ı sevemezsin. Allah’ın emri böyle.

“Habîbim seni seven Beni sever.” buyuruyor.

Sonra: “Kulum Beni sev, sevdiklerimi sev, kullarıma sevdir.”

Öyle ise zikir kalben yapılan zikirdir. Lisanla yapılan zikirde kalbinde başka şeyler yaşar, başka şeyler düşünürsün. Bu zikir Allah’a yaklaştırmaz ki... Ama evliyâullâhın sevgisi var ya, kalbindeki o sevgi Allah’ı unutturmaz. Niçin? Evliyâullâhı kim için sevdin? Allah için sevdin. Evliyâullâhı unuttunsa Allah’ı da unuttun. Üstelik senin râbitan Hak aynası. Hak aynasıdır râbita.

Ben Hazret-i Şeyhim gibi mir’âtımı buldum

Mir’ât-ı musaffâyı görüp zâtımı buldum

Hem sure-i İhlâs ile isbâtımı buldum

Sure-yi İhlâs nedir? Hakk’a karışmış. Ona karışmış. Onunla birleşmiş. Evliyâullâha insanlar hakke’l-yakîn inanırsa. Yani evliyâullâhı Hak için sevdiğinden. İşte bundan dolayı evliyâullâh mir’attır. Evliyâullâhı unutuyorsan, demektir ki aynanın karşısına geçtinse aynada kendini görüyorsun. Burada çok mârifetler var. Çok mânâlar var. Bir taraftan hak aynası diyorsan hakkı, batılı orada seçiyorsun. Bir taraftan da sen kendini orada tanıyorsun. Kendini o aynada görüyorsun.

Kapısına gelenler olur irşâd

Bilir nefsi ile Rabbini olur şâd

Allah’a şükür. Nimetlerimiz büyüktür. Allah’a inancımız Cenâb-ı Hak’ın lütfü ihsânıdır. Ümmet-i Muhammed’den olmamız yine lütfü ihsânıdır. En büyük ihsân da bu zamanda meşâyihî olmak. Tarikata girmek. Tarikata inanmak. Bir meşâyihî teslim olmak.

Kim şeyhini Hak bilmedi Hakk’ı dahi bilmez

Yok eylemeyen varını maksûduna ermez

Bir böyle kelam vardır. Bir de buyuruyor:

Bulam dersin eğer ayn-ı imânı

Çalış ki şeyhinde olasın fânî

Sana senden yakın olanı tanı

Evet,

*“Kunfekân” emriyle döner bir dolab
Öğütür âlemi misl-i âsiyâb
İnceden incedir olunmaz hisâb
Çok hikmet var “Kunfekân” dan içeru*

*Abd i Hak beyninde yüz bin hicâb var
Her hicâbda yüz bin suâl-cevâb var
Burada inceden ince hesap var
Aslımdan bir haber veren yok bana*

Hicap: Perde.

Cenâb-ı Hak: *“Kulum ben sana şah damarından daha yakınım.”* buyuruyor.

Peygamber Efendimiz de: *“Sen Allah’tan çok ıraksın.”* buyuruyor.

Bu yakınlığı insan ne ile elde ediyor? Allah’ı kalbinde hiç unutmuyorsa, Allah’a yakın. Eğer Allah’ı unutuyorsa Allah’tan uzak. Bu uzaklık Allah’tan gafil olmak. Yakınlık Allah’ı unutmamak. Bizim Allah’a gıyabî imanımız var. Biz beşeriz, şaşırıyoruz. Cüz’i aklımız var. Cüz’i irâdemiz var. Cüz’i aklımız bizi aldatıyor. Bir şeyi düşündüğümüz zaman ikinci bir şeyi düşünemiyoruz. Yani iki düşüncüyü birden yapamıyoruz. Ama maddî düşünceler çoktur. Biri gider, biri gelir. Birini düşünürken başka düşünce gelir. O çıkar. Ama bir de Allah’ı düşünmek var. İşte bütün bu düşünceler tam onu perdeliyor. Sana Allah’ı unutturuyor.

Ama ne kadar düşüncen olursa olsun, sen râbita sahibisin. Râbitanı hatırlayınca bütün bu düşünceler gider. Râbitam önümde, ben peşinden gidiyorum, dediğin zaman Allah’ı unutmadın sen. Allah Allah diye gidiyorsun. Her nefes alıp verdiğinde Allah Allah diye gidiyorsun. Niçin? Râbitan sayesinde. Yediğin zaman râbita ile yersen Allah’ı unutmazsın. Aldığını, koyduğunu, her hareketini râbitanla yaparsan Allah’ı unutmazsın. Onun için râbitadan uzak kalmak, Allah’tan gafil olmaktır.

Allah’a yaklaşmak ise Allah’ı zikirle olur. Allah’ı anmakla insanlar Allah’a yaklaşıyor. Bu zikrin hulasası nedir? Evet Allah’ın bin bir ismi var. Fakat lisânen yapılan zikir, kalbe inmezse; o zikir, Allah’a yaklaştırmaz insanı. O zikir Allah’tan ayık etmez insanı.

Muhakkak ki insanlardaki ayıklık kalp iledir. Makbul olan zikir kalp ile yapılan zikirdir. Ama cehrî zikirler de haktır. Lisânı ile zikir yaptığı zaman kalbi ile de Allah’ı düşünüyorsa o da haktır. Ama cehrî zikir de olsa bir yetkilisinden alacak insan. Allah’tan o meşâyih ayık edecek insanı. Onun ondan almış olduğu zikir kalbine tesir eder. Sirâyet eder.

Allah’a şükür. Şükürümüzü yapalım. Fikrimizi yapalım. Zikrimizi yapalım. Yerken, içerken, yatarken, kalkarken gafil olmayalım. Allah’ı analım. Bizim bir cüz’i aklımız var.

Bir şeyi düşünürken ikinci bir şeyi düşünemiyoruz. Ama cüz’i irâdemizle, cüz’i aklımızla bir şey düşünüp yaptığımız zaman daima râbitamız bizim karşımızda olursa eğer, o zaman Allah’ı unutmayız.

Yerken, içerken, yatarken, kalkarken Allah’ı unutmayız.

Bir ilahi:

*Metaimdan alan gelsin
Derin deryadan almışam
Bugün aşkın pazarıdır
Veren Mevlâ'dan almışam*

*Dilim söyler doğru lisan
Demesinler buna noksan
Benim dersim tamam doksan
Dokuz esmadan almışam*

*Celâli cemâlin 'cim'dir
Okuduğum elif mindir
Sorsalar mürşidin kimdir
Beşir Efemden almışam*

Allah, ibadet amel aşkı versin. Allah tarikatımızı yaşamak nasip etsin. Anlamak nasip etsin.

*Tarikımız tarîk-i Nakşibendî
Kamu ehl-i tarikin serbülendi
Girenler hâb-ı gafletten uyandı*

Hab-ı Gaflet: Gaflet uykusu. Nedir? Allah'ı unutanlar, Allah'ı zikretmeyenler uykudalar. Gaflet uykusundalar. Allah'ı zikredenler ayıktır. Biz Nakşibendî tarikatının Halidî kolundayız. İstiğfar ettik, el tuttuk. Bununla tamam olmadı. Bu ancak Allah'ın emridir. Cenâb-ı Hak, bize tövbe âyeti göndermiş. Her zaman istiğfar yapacağız. İstiğfarı dilimizden bırakmayacağız. İstiğfar: "Estağfirullâh"tır. Peygamber Efendimiz günde 70 defa istiğfar yapıyormuş. Hâşâ, o kusur mu işlemiş? Hayır o bizim için istiğfar yaparmış.

"Ümmetim, siz de her zaman istiğfar yapın."

Çünkü Cenâb-ı Hak, bizi noksan halk etmiş. Daima her hâlimiz noksanlık. Yememiz noksanlık, içmemiz noksanlık, oturmamız noksanlık, kalkmamız noksanlık, hepsi noksanlık.

Noksanlık denilince: İnsanlar günah işliyorlar. Noksanlık bunu sayıyorlar. Hayır! Sadece bu değil noksanlık, İnsan ârif olmadıktan sonra her türlü noksanlığı işler. Noksandır. Ârif kim? Ârif Allah'ı hiç unutmayandır. Yerken unutmaz, içerken unutmaz, alır unutmaz, verir unutmaz. Yatar, kalkar, oturur, hiç unutmaz. Zaten Cenâb-ı Hak da öyle buyuruyor:

"Beni ayakta zikredin, otururken zikredin, yatarken zikredin, gezerken zikredin. Beni çok zikredin."

Onun için ârif kim? Ârif bunlar? Ârif olmayınca insanlar noksanlık yapar. Allah'ı unutaraktan almış olduğumuz o nefesler de bizim için noksanlıktır. Allah'ı unutaraktan atmış olduğumuz adımlar da bizim için noksanlıktır. Noksanlığımız çok. Cenâb-ı Hak, noksanlarımızı ikmâl edenlerden etsin.

Demek ki bizim tarikatımız Nakşibendî tarikatının Halidî kolu. Her tarikatın bir usulü vardır. Bizim tarikatımızın usulünde önce bir boy abdesti alınarak tarikata giriliyor.

Cenâb-ı Hak, kulun amellerini niyetine göre kabul eder. Hâlis niyet nedir? Bir insan işlemiş olduğu amelini inanaraktan yapıyorsa hâlis niyet bu oluyor.

Bizim tarikatımızda altın zincir var. Bu nedir? Silsiledir. Nereden başlıyor? Peygamber Efendimiz'den başlıyor, Sıddîk-ı Ekber Efendimiz, Selmân-ı Fârisî Efendimiz, Hz. Kâsım, Hz. Câfer, Câferi Sâdık, Hz. Tayfûr, Beyâzıd-ı Bestamî Hazretleri ve zamanımıza kadar geliyor. İşte bunlara sevgi, muhabbet Allah'a muhabbettir. Bu sevgi öyle bir sevgi olacak ki...

Öyle bir seveceğiz ki Peygamber Efendimiz'i. Sıddîk-ı Ekber Efendimiz'in sevdiği gibi seveceğiz. Mübarek Sıddîk-ı Ekber Efendimiz Resûlullâh'ı o kadar çok sevmiştir ki, malını Resûlullâh uğruna harcadıktan sonra, cismine de fedâ etmişti. Malını, cismine bahşetmişti ona. Çünkü tebliğde beraber geziyorlardı. Peygamber Efendimiz'i müşrikler taşa tutuyordu. Sıddîk-ı Ekber Efendimiz onun etrafında, pervâne gibi dönüyordu. Taşlar bana değsin de Resûlullâh'a değmesin diye. Peygamber Efendimiz'e bir taş değse, ona yüz taş değiyordu. Onun için burada:

*Mâsivanın illetinden pâk edip bu gönlümü
Kıl tarîk-i Nakşibend'in hâdimi Allah için*

Bütün tarikatlar haktır. Ama hepsinin üstünü Nakşibendî tarikatı. Niçin? Nakşibendî tarikatı hakkında âyetler, hadisler var?

Cenâb-ı Hak: "*Beni gizli zikredin.*" buyuruyor. "*Kalbinizden zikredin.*" buyuruyor.

Peygamber Efendimiz: "*Zikirlerin en efdali gizli yapılanıdır.*" buyuruyor.

Peygamber Efendimiz: "*Tarikatların hepsi haktır.*" buyuruyor.

Fakat Peygamber Efendimiz bir de buyuruyor ki:

"Bütün kapılar kapanacak yâr-ı gârım Ebubekir'in kapısı kapanmayacak."

Kapı ne demektir? Kapı demek tarikatlardır. Tarikatlarda evliyâullâh hak kapısıdır. Bir insan Allah'ı bulmak için varır. Tasavvuf kitaplarında diyor ki: Cenâb-ı Hak her maksada bir kapı tayin etmiştir. Her maksadın bir kapısı vardır. Her maksadı kapısından istemek lazım. Maksat insanların arzusu, isteği. İnsanlar ne ister? Yiyecek ister. Giyecek ister. Kullanacak eşya ister. Bunların hepsinin bir maddesi var. Yeri var. Onların herbirinin kapısı var. Mesela sen bir elbise alacaksın. Bunu manavda, bakkalda bulabilir misin? Manavda, bakkalda yenecek şeyleri bulursun. Muhakkak bir mağazaya gideceksin. Orada da yiyecek maddelerini bulamazsın. Âlet, makine almak istersen onların da ayrı mağazası vardır. Öyleyse Cenâb-ı Hak her maksada bir kapı tayin etmiştir. O maksadı o kapıdan almak lazım. Cenâb-ı Hak da kendisini tanıtmak için, kulların Allah'a ulaşması için bir kapı tayin etmiş. Bir yol tayin etmiş. Bu yol nedir? Tarikattır. Bu yolu bilen evliyâullâhtır, meşâyihdir. Evliyâullâh, Hak kapısıdır.

Bulmak istersen bul kapısını

Evliyâullâh mir'attır. Allah aynasıdır. Evliyâullâhı bulamayan Allah'ı bulamaz. Cenâb-ı Hak onun için buyuruyor ki:

“Sadıklarla olun. Allah için sevin. Allah için bir araya gelin.”

Bunlar Allah’ın emirleri. Tarikata girmek demek oradan bir hizmet almaktır. Cumhuriyetten evvel tarikatlar varmış. Tekkeler açılmış. Herkes gidiyormuş. Mevlânâ: “Ne olursan ol, gel!” diye seslenmiş. Oraya içkicisi de gitmiş. Kumarcısı da gitmiş. Çalgıcısı da gitmiş. Ama gidince kötü alışkanlıklarını terk etmişler. Bir daha aynı şeyi yapmamışlar. Gidince terk etmişler kötülükleri...

*Masivânın illetinden pâk edip bu gönlümü
Kıl tarîk-i Nakşîbend’in hâdimi Allah için*

Allah rızası için beni Nakşîbendî tarikatına hizmetçi olarak kabul et ki diyor. Mâsivâ gönlümden çıksın. Paklansın gönlüm. Eğer mâsivâ gönlümüzdüden çıkmazsa, Allah korusun helâk oluruz. Kurtulacağımız yoktur. Çünkü Cenâb-ı Hak, ehl-i dünyayı ehl-i nâr halk etti. Ehl-i dünyaya necât yoktur. Kurtuluş yoktur.

**“Hak’la oturana ara,
onunla otur.”**

(18 Mayıs 1990 / Hanımlara)

Allah, hayırlı mübarek günler geçirmek kısmet etsin. Allah, hayırlı ibadetler nasip etsin. Cemiyeti, Hak hayırlı, mübarek etsin.

Bir kimsenin kalbindeki muhabbetten cezbe olur. Muhabbet kalbine sığmıyor, taşıyor. O kalbi büyütme lazım. Taşırmamak lazım ki büyüsün... Taşırırsa büyüzem. Geç büyür. Ağır ağır büyür. Eğer muhabbetini muhafaza ederse bir insan kalb-i selim büyür. Büyüyünce muhabbeti daha çoğalır.

*Her mârizin derdine göre verirler şerbeti...
Bir kimseye kim yâr ola tevfik ü hidâyet
İrfan ile derya oluben kalbi coşar da
Gönlünde tulü’ eyler ânın aşk u muhabbet
Görün nice mahbûb-u Hudâ var bu beşerde
Sevdim seni seyda-i cihân hayır ve şerde
Aşık olanın ciğeri yanar da pişer de*

Bu kelâm çok anlamlı. Allah bu kelâmı anlamak, yaşamak nasip etsin. Diyor ki: Bir kula Cenâb-ı Hakk’ın hidâyeti olursa, onun kalbinde zâtının sevgisini, velilerin sevgisini, Habîbi’nin sevgisini doğdurur. Doğunca onun kalbi coşar, taşar. Nasıl ki güneşin doğması ile dünyanın karanlığı gidiyorsa, insanların kalbinde de Allah aşkı, Resûlullâh aşkı, meşâyih aşkı tecellî ederse, onun da kalbini nurlandırır, aydınlatır.

Görün nice mahbûb-u Hudâ var bu beşerde

Mahbûb-u Hudâ: Allah’ın güzelleri manasına. Hudâ: Allah.

Allah’ın güzelleri var. Bu beşeriyetteki insanların içerisinde. Kim bu güzeller? Allah aşkı ile yananlar. Allah aşkı ile kavrananlar. Allah sevgisi ile kalbini doldurmuş. Kalbinden her şeyi atmış. Çıkarmış. İşte güzeller bunlar.

Sevdim seni seyda-i cihân hayır ve şerde

Seyda-i cihân: Ne kadar Allah aşkına ulaşanlar varsa, ne kadar tarikat varsa onlardaki talipler, müridler tasavvuf ehli olanlar. Bunların hepsinin meşâyihleri. Cihan: Dünya, bu âlem demek.

Seyda: Bu âlemde seçkin insan. Seydânın mânâsı seyyid. Seyyidse insanların ulusudur. İnsanların kıymetlisi oluyor. Demek ki mürit, ne gelirse râbitasından bilecek. Bir mürit şer işleyemez. Şer işlerse eğer zaten tarikattan çıkar. Çünkü neden? Tarikat şeriatın takvâ yönüdür. Şeriat mekruh olan bir şey tarikatta haram oluyor. Onun için:

*İnceden incedir olunmaz hisap
veyahut da;*

*Her bir kimse ehl-i irfân olamaz
Kırk yerden yarılmış kıl olmayınca*

...

El çek mâsivâdan bırak bu cahı

Mâsivâ: Dünya.

Dünyayı seven, dünyaya uyan, karanlığa girmiş. Kuyuya girmiş. Dünya sevgilerini gönlünden çıkar at. Dünya sevgisini çıkarmazsan sen karanlık-tasın.

El çek mâsivâdan bırak bu câhı

Râz-ı derûnundan eylegil âhı

Cânân illerinin açılmaz râhı

Varıp bir kâmile kul olmayınca

Râz-ı derûnundan âh eyle. Niye eylemeyelim? Hz. Âdem'in evlatları değil miyiz? Hz. Âdem babamız ne kadar âh etti? 200 sene ağladı. Niye ağladı? Çok yüksekten, çok aydınlık, çok sefâli bir yerden zemine indi.

Zemine indi me'vâdan nice yıllar döküp kan yaş

Yalnız ağlayan Âdem değil Havvâ'da yangın var

Me'va: Yüksek yer. Zemin: Aşağı yer.

Hz. Âdem'de yangın varsa, ağlamışsa, Havvâ anamız da ağlamış. Çünkü o da cennetten atıldı. O da kusur işledi. Esas kusura sebebiyeti o verdi. Hz. Âdem Babamıza buğdayı o yedirdi.

Cânân illerinin açılmaz râhı

Canandan mânâ Hz. Allah'tır. Ruhların hepsi ondan geldi. Yine ona gidecekler ya. Ama bir kâmile kul olmayınca, cânân illerinin yolu açılmaz.

Herkesin meşâyihî kendisinin mürşididir. Meşâyihlere "Pîr" denilmiş. "Hz. Pîr", "Pîrlerimiz" diye isim verilmiş.

Pîr-i Sami gibi sahib-irşâdı

Pîrler irşad sahipleri. Onlar insanı şâd ederler. Sana bir dâire mi verip sevindirecek? Hayır. Sana bir araba mı alıp sevindirecek? Hayır. Veyahut da başka bir şey mi alacak? Hayır, hayır... Senin kalbini açacak. O zaman sevineceksin.

Kalbini açılmazsa sen şâd olamazsın. Çünkü insanların bütün meşakkatlerini kim duyuyor? Kalp duyuyor. Sefâyı, zevki hep insanların kalbi duyar. Fakat bu maddiyette böyle. Maneviyatta kalbi açılırsa, bir insanın, ne ile açılır kalbi? Evliyâullâhın himmeti ile. İşte o kalbi açınca hiçbir mekâna sığmayan Allah o kalbe sığıyor. O kalbe Allah girince daha o kalbe hiçbir şey giremez ki. Senin vücudunu parça parça etse dahi acısını duymazsın. Bu acıyı kalp duyuyor. Kalbi sahibine teslim ettinse hiçbir şey girmez. Bunlar hakıdır. Hakikattir.

Pîr-i Sâmi gibi sâhib-irşâdı

Bulup kapısında kılak feryâdı

Hiçbirimiz bulamazık necâtı

Bizim delilimiz ol olmayınca

Necattan mânâ ateşten kurtulmak. Azaptan kurtulmaktır. Hiçbirimiz kurtaramayız. Bizim delilimiz O olunca âmennâ O kurtarır.

Kırk yerden yarılıp kıl olmayınca

Kıl kırk yerden yarılr mı? Yarılır. Bu nedir? Tasavvufur. Takvâlıktır. Kim tasavvuf ehli ise takvâ olacak. Takvâ olmazsa tarikatı anlamış, yaşamış olamaz. Tarikatta terakki etmiş değildir. Şeriatın fetva yönü var, takvâ yönü var.

Fetvâ yönü kolaylaştırıyor. Fakat takvâ ise, bir kılın üzerinden geçeceksin. Mümkün mü o kılın üzerinden geçilsin?

Bir de vardır ki bir büyük nehir üzerinde geniş bir köprü var. Oradan herkes geçer. Bir de var ki kıl gibi ince bir köprü, onun üzerinden geçebilir mi insan? İşte tarikat böyle.

Mesela sol elinle bir şey yemen mekruhtur. Şeriata göre mekruh. Ama tarikata göre haram oluyor.

Meselâ sen helâl lokman var, yiyorsun. Bunu Allah'ı unutarak yersen mekruh olur şeriata göre. Tarikata geçince haram olur. Tarikatta riyâzet haktır. Ama riyâzet ikidir:

1- Nefsini, gıda vermeyip, aç koymak.

2- Nefsini râbitanın karşısında eritmek. Terbiye etmektir. Mürit yediğini, içtiğini râbita ile yiyorsa ruhuna yediyor onu. Çünkü râbita sahibinin ruhu mürşididir.

Efendim sultanım ruh-u revânım

İnsanlarda ruhun üç makamı var:

- 1- Ruh-u revânî makamı,
- 2- Ruh-u sultânî makamı,
- 3- Ruh-u nûrânî makamı.

Öyle ise rûhu revânî makamı tarikatta birinci makamdır. Yani meşâyih tamamen gönlünü vermişse, sevmiş, inanmış, ona hizmet etmiş, sevilmişse râbita sahibidir. Râbita sahibi şudur ki, hiç unutmaz. Her işinde, her anında hayali gözünde. Nereye giderse sanki karşısındaymış gibidir. İşte bu böyle. Yerken kime yediyor? Ruhuna yediyor. Daha da doğrusu mürşidine yediyor. Mürşidinden gâfil yerse kendi nefsine yedirmiş olur.

Hız. Âdem babamız cennetten atılınca zemine indi. Onunla beraber kim indi? Havvâ anamız indi. Başka kim indi? Şeytan indi. Sonra yılan, bir de tavus kuşu indi. Şeytan cennette yaşamıyordu. Ama onları kandırdı, indirtti. Hz. Âdem, Havvâ, yılan ve tavus kuşu. Bu dördü cennette yaşıyor. Tavus kuşu çok güzelmiş. Yılan da Hz. Âdem babamızla, Havvâ anamıza hizmet ediyormuş. Onlara nasihat ediyormuş. Çok âlimmiş. Cennette iken yılanın dört ayağı varmış. Deve suretinde imiş. Fakat o da Allah'a isyân etti. İblisi o soktu cennete. Allah'ın gadabına uğradı. Allah onun ayaklarını yok etti. Ona sürünmeyi bir azap olarak verdi. İşte Âdem babamız ve Havvâ anamız cennetten atıldıkları zaman tam 200 sene (rivâyete göre 300 sene diyenler de oluyor) ağladılar. Günahlarını Allah affetti. Birbirleri ile buluştular. Hac zamanı Arefe günü Arafat dağında buluşmuşlardır. Günahları orada bağışlandı. Ama Âdem babamız 200 sene ağladı, sızladı. Sade günahı değil, üç şey onu ağlatıyordu:

1. Noksanlık işledi cennetten atıldı.

2. Cennet çok zevkli bir yerd. Allah'ın cemâlini cennette müşâhede etmişti. Cemâlini görüyordu. Ondandır çok haz duyuyordu. Allah ile

konusuyordu. Cennetten atılınca ondan uzaklaştı. Onunla görüşemiyor da, buluşamıyor da.

3. Çok yüksek, aydınlık bir yerden bir karanlığa indi. Onun için işte 200 sene ağladı.

O cennette kalsaydı biz hep cennette olurduk. Kâfir, Müslüman olmazdı. Kâfir olmasaydı, cehennem olmazdı zaten. Hepimizi cennette halk ederdi. Bunlar Allah'ın hikmetleri. Hikmetlerden sual edilmez.

İnanan, inanmayan bu dünyada ayıklanıyor. Çünkü cennete imansız girilemiyor. Oraya amelsiz girilemiyor. Demek ki orada olsa insanlar, hep imanlı, amelli olacaklar. Öyle ise bu dünyaya insanlar kâfir, mü'min seçilmesi için gelmişler. Âdem babamızın dünyaya inmesindeki tek sebep de budur.

Hz. Âdem 200 seneden sonra cennette bir yazı hatırladı. Bu yazı: "Lâ ilâhe illallâh, Muhammed'ün Resûlullâh."

Bunu cennetin en yüksek yerlerinde görmüştü. Ama bu yazıyı unutmuştu. 200 seneden sonra aklına geldi. Gördüğü yazıyı hayâl etti: "*Yâ Rabbî, ben cennette iken gördüm ki bu isimle Senin ismin birlikte yazılı idi. Anladım ki Sana bundan daha kıymetli isim olamaz.*"

İşte o zaman Cenâb-ı Hak affediyor. Tabii günahları bağışlanıyor. Âdem babamıza Cenâb-ı Hak suhuf indiriyor. Suhuf semavî kitap. İşte onun ameli, ticareti... Öyle ibadet yapacaksın, şöyle kazanacaksın diye emrediyor. İblis de dünyaya indi. Cenâb-ı Hak'tan mühlet istedi.

"*Yâ Rabbî! Ben Hz. Âdem'in yüzünden bu felakete uğradım. Senin gadabına uğradım. Beni dergâhından uzaklaştırdın. Beni kulluktan reddettin. Benim bir dileğim vardır senden.*"

"*Nedir senin dileğin?*"

"*Bana kıyamete kadar ömür ver. Bana fırsat ver. Yetki ver. Âdem'den ve Âdem'in evlatlarından intikamımı alayım. Onların yüzünden ben kovuldum.*"

Verdi Cenâb-ı Hak, o yetkiyi ona.

Hz. Âdem babamız bunu görünce çok mahsun oldu. O da Allah'a sığındı.

"*Ya Rabbi cennet gibi emniyetli mülkünde ben kendimi bundan kurtarmadım. Geldi, orda beni kandırdı. Cennetten attırdı. Sana isyan ettirdi. Buna bu yetkiyi verdinse, benim evlatlarım nasıl bundan kurtulacak?*"

O zaman Cenâb-ı Hak ne buyuruyor:

"*Tevhidim ile kurtulasın. Resulümdür Muhammed hak bilesin. Sen ve senin evlatların "Lâ ilâhe illallâh Muhammedün Resûlullâh" derlerse İblis'ten kurtulurlar. O onlara bir şey yapamaz.*"

İnsanların şeytana karşı en büyük silahı bu. Şeytan bunu duyunca kaçıyor. Ama bir şeytanımız var ki yüz bin defa "*Lâ ilâhe illallâh*" desek kaçıramayız. Nefs-i emmâremiz. Nefsimiz. Bunu neyle kaçıracağız? Bunu ancak bir evliyâullâhın yumruğunun altına vermek lazım. O, onu terbiye etsin. Ondan ancak böyle kurtulabiliriz.

Kur'ân-ı Kerim'de bildiriliyor: İskender Zülkarneyn Hazretleri Çin Seddi'ni bağlamış. Çekmiş. Herkesin Ye'cüc-Me'cüc'ü vardır.

Bunlar nefsin sıfatları. Nefsin avaneleri.

*Pîrim İskender olup Ye'cüc seddim bağladı
Görmedim böyle cihângir Sâmi-i Mevlâ gibi*

Demek evliyâullâh ne yapıyor? Ama bu ruha muhâfazadır. Zâhirde bir şey yoktur. Cesedimiz zâhirde. Bize bir emir var. O emiri tutarsak, ona teslim olursak eğer, ne oluyor? Ruhumuzu muhâfaza ediyor. Dört büyük düşmandan muhâfaza ediyor bizi. Meşâyih yapıyor bunu.

*Pîrim İskender olup Ye'cüc seddim bağladı
Görmedim böyle cihângir Sâmi-i Mevlâ gibi*

Bir de buyuruyor ki:

*Nefsim bana râm ol düşme teşvîşe
Hep fâsittir bu kurduğun endişe
Sürüsün yedirmez kurt ile kuşa
Pîr-i Sâmi gibi sultanımız var*

Hz. Âdem babamız da Cenâb-ı Hak'tan böyle dilekte bulununca Cenâb-ı Hak buyurdu ki:

“Sen ve senin evlatların, Ben ve Habîbim'in ismini anarsanız, şeytan size bir şey yapamaz.”

Hz. Âdem'e suhuf indi. Bu da cennetten geldi. Orada nasıl ekeceğini, nasıl dikeceğini, yemesini, ibadetini bildirdi Cenâb-ı Hak. Bunun üzerine şeytan:

“Yâ Rabbî, ben ne yiyeceğim?”

Cenâb-ı Hak buyurdu:

“Ya mel'un! Senin yediğin de, Benim ve Habîbim'in ismini anmadan yiyenlerin de yediği senin olsun.”

Demek ki bir insan gâfil yiyorsa şeytana yediyor. Nefs-i emmâresine yediyor. Eğer râbitayla yiyorsa, tefekkürle yiyorsa, huzurla yiyorsa onu nefis yiyemez? Nefis gıda alamaz. Nefsin gıdası zulmettir. Ruhun gıdası nurdur. Demek ki râbita ile yenilip içilirse bu nimetin zulmetini gideriyor. Nurunu bırakıyor. Nuru ise ruh alıyor.

Hak olan riyâzet tarikatları var. Ne buyurmuş Peygamber Efendimiz:

“Az yiyin, az uyuyun, az konuşun.”

Ama bizde bu yoktur. Fakat bize de buyurulmuş ki:

“24 saat içerisinde 8 saat çalışın, 8 saat ibadetinizi yapın, 8 saat de istirahatinizi yapın.”

Bir de buyurulmuş ki:

“Midenizin boşluğunu üçe bölün. Bir payını yemekle doldurun. Bir payını su ile doldurun. Bir payını da hava yeri olarak bırakın.”

Bize emir böyle. Ama her insanın midesi aynı olmaz ki... Bir payını su ile doldurun. Bir payını da hava yeri olarak bırakın. Bize emir öyle. İşte bu da hadistir. Hiçbirinin boşluğunu diğerine geçirmemek lazım.

Öyleyse şu unutulmamalı: Her şeyi râbitayla yemeliyiz. Eğer bir insan sol eli ile bir şey yer içerse bu insan gâfil. Sol eli ile bir şey yemek içmek yasaktır. Şeriatın fetva yönü bu oluyor. Takvâ yönüne geçince haram oluyor. Niçin haram oluyor? Gafletinden dolayı.

Bizim tarikatımız râbita tarikatıdır.

1. Tarîk-i şeriat.
2. Tarîk-i hatme.
3. Tarîk-i sohbet.
4. Tarîk-i râbita.

Ne demek oluyor? Yani şeriatımızda hiçbir eksiklik olmayacak. Bakın hak olan zikirler var. Cehrî zikirler de yapıyorlar. Bu bizde yasak.

Bizde şu vardır: Eğer müşdidimiz varsa, o mahrem değildir. Ama ondan başkası mahremdir. Meşâyih bir müridin babasıdır. Nasıl zâhirde babası mahrem değilse, tarikatta da babası mahrem değildir. Onun için meşâyihinizden ve kendi mahreminizden başka bütün erkekler yasaktır. Ama başka tarikatlarda beraber zikir yapabiliyorlar, bir arada yemek yiyebiliyorlar. Fakat dikkat edelim. Bir insan nefsini öldürmüş, şehvet kalmamış, karşısındakine anne, bacı, kardeş gözü ile bakıyor. Böyle bakan gözlere olmaz yasak. Fakat bu bizde yine yasak. Niçin? Sen öylesin ama öteki seni öyle bilmez ki. Fitneye yer bırakmayacağız. Bizim tarikatımız şeriat tarikatıdır. Şeriatla asla ve asla eksiklik bırakmayacağız.

Muhabbetü'l-mevlâ, Muhâlefetü'l-hevâ var.

Bazı tarikatlar muhabbetü'l-mevlâ'da başlar, muhâlefetü'l-hevâ'da biter. Bazıları da muhâlefetü'l-hevâ'da başlar, muhabbetü'l-mevlâ'da biter. Sair tarikatlar tamamen nefsin arzularını terk etmedikten sonra, meşrû değil. Nefsi arınmış değil. Onda muhabbetullâh tecellî etmiyor. Nefsini arındırmışsa bir insan, büyük olana anne nazarı ile bakar. Yaş emsâli ise kardeş nazarı ile bakar. Küçük ise evlat nazarı ile bakar.

Onun için:

*Her neye bakarsan Hak gözüyle bak
Böyle bakan gözlere olmaz yasak*

Muhâlefetü'l-hevâ ile başlayanlar böyledir. Bir de muhabbetü'l-mevlâ'dan başlıyor ki, ona bir aşk veriliyor. O aşk arzusundan bütün muhalif hâllerini terk ediyor. Ta ki terk edinceye kadar, bu muhabbeti muhâfaza etmesi gerek. Tamam muhabbetini muhâfaza etti. Bütün muhalif hâllerini de terk etti. Yine de zâhir şeriata göre yasak olan bir şeyleri yapmayacak. Hâlbuki sana göre yasak değil. Ama karşıdaki senin kalbini bilir mi? Gerçi sende şehvet kalmamış. Sen gördüğünü kardeş nazarı ile görüyorsun. Baba nazarı ile görüyorsun. Yasak olur mu? Olmaz. Diğer tarikatlar da nefsi ölmeden bir arada bulunuyorlarsa günah işliyorlar. Günâh-ı kebâir işliyorlar. Zâten bizde, öyle olsak da olmasak da müsaade etmiyorlar.

Molla Abdurrahman daha evvelce riyâzet tarikatında hizmet görmüş. Yıllar boyu her istediğini yememiş. Nefsinin her istediğini almamış, vermemiş. Çok az yemiş. Etlisini, tatlısını yememiş. Riyâzet yapmış yani. Neticede Gavs-ı Azam Seyyid Sıbgatullâh Arvâsî Hazretlerini bulmuş. Buna yeniden ikinci meşâyih olarak sarılmış. Evvelki tarikatının meşâyihini bırakmış. Yenisine öyle bir şekilde sarılmış ki, onu ilk gördüğünde gönlü akmış. Daha ayrılmak istememiş. Kış mevsiminde. O yörede de çok kış oluyormuş. Gece gündüz muhabbeti gelince çıkıp geliyormuş. Şeyh Efendisini görmek için. Veya akşam geldiği zaman bakıyormuş ki sohbet bitmiş. Hatme dağılmış. Tekkenin kapısının önünde bekliyormuş. Huzur

yapıyormuş. Kar yağıyormuş, karın altında kalıyormuş. Kar onun üzerini kapatıyormuş. Sabahleyin tekkenin dervişleri karları temizleyerek yol açmak isterlermiş. Seyyid Sıbgatullahi Arvâsî onları ikaz edermiş:

“Aman dikkat edin. Şu kar tümseğinin altında Molla Abdurrahman var. Onu incitmeyesiniz,” dermiş.

Meşâyih için tebliğ sünnettir. Gavs ile beraber 40 gün tebliğde gezmiş. Kim Peygamberimiz'in vârisi ise tebliği yapar.

Biz kendimizi meşâyih olarak görmeyelim. Fakat bize bir emir vermişler. Biz emir kuluyuz. Meselâ bu akşam burada çok izdihâm vardı. Herkes bunalmıştı. Bütün insanlar ayakta idi. Bir abdest için ayrıldım buradan. Sonra meyve getirdiler yemedim. Dedim ki Ramazan Bey'e:

“Bu cemaat bu kadar sıkıntı içerisinde. Ben bu meyveyi nasıl yiyeyim?”

Çünkü vicdan azabı duydum. Bana gerek Hacı Hanım gerekse başkaları işte şöyle yoruluyorsun, böyle yoruluyorsun diyorlar. Ben aldırış etmiyorum. Çünkü bu vazife bize verilmişse bundan iki türlü korkumuz var. Birincisi vazifemizde noksanlık yaparsak, Allah korusun bize büyüklerimiz kahr yaparlar. İkincisi de vebâl var. Ben gitmesem. Bir yerde otursam. Maddî durumu müsâit olanlar gelir. Sıhhati mâni olmayanlar. Bir de zamanı müsâit olanlar gelir. Biz gelemeyenlerin vebâlinde korkuyoruz. Ders alacak ihtiyar bir kişi gelebilir mi? Gelemez. Onun için tebliğ vardır. Gezmemizin sebebi budur. Ve de sünnettir.

İşte, Gavs Sıbgatullâh hazretleri de 40 gün doğuda dolaşüyor. Molla Abdurrahman da yanında. Her köyde bir gün kalmışlar. Doğuda büryan denilen bir yemek vardır. Kuzuyu keserler, gövdesini parçalamadan bir kuyu vardır. Orada ateşi yakarlar. Küpün etrafını sıvıyorlar. Hiç hava almadan orada o pişiyor. Altında pilav yapıyorlar. Çok lezzetli bir yemek oluyor. Buna büryan derler. İşte her gittikleri köyde büryan yapmışlar. Getirmişler. Piri Tağı Hazretleri, müritleri ile beraber yiyorlar.

O sırada:

“Gel Abdurrahman, yemeğin yumuşak ve lezzetli yerlerinden ye Abdurrahman, ye Abdurrahman. Sen yıllar boyu hiç et yemedin. Sen ye bu etleri.” diyor.

40 günden sonra teveccüh yaparken Abdurrahman Tağı'ye de el vurmuş. Sırtına vurunca kalp gözleri açılmış. O zaman elini dizlerine vurmuş. Hayıflanmış:

“Eyvah. Boşuna yıllardır açlık çektim. Boşuna susuzluk çektim. Boşunaymış. 40 gündür Gavs ile beraber geziyorum. 40 gündür Gavs bana kuzu döşünü yediriyor. Bir saklamda (vurmada) beni maksadıma ulaştırdı.”

Demek ki ifademiz şu: Bizde riyâzet yok.

“Yiyin, için israf etmeyin.”

Yalnız midenizin haklarına tecâvüz etmeyin. Midenizin boşluğunun üçte birini yemekle dolduracaksınız. Gâfil yemeyeceksiniz. İşte biz böyle yapıyorsak riyâzet yapıyoruz. Nefsimize yedirmiyoruz. Niçin?

Efendim sultanım ruh-u revânım

Yani râbitaya teslim olmuşuz. Cenâb-ı Hak râbitada öyle bir ihsân halk etmiş ki, hayalî râbitayı yapa yapa nakşe geçiyor insanlar. Hayalî nedir?

Suyu almış içiyor râbitası ile. Yiyor râbitası ile. Geziyor râbitası ile. Her bir işini gördüğü zaman râbitası ile. Bunu böyle yapa yapa nakşe geçiyor.

Nakşe geçince ne oluyor? Kendisi oluyor râbitası. Bakıyor ki kendisi yapmıyor. Râbitası yapıyor. O zaman ruh-u revân makâmına ulaşıyor bir mürit. O zaman fenâfi'ş-şeyh oluyor. Ancak ne ile olur? Meşâyihini çok sevecek. Nefsinden çok sevecek. Meşâyihini büyük görecektir. Meşâyihini ne kadar uzaklarda olursa olsun. Onu uzaklarda değil yakında görecektir. “Beni görüyor. Her sözümü işitiyor. Her hareketimi görüyor.” diye düşünecek. Ne kadar uzakta olursa olsun.

Saadettin Kaşgarî Hazretleri Nakşî halifelerinden. Onun bir müridi çok irak yerden gelmiş. Ondan ders almış. Şimdiki gibi değil ki otobüslerle, uçaklarla gitsinler.

Demiş ki:

“Şeyh Efendimi çok sevdim. Çok mübarek. Ben gideceğim. Bir daha şeyh efendimi göremem. Başıma bir hâl gelirse ben ona hâlimi arz edemem. O benden nasıl haberdar olur?” diye gönlüne gelmiş. Lisana getirmemiş.

O zaman ne buyuruyor şeyh efendisi:

“Ne tereddüt ediyorsun. Benim şimdi bir müridim var. Çok uzakta. Kendisi Kaşgar’da, dükkanında tezgahının başında. Ben şimdi onu kendisinden daha iyi görüyorum.” diyor. İşte o anda o tereddüt çıkmış o müritten.

Gala eski Erzincan’dadır. Pîri Sâmi Hazretleri’nin müritlerinden Molla Bilal isminde bir hoca varmış. Âlim. O da askermiş orada. Üç tane asker varmış. Birisi Ahmet, birisi Mahmut, birisi de Muhammed. Hikmete bakınız. Ahmet, Muhammed, Mahmut isimleri ile seçkin olan bunlar demişler ki:

“Erzincan, Erzincan derler ama, böyle bir büyüklerden kimseleri göremedik.” demişler. O sırada bu demiş ki:

“Siz subaylarınızdan, komutanlarınızdan izin alın. Ben sizi bir yere götürüyüm bu akşam.”

İzin almışlar. Pîri Sâmi Hazretleri’nin sohbetine götürmüş bunları. Sohbeti dinleyince tabii bunların gönüllerine bir sevgi doğmuş. Çok sevmişler. Demişler ki çok mübarek adam. Ama biz buradan ders alırsak bir daha birbirimizi göremeyiz. Biz tâ Zile’deyiz. Mübârek Erzincan’da. İki tanesinin gönlüne böyle gelmiş. Bir tanesinin gönlüne hiç gelmiyor. Pîri Sâmi Hazretleri sohbet esnasında şöyle buyurmuş, demiş ki:

“Bir meşâyihin dört tane müridi olsa. Birisi şarkta, birisi garpta, birisi şimalde diğeri de cenupta olsa. Dördü de aynı saatte, aynı dakikada can veriyor olsalar. Şeytan aleyhîllâne bunların imanlarına musallat olsa, o anda o dördünü de o şeytanının elinden kurtaramayan o şeyhin başına topraklar insin. Nerde kaldı ki, Ahmet, Muhammed.” O zaman ayıkmişler. İki de ders almışlar. Mahmut ders almamış.

Bizim büyüğümüz sohbetinde buyurdu ki:

“Bizim meşâyihlerimizin bir milyon müridi olsa. Bir milyonu da arz üzerine serpilmiş olsa, Vallâhi de billâhi de hepsinden haberdâr olur.” Hepsinden haberdârdır. Hepsini görüp gözetmektedir. Bu böyle ama kime bu? Görene, bilene. Yani inanana ve teslim olana.

*Sermaye bu yolda heman
Teslim ol şeyhine inan
Sıdk ile Allah'a dayan
Gör olmaz mı ihsân sana*

Sen bir yerde isen her yerdesin. Bir meşâyih Allah'ın varlığına ulaşmazsa zâten meşâyih olamaz. Allah'ın birliğine ulaştı ise onun görüşü Allah ile, bilişi Allah ile. Cenâb-ı Hak kudsi hadisinde buyuruyor:

“Velî kulumun gören gözü bizim gözümüz. O velî kulumun işiten kulağı bizim kulağımız. O velî kulumun konuşan dili bizim dilimiz. O velî kulumun uzanan eli bizim elimiz.”

Ancak inanmak lazım. Şeyh Efendilerimiz böyle imiş. İtimat ediniz. Bizim Şeyh Efendimiz'in zamanında, Erzincan'da. Erzincan'ın etrafı dağlık, ortasında düz ovalar uzanıyor. Çok güzel bir tabii güzelliği var. Yumurta şeklinde düz bir arâzi uzanıyor. Ortasında Fırat nehri akıyor. Uyumuyorum, ayık da değilim. Hâl içerisindeyim. O Fırat Nehri baharda coşar. Geçmek mümkün değil. İnsan geçit yerlerini bilmezse geçemez. O nehir daha da büyümüş. Fakat çok çirkin siyahımsı bir su. Batak gibi pıhtılaşmış. Oraya giden nereye gittiğini bilmiyor. Halk toplanmış onun başına. O su doğudan batıya uzanır. Kuzey tarafta halk. Mübârek Paşam da orada. Benim nefsim de orada. Bu toplanan halkın hepsi geçecekmiş. Geçmek mecburiyeti varmış. Ama halkı bir korku almış. Zangır zangır titriyorlar. Ben halkın ne olduğunu bilmiyorum. Ama suya giren kayboluyor. Giren kayboluyor. O sırada beni de bir korku aldı. Mübârek Paşam bana şöyle buyurdu:

“Bak oğlum Abdurrahim. Ben gidiyorum, sen de tam izlerime basacaksın. Eğer izimden ayağını kaypıtırsan sen de kayarsın, batarsın. Eğer tam izlerime basarsan batmazsın.”

Böylece tam izlerine basarıktan geçerken korkuyorum ki tam izine basamazsam, yine batacağım, boğulacağım, diye. İzine basa basa geçtik. Vefatına yakın zamanlarında idi. Bu nedir?

“Oğlum ben gidiyorum. Dünyayı değiştiriyorum. Sen tamamen benim izimden yürü. İzimden yürümezsen batarsın, yok olursun.”

İşte bunun korkusundayız. Bunun havfindeyiz. Bundan dolayı ben de sizin duanıza, himmetinize sığınıyorum.

Onun için diyorum ki: *“Yâ Rabbî, Pîrimize lâıyk bir hâlimiz yoktur. Hâlimizi arz etmeye de yüzümüz yoktur. İhvanlarımızı sen pîrimize bağışla. Bu günahkâr kulunu da ihvanlarına bağışla”* diye dua ediyorum.

Çünkü niçin:

*Küllî boş değildir aşka düşenler
Katre düşmeyince sel uyanır mı
Bu çırpınmalar, bu bağırınmalar boşuna değil.
Kınamayın bizi Hakk'ı sevenler
Allah'ı seven kul kınanır mı*

Bu cemaat buraya niçin geldi? Bu kadar parklarda, gezmelerde, zevkinde, sefasında olanlar var. Burada ter dökerek bu sıkıntıya katlanıyorlar.

Demek ki bu cemaatte bir arzu var. Boş değil. Öyle ise Yâ Rabbî ihvanların muhabbetine bağışla bizleri. Allah arzunuza ulaştırın. Allah iki cihanda korktuklarınızdan emin etsin. Allah iki cihanda umduklarınıza nail etsin. Dünyada birbirimizi sevdik tanıdık. Allah âhirette de bizi birbirimizden ayırmasın. Allah bizi velâyet dairesinin altından ayırmasın.

Allah'ın üç emri var:

1. Sadıklarla olun.
2. Allah için birbirinizi sevin.
3. Allah için konuşun.

İşte Allah'ın üç emri burada birleşmiş.

Sadık kim? Meşâyihimiz. Onun kanadının altında toplandık.

*Kibrit-i ahmerdir şeyhin nefesi
Yakar dil şehrinde bırakmaz pası
Beraberdir Pîr-i Taği Mevlâsı*

Burada ise:

*Beraberdir Dede Paşa Mevlâsı
Daim cezbederler buraya bizi*

Bunların muhabbeti bizi buraya topluyor. Herbirimiz bir memlekettendir. Kim topladı buraya bizi? Eğer Şeyh Efendimiz'i biz tanımasaydık, o vasıta olmasaydı, acaba devlet kuvveti bu cemaati buraya toplayabilir miydi? Bunlar aşikâr olan şeylerdir. İdrak edelim.

Allah'a çok şükür geliyoruz. Bir araya toplanıyoruz. Siyaset konuşmuyoruz, ticaret konuşmuyoruz. Allah için konuşuyoruz. Yeter ki birbirimizi unutmayalım. Sürüden ayrılmayalım. Sürüden ayrılma kurt yer. Bizim sürümüz ihvan topluluğudur.

Sürüden ayrılarda râbîta hafifliği olur. Amel azlığı olur.

**“Mü’minin hayırlısı,
mü’minin kalbine sürûr verendir.”**

(18 Mayıs 1990 / Hanımlara)

Cenâb-ı Hak: “Biz velilerimizi yeşil kubbemizin altında gizledik.” buyuruyor.

Hevâ’yı Hû’ya tebdil ettik.

Kötüleri iyi görüyor. Bütün kelâmları güzel işitiyor. Çirkin kelâmları güzel işitiyor. İnsan öyle bir hâle geldiği zaman âletlerin seslerini, çalgıların seslerini, meyhânenin seslerini zikir gibi duyar. Başka bir şey duymaz. Çünkü bunda tecelli eden bin bir esmânın nûru zikir gibi duyulur. Aslında bütün bu sesler cisimden çıkıyor. Onlarda da cisim var.

Mevlevî tarikatında olanların mûsikisi öyle mi oluyor mu? Tabii. Zikir sesi duyulur. Her kademesinde oluyor mu? Her kademesinde olmaz. Emirle olduğu için. Çalışa çalışa. İleri kademesinde. Sa’y ede ede. Terakkî edince o seviyeye geliyor. O safhaya geliyor.

Salih Baba Divânı’nda ne buyuruyor:

Daireyiz hem kudümüz cismimiz neydir bizim

Daire diye hatmeyi temsil ediyor. Hatmeye oturduğumuz zaman bizim cismimiz neydir. Âzâlarımız Mevlevîlerin zikir âletleri gibidir.

Daireyiz hem kudümüz cismimiz neydir bizim

Aşk u sevdâdır gıdamız bağrımız meydir bizim

Virdimiz ism-i celâl’dir kalbimiz “Hay”dır bizim

Zikrimiz ihvâ-durur esrar-ı Kur’an bizdedir

Nakşibendîler daireyi çevirip de hatmeye oturdukları zaman onların âzâları zikir âleti olur. Daha ney’e, kudüme hacet kalmaz. Niçin? Bizim bütün gıdamız da aşk, sevdâdır. Bu Allah aşkı, Resûlullâh aşkı, meşâyih aşkı. Zikrimiz de lafza-i Celâl’dir. *Allah* zikri yapa yapa kalbimiz dirilir. Bütün âzâlarındaki damarlar kalbe bağlı. İnsanların kalbi dirilince kalbindeki hareket âzâlara aksediyor. Âzâlar zikir yapıyor. Bütün âzâlar zikir yapıyor.

Ney, Mevlevîlerin zikir âleti. Kudüm de Safevîlerin veya Kadirîlerin zikir âleti. Haktır. İnkâr edilmez de yalnız bid’at karışmıştır. Alındığı gibi değil. Mevlevî tarikatını Mevlânâ Celaledin Rûmî kendisi kurmuş. Gerçi Şems gelmiş onu irşâd etmiş ama, tarikatı kendisi kurmuş. Fakat o semâ yaptığı zaman, ihvanlar da beraber dönüyormuş. O sırada yerden havalanıyormuş. Semâya yükseliyormuş. Bu şöret olmasın diye emretmiş. Demiş ki:

“Benim ayaklarımın yerden kesildiğini gördüğümüz zaman, bir tabak alın vurun. Ses çıkarsın ki şuğul olsun. Ben kendimi toparlayayım. Semâya yükselmeyeyim.”

Emir vermiş. Böyle yapmışlar. Fakat ondan sonra onu tebdil etmişler. Değiştirmişler. Daha başka ilâveler yapmışlar. Onun vermiş olduğu emir gibi kalsaydı, def girmeyecekti. Ama Nakşibendî tarikatında, Peygamber

Efendimiz'in Sıddık-ı Ekber Efendimiz'e vermiş olduğu zikir talimi hiç değişmemiş. Zamanımıza kadar böyle gelmiş. Büyüklerimiz zikri anlatırken ne diyorlar? Ağzınızı yumun, dişinizi dişinizin üzerine koyun. Dilinizi üst damağa yapıştırın. Kalbinizle Allah, Allah zikri yapın. Cenâb-ı Hak Kur'ân-ı Kerîm'de nasıl buyuruyor? Beni gizli, kalbinizden zikredin buyuruyor. Bu böyle. Peygamber Efendimiz, Sıddık-ı Ekber Efendimiz'e de aynen böyle tarif ediyor mağarada:

“Yâ yâr-i gârum Ebubekir! Ağzını yum. Dişini dişinin üzerine koy. Dilini üst damağına yapıştır. Sessiz zikir yap. Kalbine lâ ilâhe illallâh dedirt.”

İşte Nakşî tarikatında bu zikir değişmemiş. Ama diğer tarikatlarda değişmiştir. Nakşî'nin diğer kollarında da bazıları cehrî zikir yapıyorlarmış. Nakşî demek hafî demek, gizli demek. Azîzân Hazretleri büyüklerimizden. Cehrî ile hafîyi birleştirmiş. O da emirle olabilir. Emirsiz olmaz.

Mevlânâ'dan önce onların silsilesi nereden geliyor? Mevlânâ kendisi kurdu. Şems-i Tebrizî onu irşâd etmiş. Ona yetki vermiş. Yetkiyi alınca o da tarikat kurmuş. Mesela, Nakşibendî Efendimiz de Emir Külâl Hazretleri'nden emir almıştır. Tarikatta zâhir önemlidir. Zâhir şeriattır. Bir delil lazım. Nakşibendî Efendimiz'in Emir Külâl'den müsaade alması hüccet olmuş ona. Şems'in Mevlânâ'ya izin vermesi bir hüccet olmuş ona.

Şems'in kendisi hangi tarikattanmış? Bilinmiyor. Cehrî mi, hafî mi? Bilinmiyor. Hangi tarikattan olursa olsun. Mevlânâ tarikat kurmuş. Mevlevî tarikatını kurmuş. Seyyid Ahmet Rufâî Efendi, Rufâî tarikatını kurmuş.

Nakşibendî Efendimiz'in ismi Muhammed idi. Niçin nakşî ismi verildi? Tarikatına ve kendisine niçin Nakşibendî denilmiş?

Bunda hârikulâdelikler var. Görülmüş de onun için verilmiş, bu emir ona. Emir Külâl Hazretleri'ne hizmet görüyor. Hizmetinde hiç eksiklik bırakmıyor. Bedenî ve malî hizmetini görüyor. Bedeni ile tekkede çalışıyor. Sâdık bir şekilde çalışıyor. Emir Külâl Hazretleri, Evlâd-ı Resûlullâh.

Emir'in annesi diyor ki:

“Emir benim karnımda iken şüpheli bir şey yediğim zaman o karnımda beni rahatsız ederdi. Ondan sonra anladım ki bu sıradan bir insan değil. Büyük bir insan olacak.”

Sonra genç iken güçleş meydanında yine kerâmetini göstermiş. Nakşibendî Efendimiz, Emir Külâl Hazretleri'nin elinden tutup ders almamış. Her zaman onun sohbetine gidiyor. Sohbetini dinliyor. Hizmetini görüyor. Tekkenin iç işlerini, dış işlerini görüyor. Sohbetlerini dinliyor. Zikir yapılabacağı zaman kaçıp gidiyor.

Emir Külâl Hazretleri ona emir vermeseydi, tarikatı kuramazdı. Zâhirde bir hücceti, bir delili olacak. O zamanın meşâyihî ve ulemâsı, yine de itiraz etmişler. Kurmuş olduğu zikir usulüne itiraz etmişler:

“Şeyhimiz Emir Külâl Hazretleri bunu böyle yaptırmıyordu. Nereden alıyorsun böyle?” demişler.

Tarikat reislerine Peygamber Efendimiz emrediyor. *“Zikri şöyle yap”* diyor. Ama Nakşibendî Efendimiz doğmadan önce onun büyük bir âlim olacağını tasavvuf âlimleri haber vermişler.

Muhammed Baba varmış. Emir Külâl Hazretleri onun müridi. Emir Hazretleri'ni Muhammed Baba güreş meydanına çekmiş getirmiş. O da güreşçi. Herkes çok görüyor, uygun bulmuyor güreş yapmasını. Çünkü Fâtıma evlatlarından geliyormuş. Bir tanesi vurgulamış. *"Neden bidat işliyor?"* demiş. *"Ne lüzumu var?"* demiş. Güreşi seyrederken o anda gaflet gelmiş. Uyur uyanıklık arasında bir hâl oluyor. Kendisi çamura batmış. Sıçradıkça batıyor. Sıçradıkça batıyor. Güreşteki Emir Külâl Hazretleri geliyor. Elinden tutup, çamurdan çıkarıyor. O anda gözünü açıyor. Açıyor ki Emir yakınına gelmiş onun yüzüne bakıyor ve diyor ki:

"Fatıma evlatlarının gücünü bu yönde de kullanıyorlar ki, çamura düşenleri kurtarsınlar."

Peygamber Efendimiz de güreş tutmuş. Ebu Cehil ile güreş tuttu. İbni Mesud ufak tefek biriymiş. Bir deve çobanının oğlu. Müslüman olmuş. Ebu Cehil güçlü kuvvetli. Buna kızıyor. Kulaklarını koparıp eline vermiş. O da ağlayarak Peygamber Efendimiz'e gelmiş. Herkes üzülüp ağlarken Peygamber Efendimiz gülmüş. Hikmetini açıklamış. Demiş ki:

"Yâ İbni Mesud üzülme. O senin kulağını koparttı. Ama sen onun başını keseceksin. Hem de yakın zamanda başını keseceksin."

Bedir Muharebesi'nde Ebu Cehil düşmüş inliyor. İbn-i Mesud buna rastlıyor.

"Yâ Eba Cehil, nedir senin bu iniltin?"

Bakıyor ki İbn-i Mesud, o zaman Ebu Cehil:

"Yâ İbni Mesud, ölmem bir şey değil. Ama senin gibilerin elinden ölmem bana ar geliyor. Senin baban benim deve çobanımdı." diyor.

İbn-i Mesud:

"Sen yine mi konuşuyorsun?" diyor. Kesmeye başlıyor.

Ebu Cehil: *"Boğazımdan kesme. Ensemden kes ve bir ricam var. Beni boynumdan kaldır. Bu Ömer bin Hişam Vaht yolunda ölmüş gitmiş. Bunu da bildir."* diyor.

"O benim bileceğim iş." diyor ve İbni Mesud başı kesiyor. Kesiyor ama götüremiyor. Gücü yetmiyor. Yuvarlaya yuvarlaya götürüyor. Diyor ki:

"Ya Resulallâh işte Ebu Cehil'in başı." Baş yuvarlanmış şeklini kaybetmiş, tanınmıyor.

Peygamber Efendimiz diyor ki:

"Ben oğlan iken güreştim, arkası yaralandı. O yaranın izi vardır muhakkak. Cesedini göreyim de iz varsa odur. Her nebînin bir firavunu vardır. Benim firavunum da Ebu Cehil'di."

Peygamber Efendimiz geliyor. Cesede bakıyor. Çocukken güreştikleri yerde taş varmış. Taşla arkası yarılmışmış. Orada yara izini görünce:

"Tamam, bu Ebu Cehil." diyor.

Ebu Cehil'in ismi Ömer bin Hişam. İki Ömer vardı. Gavur oğlu Ömer, Hattab'ın oğlu Ömer. Peygamber Efendimiz, şöyle dua etti:

"Bu iki Ömer'in biri ile dini yücelt."

Hattab'ın oğlu Ömer'e nasip etti Cenâb-ı Hak. Fakat ikisi de güçlüler. Kuvvetliler. Ama Ebu Cehil zenginlikte daha güçlü. Ülkenin en zengini o

imiş. Ondan sonra Sıddık-ı Ekber Efendimiz. Babası Hişam, Ebu Cehil'e diyor ki:

“Oğlum bunlara, gençlere, sen yedir, giydir. Bunlara kendini ağa olarak tanıt. Büyüdükleri zaman sana hizmet etsinler, hizmetinden çıkmasınlar.”

O zaman Mekke'de kim güçlü, kuvvetli ise o bey oluyormuş. İlim, tahsil vesaire yok. Böylece Ebu Cehil gençlere yediriyor, içiriyor. Onlara kendisini o kadar sevdirecek ki 366 tane genç tâbi oluyor ona. “Yat” derse yatıyorlar, “kalk” derse kalkıyorlarmış. Bir gün Peygamber Efendimiz'e diyor ki:

“Yâ Muhammed senin elbiselerin eskimiş, sen de gel, benim oğlanlarıma karşı, sana elbise alayım.” diyor.

Peygamber Efendimiz gitmedi.

“Senin zenginliğin var, ama nesepte ben senden üstünüm. Ben sana tâbi olamam. Senin elbiseni de istemiyorum.” dedi. Ebu Cehil ona:

“Sen akıldanesin. Benden üstün isen niye sana tâbi olan yok.”

Peygamber Efendimiz:

“Beni sevenler varsa gelsinler yanıma.” dedi.

Bu söz üzerine ilk defa Sıddık Efendimiz ayrıldı. Peygamberimiz'in yanına gitti. Ona bakarak 40 kişi daha ayrıldı. Peygamber Efendimiz'in yanına geldiler. Peygamber Efendimiz'in kabilesi geniş. Benî Hâşim Kabilesi'nden geldiler. Peygamber Efendimiz'in taraftarları artınca Ebu Cehil bunlara haset etti. Gitti hurma getirdi. Bu 360 oğlana dağıttı. Yetmedi. Hurmayı saçtılar. Bu sefer de kimisi aldı kimisi alamadı. Sonra da dedi ki:

“Ben bana tâbi olanlara hurma getirdim, yedirdim. Sen de sana tâbi olanlara getir, yedir.”

Peygamber Efendimiz yıllardır hurma vermeyen kurumuş bir hurma ağacının dibine gitti.

“Yâ Rabbî, bana bu ağaçtan hurma ver. Ben de dağıtayım. Onlara karşı mahcup olmayayım.” diye yalvardı.

Ellerini sürünce (Bu konuda rivâyetler var. Mucize hurması diye bir hurma. Kilosu 70 riyalden satılıyor.) Cenâb-ı Hak, o kuru ağacı yeşertmiş. Ağaçtan taze hurmalar oluşmuş. Hurma mevsimi olmadığı hâlde o hurmaları toplamış. Sıddık Efendimiz'e demiş ki:

“Sen benim vezirimsin. Al bu hurmaları dağıt.”

O da almış. Onları sıraya geçirmiş. Saçmadan güzelce bunları taksim etmiş, öbür tarafın karşısında. Onlar hurmayı saçmıştı, birbirlerini çignemişti. Alan oldu, alamayan oldu. Sıddık-ı Ekber Efendimiz güzelce dağıttınca buna daha çok hasetleniyor kâfir:

“Muhammed'e uyan çocukları döveceksiniz.” diyor.

Diğerleri hemen hücum ediyor. Bunlar 40 tane. Onlar ise 320 kişi. Peygamber Efendimiz'e uyan çocuklar çok dayak yemişler.

İşte Peygamber Efendimiz'in eline o zaman mübarek bir hurma dalı geçiyor. Peşine sarıp da o çocukları nasıl çelmişse 320 tane oğlanı evlere sokturuyor. Hep kaçıyorlar. Evlere giriyorlar. Bunu görünce Mekke halkında bir şaşırma oluyor. Gencinde, kocasında. Bu ne kuvvet! Bu ne azamet!

Ebu Cehil bu durumu görünce:

"Niçin şaşırıyorsunuz. Gelsin güreşelim." diyor.

O zaman Ebu Cehil'e itibar eden çok. Diğer tarafta Benî Hâşim kavimlerinden, Peygamber Efendimiz'in amcaları:

"Yâ Muhammed böyle bir teklif var. Ne dersin?"

"Bizi mahcup eder misin?" diye soruyorlar.

O da:

"İnşallâh mahcup etmem amca." diyor.

Bunlar şimdi güreşe karar veriyorlar. Ama öyle rastgele değil. Gün tayin ediyorlar. Şart koşuyorlar. Şartları da şu: Hangi taraf yenilirse Mekke halkının tümüne ziyafet verecek. Mekke halkı buna seviniyorlar. Kararlaştırdıkları gün geliyor. Ebu Cehil soyunmuş. Güreş elbiselerini giyinmiş. Peygamber Efendimiz normal elbisesi ile geliyor. Hiç değiştirmiyor. Amcaları diyorlar ki:

"Oğlum bak, Ebu Cehil giyinmiş hazırlanmış. Eğer korkuyorsan vazgeçelim."

Peygamber Efendimiz:

"Hayır korkmuyorum. Ben böyle gideceğim." diyor.

Ebu Cehil soruyor:

"Sen güreşmeye gelmedin mi? Eğer korkuyorsan güreşmeyelim."

"Hayır korkmuyorum. Yalnız ben senin dediğin gibi güreşmeyeceğim." diyor.

Beline bir kemer bağlıyor.

"Sen de bağla." diyor.

"Evvvela sen benim kemerimden tut. Sen beni ileri, geri, sağa, sola yerimden kaydırırsan, sen beni basmış olacaksın. Ben de senin kemerinden tutacağım. Seni yerinden kaydırıp yere vurursam ben seni basmış olacağım." diyor

Bu kararda aralarında fark var.

Herkes şaşırıyor. Ebu Cehil Peygamber Efendimiz'in kemerinden tutuyor. Sanki orada kurşunlanmış gibi. Bir türlü kımlıdatamıyor. Zorluyor, zorluyor... Kuvveti kesiliyor.

"Otur! Bir saat dinlen." diyor Peygamber Efendimiz.

Bir daha zorluyor. Yine:

"Bir saat daha dinlen." diyor. Sonra burnundan kan geliyor Ebu Cehil'in. Peygamber Efendimiz'i yerinden oynatamıyor. Sıra Peygamber Efendimiz'e gelince babası ve tarafları kılıçla yürüyorlar. Peygamber Efendimiz'e tutturmak istemiyorlar. Hamza hemen kılıcının çekip yürüyor.

"Ölme olacaksın hepimizden önce ben öleceğim. Durun burası er meydanı, güreş meydanı. Benim yeğenim onun hırkasını bir tutsun. Kılıç mı vuracağız yoksa sulh mu olacağız."

Hız. Hamza'dan çok yılmışlar, çok korkmuşlar. Hepsi geri duruyorlarmış.

"Yâ Muhammed tut. Sen de tut hasmından." diyor.

Peygamber Efendimiz, onu tutunca kaldırıyor. Başını çeviriyor, çeviriyor. Arkasını yere vuruyor. Bu kafirin ondan sonra küfrü artıyor. Peygamber Efendimiz'e karşı düşmanlığı artıyor.

**“Sabrın evveli acı,
sonu tatlıdır.”**

(19 Mayıs 1990)

Bazı mezhepler var ki Ru’yetullâh’ı inkâr ediyor.

Hayır işleyen de, şer işleyen de Cenâb-ı Hak, zaman vermese, fırsat vermese işleyemez. Tarikattan hakikate geçince bir insan bilinip de görünmeyeni görür. Bilinip de bulunmayanı bulur. Alaaddin Attar Hazretleri Nakşibendî Efendimiz’in ilk halifesi. Çok hizmetlerini görmüş. Buyuruyor ki:

“Alaaddin bizim hizmetimizin yükünü hayli yükledi.”

Bir zamanlar Mu’tezilelerle Ehl-i Sünnetler bahse girmişler. Ru’yetullâh konusunda. Mu’tezileler inkâr ediyorlar. Ehl-i Sünnetler de delil getiriyorlar. Âyet var. Hadis var. Şeriat, Kitap, Sünnet, icmâ, kıyas var. İcmâ: Çoğunluk.

Kıyas: Açıklama. Âyetleri, hadisleri herkesin anlayacağı şekilde izah etmek. İlim de dörde ayrılıyor:

1. Fıkıh ilmi, 2. Hadis ilmi, 3. Kelâm ilmi, 4. Tefsir ilmi.

Bir âyet-i kerîme var. Burada:

“Yâ Musa, sen Beni göremezsin.” diyor.

Allah Teâlâ’nın cemâli dağa tecellî ediyor. Hz. Musa dağın ne tarafına baksa param parça gidiyor. Hz. Musa böyle görüyor. Bu olayın tefsiri böyle ama, te’vil bunu şöyle açıklıyor: Dağdan mânâ Hz. Musa’nın vücudu idi. Hz. Musa varlığından geçince Cenâb-ı Hak varlığını gösterdi. Cenâb-ı Hak:

“İnsanlarda dört tane göz halk ettik.” buyuruyor. *“İkisi başının gözü, ikisi kalbinin gözü. Baş gözü ile sen Beni göremezsin.”* buyuruyor.

İşit Niyâzi’nin sözün

Bir nesne örtmez Hak yüzün

Salih Baba’nın divanından:

Salih ne yatarsın uyan dediler

Sıdk ile Allah’a dayan dediler

Hak gizli değildir ayan dediler

Çok ihsân var bu ihsândan içeru

İhsân nedir? Allah’a iman, inanç. Ona zâtını tanıtmasıdır. Sonra ona zâtını sevdirmesidir. Bir de zâtını ona buldurmasıdır. Bir de kudsî hadis var:

“Biz bir gizli hazine idik. Âşikâr olmamız için insanları, cinleri halk ettik.”

Âyet-i kerîmede: *“Biz insanları, cinleri halk ettik ki bizi mâbud bilsinler.”* buyuruyor.

İşte Mu’tezileler ile Ehl-i Sünnet âlimleri çatışıyorlar. Onlar Ru’yetullâh’ı inkâr ediyorlar. Ehl-i Sünnet olanlar da var diyorlar. Alaaddin Attar Hazretleri: *“Getirin onları, ben göstereyim.”* diyor.

İnsanlar Beytullâh'ı bir ilme'l yakîn bilirler.

Beytullâh için sadece Cenâb-ı Hak'ın bir emri var: “*Gelin buraya, tavaf edin.*” diye.

Hakikatte Beytullâh insanların kalbidir. Çünkü Beytullâh Halil'in evi. O yapmıştır. Allah'ın emri ile. Ama insanların kalbi Allah'ın evidir. O kalbi Allah yapmıştır. Hangi insanın kalbi? Evliyâullâhın kalbi. Çünkü evliyâullâhın kalbi açılmış. Bir insanın kalbi açılmazsa velî olamaz. Bir insanın kalbi açılırsa velî olur. Bir velî bir âleme mukabildir. Bir velînin maneviyattaki vücudu dünyadan büyüktür.

Vaktin padişahı Muhyiddîn-i Arabî Hazretleri'nin türbesine gitmiş, ziyaret etmiş. Tekkenin dervişlerinden birisine denemek için demiş ki:

“*Derviş şeyhini nasıl biliyorsun?*”

Derviş derin bir ahhh! çekmiş:

“*Şevketlim, ben şeyhimden nasıl bahsedeyim, haddim mi?*” demiş.

Kelâm-ı kibârda:

*Bir Yusuf-u cemâl server-i hûban
Hazret-i Sâmî'den gösterir nişan
Kâbil mi vasfını şerh etsin zeban
Yandırır büsbütün dünyayı zülfün*

Evliyâullâhın yüzünde bir perde var. O perdeyi her kim açarsa o yüzü görür. O perdeyi herkes açamaz.

Hadis-i Kutsî:

“*Biz velîlerimizi yeşil kubbenin altında gizledik. Onları bizden başka kimse bilemez.*”

Kul nasıl bilebilir? Ancak bir büyük insandır diye biliyoruz. Büyüklüğünü bilemeyiz. Onun büyüklüğü ölçülemez. Cenâb-ı Hak hiçbir mekâna sığmaz. Bir velisinin gönlüne sığarsa onun büyüklüğü ölçülür mü?

İşte derviş padişaha onun için ah çekerek:

“*Mümkün mü ki ben size şeyhimi anlatayım. Yalnız şöyle söyleyebilirim: Benim şeyhimin yüzünü gören cehenneme girmeyecek. Cehennem haramdır. Cehennem yakmayacak onu.*” deyince padişah:

“*Derviş sen ne büyük dâvâ ettin. Senin şeyhin Hz. Peygamber'den de büyük mü? Hz. Peygamber'i Ebu Cehil, Ebu Leheb gördüler. Bunlar ateşle ihtâr edilenler.*”

Şevketlim demiş:

“*Onlar Peygamber Efendimiz'in nübüvvetini görmediler. Ebu Talip'in yetimini hakir gördüler de onun için.*” diyor.

Sonra aşere-i mübeşşereyi sayıyor. Cennetle müjdelenen on kişiyi.

Derviş devam ediyor:

“*Benim şeyhimin de velâyetini görenlere cehennem haramdır.*”

“*Senin şeyhin Peygamber Efendimiz'den büyük mü?*” diyor padişah.

“*Hâşâ Estağfurullâh Peygamber Efendimiz on sekiz bin âleme mukâbil. Benim şeyhim bir âleme mukâbil. Peygamber Efendimiz'in nübüvvetini*

görenler cennetle müjdelendi. Benim şeyhimin velâyetini görenlere cehen-nem haramdır.” diyor.

İşte Alaaddin Attar Hazretleri:

“Ben size Ru’yetullâh’ı göstereceğim.” diyor. Çünkü bütün bu dönem Ehl-i Sünnet âlimleri ile Mu’tezileler tartışmışlar.

Cenâb-ı Hak: “O velî kulumun gören gözü bizim gözümüz.” buyuruyor.

Peygamber Efendimiz de buyuruyor ki:

“Benim öyle zamanım olur ki arş, kürs, levh, kalem benim karşımda bir zerre kalır. Çok küçük kalır. Hep seyredirim. Öyle zamanım da olur ki yanımda Ayşe’den başka bir şey görmem, bilmem.”

Bu da ne? Peygamber Efendimiz’in nübüvveti. Cebrâil nübüvvetine vâsıta oldu. Allah’tan vahiyleri getirdi. Kur’ân-ı getirdi. Bir de Cebrâil’in olmadığı yerde doksan bin kelâm konuştu Allah ile Miraç’ta. Cebrâil onu bu makama kadar götürdü.

Sonra: “Ben gelemiyorum artık yâ Resûlullâh.” dedi. Oradan sonra 7 vâsıta daha değiştirdi. Ondan sonra Allah ile Peygamber Efendimiz arasında bir şey kalmadı. “Gâbe gavseyn” kelimesi onun için inzâl oluyor. “Gâbe Gavseyn ev ednâ” İşte o zaman konuşuyor. Doksan bin kelâmı. Bu kelâmın otuz binini ashâba bildiriyor. Otuz binini Sıddîk-ı Ekber Efendimiz’e bildiriyor. Otuz binini kimseye bildirmiyor. Kendisinde kalıyor.

Hadis-i Kudsileri Peygamber Efendimiz söylememiş. Lafzı Peygamber Efendimiz’in, mânâları Cenâb-ı Hakk’ın. Yani Hz. Allah, Peygamber’in ağzından konuşmuş.

Velîlerde bu özellikler vardır. Mademki velîler, Peygamber Efendimiz’in velâyetinin vârisleri. Âlimler de nübüvvetinin vârisleri.

Tarikat: Velâyet, bâtın demek. Nübüvvet: Şeriat, zâhir demek.

İşte Alaaddin Attar Hazretleri, Mu’tezilelere üç gün bâtın gözüyle bakıyor. Onlar da gusüllü ve taharetli idi. Hepsi patır patır dökülüyor. İrâdeden çıkıyorlar. Sonra mübârek onları yine kendisi ayıltıyor. Hepsi ayaklarına kapanyolarlar. Ehl-i Sünnet oluyorlar. Ve Attar Hazretleri’nin müridi oluyorlar. Allah hepimizi tembellikten korusun. Peygamber Efendimiz öyle dua edermiş:

“Yâ Rabbî, tembellikten sana sığınırım.”

Hâsâ, o tembel olur mu hiç! İnsanların, meleklerin, cinlerin de gayretlisi var. İnsanlarda gayret var. Akıl var. Tembellik var. Görme var. İştme var. Cenâb-ı Hakk’ın sekiz sıfatı insanlarda vardır. Fakat Cenâb-ı Hak, onlara cüz’î vermiş. Meselâ görme vermiş. Cüz’î vermiş. Az vermiş.

Ama bütün mükevvenâtın ilmi toplandığı zaman sadece insanların değil, cinler ve melekler de dahil, Peygamber Efendimiz’in ilminin yanında zerre kalıyor. Bir denize karşı bir damla kalıyor. Ne bu? Peygamber Efendimiz’e verilen ilim. Peygamber Efendimiz’e verilen görüş. İnsanlarda sekiz sıfat var. Cenâb-ı Hak insanlara adâlet vermiş. Merhamet vermiş. Şefkat vermiş. Ama bütün bunlar Peygamber Efendimiz’in ilminin yanında zerre kalıyor. Akıllı da, gücü de, kuvveti de, merhameti de... Hepsi onun yanında zerre kalıyor. Onun için Peygamber Efendimiz:

“Yâ Rabbî, tembellikten de sana sığınırım.”

“Yâ Rabbî, korkaklıktan da sana sığınırım.”

“Yâ Rabbî, nefsim ile beni bir saat bile baş başa bırakma.” buyurmuş.

“Ey ümmetim, tembellikten korkun. Korkaklıktan korkun.”

Bir atasözü var: “Korkak bezirgân, kâr yapamaz.”

Tembeller battaldır. Kur’ân-ı Kerim’de tembellelere “*battaldır*” diye Cenâb-ı Hakk’ın emri geçiyor.

Allah: “*Battalları sevmem.*” diye emrediyor.

Allah tembelleri sevmiyor.

Allah halk etmiş olduğu kulunu sevmezse kulun hâli ne olur? Bir de Allah halk etmiş olduğu kulunu severse o kulun hâli ne olur? Onun sonsuz mutluluğu var Allah indinde. Allah sevdiği kuluna cenneti, cemâlini nasip edecek.

Allah’ı ne ile seveceğiz?

Emirlerini tutmakla, yasaklarından kaçınmakla seveceğiz. Emirler, ibâdetler... Tembeller bunu da yapmıyorlar. Onun için battal deniliyor onlara. Allah tembellikten, ihmallikten korusun bizleri.

Allah bu günlerimizi aratmasın. Nimetimizi artırsın. Nimet demek sayısız ihsânlardır. Yeme, giyinme maddeleri hep nimettir. Bu nimetleri Allah kendisini tanımamız için verdi.

**“Senden utanmadım hemân
Ettim günah gizli ayân
Vurma yüzüme el amân
Cürmüm ile geldim sana”**

(19 Mayıs 1990)

“Sen kendi aybını bil de bana sığın. Bana gel.”

*Setreder hem aybımız halk içre rüsvay eylemez
Der hemen af eylerem ben kaçma gel divânıma*

Cenâbı Hak, bizi noksan sıfat halk eylemiş. Ne mutlu noksanını bilene, mutludurlar. Allah bizi Müslüman halk etmiş. İnananlardan halk etmiş. Allah’ın yasakları noksanlıklarımız oluyor. Günâh-ı kebâirler veya günâh-ı segâirler. Yasak olan şeyler. Cenâb-ı Hak, neleri yasaklamışsa bunları işleyen noksanlık işliyor. Noksanlık denilince sadece bu değil. İbrahim aleyhisselam seçkin, farklı. Cenâb-ı Hak, Peygamber oldukları için onları farklı halk etmiş. Onları -hâşâ- noksan sıfatla halk etmemiş. Evet bir cisimle gelmişler ama onların ancak Cenâb-ı Hakk’ın zâtına karşı noksanları olur. Noksan sıfatlı insanlara karşı noksanlıkları olmaz. Cenâb-ı Hak, onları insanlardan farklı yaratmış. Altı sıfat var onlarda, insanlarda olmayan. Bu sıfatlarla insanlardan çok farklıdırlar. Çok seçkindirler. Fakat onların da Allah’a karşı bir noksanlıkları olmuş. Hepsinin. Ama Allah’a karşı. Bütün noksan sıfatlardan münezzeh Cenâb-ı Hz. Allah’tır. Nebîlerin noksan sıfatları bizim anladığımız gibi değil. Onların da yemeleri, içmeleri, uyumaları olur. Beşerdirler. Beşer demek şaşar demek. Ama onlar şaşmaz. Onlar şaşmaz hâşâ.

İbrahim Aleyhisselam: *“Beni Rabb’im yedirir. Beni Rabb’im giydirir. Beni Rabb’im kaldırır. Rabb’im konuşturur. Rabb’im yürütür. Hasta olurum, Rabb’im şifamı verir.”* demiş.

Burada “hasta olurum” demesi noksanlık olmuş. Allah’a karşı noksanlık olmuş. “Hasta olurum” demekle, sonra anlamış ki bir noksanlık yaptı.

“Beni Allah hasta eder. Rabb’im hastalandırıyor. Ben bu kelamı niye sarf ettim?” diye üzölmüş, öyle ağlamış ki, o kadar Allah’a yalvarmış ki...

Yunus aleyhisselam’ın ateş bölgesinden izinsiz çıkması... Cenâb-ı Hak, bir bölgeye ateş yağdıracak. Bildirdi ona. Çünkü o insanlar Allah’a isyân ediyorlar. Yunus aleyhisselamı da Cenâb-ı Hak onlara Peygamber olarak göndermiş. Daima tebliğ ediyor. Kabul etmiyorlar. Sözlerini tutmuyorlar. İnanmıyorlar. Hürmet etmedikleri bir tarafa, eziyet de ediyorlar. İşkence yapıyorlar. Cenâb-ı Hak en sonunda diyor ki:

“Yâ Yunus, söyle onlara bir haftaya kadar inansınlar. İnanmazlarsa ateş yağdırıp yıkacağım.” diyor.

Bunu da söyleyince Yunus aleyhisselam'a daha çok kızıyorlar:

"Sen deli olmuştun çık git içimizden." diyorlar. *"Kim görmüş şimdiye kadar? Gökten hiç ateş yağar mı? Yağmur yağar."* diye inanmamışlar.

Yunus aleyhisselam'ı yine tenkit etmişler. Neticede Cenâb-ı Hak gökyüzünde kırmızı bulutları halk etmiş. Bu bulutlar büyümüş, kalınlaşmış. Aşağıya doğru sarkmış. Tâki ateş gibi, nar gibi bulutlar. O zaman anlamışlar ki bu bulutlardan ateş yağacak. O sırada Yunus aleyhisselam bu insanların içinden çıkıp kaçıyor.

Cenâb-ı Hak, Salih Peygamber'in kavmini rüzgârla helâk etti. Belli bir bölgeyi sınırladı. Ona da 'çık' dedi. O da çıktı. Nuh kavmini de Tufan'la helak etti. Yunus aleyhisselam'a da ateş vererek yaptı. Fakat Yunus aleyhisselam kendisi yanmasın diye emirsiz çıktı o beldeden. Bu hikmetlere akıl sır ermiyor. Hepsi onun kuludur. Kâfirlere de Allah acıyor ama, kul kendisine acımiyor.

Hiç kuluna zulmeder mi Mevlâsı

Kulun çektiği kendi cezası

Bir de buyuruyor ki:

Eğer hâlikimiz olmasa râzı

Yaratmazdı cihanda birimizi

Onları da Cenâb-ı Hak yaratmış. Kâfir de onun kuludur. Onlara acımazsa, onlara buğzetse, dünyada bol rızık vermezdi onlara. Bol hayat vermezdi onlara. Orayı biz anlayamayız. Yunus aleyhisselam izinsiz çıktığı için o ateş beldesinden, onu deryaya attırdı. Balığa yutturdu. O ateş yağmurunu görünce kavmi onu arıyor.

"Yâ Yunus, biz sana inandık, bu ateşi bizim üzerimizden def et." diye.

Ama bulamıyorlar. Çıkmış gitmiş. Bulamayınca bunlar diyorlar ki:

"Gelin inanalım, yalvaralım. Yunus'un Allah'ına ağlayalım. Bizi bu ateşle yakmasın."

Hem de hayvanların körpelerini ayırıyorlar. Sığırların, develerin. Bu sefer de anneleri bir tarafta ağlıyor, yavruları bir tarafta bağırıyor. Süt çocukları bir tarafta ağlıyor, anneleri bir tarafta ağlıyor. Cenâb-ı Hakk'ın merhametini celbediyorlar.

Cenâb-ı Hak, görünen bir gadâbı geri çeviriyor. O ateş yüklü bulutları dağıtıyor. Artık inanıyorlar.

Yunus aleyhisselam da ateşten kaçarken bir deryaya dalıyor. Bir gemiye biniyor. Bir balık geliyor. Arkadan, önden, sağdan, soldan vuruyor. Gemiye batırmak istiyor. Her vuruşta gemiyi yatırıp kaldırıyor. Geminin içindekileri yiyecek veriyorlar balığa. Ama o hiçbirine bakmıyor. Gemi ile çarpışıyor. Diyorlar ki:

"Bu balık bir adam istiyor. Hepimiz batacağız. Bir kişi kendini feda etsin."

"Kim eder?" diye araştırırken Yunus aleyhisselam diyor ki:

"Ben atlayayım da siz kurtulun." Yunus aleyhisselam'ı da çok nurlu olarak görüyorlar. Belki de Peygamber olarak görüyorlar.

"Tek hepimiz dökülelim, boğulalım sen boğulma. Sen seçkin nurlu bir insansın."

O da diyor ki:

“Siz hepiniz dökülürseniz bu gemiyi bu balık bırakmayacak. O beni istiyor. Ben kusurumu biliyorum.” diyor. Onlara kim olduğunu demiyor. Sadece: “Bu balık beni istiyor” diyor. Atıyor kendisini. Balık onu yutuyor. Yutunca balık gidiyor deryânın dibine. Gemi kurtuluyor. 40 gün balığın karnında kalıyor. Gecenin karanlığı, balığın karnı, deryânın dibi...

“Yâ Rabbî! Bütün melekler, insanlar, cinler güçlerini sarf etseler beni burada koruyamazlar ama Sen beni korursun.” diyor. Zikri de şöyle:

“Lâ ilâhe illâ ente sübhâneke innî küntü mine'z-zâlimîn”

Zikre devam ediyor balığın karnında. Balığın karnı çok büyükmüş. Yutar-ken hiçbir yerini incitmiyor. Hap yutar gibi yutmuş. Cenâb-ı Allah da balığa emrediyor: “Ey balık, Yunus karnında olduğu müddetçe, sakın bir şey yemeyeceksin. Çünkü onun yeri daradır. Yerini dar etme.”

Yunus karnında olduğu müddetçe hiçbir şey yemiyor balık. Midesi de onu eritmiyor. Yunus’u muhafaza ediyor. Sanki bir odada oturur gibi oturuyor. Yunus zikrine devam ediyor. 39 gün olunca bakıyor ki Yunus aleyhisselam balığın o kara vücudu cam oluyor. Her tarafı seyrediyor. Şimdi şu oturduğumuz salon cam olsa, ne tarafa baksak o tarafı gösterir. Zikre devam edince deryanın dibini de seyrediyor. 39 gün olduktan sonra balık Ninova denilen sahile Yunus’u çıkarıyor. Balığın karnından çıkarken de hiçbir yeri incinmiyor. Zaten kavmi de iman etti. Yunus aleyhisselam’ı arıyorlar. O da geliyor tekrar kavminin içerisine.

Sâlih Baba ne diyor:

*Mekânım batn-ı hût oldu memâtım lâ-yemût oldu
Muhâfız ankebût oldu ben oldum gâr-ı dervîşân*

Batn-ı hût: Balık karnı. Ankebût: Örümcek.

Burada Yunus’tan mânâ bir insanın ruhudur. Balıktan mânâ nefis-i emmâresi. Yutmuş onu. Ancak bir evliyâullâhtan almış olduğu zikirle o evvelâ nefis-i emmâresini tebdil eder. Nefis ölmez. Nefis-i emmâreden, nefis-i levvâmeye geçiyor insan. Mülhimedden mutmainliğe geçiyor. Mutmainden râziyeye geçiyor. Râziyeden marziyeye geçiyor. Marziyeden sâfiyeye geçiyor nefis. Yedi makâmı var. Nefis bu yedi makâma ulaşıyor. Ama üç makâmda muhalif hâlleri var. Üç makâmda iken yine ruha muhalefet ediyor. Anâsır-ı zıddiyeti kolay değişmiyor. Bu üç makâmda iken, bakınız. Yunus’u yutmuş olan balık cam oldu. İnsanlar nefis-i levvâmeden, nefis-i mutmainliğe geçince anâsır-ı zıddiyeti değişiyor. Müslüman’ın anâsır-ı zıddiyeti değişince onun da vücudu oluyor cam. Onu daha perdelemiyor. Ruhunu karanlıkta koymuyor. O zaman noksan sıfatından kemâl sıfata geçiyor. Bu hakır.

Tarikat, şeriatın takvâ yönüdür. Eksikliklerinizi tamamlayın. Namazı bilerekten kılın. Abdesti bilerekten alın. Orucu bilerekten tutun. Mâdem bu amelleri işliyorsunuz. Öyle gelişi güzel yapmayın. Bunlar için ders kitabımızı okuyun. Tatbik edin.

Mürşid gerektir sana Hakk’ı bildire Hakke’l yakîn

*Her kim ki şeyhini Hak bilmedi Hakk’ı dâhi bilmez
Yok eylemeyen vârını maksûduna ermez*

*Bulam dersin eğer ayn-ı imânı
Çalış ki şeyhinde olasın fânî*

Birkaç esmâ bilmek ile Hakk'ı bildim sanma sen

Doğumdan ölüme kadar ilim tahsil etsen, bilmiş olduğun bilgilerle Hakk'ı bilmiş değilsin sen. Bunları ne kadar okursan oku. Hakk'ı ilme'l yakîn bilirsin, ayne'l yakîn bilirsin. Hakke'l yakîn bilemezsin. Bunun için sohbet-i pîre devam etmek lazım. Bir ehl-i dil biliyorsan, gece gündüz onun sohbetine devam et.

Zât-ı Hakk'ı anlamaktır bu muammadan garaz

Ne kadar kitap okursan oku, Allah'ı ilme'l yakın bilirsin. Allah'ın ancak sıfat nuruna esmâ nûruna ulaşırsın. Allah'ın zât nûruna ulaşamazsın. Allah'ın zâtını anlayamazsın.

Gâh ahdine vefâsını gösterir

Gâh Sâlih'e sefâsını gösterir

Gâh şiddetle cefâsını gösterir

Yaklaştıkça yârin köyü muhabbet

Yardan mânâ râbitadır. Ateşe yaklaştıkça harâret çoğalır. Fakat yaklaştıkça yanar. İş yanıncaya kadar. Cefâ da bitti. Mihnet de bitti. Her şey yok oldu.

Kabız hâli tamamen gafletten olur. Peki kimlerde kabız hâli olmaz? Tamamen gafletten kurtulanlarda olmaz. Az da olsa kişilerde kabız hâli olur. Büyür de küçülür de. Büyüdükçe kalbi mülevves eder. Kalbi tahrip eder. "ettevfiki meassay" emri var. Allah'ın tevhidini sa'y etmek. Bir makâma kadar sa'y çok kıymetlidir. Bu da irâde sahipleri içindir. Onlar sa'yı ile terakkî ederler. Ama irâdesinden kurtulduktan sonra sa'yının bir kıymeti kalmıyor. Sa'y ile terakkî etmiyor artık insanlar. Allah'ın çok nimetlerine, çok lütuflarına mazhar olurlar. Sa'y ile dünyayı da kazanırlar. Fakat bir nimet var ki sa'y ile kazanılmıyor. Sa'y ile ancak o nimetin kapısına gidiliyor. Sa'ysız da gidilmiyor.

O da şöyle: Ruhun mahbup ettiği bir şey vardır. Ruh firaktadır. Yani Allah'tan ayrılmış. Allah'a ulaşmak ister. Bu mahbup azamettedir.

Sa'y ile elde edilmez, sa'ysız da olmaz. Tasavvuf kelâmı, evliyâullâh kelâmı. Sen dünyada zengin olmak istiyorsun. Bunlarda değil mahbup. Bunlar nefsin isteğidir. Onun tek bir isteği var. Allah'tan ayrılmış. Allah'a ulaşmak ister. Ama bu da sa'ysız olmaz. Sa'y ile de elde edilmez.

Ancak sa'y ile o nimetin kapısına gidiliyor. Ama sa'y ile, gücü ile o kapıyı açamıyor. Orada sa'yını bırakması gerekiyor ki, o kapı açılsın. İnsanlar maddî-manevî nefsin arzusunu terk etmedikten sonra ruhun arzusuna ulaşamıyorlar.

Eğer âşık isen yâra

Sakın aldanma ağıyâra

Eğer Allah'ı seviyorsan gönlünde başka bir sevgi olmasın.

Yâr var sen yok

Sen var yâr yok

Sen benliğinden kurtulamazsan yârı bulamazsın. Ama bu, çarşıda satılmıyor ki alsınlar. Babasından miras da kalmıyor. Ne var ki çalışıyorlar. Ta ki o safhaya geliyorlar. O safhaya gelince, o zaman himmet gerekiyor. O kapıya kadar çalışır varırsın, fakat o kapı himmetsiz açılmaz.

“Sev...”

(20 Mayıs 1990 / Teveccüh)

Hepiniz hoş geldiniz, sefa geldiniz, feyiz getirdiniz, nur getirdiniz.

Biz büyüklerimizi taklit edeceğiz. Onlar yapmış. Biz de yapmaya çalışacağız.

*Ateş-i aşkınla yandır Sâlih'i
Şarâb-ı lebinle kandır Sâlih'i*

Leb: Dudak. Allah aşkına düşenler sarhoş olurlar. Mest olurlar.

Şarâb-ı lâ-yezâlîden içenlere hımar olmaz

Hımar: İnsanları sarhoş eden her şeye denir.

Bir de, Allah aşkı da insanları sarhoş ediyor. Bu da, aşk şarabı oluyor. Aşk bâdesi oluyor.

Senin sevgin bende öyle çoğalsın ki, tamamen bu sevgi beni ihâta etsin. Her şeyimi yok etsin. Bu yok olma cesedin yok oluşu değil. Manevî cismimi yok etsin. İnsanların derûnunda, gönlünde neler varsa, Allah aşkı hepsini yok eder. Yanmak budur işte.

Senin dudaklarından çıkan kelâmlar da insanı sarhoş eder. Mest eder.

*Taklidden tahkîke dönder Sâlih'i
Afv eyle hizmette noksanımız var*

Taklit denilince evliyâullâha karşı müridin her şeyi taklit oluyor. Niçin? Mürit irâde sahibi. Müptedî âleminde olduğu için taklit oluyor. Ama evliyâullâh irâdesinden kurtulmuş. Evliyâullâh külli irâdeye geçmiş. Her şeyi ona Cenâb-ı Allah'ın kuvveti yaptırıyor. Azameti yaptırıyor. Onun için müridinki taklit oluyor. Bir sa'yı, bir gayreti var.

Bir mecaz kelâmda şöyle geçer. Mecaz kelâmların da hakikati var.

*Oy desinler desinler
Dilin dışın yesinler
Kolordunun önünde
Kız oynatmış desinler*

Burada kolordudan mânâ meşâyihdir. Meşâyihin velâyeti müride irâde dışı hareketler yaptırıyor. Müritteki irâde dışı yapılan hareketlere muhalif olanlar hicvediyorlar. Ama desinler, diyor. Dudaklarını kemirsinler. Onlar ne yaparlarsa yapsınlar. Çünkü onlar anlayamıyorlar. İçyüzünü bilemiyorlar. Ne söylerlerse söylesinler, biz yine kendi amelimizi yapalım.

Ârifin Hak iledir Hak'tır sözü

Ârif kim? Ayık. Dâima kalbi Allah ile. Hiçbir zaman mâlâyânî konuşmaz.

*Ârifîn Hak iledir Hak'tır özü
Anların kıblesidir şeyhin yüzü
Kavm-i Nemrudîler istemez bizi
Ben hafîd-i Pîr-i Tâgî olmuşam
Pîr-i Sâmi'nin cırâğı olmuşam*

Yani Dedemiz Pîri Tâgî Hazretleri'dir. Pîri Sâmi Hazretleri'nin üstâdıdır. Onlar her zaman ibadetlerinde Allah'ın zâtına yönelmişlerdir. Allah'ın zâtı ise evliyâullâhta mevcut. Evliyâullâhın ruhu, evliyâullâhın zâtı, Allah'ın zâtına ulaşmış. Onun için böyle.

Yunus Emre cenneti istemezmiş. Niçin? O âşık olmuş. Allah'a âşık olmuş. Allah'ı nasıl göreceğini, nasıl bulacağını aramış. Cennet arzusu çıkmış ondan. Çünkü cennet de bir arzudur. Onu arzu ederse oraya gider insan. Ama cennet arzusu olmaz da sırf Allah rızâsı için, Allah aşkı için kulluğunu yaparsa aşkı kazanır. Burada ehl-i dünya, ehl-i âhiret, ehl-i huzur var.

Kullar üç şey için ibâdet yapar:

1. Cennete girmek için,
2. Cehennemden kurtulmak için.
3. Allah'a ulaşmak için.

Bunların üçü de haktır. Âşık olanların yüreği yanar, ciğeri pişer.

Hadis-i Şerif:

Cenâb-ı Hz. Allah cehenneme diyor ki: *'Sen isyân edersen sana azap ederim.'*

Cehennem de diyor ki: *'Yâ Rabbî, sen bana ne ile azap edersin?'*

'Ehl-i aşkın ateşi ile sana azap ederim.'

Onun için kelâm-ı kibârlar boşuna söylenmemiş.

Gâh olur ehl-i cehennem yakarım bu âlemi

Bir sayha eylersen tutuşur eflâk

Sayha: Aşkla beraber gelen nâra, sedâ. Hey! Hü! Hay! Allah!

Eflâk: Gökler, ay, yıldız. Bütün varlıklar.

Buradaki esrar şudur ki: İnsan her şeyin büyüğüdür. Feleklerin, her şeyin büyüğü. Allah'ın zâtından sonra büyük olan insandır. Allah'ın zâtından sonra güzel olan insandır.

"Biz insanı kendi sûretimizden halk ettik." buyuruyor Cenâb-ı Hak.

Onun sûretinden bahsedilmez. Bahis yok. Ama Cenâb-ı Hak öyle buyuruyor. Bu büyük varlık ne ile oluyor? Şeriat, tarikat, hakikat, mârifet.

Mârifete ulaşan bir insan Allah'ın zâtından sonra en büyük varlık. Cenâb-ı Hak öyle büyük varlıklar halk etmiş ki... Dünyaya sığamayacak melekler halk etmiş. Onlarda insanların akli alamayacak güçler halk etmiş.

Cebrâil aleyhisselâmın rivâyetlere göre 600 kanadı varmış. Lut kavmine Cenâb-ı Hak deprem felâketi verdi. Cebrâil aleyhisselâm kanadını yerin altından sokuverdi. O beldeyi havada ters çeviriyor. O zamanlarda insanların sayısı az olduğu için geniş bir alana serpilmiş durumdalar. Yetmiş bin kişiyi üzerinde taşıyan bir belde.

Nuh tufanı var. Veyahut rüzgârlar var. Hâlbuki rüzgârlara melek halk etmiş. Büyük varlıkları halk etmiş. Meleklerin peygamberleri, meleklerin büyükleri. Kim bunlar? Cebrâil, Azrâil, İsrâfil, Mikâil. Meleklerle inanıyoruz.

İsrâfil'in gücü nedir? Kıyâmet gününde üfleyecek. Nefes edecek. Tâ ki bu dünya yıkılacak. Tâ ki gezegenler eriyecek. Yok olacak.

Bir de Cenâb-ı Hak emredecek. Yine üfleyecek. Sadece insanlar ile cinler kalacak. Diğer varlıklar yok olacak.

İnsanlar büyük varlık olunca İsrâfil'den de büyük oluyor. Âyetlerde buyruluyor. Hadis-i Kutsî'de buyruluyor. Biz hadisin Müslümanlarıyız.

Geçmeyenler bilmez çarh-ı çenberi

İçmeyenler bilmez âb-ı kevseri

Tasavvufu bilmeyen, mürşidin hakikatini bilmeyen bir insana bu kelâm küfür gelir.

Anların kıblesidir şeyhin yüzü

Bunlar şeyhe mi tapıyorlar? Hâşâ, estağfirullâh. Şeyhe tapmıyorlar. Allah'a tapıyorlar. Yalnız Cenâb-ı Hakk'ın "kıbleye yönelin" diye bir emri var. Bu cesedin kıblesi. Ama kıbleye yönelen bir kimse Allah'ı görse kıbleye mi yönelir? Allah'a mı?

Peygamber Efendimiz, Mescid-i Kibleteyn'de Kudüs'e döndü namaz kılıyordu. Dört rekâtlı namazı kılarken ikisini Kudüs'e doğru kılmış. İkisini de Harem-i Şerif'e dönerek kılmış. İki rekâtını kılınca Cebrâil geliyor ona:

"*Habîbim dön Mescid-i Haram'a...*" emrini getiriyor. Dönüyor. Tam yüz seksen derece dönüyor.

Tasavvuf ehlinin iki kıblesi vardır. Birisi cesedinin kıblesi, diğeri ruhunun kıblesi. Ama bilenler için bu böyle. Bilmeyenlere böyle değil. Biz şimdi Allah'a secde ediyoruz. Beytullâh'a etmiyoruz. Allah'ı kim görür? Ruh görür. Ama ceset değişmezse ruh Allah'ı göremez. Çünkü bu kalıp gölgeliyor. Ceset Beytullâh'a yönelmezse ibadet olmaz. Gönül Kâbe'si de evliyâullâh.

Bütün âyetlerin, hadislerin sebebi vardır. Ebu Cehil Peygamber Efendimiz'in karşısına geçiyor. Bütün kötü sıfatları sayıyor. Yaramaz sıfatları sayıyor. Peygamber Efendimiz de buyuruyor ki:

"*Ebu Cehil geçti karşımıza. Bütün kendi sıfatlarını söyledi. Biz de doğru söylüyorsun dedik. Yâr-i gârim da karşımızda. O da kendi sıfatlarını gördü söyledi. Ona da doğru söylüyorsun, dedik.*"

Evliyâullâh da mir'attır.

Ben Hazret-i Şeyhim gibi mir'atımı buldum

Mir'at-ı musaffâyı görüp zâtımı buldum

Hem sure-i İhlâs ile isbâtımı buldum

Râbîta bizim için bir aynadır. Eğer inanarak onun karşısına geçerse neyi görürüz? Kendimizi görürüz. İyi de görsek kendimizi görürüz. Kötü de görsek kendimizi görürüz. O hâlde iyi görürsek şükretmemiz lazım. Kötü gördüğümüz zaman da "*Estağfirullâh*" dememiz lazım. "*Aman yâ Rabbî,*

beni bu râbitadan kurtar” diye yalvarmak lazım. Bunlar olmuştur. Zamanında bir mürit meşâyihine şikâyetçi oluyor. Diyor ki:

“Efendim ben râbita yaptığım zaman merkep başı geliyor karşıma. Uzun kulaklarını da böyle sallıyor hareket yaptırıyor.”

“Oğlum eline bir bıçak al. O merkep karşısına geldiği zaman kes onun kulağını düşür.”

Yine râbita yapmış. Karşısına merkebin başı geliyor. Kulağını keseyim derken kendi kulağını kesiyor.

Meşâyih Hak aynasıdır. Bizim için ne var? Hayal var. Zâhirini hayal ediyor. Evliyâullâhın nefesi ölü kalpleri diriltir.

Nakşibendî Efendimiz buyurmuş ki:

“İbâdet on cüzdür. Dokuzu helâl lokma. Ne kadar ibadet yapıyorsa, diyelim ki on bölüm, dokuzu helâl lokma olacak.”

Bir de hıfz-ı nisbet var. Gördüğün bir şeyi söylemeyeceksin. Veyahut başkaları sende görse “seni şöyle gördüm, sen şöylesin” dememelidir. Niye? Varlık gelir. Veya başkaları duysa şöhret olur. Şöhretten kaçınmışlar. Varlıktan korkmuşlar. Bizim tarikatımız böyle. Hepsisi de böyle tarikatların ama, en fazla bizim tarikatımız böyle. En fazla bizim tarikatımız nâzenîn, azîzân, kibâr tarikat. Bizim tarikatta şöhrete hiç kapılmazlar. Makam, mevki, rütbeye yer vermemişler. Çünkü bütün bunlar gâyedir. Arzudur bunlar. Yârdan, Allah’tan ayrı koyar. Eğer kalbinde başka bir şey varsa Allah yoktur.

İbâdetimizi yaparken tedbir alacağız. Allah’ın azâbından korkulacak. Dünyada Allah’ın azâbı vardır. Ne ile gelir?

1. İletle gelir. Tabii kendi sıhhatimizi koruyacağız. Her türlü hastalıktan kaçınacağız. Kendimizi koruyacağız.

2. Sonra fakirlikten gelir Allah’ın azâbı.

Cenâb-ı Hak çalışmayı emretmiş. Fakirlikten de korunacağız. Çalışacağız. Fakirlikten korunmak için gayret edip helâl lokma arayacağız.

3. Bir de zillet vardır. Tehlikelerden kaçınacağız.

Peygamber Efendimiz bir gün duvarın altından ashâbı ile geçerken koşmuş:

“Yâ Resûlallâh! Bu duvarın yıkılıp yıkılmayacağını biliyordun niye koş-tun oradan. Allah sana bildirmiştir.” demişler.

Demiş ki:

“Tedbirimi aldım. Takdirini de ona bıraktım.” Tedbir şarttır. Her türlü zararlardan, tehlikelerden kendimizi koruyacağız.

Celâlî Baba buyurmuş ki:

Metaimdan alan gelsin derin deryâdan almışam

Bugün aşkın pazarıdır veren Mevlâ’dan almışam

Râbita: Meşâyihini düşünmek. Onu karşısına almak.

Tefekkür: Peygamber Efendimiz’i düşünmek. Onu hatırlamak. O’na sevgi duymak.

Huzur: Allah'ı düşünmek. Allah'ın zâtına mekân sıfatı tayin edilemez. O'ndan bahis olunmaz.

Metâ: Satılacak mal. Herkesin pazara çıkardığı mal. Yeme, giyme maddesi. “*Benim metaımın müşterisi var? Alacak olan gelsin.*” diyor.

Derin derya: Kalp ilmi. Allah aşkı.

Kimin kalbinde Allah aşkı var? Onun da bir satıcısı var. Meşâyihdir. Meşâyihin kalbinden alınır.

Allah görünür, bilinir de bahis olunmaz. Niçin?

Kendini yoklar kendini bulamaz

Gördüğü nedir bilemez

Bir insan Allah'ın zât nûrunu görüyorsa, kendisi bir kere cisminden geçiyor. İsminden de geçiyor. Ondan sonra zât nûruna ulaşıyor. Gören kim? Görünen kim? Gören de O. Görünen de O. O zaman bundan bahis olunur mu? Tarikatın en büyük nimeti budur. Buna ulaşamayan nimetine ulaşmış olamaz. Bu ne ile olacak?

Bilmem kangı dağdan aşar

O Leylâ'nın yolu derviş

Bu bilmeyenler için. Bir de diyor ki:

İki kaşı arasından azmeder Mevlâ'ya hat

Niye iki kaşın arasından yaptırıyorlar râbitayı? Çünkü iki kaşın arasından gider Allah'a yol. İki kaşın birisi Resûlullâh, biri Allah.

Arş-ı muazzam başıdır

Hem “Gâbe gavseyn” kaşıdır

Evliyâullâhın kaşları “Gâbe Gavseyn”dir.

**“İdrâk ve irâden maddeden yüksek ise,
sen maddeye hâkim olursun.
Yoksa o sana hâkim olur.”**

(22 Mayıs 1990 / Hanımlara)

İnsanlar amel işlerler ama niyetleri hâlis olmazsa amelleri hebâ olur. Niyet hâlis olacak. Ne niyetle geldi iseniz o niyetle ameliniz kabul olur. Allah için bir araya geldik. Pîrimizi tanımakla beraber, Allah için bir araya geldik. Allah için birbirimizi sevdik. Burada gönlümüze ne doğdurulursa biz onu aktarırız. Peygamber Efendimiz’in buyurduğu gibi:

“Rabb’im benim sadrına ne doğdurursa ben onu yâr-i gârımın sadrına aktarırım.” diyor.

Biz burada bir âletiz. Cemaat câzip olacak sohbeti çekecek. Niçin?

Bahr-i aşkın katresi ol sohbet-i Mevlâ ile

Katreler deryâ olur cemiyet-i kübrâ ile

İnsanların, cemaatin kalbindeki Allah aşkı birer katre olsa bile o katreler birleşince derya meydana getirir. Büyük bir cisim olur. O zaman sohbet zuhur eder. Bu neden olur? Cemaatin muhabbetinden olur.

İnsanlar canlıdır. Onlarda bir hareket vardır. Ama bu hareketlerini nereye harcıyorlar? Bilmiyorlar insanlar. Biz de onlar gibi olsaydık ne olurdu hâlimiz? Perişan olurduk? Allah’a bin şükür ki bize bu nimeti vermiş.

“İnsanlar uykudadır. Ölünce dirilirler.” buyurmuş Cenâb-ı Hak.

Biz onlardan farklı olarak kârımızı, zararımızı görüyoruz. İnanıyoruz. Ama onlar isyandan gûnahtan ceza çekeceklerine inanamıyorlar.

Hubb-u dünya bizi sarhoş eyledi

Dünya muhabbeti kalplerine girmiş. Daha düşünemiyorlar. İdrâk edemiyorlar. Gayelerini bulamıyorlar. Görevlerini bilemiyorlar. Hâlbuki bizim görevimiz kulluktur.

Gâyemiz nedir? Cenâb-ı Hak’tan gelen ruhumuzu Allah’a ulaştırmak.

İsyan edenlerde de hareket var. İşledikleri hareketlerle günah kazanıyorlar. Bu hareketler zarar üzerinedir. Ama bu zarar maddiyatta değil.

İnsanlar bilerek maddî zarar işlemezler. Manevî zararı bilerek işliyorlar. İnanmayanlar için bir şey yok. Onlar için sınır yok. Her yer dümdüz. Günah yok. Haram yok. Helâl yok. Sevap yok. Bilmezler çünkü. İnananlar için var da niye işliyorlar? Haram olduğunu bilerek yiyor. Şer olduğunu bilerek işliyor. Bunları kim işletiyor ona? Kendisi işliyor. Dünya muhabbeti ne yapıyor? Dolmuş kalbine. Perde çekmiş. Perdenin arkasında işlemiş olduğu hatalarından dolayı büyük büyük zararlar stok olup duruyor. O perde ölünce kalkacak.

Onun için Cenâb-ı Hak: “İnsanlar uykudadır. Ölünce dirilirler.” bu-
yuruyor.

Günahı işliyorlar. Şimdi onu göremezler insanlar. Ama onun cezasını çe-
kecekler. O zaman nedâmet duyacaklar. Ama iş işten geçmiş olacak. Ama
ölmeden önce ayılıyorsa insanlar, olabilir. Gençlikte günah işlemiştir. Dünya
gençleri çok seviyor. Yaşlıları sevmiyor. Eğer dünya bizi sevmezse dünya
varlığını elde edemeyiz.

Cenâb-ı Hakk’ın da emri öyle:

“Kulum bana hizmet ederse biz dünyayı ona hizmetçi yaparız. Kulum
dünyaya hizmet ederse biz dünyayı onun sırtına yükleriz.”

İnsanlar neler taşır sırtında? Çok kıymetli şeyler de taşır sırtında. Bir
hamalı düşünelim. Sırtında kıymetli de olsa, kıymetsiz de olsa bir şey taşır.
Bir zengin de mücevheri vardır. Onu çantaya koyar taşır. O da bir hamal.

İşte onun için: “Eğer kulum bana hizmet ederse biz ona dünyayı hizmetçi
yaparız.” diyor.

Ama bu yük senin mücevherin bile olsa diyelim ki 15-20 kilo. Bir
hamalın olacak. Onu taşıyacak. Sen taşımayacaksın. Hamalın olmazsa o
mücevher 15-20 kilo da olsa sen taşıyacaksın. O zaman sen hamal
oluyorsun. Eğer hamal zengin olsa hamallık yapmaz. Hamaldır. O yükün
başkasının olduğunu bilmez. Bilse zaten taşımaz. Taşırırsa da ücretle taşır. Bir
zengin ağa ile hizmetçisini düşünelim: Ağa nereye giderse hizmetçi onunla
beraber gitsin ki onun hizmetini görsün.

“Kulum dünyaya hizmetçilik ederse biz dünyayı onun sırtına yükleriz.”

Kelâm-ı kibârda şöyle geçiyor:

*Alır hep sahibi senden bu malı
Yeter oldun bu dünyanın hamalı
Gider bu ahsen-i takvim bozulur
Varır hep yerli yerine düzülür
Sahibimiz kim? Allah.*

Ahsen-i takvim: Allah seni çok kıymetli halk etmiş. Kıymetini
kaybedersin. İnsanlarda dört eczâ vardır. Bunlar: Su, ateş, hava, toprak.
İnsanlar kıymetini buluyorsa, neyle bulacak kıymetini? İbadetle, itaatle.
Tarikatla, hakikatle. İnsanlar bunlarla kıymetini buluyorsa bu eczâlar
değişiyor. Ama bir de insanlar şeriatı, tarikatı işlemezsse kıymetini kaybe-
diyor. Gözden düşüyor. İnsanlar o kadar kıymet kazanabiliyor ki,
meleklerden daha kıymetli oluyor. O kadar da kıymetini kaybediyor ki,
hayvanlardan daha kıymetsiz oluyor. İnsanlar niçin meleklerden daha
kıymetli oluyor. Çünkü Cenâb-ı Hakk’ın zâtına insanlar ulaşıyorlar.
Melekler ulaşamıyorlar.

Sevdim seni seydâ-i cihan hayır ve şerde

Seyyidlere, “seydâ” denir. Seyyid, insanların seçkinleri.

Bir yerde ki gül yoktur gülşene varmam

Hem sohbet-i pîr olmadığı hâneye varmam

Aşk ehlinin ahvâlini pervâneye sormam

Görün nice mahbûb-u Hudâ var bu beşerde

Sevdim seni seydâ-i cihan hayır ve şerde

Seyda-yı Cihan: Meşâyih her zaman sevecek. Hasta olduğu zaman da sevecek. Sağ olduğu zaman da sevecek. Çünkü her şeyi oradan bilecek. Oradan geliyor. Varlık olduğu zaman da sevecek. Yokluk olduğu zaman da sevecek.

Nereden ne geliyorsa kendisini huzursuz eden, oradan bilecek. Alıp bağrına basacak. Çünkü:

*Ondan ne gelirse yahşîdir
Zirâ ol dostun bahşîdir*

Bir bu kelâm var:
Zirâ ol dostun bahşîdir

Burada İbrahim aleyhisselam'ın ateşe atılmasını ifade ediyor.

Halil: Dost demek.

Cenâb-ı Hak onu yakmadı. Nemrut, onu ateşe attı. Cenâb-ı Hak ateşe emir veriyor:

“Ey ateş İbrahim’i yakma. Fazla serin tutup da onu üşütme. Tam onun rahat edeceği şekilde ol.”

Ateş de öyle oluyor. Gülistân oluyor. Ama İbrahim aleyhisselam ne yapıyor? Her şeyi ondan biliyor. Her şeyi ile onu tesbih etmiş: *“Beni Rabb'im yedirir. Beni Rabb'im içirir. Beni Rabb'im yürütür. Beni Rabb'im kaldırır.”* Teslimiyeti böyle imiş.

Kelâm-ı kibârda:
*Hazret-i Şeyhim delilimdir hâlîlimdir benim
Dil sarayı ravza-i beyt-i celîlimdir benim
Ana teslim ettiğim nefis-i zelîlimdir benim
İnkıyâd ettim bıçağa uymuşam İsmail'e*

Sen de onun teslim olduğu gibi meşâyihle teslim ol. Seni de ateş yakmaz. İsmail aleyhisselam nasıl ki boynunu kendi rızası ile babasının bıçağına verdi: *“Baba ellerimi çöz de beni rahatça kes.”* dedi.

*Lokmanım ol gel derdime derman et
Celladım ol ya katlime ferman et
İsmailin olam götür kurban et
Şeyhim şeyhim sultan şeyhim
Sensin dertlerime derman şeyhim*

Maneviyatta meşâyih müridin babasıdır. İbrahim aleyhisselam da babası idi, niye kesti? Niye bıçağı kaydı? Allah'ı çok sevmiş. Allah'ı çok sevmesine delildir.

*Eğer âşık isen yâra
Sakın aldanma ağyâra
Düş İbrahim gibi nâra
O gülşende yanan olmaz*

İbrahim aleyhisselam oğlu İsmail'i seviyordu. O da Allah ile arasında perde oluyordu. Bıçağı boynuna vurunca İsmail'e sevgisi kesildi. Zaten bıçak kesmedi. Taşa vurdu bıçağı. Taş ikiye ayrıldı. Fakat İsmail'e vurdu vurdu kesmedi. Tabii o zaman celalleniyor:

“Ben Rabb'im'in emrini uyguluyorum ey bıçak! Sen taşı kesiyorsun da niçin bu yumuşak eti kesmiyorsun.” Bıçak o zaman lisana geliyor:

“Ne yapayım. Halil kes diyor. Celil kesme diyor.”

Bunu Kur'ân-ı Kerîm yazıyor. Öbür tarafını yazmıyor. Çünkü orası yazılmaz. Niçin? Zâhîrde bir delil yok. Aslında delili vardır. Kelâm-ı kibârda:

*Bilinmez âlemin sırr-ı nihândır
Dört şâhın hükmüyle döner cihândır
Ârif olanlara özge seyrândır
Kâmile her eşya olmuş evrâd*

Kelâm-ı kibârın da delili yine bu âyet-i kerimedir. Kâmil insanlara bütün eşya “Lâ ilâhe illallâh” demektedir.

Demek ki bıçak da bir cisim. Bıçak da tevhit olmuş. Ne demiş İbrahim'e:

“Niçin bana kıızıyorsun? Halil kes diyor. Celil kesme diyor” O zaman İbrahim aleyhisselam Rabbi'nden emir bekliyor. Ne emir gelecek diye. O zaman Cebrâil aleyhisselam koç getiriyor. İbrahim aleyhisselam da:

“Lâ ilâhe illallâhu vallâhu ekber” diyerek karşılıyor. Kurban Bayramı'nda tekbir var ya... 23 vakit tekbir vardır. Onlar vaciptir. Beş güne yakın. İşte buradan geliyor. Cebrâil diyor ki:

“Allâhu ekber velillâhi'l hamd” diyor. “O büyük Allah'a hamd ederim ki beni kurtardı.”

Kâmile her eşya evrat olmuşsa, bıçak da İbrahim aleyhisselama söylemiştir.

“Niye bana kıızıyorsun?” diye.

Bu konuda âyet de vardır. Cenâb-ı Hak buyuruyor ki:

“Sizin cansız gördüğünüz cemâdâtlar bizi zikrederler.”

Cemâdât ne? Taşlar, ağaçlar, cansız cisimler için. Kimler için bunlar? Kâmiller için.

*Özün bir pîr'e teslim et müdâvim ol kapısında
Meşâyih'ten murad şâhım mürebbî kâmil olmaktır*

Mürebbî: Yetiştirici.

Doğdun, büyüdün, okul çağına geldin. Okudun. Seni kim okuttu? Öğretmenin. Hocan var? Hocasız olmaz. Veyahut bir sanat öğreneceksin, o da ustasız olmaz. İşte onlar mürebbî. İşte ruhun da bir mürebbîsi var. O mürebbîsini bulacak ki ruh yetişsin. Bulamazsa yetişemez.

*Mürşidi olanların gâyet yolu âsan imiş
Mürşidi olmayanın bildikleri gümân imiş*

Burada ne diyor? Biz yolcuuz. Zaten Kur'ân-ı Kerîm'de bizim yolcu olduğumuz bildiriliyor. Bizim kitabımız Kur'ân-ı Kerîm.

Mevlânâ demiş ki müritlerine:

“Cezbe gelip de benim yerden ayaklarım kesildiği zaman bir tabağa veya tepsiye vurun ki ben onunla şuğullanayım da semâya çıkmayayım.”

Niye? Şöhret olmasın diye. Her semâ yaptığında artık çalmaya başlamışlar. Onu da değiştirmişler. Bid'at olmuş. Teflerle tamburlarla. Şâyet Mevlânâ'nın dediği gibi olsaydı. Bid'at olmazdı. Onun dediğini değiştirmişler.

Cezbe var! Ama biraz gözlerinizi açıp etrafa bakın. Sohbet devam etsin. Aşk nedir? Allah sevgisi, Resûlullâh sevgisi, meşâyih sevgisi. Çok tatlıdır. Buna doyum olmaz. Ama sabrını isteyin. Sabrı ile beraber olsun. Bu aşka, muhabbete tahammül ederlerse, cezbeyi tutarlarsa, daha da ilerliyorlar. Daha da süratli yol alıyorlar.

Mürşidimizi Erzincan'dan Ankara'ya yolcu ediyorduk. Ankara'ya gidince bir yıl gelmeyecek diye düşünüyorduk. Biz de köy hayatı yaşıyoruz. Dokuz ay çalışıyoruz. Annem, babam, kardeşimiz var? İçimiz müteessir. Elini öpeceğimiz zaman elimi tuttu, bırakmadı:

“Benim Efendim, niçin bu kadar üzülyyorsun? Niye bu kadar kendini yiyorsun?” dedi. Bir müritte muhabbet ile ayrılık birleşirse avını yakalayan kara kuşa benzermiş. Avını bulunca vur diye ses çıkarırmış. Fakat bu aşkı, muhabbeti muhafaza edeceğiz. Tarikatımızın şerefini, mürşidimizin şerefini muhafaza edeceğiz. Zâhirdeki hareketlerini tenkit ettirmeden hıfz-ı nisbet etmek lazım.

Şeriat: Zâhir. Tarikat: Sır. Tarikatın her hâli sır. Her hâli gizli.

Tarikatın her nimeti gizlidir. Sen, ben, ruhumuzu bilebiliyor muyuz? Tarikat ruh ile olan bir yol. Bunu gören demez. Diyen bilmez. Bilen bilir. Bilen demez. Çünkü bakın:

Ehl-i aşkın hâlini sorman muhaddisten müderristen

Bizim görevimiz inancımızı yaşamak. İnanmışları inancını yaşamaya davet etmek. İnanmayanlara acımak lazım.

**“İnsanların hatalarını görmemek,
Allah ahlâkı ile ahlâklanmanın başlangıcıdır.”**

(22 Mayıs 1990 / Hanımlara)

Meşâyihsiz aşk, aşk-ı mecâzdır. Aşk-ı mecâz esmâ nûruna, sıfat nûruna ulaştırır. Ama aşk-ı mecâzin hepsi değil, aşk-ı mecâz Allah tarafından verilmişse. Bir de vardır ki: Allah korusun nefsinden, şehvetinden dolayı âşık olur. Hayır böyle değil.

Bir genç varmış. Birine gönül vermiş. Hiç sevdiğini bildirmiyor ona. Bin bir meşakkatle para kazanıyormuş. Kazanmış olduğu parayı getirip sevdiğinin yolunun üzerine bırakıyormuş. Kendisi de pusuya girip gizleniyor, parayı gözlüyor. Başkası almasın diye. Başkası alırsa müdahale edecek. Ama o alırsa müdahale yok. Böyle yapıyormuş. Arkadaşlarından bir tanesi farkına varmış.

“Senin yaptığın da iş midir? Bunca zahmetle kazandığın parayı sevdiğinin yolunun üzerine bırakıyorsun. O da paranın nereden geldiğini bilmiyor, senden olduğunu bildir ona.”

“Hayır, benden olduğunu bildirirsem mahcup olur. Mahcup olmasını istemiyorum” demiş. Bu sevgi Allah’tan. Allah onu o kadar sevdirmiş ki... O parayı alarak sevgilisinin sevinmesini istiyor. Kendisini göstermekten de kaçınıyor ki o utanmasın, mahcuplanmasın diye.

Bir kimse Hz. Âdem’in ilk evladı olsa, kıyamete kadar yaşasa, yerlerde yılan gibi sürünse yine meşâyihihinin hakkını ödeyemezmiş. Niçin? Çünkü bizi varlığımıza ulaştıran o. Tecellî olmazsa bizim varlığımız yok oluyor. Cenâb-ı Hak, insanı büyük halk etmiş. Bu büyük varlığa ulaştıran meşâyih. Bu varlık da Allah’tır. Hâşâ, kul, Allah olmaz. Ama kul Allah’a ulaşır. Kulun ruhu Allah’tan gelmiş, Allah’a gider?

Çünkü Cenâb-ı Hak: *“Biz kendi ruhumuzdan ruh üfledik.”* buyuruyor.

Te’alallâh ne hûbzibâ yaratmış kâmil insanı

“Nefahtu fîhi min rûhî” deminde kılmış ihsânı

Allah-u Teâlâ ne hoş yaratmış kâmil insanı.

Cenâb-ı Hak, zaten âyet-i kerîmesinde: *“Biz insanı çok güzel yarattık.”* buyuruyor.

Kim bu kâmil insan? Kâmil insan, ne ile kâmil olur? Bir ustası bilir, başkası bilemez. Bu bir ilimdir. Ruhun da bir ustası var. Ruhun ustası da meşâyih. Peygamber Efendimiz ümmî geldi. Mektep görmedi. Medrese görmedi. Hiçbir şey bilmiyor. Ama ne buyuruyor:

“Benim mürebbim Rabb’im.”

Cenâb-ı Hz. Allah, Peygamber Efendimiz’in ruhunu halk etmiş. Karşısına almış. Bin sene onu okutmuş. İşte bir meşâyih de müridinin ruhunu alıp okutuyor. Ona tahsil yaptırıyor. Ama bu zâhirden bilinen görünen bir şey değil. Yaptırmış olduğu tahsil Allah’ı hakke’l yakîn bildiriyor.

*Zikr ü fikrî ibadetle varılmaz bu yola
Hizmetinde dâim ol şeyhin rızâsını dile
Hubb-u lillâh âşık ol gönüne girmeklik ile
Sen seni mahveylemektir "lâ" yı "illâ"dan garaz
Mevlâ'yı fehm eylemektir bil ki nefsinden garaz*

Bir de buyuruyor ki:

*"Utlub-ul-ilme minel-mehdi ilel-lahd" durma sen
Birkaç esmâ bilmek ile Hakk'ı bildim sanma sen
Sohbet-i Pîre devam et rûz u şeb usanma sen
Zat-ı Hakk'ı anlamaktır bin bir esmâdan garaz
Cenâb-ı Hak "Az da olsa hizmette devamlı olan makbuldür." buyuruyor.*

Allah'ın sıfatları var, zâtı var. Bin bir ismi var. Sekiz sıfatı var. Ama zâtı birdir. İnsanlar aklıyla, okumakla Allah'ın isimlerini bulurlar. Sıfatlarını bilirler. Sıfat nûruna ulaşırlar. Ama zât nûruna ulaşmak mümkün değil. Zikir, fikir, ibadetle de varılmaz. İşte meşâyihe teslim olmaktan maksat Allah'ın zâtını anlamaktır. Allah'ın zâtının nûruna insanlar ne ile ulaşırlar? Aşk ile ulaşırlar. Aşk-ı muhabbeti nerden alırlar? Evliyâullâhtan.

*Aşk-ı muhabbet hânesi
Âlem ânın divânesi
Hep cümle hüsnün ânesi*

Bir insan zengin olur. Onun evinde çok giyecek ve yiyecek eşyası olur. Çıplaklar gelsin buradan yiyeceğini, giyeceğini götürsün. Öyle ise bu muhabbetin de bir dağılan yeri var. Neresi bu? Evliyâullâhın kalbi.

Zâhirde görünen: İhvanlar evliyâullâhın dergâhına geliyorlar. Geliyor, ders alıyor. Hizmetini görüyor. Bir muhabbeti var. Nereden aldı? Muhabbeti sana herhangi bir cisim olarak vermedi. Nereden verdi? Kalbinden.

Bütün güzelliklerin annesi diyor. Evliyâullâh Allah'ın sıfatları ile sıfatlandığı için, güzelliklerin güzelidir.

Cenâb-ı Hak: *"Biz insanı çok güzel halk ettik."* buyuruyor.

*Teâlallâh ne hûbzibâ yaratmış kâmil insanı
"Nefahtu fîhi min rûhî" deminde kılmış ihsânı*

Dem: Bir nefestir.

Cenâb-ı Hak: *"Biz Âdem'i halk ettik. Kendi ruhumuzdan ruh üfledik."* buyuruyor.

Demek ki insanlara ruh üflenmiş. Ama ruh ulvî bir âlemden geldi. Ulvî âleme çıkarmak lazım. Bir de bu ruhu süflî âleme düşürmek de var. Zâhirde bu ruh ne ile çıkar yükseklere? Şeriat, tarikat, hakikat, mârifet.

Şeriat: Görünen bir şey. Şeriatı görüyoruz, yaşıyoruz, biliyoruz. Tarikat: Görünmeyen, bilinmeyen bir şey. Zâhir değil o. Tarikat ruhumuza olan bir muameledir. Bu olmazsa eğer ruhumuz terakkî edemiyor.

*Çok çektim ise iftirâk
Kalmadı gönümde merak
Aşkın bana oldu Burak
Görün beni aşk n'eyledi
Âhiri derviş eyledi*

Aşk insanları derviş yapıyor. Dervişin anlamı nedir? Allah'tan başka düşüncesi olmayan. Dünyadaki arzularından da geçmiş, âhiretteki arzularından da geçmiş. Her şeyden geçmiş. Sadece kalbinde Allah kalmış. Ama bunu böyle aşk yapıyor. Allah olursa... Görünmeyen şeyleri, bilinmeyen şeyleri insan tarikatla elde ediyor.

Firak: Ruhlarımızın ayrılışı. Ayrılıktan kurtulursa azaptan kurtuluyor. Ayrılıktan ne ile kurtuluyoruz?

Aşkım bana oldu burak

Burak'tan mânâ Miraç'tır. Peygamber Efendimiz Burak'la Miraç yaptı. Hak talibinin de Miraç vasıtası nedir? Miraç yapmak, Allah'a vasıl olmaktır. Peki, bu ne ile oluyor? Aşk ile oluyor. İnsanı Allah'a götüren, Allah'a ulaştıran en güçlü vasıta aşktır.

*Al benliğimizi gitsin irâde
Arz eyle cemâlin irdür murâde*

*Bu günkü ihsanı koyma yarine
Düşürme Efendim ferdâya bizi*

Ferdâ: Ayrılık. Allah'a kim bağlar? Evliyâullâh bağlar. Evliyâullâh bir vasıta arada. Kulu Allah'a bağlar. Kendisi çıkar aradan. Onu biz anlayamayız. Bilemeyiz. Bilen bilir. İnsanlar fenafi's-şeyh olurlar. Fenafi'r-resul olurlar. Allah'ta fani olunca insanlar, şeyhi aradan çıkıyor. O makama ulaşır da şeyhine hizmet etmezse, şeyhini sevmezse ruhunu indirirler.

Bir meşâyihle müridi uçuyorlarmış. Meşâyih demiş ki:

“Bak oğlum. Ben Allah, Allah diyeceğim. Sen şeyhim, şeyhim diyeceksin.” O Allah, Allah demiş. Müridi de şeyhim, şeyhim demiş. Yedinci kata kadar çıkmışlar. Orada demiş ki:

“Artık şeyhimi bırakayım da Allah, Allah diyeyim.” demiş. Birden düşüyorlarmış. Şeyhi demiş ki:

“Ne yapıyorsun oğlum? Burası yedinci kat arş-ı âlâ, düşersen toz olursun.” demiş.

Abdülkadir Geylanî Hazretleri'nin bir müridi varmış. Gitmiş katırı ile beraber odun getirmeye. Dağdan odunları kesmiş. Katırına yüklemiş. Dağ yolu tabii. Oraya takılmış. Katır uçmuş gitmiş:

“Medet yâ Abdülkadir!” demiş. Râbitasına yalvarmış. Uçan katır durmuş. Bu sefer:

“Medet yâ Resûlallâh!” demiş. Bir daha yuvarlanmış. Yine durmuş. Ama yine yuvarlanıyor. Bu defa:

“Medet yâ Rabbi!” diyor. Katır yine yuvarlanıyor. Derenin dibini buluyor. Mahsun, mahsun halatlarını alıp ayrılıyor. Dergâha geliyor. Şeyhi diyor ki:

“Oğlum ne yapayım. Sen bana seslendin ben manevî elimi uzattım o katırı tuttum. Ama sen orada durmadın. Hz. Resûlullâh'ı çağırınca o geldi. Ben o gelince ondan utandım. Hayâ ettim. Ben elimi çektim. Ben elimi çekip o uzatana kadar yine bir boşluk oldu. O katır yine yuvarlandı. Sonra sen yine durmadın Hz. Allah'ı çağırдың. Hz. Resûlullâh da Hz. Allah'ın kudret elini görünce, ondan hayâ etti. Utandı. Çekti elini.” diyor.

Şurada bir kitap olsa, memur o kitaba uzanırken amiri de uzanırsa memuru o kitaptan elini çekmez mi? Çeker. İşte bu olaylar olmuş. Kitaplara yazılmış. Haktır. Hakikattir.

Bizim anlayacağımız, bileceğimiz: Râbîta müridi, tefekkür müridi, huzur müridi vardır ki, râbîta müridinin ruhu her zaman evliyâullâhın nûru ile ihâta ediliyorsa, o her sıkıldığı zaman şeyhine sığınır. Ne isterse ondan ister. Ne alırsa ondan alır.

Eğer tefekkür müridi ise, o da Resûlullâh Efendimiz'den ister.

Eğer huzur müridi ise o da Cenâb-ı Hakk'ın zâtından ister. Çünkü onun ruhunu da zât nûru ihâta etmiştir.

Ama bunların en iyisi râbîtadır. Çünkü biz râbîtayı görüyoruz. Âşikârdır. Biliyoruz.

Bize rüyâmızda, herhangi bir zamanda Peygamberimiz: *"Ben Resûlullâh'im."* dese de tanımıyoruz. Biz Resûlullâh'ı şeyhimizle tanıyoruz. Çünkü şeyhimizi biliyoruz zâten.

Cenâb-ı Hazreti Allah için mekân, sıfat tayin edilmez. Ama Allah evliyâullâhla beraber. Allah Resûlullâh ile beraber. Ayrı değil ki. Ama nasıl olur? Allah hiçbir yere sığmıyor da evliyâullâh ile nasıl beraber olur? Evliyâullâh yerlerden, göklerden, semalardan, zeminlerden büyük, onun için onunla beraber oluyor.

Velâyet demek Allah'ın varlığıdır. Öyleyse meşâyihimize inanalım. Meşâyihimize inanyorsak, onu incitmeyelim? Ona bir zarar vererek değil bu incitme. Onun hoşuna gitmeyen işleri yaparsak incinir. Onu incitirsek tokat vururlar bize. O tokata da biz dayanamayız. Bir annenin bir şımarık çocuğu olur çeker, çeker onu terbiye için ne yapar? Tokatlar, ağlatır.

"Bir müridin hizmetinde eksikliği olursa, başı dururken ayağına taş değmez."

Peki, taşla başın ne ilgisi var? Yani müridin eksikliği olursa, meşâyihinin hoşuna gitmeyecek veya meşâyihini küçük düşürecek bir iş işlerse, ona tokat vururlar. Yani hep gelen taşlar başına gelir. Dikkat etmek lazım.

Ahlâk-ı hamîde sahibi olalım. En çok böyle müritler seviliyor.

Ahlâk-ı hamîde nedir? Hiç kimsede kusur görmüyor. Herkesi hoş görüyor. Herkes hakkında iyi düşünüyor. Herkese iyi muâmele yapıyor.

Meşâyihler en çok böyle müritleri sever. Bir de affedici olacak. Kîni olmayacak. Kim onu ne kadar eliyle, diliyle incitmişse bile hiç kimseden incinmeyecek. Kimseyi incitmeyecek. İyi niyetli ve iyi muâmeleli olacak. Çünkü Cenâb-ı Hakk'ın sıfatıdır affetmek. Buyuruyor ki:

"Ben affediciyim. Affedenleri de severim."

Af nereden geliyor? Safilikten. Buğz nereden geliyor? Kinden. Kin tutmak ise şeytanî sıfat. Af ise Allah'ın sıfatı. Bunu da nasıl bileceğiz? Böyle bir şey olduğu zaman *"vebi'l kaderi hayrihi ve şerrihi"* fermânını hemen hatırmıza getirelim. Hayrı ve şerri Allah halk eder. Şer olursa yine: *"Allah bizi imtihan için halk etti."* diye düşüneceğiz. *"Yâ Rabbî, Sen affet beni. Demek ki Sana karşı bir kusurum oldu ki bu muâmele bana yapıldı."* diye düşünelim. Hayırla karşılaşıldığı zaman *"Yâ Rabbî, senin lütfun, ihsânındır bu nimetler"* diye düşünelim. Bir de:

*Medhe lâyük şeyhimiz var
Zemme lâyük nefsimiz var*

Seni sevenlere de ki: “*Pîrimi seviyorlar. Pîrim sevdiriyor.*”

Seni zemmedenlere de ki: “*Nefsimi zemmediyorlar. Nefsim zaten bunlara lâyük, müstahak. Daha ne kadar konuşsalar nefsim yine müstahak. Zaten büyük düşmanım nefsim. Yapsınlar yaptıklarını.*”

Allah, nefsimize uydurmasın. Allah, muhabbetimizi artırsın. Dört tane düşmanımız var? Cenâb-ı Hak, bunlardan bizi korusun. Ama onlardan korunmak için meşâyihimize teslim olacağız. Velâyete gireceğiz. Velâyete girmek demek: Bir tavuk civcivlerini muhâfaza ediyor. Ama bu civcivlerden bir tanesi ayrılrsa, uzağa gitse, diğerlerini bırakıp da onun peşine gidemez. O civcivleri kedi de kapar, kuş da kapar. Onun için sizler de sürüden ayrılmayın. Kurt yer.

Sürü: Tarik-i müstakîm. Eğer hatmeye gitmezseniz, ihvanlardan ayrılırsanız, dersinizi yapmazsanız ne olur? Annesinden ayrılıp uzağa giden civciv gibi.

Sürüsünü yedirmez kurt ile kuşa

Zâhirde kurt, kuş yoktur. Nedir? Mübârek Nakşibendî Efendimiz Alaaddin Attar isminde bir müridine özel muamele yapmış. Her an gözünden ayırmazmış. Diyormuş ki: “*Gözümünden ayırırsam sel kaldırır.*”

*Nefsim bana râm ol düşme teşvîşe
Hep fâsiddir bu kurduğun endişe*

Râm ol: Bağlı ol demek.

Bana tabi ol. Ben bir büyük insana sahip olmuşum. Sen de bana yardımcı ol. Onu bilmişken, ona gitmişken sen beni başka yerlere çekme. Başka yerlere götürme.

Teşvîş: “*Şu şöyle mi? Bu böyle mi?*” diye kuruntu yapmak.

Hep fâsittir bu kurduğun endişe

Senin düşündüğün endişeler hep boş.

Sürüsün yedirmez kurt ile kuşa

Pîr-i Sâmî gibi arslanımız var

Bir çoban sürüsünü koruyor. Ama sürüden bir tanesi ayrılır giderse koruyamaz onu.

Bilal-i Habeşî Hazretleri, Peygamber Efendimiz’e en çok inanmayanlardan birisinin kölesi imiş. Ama zayıf, siyah. Habeş zencilerinden. Müslüman olmuş. Gelmiş Peygamber Efendimiz’e. Ağası bunu duyunca:

“*Sen niye gittin Muhammed’e? Gel, vazgeç!*” diyor. Onu “*Lâ ilâhe illallâh*” derken duyuyor. Bunun için de ona azap veriyor. Kuma gömüyor. Sıcak ve hararetli bir saatte çıplak olarak yatırıyor kuma. Ellerini ayaklarını bağıyor. Taşlar koyuyor üzerine ölsün diye.

“*Muhammed’e dönme.*” O da diyor ki:

“*Ölsem de dönmem imânımdan. Lâ ilâhe illallâh.*” diyor.

Peygamber Efendimiz geçerken bunları görüyor.

“*Yâ Bilal devam et. O seni kurtarır.*” diyor.

O gittikten sonra Sıddık-ı Ekber Efendimiz geliyor. O görüyor.

Ağasına:

“Niye bunu böyle yaptın?” diyor. O da:

“Muhammed’e döndü.” diyor.

“Bu zayıf köleden ne istiyorsun? Sat onu bana ver.” diyor.

O da diyor ki:

“Parayla satmam.” diyor.

Ebubekir Sıddık Efendimiz’in çok akıllı güçlü kuvvetli, becerikli bir kölesi varmış. Herkesin gözü varmış o kölede.

“Satmam ama senin kölenle değişirsen değişirim.” diyor.

O da inanmamış bir köle imiş. Hz. Ebubekir:

“Değişirim.” diyor.

Sevinerek geliyor. Herkesin gözü olan köleyi veriyor. Diğerini alıyor. Çünkü niye? O Müslüman olduğu için. Kendi kölesinden daha kıymetli. Sevinerek geliyor. İnanmayan köleyi verdim. Bunu aldım diye düşünerek seviniyor.

Diğer adam da diyor ki:

“Bak Ebubekir’i çok akıllı bilirdiniz. O miskin zayıf köleyi verdim de bu güçlü köleyi aldım.”

Peygamber Efendimiz’e götürüyor. O da onu müezzin olarak tayin ediyor. (Bilal-i Habeşî)

Soruya cevap:

Peygamber Efendimiz’in zamanında hanımı Müslüman olmayanlar hanımını bıraktı. Beyi Müslüman olmayanlar beyini bıraktı. Ayrıldılar. Bu zamanda inanmayanlar varsa ayrılın ondan. Ama bir de vardır. İnanmıştır da ameli yoktur. Allah onun günahını eşinden sormaz. Ama inanmamışsa o zaman Müslüman ile kâfirin nikâhı helâl değil.

İnsan namaz kılmazsa, oruç tutmazsa kâfir olmaz. Ama namaza, oruca inanmıyorsa kâfir olur. Gusül yapmıyorsa çok korkunç Allah korusun.

Dünyada mutluluk; beyi, hanımı Müslüman olması. Beyi, hanımı amelli olması. Beyi, hanımı tarikatlı olması.

Kader, yazgı ne ise olur ama irâde var. İrademizi kullanıp takdire râzı olacağız. İradesini kullanarak Müslüman olanla evlenilmeli. Peygamber Efendimiz bir evlilikte, hanımda dört şeye önem verirmiş. Nikah olabilmesi için:

1. Müslüman olması,
2. Asâletli olması,
3. Güzelliği (vücut arızası olmaması),
4. Zenginliği.

Şimdi tam tersini işliyorlar. En sondakini en başa düşünüyorlar.

Bunlar takdirdir. Mukadderattır ama irâdemiz var. Biraz sa’y edeceğiz. İradeyi zorlamadan takdire havale edersek bu da bâtil itikattır. Sağlam bir itikat değildir.

*Kimini eyledi mesûd
Kimini eyledi mesdûd
“Ene'l-Hak” söyledi Nemrud
Olub merdûd hatasından*

Kiminin dünyada her istediğini verdi. Kiminin de kalplerini mühürledi. Tuttu onları da. Tutulmanın anlamı ne? Bir insan yol yürüyecek, bağlanmış. Bir iş görecektir, bağlanmış. Yürüyemez. İşte tutuldular. Nemrut da tanrılık davasında bulundu.

*Kimini eyledi mesûd
Kimini eyledi mesdûd
“Ene'l-Hak” söyledi Nemrud
Olub merdûd hatasından*

İtaat etmek. Zâhirde âlimlere karşı Mansur hatâ işledi. Ene'l-Hak davasında bulundu. Hâlbuki itaat ettiği için mesrûr oldu. Onun mesrûriyeti âhirette. Onun mesuliyeti dâra asılmakta. Dâra asılınca Peygamber Efendimiz'in sakalının teline asıldı. Peygamber Efendimiz'in nur-u nübüvvetinde yok oluyor. Boğulup gidiyor.

*Kemal-i kudretin izhâr kılıp ol Hazreti Cebbâr
Kimini kıldı ehl-i nâr celâli iktizâsından*

Bütün güçlüklerden, bütün cabbarlardan cabbardır. Bize düşen inancımızı yaşamak. İnanmayanlara acıyalım. Ama akrabamızda inanan varsa hidâyet dileyelim. Onlara hidâyet istenir. İmanı var da ameli yok. Bunlar nasihat kabul ederler. Bunlara acımak lazım. Bunlara dua etmek lazım ki bunlar amele başlasınlar. Cenâb-ı Hak, tembellikten men etmiş insanları. Tembelliği isyân olarak görüyor.

“Doğuştan ölünceye kadar ilim öğrenin.” buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Bu emir varsa, dünya işlerinde her şeyi öğrendikleri gibi âhiret için de amelleri öğrenmeli insanlar. Herkes âlim olacak diye bir kâide yok. İşçi de olacak. Esnaf da olacak. Ama âhiret için çalışmalı. Bilmediklerimizi öğrenmeli.

Bu dünyada eteğine sarılayım demek, bir evliyâullâhı bilmektir, sevmektir. Ona sevgi ile bağlanmaktır. Cenâb-ı Hak öyle buyurmuyor mu? Bu dünyada eteğine sarılınca âhirette sorgu sual olmazmış. Eteğine sarılmaktan maksat, bir evliyâullâha manevî evlat olmaktır. Onun emirlerine tâbi olup, onun boyası ile boyanmaktır. Dünyada kiminle beraber olursanız, âhirette de onunla beraber olursunuz. Dünyada kimi severseniz âhirette onunla berabersiniz. Cenâb-ı Hak, velîlere büyük ihsân vermiştir. Peygamberlerden sonra velîler gelir. Çok büyük yetkileri, salâhiyetleri var.

Peygamber Efendimiz üç defa şefaate edecekmış.

Birinci şefaate: Kıyametin ilk başlangıcında Cenâb-ı Hakk'ın gadabı öyle şiddetli olacaktı ki Peygamberler bile “nefsim nefsim” diyecekler. Yetkilerini, salâhiyetlerini kullanamayacaklar. Ulemânın açıklamasına göre böyle bu. Cenâb-ı Hakk'ın gadabı teskin olacak. Ondan sonra ümmetleri için dilemeye başlayacaklar peygamberler.

İkinci şefaât: Velîlere yetki verilecek. Velîlere yetki verilince de dünyada kim onları tanımışsa, kim onları sevmişse, onlar da kimleri evlat edinmişse âhirette onlara sorgu sual olmaz. Âhirette bütün sorumlulukları velîleredir.

Üçüncü şefaât: Peygamber Efendimiz günahkâr ümmetini Cenâb-ı Hakk'a affettirecek.

*Hayatı memattır memâtı hayât
Yüz bin renk gösterir aslı bir nevât
Asla sözlerinden bulunmaz sebât
Memât: Ölüm. Nevât: Çekirdek*

Hayatımı kurtaran o olmuştur. Evliyâullâh bir müridi öldürür de diriltir de. Nasıl öldürür? Onu varlığından kurtarır. Onu hayatına ulaştırır. Müridin sualini râbitası veriyor. Hatta bir tarikat var. Nakşinin koludur. Râbitayı mevt veriyorlarmış. Bu da bir koldur. Bir hakikat var. Nasıl ki bizde Şeyh Efendimiz kaşlarımızın hizasında bir altın kürsü üzerinde oturuyor, bu Râbitayı hayâldir. Râbita-yı Nakşî hayâli elde etmek müridin hazmına göredir. Onu elde etmek bizim elimizde değildir. Ancak Nakşî hayâl bizim vasıtamızdır.

Bir noksan işlememek için, bir kusur yapmamak için. Gaflette olmamak için, terakkî için. Nakşî hayâl kâfi geliyor. Nasıl ki bizde nakşî hayâl var ise onlarda râbita-yı mevt (ölüm râbitası) veriliyor.

Nasıl bir şeydir bu? Ben hastayım, ölüm döşeğinde yatıyorum. Son nefeslerimi yaşıyorum. Şeyh Efendim başımda üzerime okuyor. Öldüm Şeyh Efendim kemerimi bağladı. Beni selâmet yatağına yatırdı. Beni soydu. Her bir şeyimi yaptı. Beni tabuta koydu. Cenâzemi kıldırdı. Aldı kabire götürdü. Şeyh Efendim üzerimi örttü. En sonra bana talkın verdi. Ben de yaptım. Kabirde kalktım oturdum. Baktım ki ben değilim Şeyh Efendim imiş. İşte bu da râbita-yı mevt. Nakşinin bir kolunda var. Demek ki bu dünyada eteğine sarılana âhirette sorgu sual olmazmış. Âmennâ ve saddaknâ. Eteğine sarılmak: Hakiki bir mürit olmaktır. Sevgi ve hizmette ona sarılmaktır. Evliyâullâha mahrem olmaktır. Sevmektir, sevilmehtir. O zaman ne oluyor? Kabirde sorguyu suali kolay veriyor. Kıyamette de ona dehşetleri hiç göstermiyor. Ve de muhâfaza ederek cennete dâhil ediyor onu.

Bu konuda büyüklerin bir sohbeti vardır. Mübârek Şeyh Efendimiz buyurdu:

“Pîri Tâgi Hazretleri'nin bir müridi varmış. Bir gün nasıl olmuşsa, râbitasında bir düşünce hâlinde şu gelmiş aklına: Acaba demiş: “*Seyda Hazretlerinin bu kadar müridi var. Kıyamet gününde hepsini bir araya nasıl toparlayacak? Nasıl muhâfaza edecek? Nasıl müdafaa edecek?*” demiş. Uyur uyanıklık durumunda iken sanki ölmüş. Kıyamet kopmuş. Bütün insanlar kalkmış mahşer yerine gidiyorlar. Öyle izdiham ki, bin bir ayak üzerinde. O sırada bakıyor ki şeyh efendisi Seydâ Hazretleri sadece bunun elinden tutmuş dolandırıyor. Hesap yerlerini dolandırmış. Mizân'ı, Sırat'ı hepsini geçirmiş. Cennete dâhil etmiş. Cennete girince sormuş:

“*Seydâ gurban, dünya âleminde senin bunca müridin vardı. Bunlar ne oldu? Bunlar cehenneme mi gittiler?*” demiş. Mübârek o zaman ne yapmış? Evliyâullâhın sırr-ı velâyeti vardır. Velâyetinden bir kutu çıkarmış. O kutuyu

açmış. Açınca ne kadar müridi varsa, çıkmışlar cennetin köşelerine. İşte bak demiş:

“Cenâb-ı Hakk’ın bize verdiği bu salahiyeti biz bugün için saklıyorduk.”

Bu dünyada eteğine sarılana sorgu sual olmazmış. Bizim büyüklerimiz duaları, emirleri bunu emrediyorlar.

“Yâ Rabbî, Seydâ’nın eteğinden elimizi kaydırma!”

Bizim büyüklerimiz, bu duaya çok kıymet vermişlerdir. Bu duayı bize tavsiye etmişlerdir.

Bu etekten elin kaymaması: Unutmamaktır. Bizde de râbîta-yı Nakşî hayâl vardır. Ama derste de olabilir. Dersin haricinde de olabilir. İçerde, dışarda işimizde, ibadetimizde, zikrimizde, oturmamızda, yememizde, içmemizde daima Şeyh Efendimiz’i hayâl edersek işte bu râbîta-yı Nakşî hayâldir. Unutmayınız. Unutmayınca etekten el kaymaz. Allah göstermesin etekten el kayması ne demektir? Yedi kat arş-ı âlâdan düşmektir. Arş-ı âlâdan düşen vücutta bir şey kalmaz. Şafîîlerin lisanında ‘seydâ’ şeyh demektir.

Hakikat şehrinde bir güzel gördüm

Bir göreni göremedim ne çâre

Sevdâ-i aşkıdan yanıp kül oldum

Bir bilen yok soramadım ne çâre

Allah bu kelâmların hakikatini bize anlamamızı kısmet etsin. Senin her nimetin râbîtanda.

Sâlih Baba: *“Sebeb-i necâtım Hazret-i Pîrim”* buyuruyor.

Her nimetin râbîtayla olacağını ifade ediyor. Şeyh Efendisinin velâyet nurunu görmüş. Velâyet yüzünü görmüş. Bakıyor ki herkes bundan bîhaber?

Görememişler. Ama bir başka kelâmında da bizlere ikaz vardır? Ders vardır.

Sâlih gibi vardır çok ehl-i diller

Pîri Sâmi bahçesinde bülbüller

Solmaz şukûfeler dikensiz güller

Hiçbir goncasında hâr bulamadım

Sâmi gibi sâdik yâr bulamadım

Bütün sâlihlerle ifade ediyor. Hakikat şehrinde bir güzel gördüm ama bir göreni göremedim. Ne çâre? Evliyâullâhın zâhiri ile kalmayın. Mecâzınızı hakikate götürün.

Hayâlden nakşe geçerseniz, nakşî hayâlî, nakşî Cemâl yaparsınız. O zaman hakikat şehrinde bir güzel görürsünüz. O zaman evliyâullâhın manevî yüzünü görmüş olursunuz. Demek ki evliyâullâhın manevî yüzünü görememiş ki sonunda da:

Aç vuslat perdesini göster yüzünü

Çok ağladım gülemedim ne çâre

Sen yüzündeki nikâbı kaldır. Zâhirden beni kurtar. Senin maneviyâtın var. Zâhirinle beni aldatma. O maneviyâtını göster.

Bir zaman bekledim Leylâ dağını

Mecnun gibi bir zaman zâhirde değil de derûnunda dağları beklemiş. Maneviyatında beklemiş.

Bir zaman bekledim gül budağını

Bülbül olmuş da beklemiş...

Bir zaman bekledim yâr otağını

Vasıl-ı yâr olamadım ne çâre

Yâr otağı: Dergâh. Dergâhta da bekledim. Bunu böyle demiş. Ama rumuzlu söylemiş.

O râbîta-yı nakşî cemâl olmuş. Bu sözleri ondan söyleyebiliyor. İlk anda Sâlih Baba'nın varlığını Pîri Sâmi Hazretleri almış. Söyleyen tamamen Pîri Sâmi Hazretleri olmuş. Kelâmda nasıl geçiyor?

Bedensiz bir güzel gördüm efendim

İlikten damardan kandan içeru

Bedensiz güzel kimdir? Noksan sıfattan kurtulmuş, arınmış olan Cenâb-ı Hakk'ın zâtıdır. Cemâlidir. Zatına mahsus olan sıfatıdır.

Bu bedensiz güzeli nerede görüyor?

İlikten, damardan, kandan içeru

İlik, damar nerede var? Yine bir vücutta var. Senin benim vücudumda var.

Ama evliyâullâhın vücudu farklı. Vücudu hak olmuş. Yani vücudu değişmiş. Anâsır-ı zıddiyeti değişmiş.

Değişince noksan sıfatları kemâl sıfatlara dönmüş. Kemâl sıfatlara dönünce Cenâb-ı Hakk'ın sıfatları onda tecellî etmiş.